

B İ L İ M K U R G U K L A S İ K L E R İ

GENE WOLFE
UZLAŞTIRICININ PENÇESİ

İSTİKBAL
GÖKLERDEDİR!

Gene Rodman Wolfe

7 Mayıs 1931'de doğan Amerikalı bilimkurgu ve fantastik edebiyat yazarı Gene Wolfe, dili kullanmadaki ince işçiliği ve eserlerindeki çok katmanlılıkla tanınır. Kore Savaşı'nda görev alan ve sonrasında endüstri mühendisi olan Gene Wolfe, Pringles cipslerinin üretimini sağlayan makinenin tasarımına da katkıda bulunmuştur. Üretken bir kısa öykü yazarı ve romancı olan Wolfe, birçok eseriyle Nebula ve Locus ödüllerini kazanmıştır. En çok, dört ciltlik Yeni Güneş Kitabı serisiyle (1980-1983) tanınan yazarın diğer fazlasıyla ilgi görmüş romanları arasında *Fifth Head of Cerberus* (1972) ve *Peace* (1975) de sayılabilir. Gene Wolfe, 14 Nisan 2019'da kalp damar rahatsızlığı sebebiyle hayatını kaybetmiştir.

Uzlaştırıcının Pençesi

Gene Wolfe

Özgün Adı

The Claw of the Conciliator

İthaki Yayınları - 1638

Bilimkurgu Klasikleri - 52

Yeni Güneş Kitabı - 2

Dizi Editörü: Alican Saygı Ortanca

Yayıma Hazırlayan: Setenay Karaçay

Düzeltili: Emirhan Burak Aydın

Kapak İllüstrasyonu: Ozan Korkut

Kapak Uygulama: Hamdi Akçay

Grafik Uygulama: B. Elif Balkın

2. Baskı, Eylül 2020, İstanbul

ISBN: 978-625-7913-08-9

Sertifika No: 46603

Türkçe Çeviri © Kerem Sanatel, 2020

Gene Wolfe © 1981

Türkçe Telif Hakkı © İthaki, 2020

Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

İthaki™ Penguen Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. A.Ş.'nin tescilli markasıdır.

Caferağa Mah. Neşe Sok. 1907 Apt. No: 31 Moda, Kadıköy-İstanbul

Tel: (0216) 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34

editor@ithaki.com.tr - www.ithaki.com.tr - www.ilknokta.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık

Maltepe Mah. Hastane Yolu Sok. No: 1/6, Zeytinburnu-İstanbul

Tel: (0212) 613 30 06 denizmatbaamucellit@gmail.com

Sertifika No: 40200

.....

GENE WOLFE
UZLAŖTIRICININ PENÇESİ

Çeviren
Kerem Sanatel

ithaki

1

Saltus Köyü

Morwenna'nın yüzü tek bir ışın demetinde süzülüyordu, pelerininim kadar kara saçlarının çevrelediği çehresi hoştu; boyundan kan damlıyordu taşlara. Dudakları konuşmaksızın kıpırdadı. Ses yerine, dudaklarının arasında (Sonsuzluk'taki meskeninden Zaman Âlemi'ni seyreden Hüda bendim sanki) çiftliği gördüm, kahr içinde kendisini yatağa atan kocası Stachys'i, gölün başında ateşli yüzüne su çarpan küçük Chad'i.

Dışarıda, Morwenna'yı itham eden Eusebia, bir cadı gibi uludu. Onu susturmak için parmaklıklara yaklaşmaya çalışmamla hücrenin karanlığında kaybolmam bir oldu. Nihayet aydınlığa ulaştınca Hazin Kapı'nın gölgesinde uzanan yemyeşil bir yol gördüm. Dorcas'ın yanağından kan fışkırıyordu, bağırıp çağıran onca kalabalığa rağmen yere pırtıdayarak damlayan kanı içitebiliyordum. Sur öyle muazzam bir yapıydı ki dünyayı âdeta bir kitap ayracı gibi ortadan ikiye bölüvermişti. Tam önümüzde koca bir orman belirdi, sanırsın ta Urth'un olduğu günden bu yana serpilmiş, ağaçları sarp yamaçlar kadar yüksek, yemyeşil. Ortasından körpe çimlerin bürüdüğü bir yol geçiyordu, üzerinde erkekli kadınlı cesetler. Yanan bir arabanın dumanı mis gibi havayı kirletmiş.

Beş kişi kanca dişleri lazulitle kaplı aygırlara binmişti. Adamların indantren mavisi pelerinleri ve miğferleri, mızrak

başları mavi alevle yanan kargıları vardı; hani kardeş olsalar yüzleri birbirlerine o kadar benzemez. Bir insan kalabalığı ikiye ayrılıp kayaya vuran dalgalar misali bu binicilere akın etti, kimisi soldan kimisi sağdan. Dorcas kollarımdan koparıldı, aramıza girenleri biçmek üzere Terminus Est'i çektim ve tam vurmak üzereyken karşımda Üstat Malrubius'u buldum, sakindi, köpeğim Triskele de yanında, hem de onca kargaşanın ortasında. Onu görünce rüyada olduğumu anladım, hatta uykuda olmama rağmen, ondan öncesinde gördüklerimin rüya olmadığını da anladım.

Battaniyeyi üzerimden attım. Çan Kulesi'ndeki çanlar kullaklarımda çınılıyordu. Kalkma vaktiydi, giyindiğim gibi soluğu mutfakta alma vakti, Aşçı Birader için kazanı karıştırıp mangaldan bir sosis aşırma vakti – yarı yanmış, tombul, sulu bir sosis. Yikanma vakti, kalfalara yemek servisi vakti, Üstat Palaemon'un sınavından önce dersleri ezberleme vakti. Kalfa koğuşunda uyanmıştım ama hiçbir şey yerli yerinde değildi. Yuvarlak kapının olması gereken yerde bomboş bir duvar, ara bölmenin yerinde kare bir pencere vardı. Ensiz sert döşeklerin yerinde yellere esiyordu, tavan da fazla basıktı.

Asıl o zaman uyandım. Taşra kokuları –tıpkı kabristanının yıkık perde duvarının ardından rüzgârın taşıdığı çiçek ve ağaç kokuları gibi ama buram buram ahır kokusuyla karışık– pencereden içeri vuruyordu. Çanlar yine çaldı, biraz uzaktaki bir kuleden, Yeni Güneş'in zuhur edişine yakarmayı sürdürecektik kadar iman sahibi birkaç kişiyi çağırıyorlardı; halbuki hâlâ çok erkendi, yaşlı güneş Urth'ün peçesini şehresinden henüz indirmemişti ve köy, çanlar dışında ıssızdı. Jonas'ın önceki gece keşfettiği gibi suibriğimizde şarap vardı. Onunla ağzımı çalkaladım, buruk tadı sudan daha iyi geldi, yine de hâlâ yüzüme su çarpmak, saçımı ıslatıp düzeltmek istiyordum. Uyumadan önce, Pençe'yi ortasına koyup pelerini katlamış ve yastık niyetine kullanmıştım. Pelerini yaydım. Bir keresinde Agia'nın kemerimdeki keseden bir

seyler aşırıya kalktığı hatırımdaydı, o yüzden Pençe'yi çizmemin konçuna tıktım.

Jonas hâlâ uyuyordu. Tecrübeyle sabittir ki insanlar uyurken daha genç görünürler, oysa Jonas daha yaşlı görünüyordu, ya da daha güngörmüş diyeyim, düz burnu ve düz alnıyla siması bana hep eski tabloları anımsatıyordu. Şömine küllelerinde için için yanan köz ateşi eşeleyip onu uyandırmadan çıktım. Hanın avlusundaki kuyudan çektiğim bir kova suyla temizlenmeyi bitirdiğimde sokak hareketlenmişti. Toynaklı hayvanlar geceki yağmurdan kalan su birikintilerini sıçratarak geçiyor, tokuşan pala boynuzların takırtıları işitiliyordu. Her biri insan boyundan yüksek hayvanlardı, ya siyah ya alacalı, yüzlerine düşen yeleleri yüzünden kâh yarı kör kâh devingendi gözleri.

Morwenna'nın babası, hatırladığım kadarıyla sığırtmaçtı. Zayıf bir ihtimaldi ama bu hayvanlar onun sürüsü olabilirdi. Onları güden çobanı göreyim diye hantal hayvanların sonuncusu da geçene kadar bekledim. Üç kişiydiler, kirli ve alelade kılıklı, ellerinde de boylarından uzun, demir uçlu üvendereleler vardı. Yanlarındaki çoban köpekleri safkan değildi ama yamandı, tetikte.

Tekrar hana girip kahvaltı söyledim. Fırından yeni çıkmış ekmek, taze yayık tereyağı, ördek yumurtası turşusu ve çırpılarak köpürtülmüş biberli çikolata geldi. (Gerçi o sırada henüz bilmiyordum ama bilhassa bu sonuncusu kuzeyli geleneklerini benimsemiş insanların arasında olduğumun kesin göstergesiydi.) Kılısız bir cüce olan mihmandarımız, muhakkak beni önceki gece valiyle muhabbet ederken gördüğü için, masamın etrafında dört dönüp bir yandan da burnunu koluna silerek her bir yemeği nasıl bulduğumu soruyordu. Hakikaten hepsi çok iyiydi, gene de aşçıya, yani kendi karısına veryansın ederek akşama daha güzel yemekler vadetti. Bana efen'm diye hitap ediyordu ama Nessus'tayken bazen başıma geldiği gibi beni kılık değiştirmiş bir ergin zannettiği

için değil, orada işkenceciler kanun kuvveti olarak çok itibar gördüğü için. Çoğu köylü gibi, kendisiyle aynı sosyal konumda olmayan herkesi en az bir üst sınıftan sanıyordu.

“Yatak rahat mıydı? Yorgan yetti mi? İlave veririz.”

Ağzım doluydu, başımla onayladım.

“Hallederiz öyleyse. Üç tane daha yeter mi? Siz ve diğer efendi beraber rahat ettiniz mi?”

Ayrı odalarda kalmayı yeğlerim diyecektim (Jonas’ın hırsız olduğunu sanmıyordum ama Pençe’nin baştan çıkarıcılığından endişeliydim, ayrıca ikiz yatakta uyumaya alışkın değildim) ama adamın ayrı oda parası ödeyecek durumu olmadığı aklıma geldi.

“Bugün siz de orada olacak mısınız efen’m? Duvarı yıkmaya gittiklerinde? Bir duvar ustası kesmetaşları kırabilir aslında ama Barnoch’un içeride dolaştığı duyulmuş, gücünü toplamış da olabilir. Belki bir silah bulmuştur. Silahsız bile olsa duvarcının parmaklarını ısırabilir, aman ha!”

“Resmi görevim yok. Fırsat bulursam seyrederim belki.”

“Herkes gidiyor.” Kel adam, yağlanmış gibi kayan ellerini ovuşturdu. “Bir panayır kurulacak, biliyorsunuz. Vali duyurdu. Bizim valinin ticaret kafası iyi çalışıyor. Başkası olsa sizi konağımda görünce akli başka şeye ermez. Morwenna’nın canına son veresiniz diye sizi görevlendirmekle yetinir en fazla. Halbuki bizimkisi öyle mi! Adam geniş görüşlü. İmkânları görüyor. Bahse varım panayır fikri ânında aklına gelmiştir de rengârenk çadırlar, kurdeleler, kızarmış etler, pamuk helvalar falan gözünde canlanmıştı adamın. Bugün mü? Bugün evin mührü açılıp Barnoch bir porsuk gibi dışarı çıkarılacak. Ortalık böylece şenlenecek, fersahlarca öteden kalabalıkları çekecek. Sonra Morwenna’yı ve şu köylü vatandaşları haklamanızı seyredeceğiz. Yarın da sıra Barnoch’a gelecek, işkenceye genellikle kızgın demirlerle başlıyorsunuz değil mi? Herkes gelip görmek isteyecektir. Ondan sonraki gün de adamın defteri dürülünce çadırlar toplanacak. Epey para

kazandıktan sonra çadırların çok uzun süre kalmasına izin verilmez, bir süre sonra mahkûmların yakarıp karşı koyma teranesi başlar zaten. Her şey iyi düşünülmüş, planlanmıştır. Vali dediğin böyle olur!”

Kahvaltıdan sonra tekrar dışarı çıkıp valinin parlak fikirlerinin hayata geçirilmesini seyrettim. Taşra halkı meyve, hayvan ve ev yapımı giysiler satmak üzere akın akın köye geliyordu. Aralarında hayvan postu ve üfürüklü okla vurulup sicime sıralanmış siyah yeşil kuşlar getiren birkaç otokton da vardı. Keşke Agia’nın kardeşinden satın aldığım harmanı yanımda olsaydı diye hayıflandım çünkü is karası pelerinin tuhaf bakışlara yol açıyordu. Tam yine içeri girmek üzereydim ki Hisar’daki garnizonun içtimalarından aşına olduğum ama oradan ayrıldığımdan beridir işitmediğim uygun adım ayak sesleri üzerine durdum. O sabah geçişini seyrettiğim büyükbaş sürüsü, Nessus mezbahalarına mavnalarla götürülecekleri için nehir yönünde uzaklaşmıştı. Askerler de tam o yönden yaklaşıyordu, nehre inen bayırı tırmanarak. Subaylar yokuş yukarı uygun adım yürümenin askerleri güçlendireceğini düşündüğünden midir yoksa onları getiren teknelere başka yerde ihtiyaç duyulduğundan mıdır ya da Gyoll’dan irak iç kesimlerde görevlendirildikleri için midir, bilmeme imkân yoktu. Yoğun kalabalığın arasına daldıkları anda birisi bağırarak marşa başlamalarını emretti. Hep bir ağızdan okurken ahengi tutturamadıklarında vingtnerlerin³ sopaları şaklıyor, isabet ettiği bahtsızların feryatları işitiliyordu.

Piyadeler kelau idi, hepsi sapı iki gez⁴ uzunluğunda birer sapan ile bellerinde de yangın mermisi bulunan, boyanmış deri keseler taşıyordu. Çok azı yaşıtımdı, çoğu benden küçük görünüyordu ancak varaklı ve katmerli zırhları, gösterişli ke-

Rönesans dönemindeki İngiliz ordusunda çavuşa denk rütbe. Yirmi piyadeliğin başı. -çn

Yaklaşık 45 santimetreye eşit, eski bir uzunluk ölçüsü birimi. -çn

merleri, kınlarında taşıdıkları uzun hançerleriyle seçkin bir erentarii* müfrezesi oldukları belliydi. Çoğu asker marşının aksine marşları savaşla veya kadınlarla ilgili değil, hakiki bir sapancı marşıydı. O gün işittiğim kadarıyla sözleri şöyleydi:

“Delikanlıydım, anam dedi ki,
‘Sil gözyaşlarını da yat hadi;
Biliyorum uzaklara yolcusun,
Ağma altında doğan evladımsın.”

“Seneler geçti, babam dedi ki,
Bir de saçımı çekti, kafama vurdu,
‘Bir sıyrıkta hemen ağlama,
Sen doğarken gökтейdi ağma.”

“Bir mecusa rastladım, bu mecus dedi ki,
‘Kan kırmızı geleceğin,
Yangın ve isyan, savaş ve yağma,
Ama sen doğarken gökteymiş ağma.”

“Bir çobana rastladım, bu çoban dedi ki,
‘Biz koyunlar güdüldüğümüz yere gitmeliyiz,
Meleklerin Seher Kapısı’na,
Bir ağmanın peşi sıra.”

Böyle sürüp gidiyordu, kısmen gizemli (bana öyle geldi), kısmen komik, biraz da sırf kafiye olsun diye bir araya getirilmiş sözcüklerden oluşan, art arda tekrarlanan mısralar.

“Hoş manzara değil mi?” Soran hancıydı, kel kafası omzumun dibinde. “Güneyliler. Ne çok sarı saçlı, postu benekli var, fark ettiniz mi? Oraların soğuşuna alışkındır bunlar, dağa çıkacakları için öylesi lazım zaten. Yine de marşlarını

* Hafif zırhlı piyadeler. -çn

duydukça aralarına katılası geliyor insanın. Kaç kişilerdir dersiniz?”

Yük katırları yeni görünmüştü, hepsi sırtlarında erzak taşıyor, kılıçların sivri ucuyla dürtülüp yürütülüyordu. “İki bin. Belki iki bin beş yüz.”

“Sağ olun efen’m. Çetelesini tutmayı seviyorum. Buradan kaçının geçtiğini söylesem inanmazsınız. Lakin çok azı geri dönüyor. Eh, savaş böyledir zaten. Hâlâ hayattadırlar deyip teselli ediyorum kendimi –her nereye gittilerse orada yaşıyorlardır diyorum yani– ama hepsi de temelli gitmiyordur ya, bilirsiniz gerçi. Yine de marşlarını duydukça insanın onlarla gidesi geliyor.”

Savaştan haberdar olup olmadığını sordum.

“Olmaz mıyım efen’m. Yıllardır takip ediyorum, gerçi girdikleri savaşlar pek fark yaratmıyor gibi görünüyor, anlatabiliyor muyum. Savaş bize eskisine kıyasla ne daha yakın ne de daha uzak. Benim tahminim Özerk ve kurmayları bir savaş yeri belirliyor, savaş bitince de yurda dönüyorlar. Benim aptal karı ortada hakiki bir savaş olduğuna bile inanmıyor.”

Kalabalık son katır güdenin arkasından kapanmış, ikimizin sarf ettiği her lafla sayıları biraz daha artmıştı. İnsanlar harıl harıl çalışarak tezgâhlar, çardaklar kuruyorlardı. Zaten yoğun olan yol onlar yüzünden iyice daralıp yürünmez hâle gelmişti. Yerden ağaçlar gibi fışkıran uzun sııklarda tüylü maskeler vardı.

“Peki karın bunca askerin nereye gittiğini düşünüyor?” diye sordum hancıya.

“Vodulus’u arıyorlarmış güya, öyle diyor. Sanki haydutun tekini yakalattırmak için Özerk –avuçları altın dolasıca, düşmanları ayaklarını öpesice– koca bir orduyu gönderirmiş gibi!”

Vodulus’tan sonra ettiği diğer lafları zar zor duydum.

Hafızasının her geçen gün zayıfladığından yakınan sizler gibi olmak için varımı yoğunu verirdim. Benimki zayıflamı-

yor. Anılarım ilk günkü canlılığıyla hafızamdaki yerini koruyor, hani bir kez hatırlamayag reyim, efsunlanmış asına dalıp gidiyorum. Sanırım hancıya sırtımı dönüp kalabalığın arasına yürüdüm ama ne ite kaka ilerleyen köylüleri ne de geveze satıcıları görüyordu gözüm. Aksine, ayaklarımın altında kabristanın yollarına saçılmış kemikleri hissettim, nehirden yayılan sisin arasında Vodalus'un tabancasını metresine verip kılıcını çektiğini gördüm. İlk kez, bu eylemindeki m sripliğe  aştım (yetişkin olmanın üzücü yanı). El altından gizlice dağıtılan yüz tane ilanda, kadim Urth medeniyeti artık yok olduğu için eski usul yöntemlerle savaştığından bahsedilen bu adam, o medeniyetin en etkili silahından feragat etmişt .

Ge mişt  eksiksiz anımsıyorsam, muhtemelen ge mişt  sırf hafızada var olduğu içindir sadece. Benim de arzuladığım gibi ge mişt  uyandırmayı arzulayan Vodalus ise bir şimdiki zaman unsuru olmayı sürdürüyordu. Zira kalıbımızın dışına  ıkamamamız, hâlâ yegâne affedilmez g nahımızdır.

Hafızası zayıf sizler gibi olsaydım, o sabah kalabalığa dirsek atarak yürürken onu hiç kuşkusuz hatırlamaz, bu satırları yazarken bile yakama yapışan ölümden bir bakıma kurtulurdum. Belki de hiç kurtulamazdım. Evet, büyük ihtimalle. Her halükârda, berg zar duygular aşırı güçlüydü. Bir zamanlar hissettiğim hayranlığa hapsolmuştum, öleli çok olmuş bir  am ağacındaki kehribara hapis bir sinek gibi.

2

Karanlıktaki Adam

15

Eşkîyanın evi köydeki diğer evlerden hiç farklı değildi. Kırık maden taşından, tek katlıydı; sağlam görünen yekpare damı da aynı malzemedendi. Kapısı ve yoldan görebildiğim yegâne penceresi kabaca duvar örölerek kapatılmıştı. Panayıra gelen yüz kadar kişi önünde birikmiş, evi göstererek laflıyorlardı ancak evin içinden ne ses geliyordu ne de bacasından duman çıkıyordu.

“Buralarda bunu sık mı yaparlar?” diye sordum Jonas’a.

“Geleneksel. Hani derler ya, duymuşsundur, ‘Bir efsane, bir yalan, bir de varsayım bir araya geldi mi olur gelenek.’”

“Dışarı çıkması oldukça kolay görünüyor. Gece olunca pencerenin tekini veya duvarı yıkarak ya da tünel kazarak kaçabilirmiş aslında. Başına geleceklerden haberdarsa tabii –bir de bildik bir uygulamaysa, hele ki sahiden Vodalus’un casusuysa kaçmaması için bir sebep yok– yiyecek ve içeceklerle birlikte gerekli aletleri önceden ayarlamış da olabilir.”

Jonas kafasını iki yana salladı. “Duvar örüp kapatmadan önce eve girerler ve yiyecek, alet, ısıtaç ne varsa hepsini toplarlar, hatta değerli eşyaları da.”

Sesi tın tın öten biri, “Övünmek gibi olmasın ama akıllılık edip sahiden de öyle yapıyoruz,” dedi. Valiydi. Kalabalıkta arkamızdan yaklaştığını ikimiz de fark etmemiştik. Ona iyi günler diledik, o da nezaketen karşılık verdi. Ebleh suratına

fazla zıt düşen cin gibi bakışlara sahip, iri yapılı bir adamdı. “Sizi bir an tanıyamadım Üstat Severian, açık renk giyinmişsiniz falan diye herhalde. Bunlar yeni mi? Öyle görünüyor. Memnun kalmadıysanız söyleyin halledeyim. Panayırımıza gelen tüccarların dürüstlüğüne önem veririz. İşlerin selameti açısından. Canınızı sıkın olursa, her kimse, nehri boylar, emin olabilirsiniz. Senede bir iki kişiyi suya daldırdın mı diğerleri de ayaklarını denk alıyorlar.”

Susup beni biraz daha süzdü, sonra da içine sinmiş gibi kafasını sallayıp tasdikledi. “Yakışmış. Söylemeden edemeyeceğim, zarif birisiniz. Yakışıklısiniz da, gerçi biraz fazla solgun tenlisiniz ama bizim kurak kuzey havasıyla yakında ona da renk gelir. Neyse, giysileriniz yakışmış, güzel de taşıyorsunuz. Nereden aldığınızı soran olursa Saltus Panayırı’ndan deyin. O tür dedikodudan zarar gelmez.”

Öyle yapacağıma söz verdim, gerçi handaki odamıza sakladığım Terminus Est’in güvenliğini, bir tezgâhtardan satın aldığım giysilerin dayanıklılığından veya bana yakışıp yakışmadığından daha çok dert ediyordum.

“Yaverinizle birlikte, eşkıyayı çıkarmamızı seyretmeye geldiniz herhalde? Mesmin ve Sebald kazığı getirir getirmez ensesine bineceğiz. Biz yapacağımız işe uygun olarak ona şahmerdan diyoruz ama korkarım bir ağaç gövdesinden fazlası değil, hatta büyük bile sayılmaz, öbür türlü buraya taşımak için bir sürü adam gerekirdi. Gene de iş görür. On sekiz yıl önce burada yaşadığımız vakayı duymamışsınızdır sanırım?”

Jonas’la beraber kafamızı iki yana salladık.

Vali, iki cümleden daha fazla konuşma fırsatı bulan her siyasetçinin yaptığı gibi göğsünü kabarttı. “Ben o zamanlar çocuktum ama gayet iyi hatırlıyorum. Bir kadın vardı. Adını unuttum ama biz ona Pyrexia Ana derdik. Onu da aynen burada gördüğünüz gibi hapsettiler, aynı ebatta taşlar öreerek, aynı yöntemle yaptılar. Ama yaz sonuydu, elma toplama-

ma mevsimi, bunu da çok iyi hatırlıyorum çünkü kalabalığın arasında taze elma şırası içenler vardı, ben de seyrederken taze bir elma yiyordum.

“Ertesi yıl mısır mevsiminde birisi evi satın almak istedi. Mülk kasaba mülkü olmuştu, malum. İşler böyle yürüyor, duvar örenler eşyaları toplayıp aralarında paylaşır, ev ve arazi de belediyeye kalır.

“Hikâyeyi fazla uzatmayayım, bir şahmerdan bulup kapıyı adabına uygun biçimde kırdık, ihtiyar kadının kemiklerini temizleyip meskeni yeni sahibine teslim etmeyi planlıyorduk.”

Vali duraklayıp kafasını arkaya atarak güldü. Gülüşünde tekinsiz bir yan vardı, muhtemelen kalabalığın gürültüsünden sesi duyulmadığı için öyle geliyordu.

“Kadın ölmemiş miydi?” diye sordum.

“Ölmekle neyi kastettiğinize bağlı. Şu kadarını söyleyeyim, uzun süre karanlıkta kapalı kalan bir kadın çok tuhaf bir şeye dönüşebilir, tıpkı koca bir ormanın derinliklerindeki çürümüş bir ağacın içinden çıkan tuhaf yaratıklar gibi. Saltus’ta çoğumuz madenciyizdir, yeraltından çıkan mahluklara alışkınız, gene de çark ettik ve meşaleler alıp geri döndük. O yaratık ışıktan da hoşlanmıyordu ateşten de.”

Jonas omzuma dokunup kalabalıktaki bir hareketliliği işaret etti. Bir grup adam kararlı adımlarla kalabalığı yaparak yaklaşıyordu. Ne miğferleri vardı ne de zırhları, ama birkaçının elinde dar uçlu kargılar vardı, diğerlerinde de pirinç saplı çomaklar. Uzun zaman önce Drotte, Roche ve Eata’yla beraber dördümüzün kabristana girmesine izin veren gönüllü muhafızlar hatırıma geldi. Bu silahlı adamların arkasından da valinin bahsettiği ağaç gövdesini taşıyan dört kişi geliyordu. Kütük kabaca iki karış eninde, altı gez boyundaydı.

Heyecanla karşılandılar. Önce hep bir ağızdan iç çekildi, bunu hararetli konuşmalar ve iyi niyetli bir tezahürat izledi. Vali idareyi ele almak üzere yanımızdan ayrıldı ve eli ço-

maklı adamları mühürlü evin kapısına yönlendirerek orayı boşalttırdı, sonra Jonas'la ikimiz daha iyi görebilmek için yaklaşınca yine yetkisini kullanarak kalabalığın önümüzden çekilmesini sağladı.

Kırıcılar gerekli yerlere konuşlandıktan sonra tören faslına hiç girilmeden işe koyulurlar sanıyordum. Hatta valiyi hiç hesaba katmamıştım. Adam son anda eşik taşına çıktı ve şapkasını sallayarak susturduğu kalabalığa hitaben konuşmaya başladı.

“Sevgili köylüler ve misafirlerimiz, hoş geldiniz. Üç nefese kalmadan bu bariyeri kırıp eşkıya Barnoch'u yaka paça dışarı çıkaracağız. Ya ölüsünü ya da -içeride o kadar uzun süre kalmadığı için- haklı sebeplerle umduğumuz gibi, dirisini. Onun suçunu biliyorsunuz. Vatan haini Vodalus'un boğazkesenleriyle işbirliği içindeydi ve müstakbel kurbanlarının şehre giriş çıkışlarını onlara ihbar ediyordu. Şimdi hepiniz aynı şeyi düşünüyorsunuz, haklısınız da, böyle rezil bir suç cezasız kalmamalı! Evet, diyorum! Evet, hepiniz haklısınız! Bu Barnoch yüzünden yüzlerce, belki de binlerce kişi isimsiz mezarlarda yatıyor. Yüzlercesi, belki de binlercesinin akıbetiye çok daha kötü oldu.

“Bu taşlar kırılmadan önce bir an durup şunu düşünmenizi rica ediyorum. Vodalus bir casus yitirdi. Yerine bir başkasını arayacak. Önümüzdeki ıssız gecelerin birinde, öyle tahmin ediyorum ki, bir yabancı yanaşacak yörene. Muhakkak ağzı iyi laf yapan biri...”

“Senin gibi!” diye bağırdı biri, herkes güldü.

“Benden de iyisi, ben alt tarafı yontulmamış bir maden-ciyim, çoğunuzun bildiği gibi. Tatlı dilli, ikna edici konuşan biri olacak muhtemelen, cebinde de parası olan biri. Onun sözüne kanmadan önce Barnoch'un evini şu andaki hâliyle hatırlamanızı istiyorum, keza kapısına örülmüş şu kesmetaşlı duvarı da. Kendi evinizde kapı ve pencere olmadığını düşünün, içinde hapis kaldığınızı.

“Sonra da, birazdan göreceğiniz üzere onu çıkarınca Barnoch’a neler ettiğimizi hatırlayın. Çünkü söyleyeyim –bilhassa da siz yabancılara– birazdan görecekleğiniz Sal-tus’taki panayırımızda görecekleğinizin sadece başlangıcı. Zira önümüzdeki birkaç günün etkinlikleri için Nessus’un en iyi profesyonellerinden birini tuttuk. En az iki kişinin usule uygun olarak idam edilmesine şahit olacaksınız, kelleleri tek vuruşta uçurulacak. İçlerinden biri kadın, o yüzden iskemle kullanacağız! Kültürlü olmakla övünen birçok kişinin önem-sediği, tahsilli olanlarınsa evrensellik ruhu anlamında hiç görmediği bir ayrıntı bu. Ayrıca buradaki adamın,” vali lafı-nın burasında durup güneşin alnındaki kapı duvarına avu-cuyla vurdu, “bu Barnoch’un, usta bir rehber eşliğinde ölü-me yolcu edilişine şahit olacaksınız. Şu vakte kadar duvarda küçük bir delik açmıştır belki. Genellikle yaparlar, öyleyse beni işitiyordur belki.” Sesini yükselterek bağırdı. “İşitiyor-san, Barnoch, gırtlığını hemen kes! Çünkü bunu yapmazsan, uzun süre önce açlıktan ölmediğine yanacaksın!” Bir an ses-sizlik oldu. Yakında zanaatımı Vodalus’un bir yandaşı üze-rinde uygulayacağımı düşündükçe kahroluyordum. Vali sağ kolunu havaya kaldırdı, sonra da gösterişli bir edayla indirdi. “Pekâlâ gençler, hadi bir gayret!” Şahmerdanı getiren dört kişi önceden kararlaştırılmış gibi tek ağızdan bir, iki, üç diye sayarak duvar örülmüş kapıya hücum ettiler, ancak öndeki iki kişi merdiveni çıkarken biraz ivme kaybetti. Şahmerdan taşa güm diye vurdu ama hiçbir sonuç vermedi.

“Pekâlâ gençler,” diye tekrarladi vali. “Hadi tekrar dene-yin. Saltus’da analar ne erkekler doğuruyor, gösterin herke-se.”

Dörtlü, ikinci kez hücumla geçti. Bu teşebbüste öndekiler basamakları daha seri tırmandı; eşiği tıkayan taşlar darbenin etkisiyle sarsılınca derzlerden incecik bir toz döküldü. Ka-labalıktan bir gönüllü, kara sakallı ve çam yarması gibi bir adam, şahmerdan ekibine katıldı. Beş kişi birden vurunca

şahmerdan açıkça daha çok gümledi, hatta kemiklerin kırılmasına benzer bir çatırtı koptu. “Bir kez daha,” dedi vali.

Haklıydı. Bir sonraki vuruş taşları evin içine yıkıp insan kafası büyüklüğünde bir delik açtı. Ondan sonra adamların koşarak ivme kazanmalarına lüzum kalmadı. Şahmerdanı beşik gibi sallayarak, kalan taşları bir adamın geçebileceği genişlikte yıktılar. Daha önce dikkatimi çekmeyen birisi meşaleler getirmişti. Oğlanın teki bir koşu komşu evlerden birine gidip mutfak ocağında tutuşturulmuş çıra getirdi. Kargılı ve çomaklı adamlar meşalelerini onunla yaktilar. Cingöz vali, kendisinden pek beklemediğim bir cesaret sergileyerek gömleğinin altından güdük bir sopa çıkardı ve önden girdi. Biz seyirciler silahlı adamların arkasına üşüştük, hatta Jonas’la ikimiz en önde olduğumuz için kapıdaki gediğe neredeyse ânında vardık. İçerinin havası leş gibiydi, beklediğimden de beter. Her yere kırık mobilya parçaları saçılmıştı. Anlaşılan Barnoch evi mühürlemeye gelmelerinden önce dolapları ve sandıkları kilitlemiş, onlar da değerli mallara el koymak için hepsini parçalamışlardı. Dengesiz bir masanın yüzeyinde dibine kadar yanmış bir mum kalıntısı gördüm. Arkamdaki kalabalık öne geçmek için arkamdan bastırıyordu, şaşkınlıkla benim de onlara aynı şekilde karşılık verdiğimi fark ettim.

Evin arka tarafında bir patırtı koptu –telaşlı ayak sesleri, bir bağırış– sonra insanlık dışı, tiz bir çığlık.

“Onu yakaladılar!” diye bağırıldı arkamdan birisi. Haber ta dışarıdakilere kadar ulaştı. Muhtemelen çiftçi olan tombulca bir adam, bir elinde meşale diğerinde çomak, karanlıktan koşarak çıktı. “Yoldan çekilin! Hepiniz geri çekilin! Onu dışarı çıkarıyorlar!”

Ne göreceğimi ummuştum bilmem... Saçı keçeleşmiş pis bir mahluk belki. Onun yerine bir hortlak çıktı içeriden. Barnoch uzun boyluymuş; gerçi hâlâ uzundu ama kamburu çıkmış, çok zayıflamıştı, teni de ağarmış ağaçlar gibi parlayacak kadar solgundu. Tüysüzdü, keldi, sakalı da yoktu. Killarını

yolma huyu edindiğini sonradan başındaki muhafızlardan öğrendim. En kötüsü de pörtlek gözleriydi, kör gibi bakıyordu, handiyse kursağı kadar kara. Konuştuğu sırada yüzüm başka tarafa dönüktü ama onun sesi olduğunu anladım. “Kurtulacağım,” dedi ses. “Vodulus! Vodulus gelecek!”

İşte o anda keşke daha önce hiç hapse düşmemiş olsaydım diye hayıflandım zira adamın sesi beni Matachin Kulesi’nin altındaki zindanlarımızda geçirdiğim boğucu günlere geri döndürmüştü. Ben de Vodulus tarafından kurtarılacağımı hayal etmiş, çağımızın yozlaşmışlığını, kokuşmuşluğunu bertaraf edip Urth’u eski kültürlü, aydınlık ve asil günlerine geri döndürecek bir devrim düşlemiştim. Nitekim Vodulus ve gölge ordusu tarafından değil, Üstat Palaemon’un –ve hiç kuşkusuz Drotte, Roche gibi birkaç arkadaşımın– tarafgirliği sayesinde kurtulmuştum. Beni öldürmenin çok tehlikeli, mahkemeye çıkarılmamın da büyük kepezelik olacağına dair biraderleri ikna eden de kendisiydi. Barnoch’un kurtulma şansı hiç yoktu. Ben, onun yoldaşı olacakken onu dağılayacak, mengeneyle buracak, en sonunda da kellesini vuracaktım. Adam belki de sırf para kazanmanın derdindeydi diye düşünerek kendimi avutmaya çalıştım ama tam bunu düşündüğüm sırada, bir metal nesnenin –bir kargının çelik ucu kuşkusuz– taşa çarptığını işittim ve o sesle birlikte Vodulus’un bana verdiği sikkenin tıngırtısı çınladı kulağımda, harabe mozoleda bir taşın altına saklamak için oyuğa attığım andaki tıngırtısı.

Bazen tüm dikkatimizi belli bir anıya verdiğimizde, gözlerimiz, istem dışı olarak tek bir nesneye takılır ve onu odaklanarak görebileceğimizden daha açık seçik görürüz. Benim de başıma gelen buydu. Onca itiş kakışa rağmen, eşiğin öbür tarafındaki insan deryası arasında tek bir kişinin suratını gördüm. Yüzüne vuran güneşe kaldırmıştı başını. Agia’ydı gördüğüm.

3

Göstericinin Çadırı

O anda zaman dondu; sanki ikimiz, etrafımızdaki herkesle birlikte, bir tablonun içindeydik. Agia'nın yüzü yukarı dönük, benim gözler fal taşı; ışıltılı kıyafetlerin, bohçaların ve bir taşra güruhunun göbeğinde öylece kalakalmıştık. Kıpırdadığımda gitmişti. Elimden gelseydi peşinden koşardım ancak seyirci kalabalığını yararak zar zor ilerledim ve onun durduğu yere yaklaşık yüz kalp atımında varabildim.

O vakte kadar gözden yitmişti. Kalabalık, bir teknenin pruvasını döven azgın sular gibi kaynıyordu. Barnoch ileri doğru götürülmüştü, güneşe haykırıyordu. Bir madenciyi omzundan dürtüp bağırarak sordum ama adam yanındaki genç kadına dikkat etmemişti ve nereye gitmiş olabileceğine dair hiçbir fikri yoktu. Mahkûmun peşi sıra giden kalabalığın arasından bir süre yürüyüp etrafa bakındıysam da orada olmadığına kanaat getirdim, sonra da aklıma daha iyi bir fikir gelmediği için panayırda aramaya koyuldum. Çadırların ve çardakların içine baktım, mis gibi kakuleli ekmekler satmaya gelmiş çiftlik hanımlarını ve baharatlı et tedarikçilerini sorguya çektim. Böyle anlatınca, tüm bunları Mutlak Yuva'ya özgü zincifre sarısı bir ipliği yumağa sararcasına sakince yaşamışım, hatta muntazam hareket etmişim gibi görünüyordur herhalde. Halbuki gerçek tam tersiydi. Bunları yaparken kan ter içindeydim, nefes nefese

sorduğum soruların yanıtlarını doğru dürüst dinlemeden diğerine geçiyordum. Agia'nın siması, rüyada gördüğüm biri gibi gözümün önünden gitmiyordu: geniş elmacık kemikleri, hafif yuvarlak çenesi, güneş yanığı çilli teni ve çekik, güleç, muzip gözleri. Oraya neden geldiğine akıl erdiremedim. Gördüğüme emindim, üstelik onu bir anlığına görmek dahi hafızamdan çıkmayan kahır çığlığını anımsamama yetmişti.

“Çok uzun boylu bir kadın gördünüz mü, kumral saçlı?” Habire bunu tekrarlardım, tıpkı “On Yedi Taş'tan Cadroe” diye çığırıp duran şu düelloocu gibi, sorum bir cırcırböceğinin anlamsız nakaratına dönüşene dek.

“Evet. Köyün tüm kadınları burada zaten.”

“Adı ne bu kadının?”

“Kadın mı? İstersen sana bir kadın temin ederim.”

“Onu nerede kaybettin?”

“Endişelenme, elbet bulursun. Panayır birisi uzun süreliğine kaybolacak kadar büyük değil. İkiniz bir buluşma yeri kararlaştırmadınız mı? Buyur çayımdan iç, çok yorgun görünüyorsun.”

Cebimi karıştırıp bozukluk aradım.

“Ödemene gerek yok, yeterince satış yaptım. Eh, madem ısrarcısın. Bir aes yeter. Buyur.”

İhtiyar kadın önlük cebini karıştırıp bir avuç ufak sikkeyle para üstü verdi, sonra da bir toprak fincana çaydanlığından kaynar çay koydu ve mat gümüşten bir kamaş uzattı. Elimi sallayarak geçiştirdim.

“Temiz. Her müşteriden sonra temizlerim.”

“Onlara alışık değilim.”

“Dikkat et de dudağını yakma o zaman. Mahkemenin oraya bakmış mıydın? Orası çok kalabalık.”

“Büyükbaşların olduğu yere mi? Evet.” Maté çayıydı, baharatlı, biraz da acı.

“Onu aradığından haberi var mı?”

“Sanmıyorum. Beni görse bile tanımaz. Ben... her zaman-ki kılığında değilim.”

Kadın burnundan güldü ve sarkan bir tutam gri saçını başörtüsünün altına tıktı. “Saltus Panayırı’nda mı? Tabii ki değildir! Herkes panayıra en güzel giysileriyle gelir, aklı başında her kız bilir bunu. Peki, mahkûmu zincire vurdukları nehir kıyısına baktın mı?”

Kafamı iki yana salladım. “Sanki yer yarıldı içine düştü.”

“Ama pes etmemişsin. Bana değil de yanımızdan geçenlere bakıp durmandan anladım. Aferin sana. Elbet bulursun, gerçi son zamanlarda ortalıkta envai çeşit tuhaf söylenti dolaşıyor. Bir yeşil adam yakaladılar, biliyor musun? Şu çadır var ya, orada enselediler onu. Dediklerine göre yeşil adamlar her şeyi bilirmiş, ağızlarından laf koparabilirsen tabii. Bir de şu katedral var. Herhalde duymuşsundur.”

“Katedral?”

“Duyduğuma göre şehirliler onu gerçek katedralden saymıyormuş –senin de şehirli olduğunu çay içişinden anladım– ama Saltus’taki çoğu kişinin görüp görebileceği yegâne katedral o, çok da güzelmış, avizeleri falan varmış, pencereleri de renkli ipektenmiş. Şahsen inanmıyorum, daha ziyade şöyle diyeyim, Hüda beni umursuyor mu ki ben onu umursayayım? Gene de dedikodular doğruysa yaptıkları ayıp. Ateşe vermişler, malum.”

“Pelerinlerin Katedrali’nden mi bahsediyorsunuz?”

İhtiyar kadın bilgiç bir edayla kafasını yukarı aşağı salladı. “Al işte, kendin söyledin. Sen de herkesle aynı hatayı yapıyorsun. Pelerinlerin Katedrali değildi o, Pençe Katedrali’ydi. Diğer bir deyişle, babalarının malı değil ki yakmışlar.”

Kendi kendime mırıldandım. “Yangını çıkaran kendileri.”

“Af buyur.” İhtiyar kadın kulağını bana uzattı. “Dediğini duymadım.”

“Kendileri yaktı dedim. Saman zemini ateşe verdiler.”

“Ben de öyle işittim. Kenara çekilip yanmasını seyretmiş-

ler. Havalanıp Yeni Güneş Sonsuz Çayırı'na kadar yükselmiş, malum."

Sokağın karşı tarafında bir adam davul gümltmeye başladı. Ara verince dedim ki: "Katedralin havaya yükselişini gördüğünü iddia eden bazı kişiler tanıyorum."

"Ya, eminim yükselmiştir. Benim torun duyunca akli başından gitti. Sonra kâğıttan bir şapka yapıp sobanın üzerine tuttu, baktı ki şapka yükseliyor, o zaman katedral de yükselir dedi, bunun nesi mucize. Aptallığına delalet, sırf şapkayla kıyasladı diye mantıken katedralin de aynı şekilde yükseleceğine inandı. Tabiat kanunlarını hesaba katmadı hiç."

"Bizzat görmemiş mi?" diye sordum. "Katedrali yani."

Kadın yanlışı anladı. "Ay, görmez olur mu, buradan geçtiklerinde en az on defa görmüştür."

Davulcunun konuşmamızı bölen yaygarası, bir zamanlar Dr. Talos'tan işittiğim çağrıya benziyordu ama daha kulak tırmalayıcıydı ve doktorun hınzırca zekâsından yoksundu. "Her şeyi biliyor! Herkesi tanıyor! Bezelye yeşili! Gelin de kendiniz görün!" (İnatçı davul sesi: GÜMBEDE GÜM GÜM!)

"Sizce yeşil adam Agia'nın yerini bilir mi?"

Yaşlı kadın gülümsedi. "Demek adı bu, öyle mi? Bahsi gelecek olursa bilirim artık. Mümkün. Paran var, neden denemiyorsun?"

Sahiden neden denemeyeyim, diye düşündüm.

"Kuzey ormanlarından getirildi! Asla acıkmıyor! Çalıların otlar-ın akraba-sı!" GÜMBEDE GÜM! "Gelecek de geçmiş de onun için bir!"

Çadırın girişine yaklaştığımı görünce yaygarayı bıraktı. "Görmek sadece bir aes. Konuşmak iki. Onunla yalnız kalmak üç."

"Ne kadar süre yalnız kalınabiliyor?" diye sordum üç tane bakır aes ayırırken.

Davulcunun suratında alaycı bir sırıtma belirdi. "Dilediğiniz kadar."

Parayı verip içeri girdim.

İçeride uzun süre kalmak isteyeceğime ihtimal vermediği aşikârdı, dolayısıyla pis bir kokuyla veya benzeri bir nahoşlukla karşılaşmayı bekliyordum. Hafif bir kürlenmiş saman kokusu dışında bir şey yoktu. Çadırın tam ortasına, branda damdaki bir delikten içeri sızan ve toz zerrecilerinin uçuştugu bir güneş huzmesinin altında, uçuk yeşim rengi bir adam zincirlenmişti. Solmaya yüz tutmuş yapraklardan mürekkep bir kilt vardı üzerinde. Yanı başındaki kil çanak, ağzına kadar temiz suyla doluydu.

Bir süre suspus durduk. Ben ayakta onu seyrettim. O da başı öne eğik yeri seyretti. “Boya değil,” dedim. “Dövme olduğunu da sanmıyorum. Ayrıca mühürlü evden yaka paça çıkarılırken gördüğüm adamdan daha kıllı değilsin.”

Kafasını kaldırıp bana baktı, sonra tekrar yere eğdi. Gözlerinin beyazı bile yeşile çalıyordu. Kışkırtmayı denedim. “Sahiden bitki olsaydın kafanda saç yerine çimen olurdu.”

“Hayır.” Sesi mülayimdi, birazcık davudi olmasa kadınsı sayılırdı.

“Bitkisin öyleyse? Konuşan bitki mi?”

“Köylü değilsin.”

“Nessus’tan ayrılalı birkaç gün oldu.”

“Biraz da tahsillisin.”

Aklıma Üstat Palaemon geldi, sonra Üstat Malrubius ve zavallı Thecla’m, omuz silktim. “Okumam yazmam var.”

“Ama hakkımda hiçbir şey bildiğin yok. Gördüğün gibi konuşan bitki değilim. Bir bitki milyonlarca yıl evrim geçirdikten sonra zeki bir varlığa dönüşse bile ağaçsı ve yapraksı görünümünü koruyarak insan suretini alması imkânsızdır.”

“Aynı şey taşlar için de söylenebilir ama heykeller var.”

Tüm bedbaht görünüşüne rağmen (siması dostum Jonas’inkinden çok daha hüzünlüydü) gülümser gibi oldu.

“Güzel söyledin. Bilimsel eğitimin yok ama akıl yürütmede gayet iyisin.”

“Tam aksine, tamamen bilimsel eğitim aldım, gerçi bu tür kuram yürütmelerle hiç alakası yoktu, orası ayrı. Nesin sen?”

“Büyük bir falcı. Büyük bir yalancı, kapana yakalanmış her insan gibi.”

“Bana neyin nesi olduğunu söylersen sana yardımcı olmak için gayret gösteririm.”

Yüzüme baktı. Sanki upuzun bir pırasa sapı gözlerini açmış, insani yüzünü göstermişti. “İnanırım,” dedi. “İyi de bu çadıra giren yüzlerce insan içinde sana mı kaldı acımak?”

“Acıma nedir bilmem ben ama adalete riayet edecek şekilde yetiştirildim, ayrıca bu köyün valisiyle samimiyim. Yeşil adam da insandır; bir köleyse, sahibi onu nasıl mülkiyetine geçirdiğini ve onun bu duruma nasıl geldiğini açıklamakla yükümlüdür.”

Yeşil adam dedi ki: “Galiba sana güvenerek aptallık ediyorum. Ama güveniyorum. Ben hür bir adamım, çağınızı gözlemlemek üzere sizin geleceğinizden geldim.”

“İmkânsız.”

“Halkını bu kadar şaşırtan yeşil rengin tek sebebi sizin bataklık cürufu dediğiniz şey. Biz onu alıp dönüştürerek kanımızda yaşar hâle getirdik ve bu sayede insanlığın güneşle olan uzun mücadelesinde nihayet selamete erdik. O ufacık bitkiler bünyemizde yaşayıp ölüyor, bedenlerimiz de onlardan besleniyor, ölüsünden bile, dolayısıyla başka gıdaya gereksinim kalmıyor. Tüm kıtlıklar, gıda üretimine harcanan onca emek bir son buldu.”

“Ama güneşe muhtaç olmalısınız.”

“Evet,” dedi yeşil adam. “Burada yeterli güneş alamıyorum. Benim çağımda gündüzler daha aydınlıktır.”

Bu basit cümle Hisarımızdaki Yıkık Avlu’da bulunan damsız şapeli ilk gördüğümünden beridir hissetmediğim bir ürperti saldı içime. “Öyleyse kehanet edildiği gibi Yeni Güneş doğmak üzere,” dedim, “demek sahiden de Urth’ta ikinci bir hayat başlayacak, söylediklerin doğruysa.”

Yeşil adam kafasını geriye atarak bir kahkaha patlattı. Karla kaplı yüksek yaylalarda alzaboların bağrıışlarını çok sonraları işitecektim, onun da kahkahası korkunçtur ama yeşil adamınki çok daha feciydi, geri çekildim. “Sen insan değilsin,” dedim. “Eskiden öyleymişsin belki ama artık değilsin.”

Tekrar güldü. “Ben de kalkmış senden medet umuyorum. Ne zavallı yaratığım. Yaşayan ölüden farksız insanların arasında can vermeye razıyım sanırken, en küçük bir umut ışığında bütün teslimiyetçiliğimi yitirdim. Ben gerçek bir insanım dostum. Asıl sen değilsin ve ben birkaç ay içinde ölmüş olacağım.”

Onun soyunu hatırlıyordum. Sapları donmuş yaz çiçeklerinin rüzgâr estikçe kabristanımızdaki mozoleleri dövdüğüne az şahit olmamıştım. “Seni anlıyorum. Güneşin ısıttığı günler yakın ama o günler geçince senin de miadin dolmuş olacak. Fırsatın varken döl ver.”

Ayıldı. “Senin gibi bir insan olduğuma inanmıyorsun, anlamıyorsun bile, gene de bana acıyorsun. Belki de haklısın ama bizim için yeni güneş doğdu, o yüzden de doğuşunu unuttuk. Olur da kendi zamanıma dönersem onlara sizi anlatacağım.”

“Sahiden gelecekten gelmişsen, niçin zamanda ileri gidip memleketine dönemiyorsun, kaçamıyorsun yani?”

“Çünkü zincire vuruluyum, gördüğün gibi.” Bileğindeki prangayı göreyim diye bacağını uzattı. Zümrüt rengi derisi şişmiş, demir halkanın etrafından büyüyen bir ağaç gibi kabuk bağlamıştı.

Çadırın kanadı açıldı ve davulcu kafasını içeri uzattı. “Hâlâ orada mısın? Bekleyenler var.” Yeşil adama imalı bir bakış atıp geri çekildi.

“Seni sepetlemem gerektiğini, aksi takdirde güneş giren menfezi kapatacağını ima etti. Beni görmeye gelenleri sepetlemek için onlara geleceği söylerim, seninkini de söyle-

yeceğim. Şimdi gençsin, güçlüsün. Ama bu dünya güneş etrafında on kez daha döndükten sonra güçsüz düşeceksin ve eski kudretine asla tekrar kavuşamayacaksın. Evlat edinecek olsan dahi zürriyetin sana düşman kesilecek. Eğer...”

“Yeter!” dedim. “Söylediklerin bütün insanlığın geleceği. Tek bir soruma dürüstçe yanıt ver, gideyim. Agia adında bir kadını arıyorum. Onu nerede bulurum?”

Bir anlığına uçuk yeşil gözleri yuvalarında ters döndü, gözkapaklarının altında yarım ay şeklini alıp ufacık kaldı. Vücudunu hafif bir tireme aldı; ayağa kalkıp kollarını uzattı, parmakları dallar gibi kasıldı. Yavaşça dedi ki: “Yeryüzünde.”

Titremesi dinince tekrar çöktü; eskisinden daha yaşlı, daha solgun görünüyordu.

“Demek ki sahtekârın tekiymişsin,” dedim gitmek üzere sırtımı dönüp. “Ben de sana azıcık bile kandığım için avanağın biriymişim.”

“Hayır,” diye fısıldadı yeşil adam. “Dinle. Buraya bütün geleceğinizi aşıp geldim. Bazı zaman dilimleri hâlâ hatırımda, her ne kadar bulanık olsa da. Sana salt gerçeği söyledim, sahiden buraların valisinin ahabıysan, ona iletmen için bir şey daha söyleyebilirim, bana fal baktırmaya gelen kişilerin soruları sayesinde öğrendiğim bir şey. Silahlı adamlar, onu kurtarmak için Barnoch diye birini arıyorlar.”

Belimdeki keseden bileğitaşımı çıkardım ve zincirin bağlı olduğu kazığa vurarak taşı ikiye böldükten sonra yarısını ona verdim. Bir an elindekinin ne olduğunu anlamadı. Yavaş yavaş idrak ettiğini bakışlarından anladım, muazzam bir sevinç bürüdü gözlerini, sanki kendi çağının güneşi şimdiden vurmuştu yüzüne.

4 Buket

Göstericinin çadırından ayrıldıktan sonra güneşe göz attım. Ufkun batısında göğün tepe noktasını çoktan geçmişti. Bir saate kadar boy göstermem gerekecekti. Agia kaybolmuş, panayırın bir ucundan diğerine deli gibi koşturduğum süre zarfında ona yetişme umudumu da yitirmiştım; buna karşın yeşil adamın kehanetiyle avunuyordum çünkü sözlerinden Agia ile ikimizin ölmeden önce tekrar karşılaşacağımız sonucunu çıkarmıştım, dolayısıyla Barnoch'un gün ışığına çıkarılmasını seyretmeye gelmişse, aynı şekilde Morwenna ile sürü hırsızının idamlarını seyretmeye de gelebilir diye düşünüyordum.

Bu varsayımlar hana geri dönene kadar kafamı meşgul etti. Gelgelelim yeni giysilerimi çıkarıp loncanın is karasına bürünmem gerektiğini düşününce, Jonas'la paylaştığım odama varmaya kalmadan ister istemez kalfalığa terfi edişimi ve Thecla'nın hatırasını yâd etmeye başlamıştım. O kılığın etkisi öyle güçlüydü ki odadaki askıda gözden ırak olmasına rağmen bunları çağrıştırıyordu, aynı şey döşeğin altında hâlâ saklı duran Terminus Est için de geçerliydi. Thecla'nın refakatçisi olduğum günlerde onu düşündükçe, hele ki edeceğimiz muhabbeti iple çekerek keyif duyardım. Sohbetin gidişatını hücreesine götürdüğüm hediyenin niteliği belirlerdi. Örneğin, çok sevdiği bir yiyeceği mutfaktan aşırımsam Mutlak Yuva'daki bir öğünün ayrıntılı betimlemesine kapı

açardı; hatta anlatılan öğün, götürdüğüm yemeğin türüne göre değişirdi. Et mi götürmüşüm, canlı yakalanan hayvanların mezbahadan yükselen ciyaklamalarına ve patirtısına kadar değinen bir av yemeğini anlatır; tazılardan, şahinlerden, av leoparlarından bahsederdi. Tatlı mı var, nüfuzlu Chatelaine'lerden birinin birkaç arkadaşa özel düzenlediği, fevkalade mahrem, enfes dedikodularla bezeli bir yemek davetinden söz açardı. Meyve götürsem, Mutlak Yuva'nın binlerce meşaleyle aydınlatılmış devasa bahçesinde akşam vakti verilen bir partiyi anlatırdı, hokkabazlar ve dansözlerle dolup taşığını, havai fişek gösterilerini.

Ayakta yediği de çok olurdu, hücresinin bir ucundan bir ucuna üç adımda yürür, yemeğini sol eliyle tutarken sağ elini de anlattıklarını tarif etmek için kullanırdı. "Böyle havaya fırlardı Severian, göğü çınılatarak yeşil mor kıvılcımlar saçardı, gökgürültüsü gibi gümlerdi fişekler."

Ne var ki fişeklerin fırlamasını tarif etmek için elini havaya fazla kaldıramazdı zavallım çünkü tavan o kadar yüksek değildi.

"Seni sıkıyorum. Demin bu şeftalileri getirdiğinde pek mutluydun, şimdi yüzün gülmüyor. Bu anıları yâd etmek bana iyi geliyor işte. Eski günlere dönsem de yine keyifle yaşasam bunları."

Sıkılmamıştım elbette. Gencecik ve fevkalade güzel bir kadını öyle hapis gördükçe efkârlanıyordum, o kadar...

Odamıza girdiğimde Jonas, Terminus Est'i çıkarmış hazırlıyordu. Kendime bir kadeh şarap koydum. "Neler hissediyorsun?" diye sordu.

"Sana sormalı. Senin için bir ilk olacak sonuçta."

Omuz silkti. "Ben sadece getir götürcüyüm. Daha önce yapmış mıydın? Merak ettim çünkü çok genç görünüyorsun."

"Evet, yaptım. Hiçbiri kadın değildi ama."

"Sence masum mu?"

Gömleğimi çıkarıyordum. Kollarımı kurtarınca yüzümü gömlekle silip kafamı iki yana salladım.

“Olmadığına eminim. Dün gece gidip konuştum. Akarsu kenarına zincirlemişler kadını, oranın tatarcıkları fena. Anlatmıştım.”

Jonas kendine şarap koymak için uzandı, kadehle buluşan metal eli tıngırdadı. “Anlattın, güzel kadınmış, saç da siyahmış, aynı...”

“Thecla gibi. Ama Morwenna’nınki düz. Thecla’nınki kıvrıktı.”

“Arkadaşın Jolenta’ya sevdalandığım gibi sevdalandığın Thecla. İtiraf edeyim, sen benim kadar şıpsevdi değilsin. Bir de kadının kocası ile çocuğunun bir hastalıktan, muhtemelen pis sudan öldüklerini anlattığını söylemiştin. Kocası ondan yaşça büyükmüş.”

“Sanırım senin yaşlarındaymış,” dedim.

“Bir de adama göz koymuş yaşlı bir kadın varmış, şimdi mahkûma işkence ediyormuş.”

“Başının etini yiyerek.”

Loncamızda bir tek çıraklar gömlek giyer. Pantolonumu giydikten sonra (siyahtan daha koyu renkli is karası) peletinimi çıplak omuzlarıma geçirdim. “Yetkililerin bu şekilde ifşa ettiği müvekkiller genellikle taşlanır. Bize her yerleri morarmış hâlde getirilirler, genellikle birkaç dişleri de kırılmış olur. Bazen de kemikleri kırılır. Kadınlara tecavüz edilir.”

“Kadın güzel diyorsun. Belki insanlar onun masum olduğunu düşünüyordur. Belki ona acımışlardır.”

Terminus Est’i kınından çektim, bıraktım yumuşak kını yere düşsün. “Masumların da düşmanı vardır. Ondan korkuyorlar.”

Beraber dışarı çıktık.

Hana girdiğimde müşterilerin arasından ite kaka geçmişti. Oysa şimdi kenara çekilip yol veriyorlardı. Maskemi

takmıştım, kınından çıkardığım Terminus Est de omzuma çapraz asılıydı. Biz dışarıda yürüdükçe panayırın gürültüsü yatıştı, geriye bir tek fısıldaşmalar kaldı, kırlarda yürüyor-muşuz gibi bir sessizlik çöktü ortalığa.

İnfazlar şenlik alanının tam ortasında gerçekleştirilecek-ti. Kalabalık çoktan birikmişti. Bir kızıl keşiş, elinde kitapçı-ğıyla idam sehпасının yanında bekliyordu. Yaşlı bir adamdı, çoğu öyledir.

İki mahkûm yanındaydı, etrafları da Barnoch'u evden çıkaran adamlar tarafından sarılmıştı. Vali sarı renkli orun cübbesini giymiş, altın kolyesini takmıştı. Örf gereği, bizim idam sehпасına çıkarken basamakları kullanmamamız gere-kir (gerçi Üstat Gurloes'un Çan Kulesi önündeki duruşmada kılıcını baston gibi kullanarak sehpaye çıktığına şahittim). Büyük ihtimalle orada bu geleneği bilen yegâne insan ben-dim, yine de riayet ettim. Pelerinimi savurarak bir sıçrayışta sehpaye çıkmamla kalabalıktan hayvan kükremesini andıran muazzam bir uluma yükseldi.

"Hüda," diye okudu keşiş, "burada can verecek olanlar bizden daha kötü değildir nezdinde. Elleri kanlıdır onların. Keza bizlerin de."

İdam kütüğüne baktım. Loncamızda itinaıyla temizlenen-ler haricinde hep leş gibi olurlar.

"Tabure kadar düz, balkabağı kadar dolgun ve bir mesnet kadar oyuk." Oradaki kütük bu meşhur kaidenin sadece ilk iki şartına çok iyi uyuyordu, neyse ki Kutsal Katharine insaf etmişti de hafiften içbükeydi. Alelade sert odundan olması kılıcımı muhakkak köreltecekti, gene de ayrı cinsiyetten iki mahkûmu idam edeceğim için şanslı konumdaydım, yani her biri için kütüğün ayrı yüzünü kullanabilirdim.

"... sen ki yüce iradenle onların ruhlarını arındır ki ecel vakti gelince inayetine ersinler. O vakit yüzleşeceğiz onlarla, bugün kanlarını dökecek olsak da..."

Törenin bütün hâkimiyeti bendeymiş gibi bacaklarım iki

yana açık, kılıcıma yaslanarak poz vermiştim, halbuki kısa kurdeleyi kimin çektiğinden bihaberdim.

“Sen ki güneşi yutan kara solucanı yok edecek yiğitsin; gökler perde gibi aralanır uğruna; dalgaların altında ağnayan Scylla’yı, Abaia’yı ve vasi Erebus’u bir soluğunla mahvedersin; en ücra ormandaki ufacık tohumun kabuğunda bile sen varsın ki insan gözü değmemiş karanlığa bile sızmıştır o tohum.”

Morwenna denen kadın, önünde vali, arkasında da demir süngüyle dürtüp duran bir adam, basamakları çıkıyordu. Kalabalıktan biri bağırarak çirkin bir laf attı.

“... merhamet etmeyene merhamet et. Şu anda zerre merhamet göstermeyen bizlere merhamet et.”

Keşişin okuması bitince vali başladı. “İğrenç ve affedilmez suçları itibarıyla...” Sesi tizdi, hem normal konuşmasından hem de Barnoch’un evi önünde söylev çekerken takındığı tımturaklı tondan tamamen farklıydı. Bir süre kulak vermeden dinledikten sonra (gözlerim kalabalıkta Agia’yı arıyordu) birden adamın korktuğunu anladım. Her iki mahkûma yapılacak muameleye yakından şahit olacaktı. Maskemin altından gülümsedim.

“... cinsiyetine hürmetten ötürü. Ancak iki yanağın da dağlanacak, bacakların kırılacak ve başın gövdenden ayrılacak.” (Dağlama işi için gereken kömür mangalını unutmadıklarını umdum.)

“Özerk’in –ki fikirleri tebaasının makamıdır– lütfedip naziz bendenize verdiği yüksek yargı yetkisine dayanarak ilan ediyorum ki... ilan ediyorum ki...” Lafını unutmuştu. Fısıldayarak hatırlattım: “Ecel vaktin gelip çattı.”

“İlan ediyorum ki ecel vaktin gelip çattı, Morwenna.”

“Uzlaştıracıya yakaracaksan, canı gönülden et duanı.”

“Uzlaştıracıya yakaracaksan, susma.”

“Anaların çocuklarına verecek nasihatın varsa, dile getirmek için bu son fırsatın.” Vali soğukkanlılığına tekrar ka-

vuşmuştı, hiç teklemiyordu. “Anaların çocuklarına verecek nasihatın varsa, dile getirmek için bu son fırsatın.”

Morwenna bağırmadan ama gayet anlaşılır bir sesle şöyle dedi: “Çoğunuzun beni suçlu saydığını biliyorum. Ben masumum. İtham ettiğiniz korkunç şeyleri yapacak insan değilim.”

Kalabalık ona kulak kabartarak iyice yaklaştı.

“Çoğunuz şahidimsiniz, Stachys’i severdim. Stachys’ten olan çocuğumu severdim.”

Renkli bir şey ilişti gözüme, o pırıl pırıl bahar gününde gözden kaçmayacak bir erguvan moru. Matem tutan eşin cenazeye gelirken kucağında taşıdığı türden bir gül buketiydi. Taşıyan kadın Eusebia’ydı, nehir kenarında Morwenna’ya eziyet ettiğini gördüğüm kadın. Onu gördüğüm sırada büyük bir iştahla çiçekleri kokluyordu, derken dikenli saplarını kalkan gibi kullanarak kalabalıkta kendine yol açtı ve idam sehпасının dibine kadar yanaştı. “Bunlar senin için Morwenna. Çiçekleri solmadan geberesin.”

Kılıcımın küt ucunu yere vurarak susturdum. Morwenna dedi ki: “Namıma dua okuyan ve buraya getirilmemden önce benimle konuşan iyi yürekli adam, saadete ermem için senden önce benim seni affetmemi rica etmişti. Şu âna dek bir ricayı yerine getirecek takatim yoktu ama onunkini yerine getiriyorum. Seni affediyorum.”

Eusebia tekrar konuşmaya yeltendiyse de onu bir bakışla susturdum. Yanındaki ayrık dişli bir adam sırtarak el salladı. Hethor olduğunu fark edince biraz irkildim.

“Hazır mısınız?” Morwenna bana soruyordu.

“Hazırım.”

Jonas bir kova köz kömür getirip yere bıraktı. Dağlama demirinin ihmal edilmediğini sapını görünce anladım ancak iskemle ortalıkta yoktu. Valiye mânâlı bir bakış fırlattım. Bakışım haybeye gitti. En sonunda dedim ki: “İskemlemiz var mı, Haşmetlim?”

“İki adam yolladım. Urgan da getirecekler.”

“Ne zaman?” (Kalabalık kıpırdanıp homurdanmaya başladı.)

“Biraz önce.”

Önceki gece her şeyin hazır olacağına dair beni temin etmişti lakin o esnada bunu hatırlatmanın bir anlamı yoktu. İdam sehpasında iki ayağınızı bir pabuca sokmak konusunda hiç kimse vasat bir taşra memurunun eline su dökemez, bunu o günden sonra iyi öğrendim. Öyleleri iki arada bir de-rededir, ilgi odağı olma arzusuna karşı koyamazlar (bir infazda sahne onlarındır) ama bir yandan da gerekli eğitim ve beceriden yoksun oldukları için yüzlerine gözlerine bulaştırmaktan, gayet haklı olarak, korkarlar. Gözlerinin oyulacağını bal gibi bilerek idam sehpasına çıkan en ödleğ müvekkil bile, yirmi vakanın on dokuzunda onlardan daha çok kendisine hâkimdir. İnsan gürültüsüne alışık olmayan, en küçük bahane de zırlayan utangaç bir senobit bile onlardan daha güvenilirdir. Birisi “Sadede gelin!” diye bağırdı.

Morwenna’ya baktım. Açlıktan süzölmüş suratı ve solgun teniyle, buruk tebessümü ve iri siyah gözleriyle, seyirci güruhunda hiç beklenmedik bir duygudaşlık uyandırması muhtemel bir mahkûmdur.

“Onu kütüğe oturtabiliriz,” dedim valiye. “Böylesi daha uygun olur,” diye eklemeyen de edemedim.

“Ellerini bağlayacak hiçbir şey yok.”

Ağzımı tutamayıp gereğinden fazla laf etmişim zaten, o yüzden mahkûmu bağlamakla yükümlü kişilere fikrimi beyan etmekten kaçındım.

Onun yerine Terminus Est’i kütüğün arkasında yere koyup Morwenna’yı oturttum. Kollarımı havaya kaldırıp kadim selamımızı verdikten sonra demir çubuğu sağ elime aldım. Kadının bileklerini sol elimle zaptedip her iki yanağını dağladım, ardından hâlâ akkor hâldeki çubuğu havaya kaldırıp gösterdim. Kadının çıgıllıklarıyla kısa süreliğine susan kalabalık o anda kükredi.

Vali sırtını dikleştirdi, bambaşka bir insana dönüşmüş gi-

biydi. “Kaldır da görsünler,” dedi. Buna gerek kalmayacağı-
nı umuyordum, gene de Morwenna’nın kalkmasına yardım
ettim. Sağ elini sağ elimle tutup bir köy cümbüşünde dansa
kaldırmışım gibi platformda yavaşça dönerek daire çizdik.
Hethor zevkten dört köşeydi. Sesini duymazdan gelmeye ça-
lışmama rağmen yanındakilere böbürlenerek beni tanıdığı-
ndan bahsettiğini işitebiliyordum.

Eusebia elindeki buketi Morwenna’ya uzatarak seslendi:
“Al, yakında bunlara ihtiyacın olacak.”

Bir tur döndükten sonra valiye baktım, şaşkınlığını üze-
rinden atıp da ondan yanıt beklediğimi anlayınca devam et-
memi işaret etti.

Morwenna fısıldadı: “Çok sürececek mi?”

“Az kaldı.” Onu tekrar kütüğe oturtup kılıcımı yerden al-
dım. “Gözlerini yum. Tüm ölmüşleri hatırlamaya çalış, hatta
Yeni Güneş’le birlikte doğacak Uzlaştırıcıyı da.”

Uzun kirpikli solgun gözkapakları indi ve kılıcın hava-
ya kalktığını görmedi. Çeliğin kamaşması kalabalığı tekrar
susturdu, tam bir sessizliğin hâkim olduğu anda kılıcın kör
tarafını kadının uyluğuna şak diye indiriverdim; uyluk ke-
miklerinin çatırtısı şaplak sesini bile bastırdı, galip boksör
sağlı sollu yumruklarken el eklemlerinin kütürdemesi gibiy-
di. Morwenna kütüğün üzerinde bir anlığına dengede kaldı,
bayıldı ama yığılmadı, aynı anda bir adım geri çekildim ve
yanlamasına tek bir darbeye boynunu vurdum. Diklemesine
vuruşa kıyasla bunda ustalaşmak çok daha zordur. Dürüst
olmak gerekirse oluk gibi fışkıran kanı görüp de platforma
küt diye düşen kellenin sesini işittiğim âna dek başarılı bir
vuruş yaptığımdan emin değildim. Meğer vali kadar gergin-
mişim de farkında değilmişim.

Ondan sonra, yine eski âdetlere uygun olarak, loncamızın
alışlagelmiş ağırbaşlılığının terk edildiği an gelip çattı. Gü-
lüp oynayasım vardı. Vali beni omzumdan sarsarak benimle
ilgili bir şeyler geveledi; ne dediğini duyamadım, sevinçle zır-

valıyordu. Kılıcımı kaldırdım, kelleyi de saçından tutup havaya kaldırdım ve idam sehpasında caka satmaya koyuldum. Bu kez tek tur dönmedim, art arda üç kez, dört kez. Hafif bir esinti çıktı. Maskem, kolum ve çıplak göğsüm rüzgârın sıçrattığı kanla benek benek oldu. Kalabalık kaçınılmaz şakalarını haykırıyordu:

“Karımın (kocamın) saçını da keser misin?”

“O elindekiyle çok güzel pastırma kesilir.”

“Kadının başlığını ben alabilir miyim?”

Hepsine güldüm. Kelleyi onlara fırlatacakmış gibi yapıyordum ki birisi ayak bileklerime yapıştı. Eusebia’ydı. Konuşmaya can attığını daha tek kelime etmeden anladım, ondaki ifadenin aynısına kulemizdeki müvekkillerde defalarca rastlamıştım. Gözleri heyecandan ıslık ıslık, yüz ifadesi dikkatimi çekme gayretinden çarpılmış, bu yüzden de aynı anda eskisinden hem daha yaşlı hem daha genç gösteriyordu. Bağırarak söylediklerini anlamayınca eğilip kulak verdim.

“Masumdu! Masumdu o!”

Morwenna’nın mahkemesinde bulunmadığımı açıklayacak zamanım yoktu. Kafamı yukarı aşağı sallamakla yetindim.

“Stachys’i benden çalmıştı! Artık geberdi! Anlıyor musun? Masumdu ama akıbetine çok sevindim!”

Tekrar kafamı salladım ve kelleyi havaya kaldırarak idam sehpasında bir tur daha attım.

“Onu ben öldürdüm!” Eusebia yırtınıyordu. “Sen değil!”

Ondan yana seslendim: “Dediğin gibi olsun!”

“Masumdu! Onu tanırdım, çok temkinliydi. Önlemini gizlice alırdı, belki kendini zehirlerdi! Sen kellesini vurmadan önce ölmüş olurdu.”

Hethor kadını kolundan yakalayıp bir eliyle de beni gösterdi. “Benim efendim o! Benim! Bir tek benim!”

“Başkasıydı katil. Ya da sırf hastalıktan öldüler...”

Bağırdım: “Tek yargıç Demiurgos’tur!” Kalabalık hâlâ bağırıyordu ama bu kez biraz susar gibi oldular.

“Ama o Stachys’i benden çalmıştı, şimdi geberdi.” Daha da bağırırdı: “Oh canıma değsin! Geberdi!” Eusebia bunu dedikten sonra yüzünü bukete gömerek iç bayıcı gül kokusunu doyasıya ciğerlerine çekti.

Morwenna’nın kellesini hazır bekleyen sepete attım ve kılıcımı Jonas’ın uzattığı el beziyle sildim. Eusebia’yı tekrar gördüğümde bir insan çemberinin ortasında sereserpe, cansız yatıyordu. O an üstünde pek durmadım, herhalde kalbi aşırı heyecandan iflas etti dedim. Öğleden sonra vali buketi bir eczacıya incelettirdi, o da çiçeklerde tanımlayamadığı cinsten eser miktarda zehir tespit etti. Tahminimce Morwenna idam sehпасına çıkarken elinde sakladığı zehri, onu dağlamamın ardından sehpaуa yaklaşan kadının uzattığı çiçeklere püskürtmüştü.

Müsaadenizle burada ara vermek ve her ne kadar aramızda, muhtemelen, binlerce yıl bulunsa da sizi bazı konularda aydınlatmak istiyorum. Buraya kadar yazdıklarım –kilitli kapidan başlayıp Saltus’taki panayıra kadar– yetişkin hayatımın büyük bölümünü kapsadığı ve kayıt düşülmeyi bekleyen birkaç aylık kısmı kaldığı hâlde, anlatımımın sonuna yaklaştığımı düşünmüyorum. İhtiyar Ultan’inki kadar devasa bir kütüphaneyi doldurmasın diye de (şimdiden açıkça söyleyeyim) birçok ayrıntıyı atlayacağım. Agia’nın ikiz kardeşi Agilus’un idamını hikâyem açısından önem taşıdığı, Morwenna’ninkini ise sıradışı koşullar çerçevesinde gerçekleştirildiği için anlattım. İlginç bir yanı olmadığı müddetçe diğerlerinden bahsetmeyeceğim. Başkalarının acılarından ve ölümünden zevk alıyorsanız benden sizi tatmin etmemi pek beklemeyin. Sürü hırsızına da önceden belirlenmiş muamelenin yapıldığını ve tarafımca idam edildiğini söylemekle yetineyim. Seyahatlerim boyunca fırsat buldukça para kazanmak için loncamızın zanaatını icra ettiğimi tahmin edersiniz, ancak bu fırsatların neler olduğuna tek tek değinecek değilim.

5 Dere

O akşam yemeğimizi Jonas'la odamızda baş başa yedik. Halkın gözdesi olmak ve herkesçe tanınmak bence hoş bir şey ama yorucu da, aynı aptalca sorulara defalarca yanıt vermek ve içki tekliflerini nazıkçe geri çevirmek bir noktadan sonra gına getiriyor.

40 Çalışma ücretimle ilgili olarak valiyle küçük bir anlaşmazlık yaşandı. El sıkıştığımızda aldığım çeyrek ödemeye ilaveten, idam başına düşen ücretin tamamı her müvekkilin idamından sonra ödenecek diye anlamıştım; oysa valinin kastettiği, güya, tam ödemenin ancak üç mahkûmun da ica-bına bakıldıktan sonra yapılmasıymış. Böyle bir anlaşmaya asla razı gelmezdim, kaldı ki yeşil adamın uyarısı ışığında (Vodalus'a gizli sadakatim bir yana) zaten hiç hoşuma gitmi-yordu yaptığım. Neyse ki param ödenmediği takdirde ertesi gün gerçekleştirilecek idama çıkmayacağımı söyleyerek tehdit ettim de her şey tatlıya bağlandı.

Jonas ile beraber bir tas sıcak yemeğin ve bir şişe şarabın başındaydık, kapımız kapalı ve sürgülüydü, hancıyı da benimekânında yok sayması için tembihlemiştik. Bir de kadehimdeki şarap dün gece Pençe'yi gizlice inceledikten sonra Jonas'ın suibriğinde keşfettiği daha kaliteli şarabı ziyadesiyle özlettirmeseydi keyfime diyecek yoktu. Gözüm açık kırmızı

sıvıya dalmış hâldeyken sanırım Jonas da beni seyreliyordu. Kadehine içkiyi koyup dedi ki:

“İnfazlardan sorumlu olmadığını aklından çıkarma. Bu-
raya gelmemiş olsaydın, mahkûmlar her halükârda cezalan-
dırılacaklardı zaten, muhtemelen de beceriksiz ellere düş-
tükleri için çok daha beter acılar çekeceklerdi.”

Bu muhabbet nereden icap etti şimdi diye sordum.

“Sıkın olduğun belli de ondan... bugün olanlardan ötürü.”

“Bence gayet iyi geçti,” dedim.

“Denizkızının yosun yatağından çıkınca ahtapot ne de-
miş bilirsin: ‘Becerikliliğine dil uzattığım yok, tam tersi.
Ama sanki biraz neşelenmeye ihtiyacın varmış gibi duru-
yorsun.’”

“Her infaz sonrasında içe kapanırız biraz. Üstat Palae-
mon bundan hep bahsederdi, bizzat yaşayınca doğru oldu-
ğunu anladım. Tamamen psikolojik işleyişin mekanik bir
sonucu derdi, o zamanlar bunu oksimoron olarak görür-
düm, halbuki şimdi ona hak vermeden edemiyorum. Olayı
görebildin mi yoksa seni fazla mı meşgul ettiler?”

“Büyük kısmında arkandaydım, merdivende duruyor-
dum.”

“Manzaran iyiymiş öyleyse, mutlaka görmüşsündür, is-
kemleyi beklemekten vazgeçmemizin ardından her şey so-
runsuz ilerledi. Gösterdiğim maharet alkışlandı, ilgi odağı
bendim. Ardından bir tükenmişlik hissi geldi. Üstat Pala-
emon seyirci melankolisi ile mahkeme melankolisi ayrıdır
derdi; kimileri ikisini de hissedermiş, kimisi hiç hissetmez-
ken kimisi de sadece birini hissedermiş. Eh, benimkisi seyir-
ci melankolisi. Thrax’ta mahkeme melankolisini tadacağım-
dan kuşkuluyum, fırsat bulacağımı dahi sanmıyorum.”

“O neymiş peki?” Jonas başını eğmiş şarap kadehine ba-
kıyordu.

“Bir işkenceci, diyelim Hisar’da bir üstat, çok nadir du-

rumlarda en yüksek seviyeden erginlerle muhatap olur. Mühim bir istihbarata sahip, fevkalade hassas bir mahkûm geldiğini varsay. Bu tür bir mahkûmun sorgusuna ensesi kalın bir vekil de muhakkak katılır. Çoğunlukla bu vekil, aşırı hassas faaliyetlerde tecrübesi az birisidir, dolayısıyla üstada sorular yöneltir, hatta failin ruh veya beden sağlığıyla ilgili birtakım endişelerini paylaşır. İşkenceci böyle koşullar altındayken kendisini meselenin odağı gibi hisseder...”

“Olay kapanınca da yüzüstü bırakılmış hisseder. Evet, galiba anladım.”

“Rezaletle noktalanmış idamlardan birine hiç şahit oldun mu?”

“Hayır. Şu etten bir lokma almayacak mısınız?”

“Ben de olmadım ama duydum, o yüzden gergindim. Bazen müvekkil kırıntı kırıp kalabalığın arasına dalarmış. Bazen kafayı gövdeden ayırabilmek için birkaç kez vurmak gerekirmiş. Bazen de işkenceci bütün özgüvenini yitirir, devam edemezmiş. İdam sehpasına çıkarken aynılarının başıma gelmeyeceğinden kuşkuluydum. Gelseydi ömür boyu iflah olmazdım.”

“‘Yine de hayatını böyle kazanman korkunç.’ Dikenli çalı böyle demiş cırlayığa, malum.”

“Aslında ben hiç...” Odanın öbür ucunda bir kıpırtı görünce lafım yarım kaldı. Önce sıçan sandım, hiç sevmem mendeburları. Kulemizdeki zindanlarda müvekkilleri ısırmalarına az buz şahit olmadım.

“Ne oldu?”

“Beyaz bir şey.” Masadan kalkıp bakmaya gittim. “Bir kâğıt parçasıymış. Birisi kapımızın altından mektup atmış.”

“Seninle yatmak isteyen bir kadın daha,” dedi Jonas, o bunu diyene kadar kâğıdı yerden almıştım. Sahiden de zarif bir kadın elyazısıydı, parşömene grimsi mürekkeple yazılmıştı. Mum ışığına tutarak okudum.

Canım Severian:

Saltus köyünde olduğunu refakatimdeki nazik beylerin birinden öğrendim, meğer yakındaymışsın. Duyunca çok sevindim lakin ben affedebilir misin emin değilim.

Elimde olsaydı benim yüzümden acı çekmene izin vermezdim, yemin ederim. En başından beri sana her şeyi anlataşım vardı ama duyulsun istemediler. Bilmesi gerekenler (yani bir tek kendileri) dışında hiç kimse bilmesin dediler, hatta boyun eğmediğim takdirde plandan cayacaklarını ve beni ölüme terk edeceklerini de son aşamada açık açık belirttiler. Uğruma canını verirdin, anlamıştım, haddimi aşarak yeri geldiğinde uğruma acı çekmekten de kaçınmazsın diye düşündüm. Affet beni.

Ama artık o günleri geride bıraktım ve hür sayılıyım. İyi yürekli Peder Inire'in basit ve insani talimatlarına uyduğum sürece kendi kendimin efendisiyim. O yüzden sana her şeyi anlatacağım, olanları öğrendiğinde beni sahiden affetmen umuduydu. Nasıl tutuklandığımı biliyorsun. Üstat Gurloes'un beni rahat ettirmek için nasıl titizlendiğini, benimle konuşmak için hücreme sık sık uğradığını ve diğer üstatların huzurunda sorguya çekilmem için beni ta makamına kadar getirttiğini hatırlarsın. Böyle muamele gördüm çünkü velinimetim, iyi yürekli Peder Inire, bana özen gösterilmesi hususunda sıkı talimatlar vermişti kendisine. Neticede, Özerk'in beni tahliye ettirmeyeceği açıklık kazanınca Peder Inire kolları sıvadı. Üstat Gurloes'u neyle tehdit ettiğini veya ona ne rüşvetler önerdiğini bilmiyorum. Ama işe yaramıştı, nitekim ölümümün nasıl tezgâhlanacağını tahmin ettiğin gibi sevgili Severian- bana birkaç gün öncesinden anlattı. Hapisten kurtulmam elbette yeterli değildi. Peşime düşmeyecekleri bir şekilde kurtulmam da gerekiyordu. Yani herkesin öldüğümü sanması şarttı; ne var ki Üstat Gurloes sağ tutulmam konusunda katı emirler almıştı.

Bu kördüğümü çözmeyi nasıl başardığımızı az çok tahmin edebilirsin artık. Yalnızca ruhsal etkisi olan bir aygıtla bağlanmam kararlaştırıldı, Üstat Gurloes ise ciddi zarar görmeme mahal vermeden aleti kapatacaktı. İstirap çektiğimi zannettiğin bir âna denk getirip senden sefil hayatıma son vermeme

yardım etmeni isteyecektim. Her şey planlandığı gibi gitti. Bana bıçak getirdin, ben de onunla koluma yüzeysel bir kesik attım ve kanım dışarı sızsin diye kapının dibine çömeldim, sonra kanı gırtlığıma da bulaştırıp yatağa uzandım ki içeri bakınca beni o hâlde göresin.

Bakmış mıydın? Ölü gibi kıpırtısız yatıyordum. Gözlerimi yummuştum, o hâlimi gördüğün zamanki acını ta içimde hissettim. Az kaldı ağlayacaktım, gözyaşlarım yanaklarımdan akar da görürsün diye korktuğumu hatırlıyorum. En sonunda ayak seslerinin uzaklaştığını işitince kolumu sarıp yüzümü, boynumu yıkadım. Bir süre sonra Üstat Gurloes gelip beni götürdü. Affet beni.

Şimdi seni yeniden görmek isterim. Eğer Peder Inire cidden söz verdiği gibi benim için af çıkartılabilirse seninle tekrar ayrı düşmemiz için ortada hiçbir neden kalmayacak. Ama hemen gelmelisin, yollayacağı ulaşı bekliyorum, o gelir gelmez soluğu Mutlak Yurt'ta alıp Özerk'in ayaklarına kapanmam gerekecek, kutsal ismi kölelerinin yanık alınlarına üç kat merhem olsun. Bundan hiç kimseye bahsetme. Saltus'tan çıkıp kuzeydoğuya ilerle, Gyoll'a dökülen bir dereye rastlayacaksın. Akıntının ters yönünde yatağı izle, bir maden girişine ulaşacaksın. Şimdi çok mühim bir sır paylaşacağım, başkalarına kesinlikle anlatmamalısın. Söz konusu maden Özerk'in hazine dairesidir. Gün gelir de Zümrüdüanka Tahtı'ndan indirilirse diye yığınla parayı, külçe altını ve mücevheri oraya saklamış. Peder Inire'in maiyeti tarafından korunuyor ama onlardan çekinmene lüzum yok. Onlara sözüme itaat etmeleri talimatı verildi, senden haberleri var, geldiğin takdirde zorluk çıkarmadan seni içeri sokmalarını emrettim. Madene girdikten sonra akarsuyu çıkış noktasına kadar takip et, bir kaya göreceksin. Orada bekliyorum, bu satırları da oradan yazıyorum, Thecla'nı affedeceğin umuduyla.

Bu mektubu tekrar tekrar okurkenki sevincimi tarif edemem. Yüz ifademi gören Jonas önce iskemlesinden ayağa fırladı –galiba bayılmak üzereyim zannetti– sonra da bir

deliden çekinir gibi geri çekildi. Nihayet mektubu katlayıp da belimdeki keseye tıktığımda hiçbir soru sormadı (çünkü Jonas hakiki bir dosttu) ama yardım etmeye hazır olduğunu ifade eden gözlerle baktı.

“Bineğine ihtiyacım var,” dedim. “Alabilir miyim?”

“Memnuniyetle. Ama...”

Kapı sürgüsünü çoktan açmıştım. “Gelemezsin. Her şey yolunda giderse hayvanı sana bir şekilde iade ederim.”

Merdiveni koşarak inip hanın avlusuna çıkana dek mektup Thecla’nın sesiyle kafamda yankılandı. Ahıra girdiğimde sahiden tam bir deliye dönmüş vaziyetteydim. Jonas’ın merkebinin ararken karşımda koca bir aygır buldum, sırtı göz hizamdan yüksek. Bu huzurlu köye onu kimin getirdiğine dair en küçük bir fikrim yoktu, üzerinde fazla durmadım. Bir an bile tereddüt etmeden hayvanın sırtına atladım, Terminus Est’i çektim ve atı bağlayan dizginleri bir vuruşta kopardım.

Ondan daha iyi bir binek hiç görmemiştim. Ahırdan bir sıçrayışta fırladı, iki sıçrayışta da yola çıktı. Bir ara çadır hatlarından birine takılacak diye kaygılandım; oysa bir dansöz gibi emindi adımları. Yol doğu yönünde nehre kadar uzanıyordu. Evleri geride bırakır bırakmaz hayvanı sola çektim. Bir duvarın üzerinden, ip atlayan çocuk rahatlığıyla sıçradı. Çayırdaki dörtmala giderken yeşil ay ışığı altındaki boğalar boynuzlarını dikip bizden yana baktı.

Müthiş bir binici değilimdir, hele ki o zamanlar hiç değildim. Bundan daha ufak bir hayvanın sırtında, yüksek kaşlı bir eyerle bile yarım fersah gitmeden düşecekmişim gibi hissederdim; oysa aşırduğım aygır onca hızına rağmen gölge gibi kayarcasına gidiyordu. Onun postu kara, benim pelerinim; sahiden de bir gölgeyi andırıyor olsa gerektik. Mektupta bahsi geçen dereye varana dek yavaşlamadı. Orada onu dizginledim, kâh yularından çekerek kâh konuşarak, bir birader misali kulak kesildi sözüme. Suyun iki yanında da yol yoktu, hatta gür ormanlar bir noktadan sonra önümüzü kesti

ve dere yatağını kıyidan takip etmemizi engelledi. O zaman hayvanı dereye soktum (ayak diredi) sonra da köpüren suları merdiven gibi tırmanarak, derin yerlerinde de yüzerek ilerlemeyi sürdürdük.

En az bir saat sonra bu dere, Jonas'la beraber Hazin Kapı'da Dorcas, Dr. Talos ve diğerlerinden ayrıldıktan sonra geçtiğimiz ormana çok benzeyen bir ormana soktu bizi. Derken dere yatağı çukurlaştı, kıyıları daha engebeli hâle geldi, ağaçlar bodurlaşıp eğri büğrü oldu. Suyun içinde yer yer kayalar vardı. Sert köşeli kenarlarından insan eliyle yontulduklarını anladım; maden bölgesine girdiğimizi ise hemen aşagımızda gözüken koca harabe şehirden. Güzergâhımız iyice sarplaştı. Hayvan bütün azmine rağmen kaygan taşlarda ara sıra sendelemeye başlayınca mecburen sırtından indim ve yularından çekerek götürdüm. Bu şekilde ilerleyerek bir dizi küçük, ıssız oyuktan geçtik, kıyılarına yer yer vuran yeşil ay ışığı haricinde her biri karanlıktı, su sesiyle çınlıyordu ama yegâne ses buydu, yoksa kesif bir sessizlik hâkimdi.

En sonunda diğerlerinden çok daha dar ve basık bir koyağa girdik. Onun sonunda, ay ışığının bir zincir boyu ötede dimdik bir sütun gibi içeri vurduğu yerde karanlık bir giriş gördüm. Akarsuyun çıkış noktası orasıydı, taşlaşmış bir devin dudaklarından akan salya gibi çağlıyordu. Suyun kenarında bineğimi bırakmaya müsait bir kara parçası buldum ve kopardığım dizginlerinden kalan kısmını bir cüce ağaca bağlamayı başardım.

Madene giriş için konduğu belli olan tahta iskele çürüyeli çok olmuştu. Ay ışığında tırmanmak imkânsız gözüксе de suyun fışkırdığı kadim duvarda, tutunacak birkaç girinti bulmayı becerdim.

Tam açıklıktan içeri girmek üzereydim ki arkamdan bir ses işittim ya da bana öyle geldi. Durup arkama baktım. Su sesi, borazan düdüğü veya patlama haricinde herhangi bir gürültüyü bastıracak kadar yüksekti, nitekim o sesi de boğ-

muştı, gene de duyar gibiydim, yuvarlanan taşların sesiydi belki, suya şap diye bir şey düşmüş gibi.

Koyak görünüşte ıssız ve tenhaydı. Derken aygırımın kıpırdandığını üzerine vuran ışık sayesinde gördüm, mağrur başını kaldırıp kulaklarını dikti. Çok kısa bir iple bağlanmaktan huzursuzlandığı için çelik nallı ayağını suya vurarak eşindiğine, işittiğim sesin de muhtemelen bu olduğuna kanaat getirdim. Kendimi yukarı çekerek madene girdim ve bunu yaparak hayatımı kurtardığımı sonradan öğrendim.

Böyle bir yere gireceğini bilen aklı başında biri yanında bir fener ve bol miktarda mum getirirdi. Halbuki ben Thecla'nın hâlâ hayatta olduğu düşüncesiyle delirdiğimden yanıma hiçbir şey almamıştım. Bu yüzden karanlıkta el yordamıyla ilerliyordum, nitekim on adım atmaya kalmadan koyaktaki ay ışığı bile görünmez oldu. Çizmelerim suyun içindeydi, aygırı yularından çekerek gittiğim zamanki gibi dereden yürüyordum. Terminus Est sol omuzumda asılıydı. Kının ucu suya değip ıslanacak diye korkmuyordum çünkü tünelin tavanı çok alçak olduğundan mecburen iki büklüm ilerliyordum. Bir yandan da yanlışı yere geldiğimi, Thecla'nın beni başka bir yerde, boşu boşuna beklediğini düşünerek hayıflanıyordum.

6

Mavi Işık

Buz gibi suyun sesine o kadar alışmıştım ki sorsanız yürüdüğüm yer ıssızdı derim; halbuki değildi, hatta ansızın o daracık tünelin yine karanlık ama daha geniş bir alana açıldığını da akarsuyun nağmesindeki değişimden anladım. Bir adım daha attım, sonra bir tane daha ve kafamı kaldırdım. Kollarımı kaldırdığım takdirde çarpacağım kayalık bir tavan yoktu. Hiçbir şey yoktu. Terminus Est'i akik kabzasından tutup kınından çıkarmadan salladım. Hiçbir şeye çarpmadı.

Sonra bu tutanağı okuyan sizlerin sahiden aptalca bulacağı bir şey yaptım, ancak hatırlarsanız mektupta madendeki muhafızların gelişimden haberdar olduğu ve bana zarar vermemeleri yönünde talimat aldıkları yazıyordu. Thecla'nın adını seslendim.

Yankılar yanıt verdi: "Thecla... Thecla... Thecla..." Sonra yine sessizlik.

Akarsuyu bir kayadan döküldüğü yere kadar takip etmem gerektiğini hatırladım ama öyle yapmamıştım. Irmak dışarıdaki koyaklara dökülene kadar muhtemelen bayırın altındaki sayısız dehlizden geçiyordu. Tekrar bata çıka yürümeye başladım, kafama kadar suya gömülmem an meselesiymiş gibi korkuyla, her adımı temkinli atarak. Beş arşın gitmemiştim ki uzaktan bir şey işittim, belli belirsizdi ama artık dingin akan suyun şırıltısına rağmen duyulur bir sestti. Beş adım atmaya kalmadan ışığı gördüm.

Efsanevi Ay ormanlarının zümrüt yeşili parıltısı değildi. Muhafızların taşıdığı türden bir fenerin ışığına da benzemiyordu. Ne bir meşalenin kızıl aleviydi ne de bir mumun sarı ışığı; hatta Özerk'in geceleri Hisar'ın üzerinden süzülen uçarlarının karanlığı delen ve ara sıra gözüme ilişen beyaz ışın demetine de benzemiyordu. Daha ziyade parlak bir sisti, bazen renksiz, bazen de sarımsı yeşile çalan. Uzaklığını kestirmek olanaksızdı, belli bir şekli şemaili de yoktu. Bir süre tam önümdeki bu ışıltıya odaklanarak, dereden ayrılmadan yürüdüm. Derken ışığa bir yenisi eklendi.

Sonraki birkaç dakikada olanları derli toplu aktarmak benim için zor. Muhtemelen herkesin bilinçaltında benzeri dehşet anları yatıyordur, tıpkı zindanlarımızın en alt katında gözden ırak tutulan, akıllarını uzun zaman önce yitirip insanlıktan çıkmış müvekkillerin yaşadığı dehşetler gibi. Aynı onlar gibi bu tür anılar da zincirlerini çeperlere çarparak haykırır ama nadiren gün ışığına çıkar.

Tepenin altında yaşadıklarım, onların aramızdaki varlıklarını sürdürmeleri gibi bende bakidir, zihnimin en kuytu köşelerine hapsetmek için çaba göstersem de zaman zaman anımsarım. (Yakın geçmişte, Samru hâlâ Gyoll ağzı civarındayken, sancak küpeştesinden karanlığa bakınca suya dalıp çıkan kürekleri ışıldayan birer alev beneğine benzetmişim de bir anlığına tepenin altındaki varlıkların peşime düştüğünü sanmışım. Şimdi hepsi benim buyruğumda, yine de bu durum içimi pek az rahatlatıyor.)

Gördüğüm ışığa ikincisinin eklendiğini belirtmişim. İlk ikisine daha sonra üçüncüsü, ilk üçüne de dördüncüsü eklendi. Bu arada ben yürümeye devam ediyordum. Çok geçmeden ışıklar sayılamayacak kadar çoğaldı. Neyin nesi olduğunu anlamadığım hâlde onları gördükçe cesaretlenmiş, hatta rahatlamışım çünkü mektupta bahsi geçen muhafızların taşıdığı ama benim bilmediğim türden bir meşalenin parıltısına yoruyordum hepsini. On adım daha

gittikten sonra bu ışık noktalarının bir desen oluşturacak şekilde birleştğini gördüm. Ucu bana dönük bir ok veya kargıyı andıran bir desendi bu. Derken, çok cılız da olsa, Ayı Kulesi'nde hayvanlara yem verilince işittiklerime benzer bir kükreme işittim. Arkama bakmadan kaçma imkânım ol- saydı sanırım o anda tabanları yağlardım. Kaçmadım. Kük- reme arttı, hiç de hayvan sesine benzemiyordu ama gözü dönmüş bir insan güruhunun bağıışı gibi de değildi. Işık noktalarının ilk başta zannettiğimin aksine şekilsiz olma- dığını gördüm. Aksine, her biri elle çizilmiş benzeyen beş uçlu yıldızlar şeklindeydi.

Çok geç olsa da ancak o zaman durdum.

O vakte kadar titrek ve zayıf bir ışık yayan bu yıldızların parıltısı iyice artınca etrafımda yükselen karaltıların şeklini de seçmeye başladım. İki yanımdaki kütlelerin köşeli kenar- ları, insan eseri olduklarını düşündürüyordu. Galiba Saltus madencilerinin hazine çıkardığı (toprak katmanlarının ağır- lığıyla henüz tümünden çökmemiş) bir yeraltı şehrine adım at- mıştım. Söz konusu kütleler, odun tınazlarına benzettiğim gelişigüzel istiflenmiş bodur sütunlar üzerinde duruyor, pa- yandaların dallı budaklı çıkıntıları dahi mesnet işlevi görü- yordu. Devingen yıldızların ölgün ışığını yansıttıkça hafiften parlıyor, bu sayede biraz daha az ürkütücü, hatta güzel gö- züküyorlardı. Bir an bu sütunları hayretle seyrettim, sonra yine yıldız şeklindeki cisimlere baktım ve ilk kez, onları gör- düm. Gecenin bir vakti koca bir kalenin işaret ateşini kulübe penceresi sanarak dünyanın yolunu yürüdüğünüz oldu mu hiç? Ya da düşe kalka bir bayıra tırmanıp da öbür tarafından aşağı bakınca yüz misli daha yüksek sarp bir uçurumla kar- şılaştınız mı? Bunları yaşamışsanız neler hissettiğimi az çok tahmin edersiniz. Yıldızlar ışık şeraresi değildi, insan şeklin- deydi, ufak görünmelerinin sebebi de bulunduğum mağara- nın tahminimden katbekat büyük olmasıydı. Bu güruh insan değildi, insan olamayacak kadar geniş omuzluydular, gövde-

leri de eğri büğrü; hepsi birden üzerime hücum etti. Meğer işittiğim kükreme onların sesiymiş.

Arkama döndüm, suyun içinden koşamayacağımı görünce kara yapıların yükseldiği kıyıya tırmandım. Bu esnada ensem binmelerine ramak kalmış, bazıları dış dünyayla bağımı koparmak üzere sağımı ve solumu kuşatmaya başlamıştı.

Korkunç görünüşlerini tarif edebileceğimden emin değilim. Kılı, kambur duruşlu gövdeleriyle maymunu andırıyorlardı, uzun kollu, kısa bacaklı, kalın boyunlu. Smilodonlar gibi kılıç dişliydiler, koca alt çenelerinden bir parmak dışarı uğramış kıvrık, kesici dişler. Gelgelelim ne bu ayrıntılar ne de kürklerinden yayılan bulutsu ışıltıydı bende dehşet uyanıran. Yüzlerindeki bir şey, renksiz ve koca irisli gözleriydi belki de. Benim gibi insan olduklarını söylüyordu o gözler. Tıpkı çürüyen bedenlere mahkûm ihtiyarlar gibi ya da binlerce kişinin kirli arzularının kurbanı olacakları aciz bedenlere tutsak kadınlar gibi, bu mahluklar da korkunç maymun kılığına bürünmüşlerdi ve bilinçliydi. Etrafımı sardıkları esnada bu bilinci bakışlarından okumam daha da korkunçtu çünkü bedenlerinde parlamayan tek yer gözleriydi.

Avazım çıktığına, bir kez daha Thecla'ya haykırdım. Sonra durumu anladım ve çenemi kapatıp Terminus Est'e davrandım. Bir tanesi, diğerlerinden daha iri ve gözüpek olanı, üzerime yürüdü. Kısa sapı uyluk kemiğinden bir gürz vardı elinde. Kılıcın erişemeyeceği mesafede durdu ve silahının metal başını koca avucuna vura vura kükreyerek gözdağı verdi.

Arkamda bir şapırtı işitmem üzerine dönüp bakınca ışıltılı maymunlardan birinin dereyi aşarak geldiğini tam zamanında gördüm. Kılıcı savurmamla geri sıçradı ama küt ucu onu tam koltuk altından vurdu. Kılıç o kadar iyiydi, o kadar mükemmel dövülmüş ve kusursuz bilenmişti ki onu göğüs kafesine kadar biçti.

Yığıldı, su da cesedini alıp götürdü. Ölümcül darbeyi in-

dirmeden önce onun derede güçlkle ilerlediği, akıntının en az benim kadar onun adımlarını da yavaşlattığı dikkatimi çekmişti. Düşmanlarımı görecektir şekilde dönüp tekrar suya girdim ve dış dünyaya döküldüğü çıkış noktasına yavaşca ilerlemeye koyuldum. Dar tünele bir ulaşsam paçayı yırtarım gibime geliyordu ama buna fırsat vermeyeceklerini de seziyordum.

Etrafımı iyice kuşattıkları sırada sayıları birkaç yüzü bulmuştu. Yaydıkları ışık öyle muazzamdı ki öncesinde karaltı hâlinde seçebildiğim dörtgen kütlelerin sahiden de bina olduğunu artık açık seçik görüyordum. Yekpare gri taştan inşa edilmiş ve her yeri yarasa dışkılarıyla kaplı bu yapıların antik çağdan kalma olduğu aşikârdı.

Odun istifine benzettiğim sütunlar kat kat dizilmiş külçe yığınlarıydı. Rengine bakarak gümüş olduğuna hükmettim. Her istifte yüz tane kadar vardı. Yeraltı şehrinin daha yüzlercesini barındırdığı muhakkaktı. Tüm bunları beş altı adımda gördüm. Yedinci adımda en az yirmisi dört bir yandan hücum etti. Her birinin kellesini tek darbeye uçuracak vakit olmadığı için kılıcımı daireler çizerek savurdum; o yeraltı âlemini çınlattı ezgisi, taş duvarlarında ve tavanında yankılandıkça böğürtüleri ve çığlıkları bile bastırdı sesi.

Böyle cinnet anlarında zaman mefhumu yitirilir. Saldırının amansızlığını, indirdiğim delice darbeleri anımsıyorum ama geriye baktığımda her şey bir solukta olup bitmiş gibi geliyor. İki, beş, on derken etrafıma yığılan cesetlerden suyun rengi kan karasına döndü. Boğulana, can çekişen, can vereni gırlaydı, yine de arkası kesilmiyordu. Omzuma inen darbeyle bir devin yumruğunu yemiş gibi oldum. Terminus Est elimden kayıp gitti, üzerime çullananların ağırlığıyla suyun altına çökerken kör gibi el yordamıyla kılıcı aradım. Düşmanımın kesici dişleri iki çivi gibi kolumu yardı ama sanırım boğulmaktan korktuğu için suyun içine fazla girmek istemiyordu. Koca burun deliklerine parmaklarımı so-

kup boynunu kırdım ama bir insanın boynunu kırmaktan daha zordu.

Tünele varana kadar nefesimi tutabilseydim kurtulurdum. Maymunsular izimi kaybetmiş gibiydi. Akıntıyla su altında biraz sürüklendim. Ciğerlerim patlayacak gibi olup da kafamı sudan çıkardığım anda tepeme çullandılar. Hiç şüphesiz herkesi bekleyen bir ecel vakti vardır. Ben de o anda miadımı doldurduğumu hissettim. Yaşadığım günleri oldum olası hep kârsaymıştım, hakedilmemiş bir ihsan. Silahsızdım, sağ kolum yarılmış ve hissizdi. Maymunsular iyice cüretkârdı artık. O cüretkârlık ömrümü biraz daha uzattı çünkü beni öldürmek için yarıştıkça birbirlerine köstek oluyorlardı. Bir tanesinin suratına tekme attım. İkincisi çizmemi yakaladı; bir ışık çaktı ve ben (içgüdüsel mi hareket ettim yoksa esin mi geldi, bilmem) o ışığı kapıverdim. Pençe elimdeydi.

Sanki bütün ölgün ışığı bünyesinde toplayıp can rengine kavuşmuş gibi, yaydığı berrak mavi ışın bütün mağarayı aydınlattı. O anda maymunsular bir çan sesiyle durdurulmuşlar gibi yerlerine mihlandılar. Cevheri havaya kaldırdım; bunu yaydığı korkudan medet umarak mı yaptım (sahiden bilinçli bir hareketse) emin değilim.

Etkisi umduğumdan çok farklı oldu. Maymunsular ne çığlık çığlığa kaçıştılar ne de saldırmayı sürdürdüler. Aksine, en yakınimdakiler üç arşın kadar geri çekildi ve hepsi birden önümde yerlere kapandı. Etrafa yine mağaraya ilk girdiğimdeki gibi bir sessizlik çöktü, derenin şırıltısı haricinde çıt çıkmıyordu; yalnız bu kez her şeyi görebiliyordum, eteğinde durduğum gümüş külçe istiflerindeki lekelerden tutun, ilk başta solgun meşale ışıkları zannettiğim maymunsuların indiği harabe surun ta öbür ucuna kadar.

Geri çekilmeye başladım. Bunun üzerine maymunsular kafalarını yerden kaldırdı, suratları insan suratıydı. Onları öyle gördüğüm anda kanca dişlerin, çanak gözlerin ve kepçe kulakların sonsuz çağlar boyunca karanlıkta yaşamanın so-

nucu olduğunu anladım. Mecusların dediği gibi, biz de bir zamanlar maymunmuşuz, uzun zaman önce çöllerin yuttuğu isimsiz ormanlarda yaşayan mutlu maymunlar. İhtiyarlar da zihinlerinin bulandığı son demlerinde çocukça davranışlara geri dönerler. Nitekim eski güneş sönüp de karanlıkta kemik kavgasına düşersek, insan ırkı da (ihtiyarlar gibi) eski suretinin harap bir türevine dönüşmeyecek midir? Geleceğimizi gördüm –geleceklerimizden birini en azından– ve karanlıktaki yaşam mücadelelerinden galip çıkmış o yaratıklara, sonsuz gecede kanlarını dökenlerden daha çok acıdım.

Bir adım geri çekildim (dediğim gibi), sonra bir adım daha, gene de maymunduların hiçbirini beni durdurmaya kalkışmadı. Derken Terminus Est aklıma geldi. Girdiğim en delice çatışmadan kılıcımı bırakarak kaçsaydım kendimden ömür boyu nefret ederdim. Savaşı sağ salim onusuz terk etme fikri katlanılır gibi değildi. Pençe'nin ışığında kılıcı arayarak tekrar içeriye yürüdüm. Bunun üzerine o çarpılmış tuhaf mahlukların âdeta suratları aydınlandı, yanlarında kalacağını sanıp umutlandıklarını, Pençe'nin mavi ışığı hep onların olacak diye sevindiklerini bakışlarından anladım. Kâğıt üzerinde kelimelere dökünce ne kadar feci görünüyor; oysa esasen feci bir yanı yoktu bence. Hayvani görünüşlerine rağmen vahşi suratlarındaki hayranlık gözden kaçacak gibi değildi, o yüzden şunu düşündüm (şimdi de aynı fikirdeyim) Urth altındaki gizli şehirlerde barınan bu halk, birçok bakımdan bizden beter olsalar bile, çirkin bir masumiyetle kutsanmış oldukları için birçok bakımdan daha iyiler.

Sağlı sollu bakındım, bir kıyıda diğerine ama hiçbir şey görmedim, halbuki Pençe'den yayılan ışık sanki gittikçe daha çok parlıyor, etrafı daha çok aydınlatıyordu, o kadar ki mağara tavanındaki sarkıtların ardında kalan yüzeylere zifiri kara gölgeleri vuruyordu sipsivri. Çömelmiş bekleyenlere en sonunda seslendim: "Kılıcım... Kılıcım nerede? Sizden biri mi aldı?" Onu kaybetme korkusuyla çıldıracak gibi ol-

masaydım onlarla konuşmazdım; buna karşın söylediklerimi anlamış gibiydiler. Kendi aralarında mırıldanıp bana bir şeyler gevelediler –yerlerinden kalkmadan– birtakım işaretlerle saldırmayacaklarını ifade edip kemikten mızraklarını ve sopalarını bana uzattılar alayım diye. Derken, suyun şırıltısı ile maymunsuların mırıltısını bastıran yeni bir ses işitmemle susmaları bir oldu. Eğer bir ogre dünyanın bacaklarını kemiyor olsaydı çıkardığı ses tıpkı buna benzerdi. Hâlâ içinde durduğum dere yatağı ayaklarımın altında sarsıldı, sarsıntı incecik bir kum tabakası kaldırıncı berrak suyu da bulandı, suya bir duman kurdelesı sızmış gibi oldu. Ta dipten bir ayak sesi işittim, sanki rivayet edildiği gibi Yeni Güneş'in şafağını karşılamak üzere tüm Urth şehirleri Nihai Gün'de ayaklanmıştı da işittiğim bir kulenin ayak sesiydi.

Bir tane daha.

Maymunsular derhâl kalktı ve emekler gibi mağaranın en uzak köşelerine kaçtılar, ürkmüş bir yarasa sürüsü gibi bir çırpıda, sessizce. Işık da onlarla birlikte söndü, ben de bundan korkmuştum zaten; Pençe benim için değil, onlar için harlamıştı anlaşılan.

Yeraltından üçüncü bir ayak sesi daha geldi ve akabinde son parıltı da söndü; lakin son anda, o son cılız ışıktı, Terminus Est'i suyun en derin kısmında gördüm. Karanlıkta eğilip Pençe'yi çizmemin konçuna tıktım ve kılıcımı aldım. Aynı anda kolumdaki uyuşukluğun geçtiğini fark ettim, eski gücüne kavuşmuştu artık.

Dördüncü ayak sesinde kılıcımı ellerimle yoklarken arkamı döndüğüm gibi kaçtım. Anakaranın köklerinde hangi yarattığı uyandırdığımızı, sanırım, artık biliyorum. Ama o zamanlar bilmiyordum, hatta onu maymunsuların kükremelerinin mi, Pençe'nin ışığının mı yoksabaşka bir etkenin mi uyandırdığını da bilmiyordum. Tek bildiğim, yeraltının derinliklerinde sayıca üstünlüklerine ve dehşetengiz varlıklarına rağmen maymunsuları bile çil yavrusu gibi dağıtan bir şeyin barındığıydı.

Suikastçılar

Dış dünyaya açılan tüneli ikinci kez geçişimi düşündüğümde, çıkmam bir saatten uzun sürmüştü gibi hatırlıyorum. Sınırlerim hiç olmadığı kadar ayaktaydı, amansız hafızam her canlandığında yaşadığım gibi işkence çekiyordum. Derken gemi azıya aldım, dolayısıyla o son üç arşını katetmek âdeta bir ömür sürdü. Korkmuştum elbette. Çocukluğumdan beri asla korkaklıkla itham edilmemişimdir, hatta bazı durumlarda çeşitli kişilerin cesaretimi övdüklerini de işittim. Loncamızın bir mensubu olarak vazifelerimi gözümü kırpmadan yerine getirdim, şahsi kavgalara tutuştum, savaşlarda çarpıştım, uçurumlara tırmandım, hatta birkaç kez boğulayazdım. Kanımca cesur denen kişiler ile ödleklği mimlenmişler arasındaki tek fark ikincinin tehlikeyi sezince, ilkinin ise tehlikeyi yaşadktan sonra korkmasıdır.

Büyük ve kaçınılmaz bir ölüm tehlikesi doğduğunda insan elbette çok korkar, öyle anlarda zihin tek bir şeye odaklanır, o da ölümü savuşturmak veya ondan kaçınmak için gereken eylemlerdir. Korkak korkaktır çünkü korku her eylemine sinmiştir, oysa ödlek bildiğimiz kişiler, tehlikeden bihaber oldukları durumlarda bazen cesaretleriyle bizi şaşırtırlar. Çocukken gözü peklğine toz kondurmadığım Üstat Gurloes su götürmez bir korkaktı. Drotte'nin çırakbaşı olduğu

dönemde, Roche ile ben dönüşümlü olarak Üstat Gurloes ve Üstat Palaemon'a yemek götürürdük. Bir gece Üstat Gurloes odasına çekildiğinde, kadehini tazelemek için kalmamı buyurup bana içini dökmeye başladı.

“Müvekkil la'yı tanıyor musun delikanlı? Bir silahtarın kızı, çok da güzel.”

Çırak olarak müvekillere pek ilişmezdim, kafamı iki yana salladım.

“İğfal edilecek.”

Ne demek istediğini hiç anlamadığım için, “Peki Üstat,” dedim.

“Bir kadının başına gelebilecek en büyük utançtır. Ya da bir erkeğin. İğfal edilmek. İşkenceci tarafından.” Göğsüne elini koyarak başını kaldırıp bana baktı. O kadar iri bir adam göre kafası aşırı ufaktı, hani bir gömlek ya da ceket giymiş olsa (ki elbette asla giymezdi) görenler içi yastıkla doldurulmuş zannederdi.

“Evet Üstat.”

“Benim yerime bu görevi üstlenmeyi teklif etmeyecek misin? Er suyu birikmiş senin gibi bir delikanlı. Sakın bana henüz tüylenmediğini söyleme.”

Sonunda neyi kastettiğini anlayınca çırak olduğum için buna müsaade edilmez diye düşündüğümü ama emrettiği takdirde kesinlikle yerine getireceğimi belirttim.

“Ondan kuşkum yok. Kadın fena değil, malum. Ama uzun boylu, ben de uzun boylulardan hoşlanmam. O sülalenin bir kuşak öncesinde falan mutlaka bir ergin piçi olsa gerek. Ir-siyet soyu ele verir derler, gerçi bunun anlamını bir tek biz biliyoruz. Yapmak ister misin?”

Kadehini uzattı, ben de tazeledim. “Nasıl arzu ederseniz, Üstat.” İşin gerçeği, heyecanlanmıştım. Daha önce hiçbir kadına sahip olmamıştım.

“Olmaz. Bana düşer yapmak. Ya ben de sorgulanırsam? O zaman kanıtlamam gerekir, imzalı evrakla. Yirmi yıllık lonca üstadıyım, asla evrakta sahtecilik yapmadım. Herhalde bece-remeyeceğimi düşünüyorsun.”

Aklımdan hiç geçmemişti; tıpkı beyaz saçı, kambur duruşu ve gözündeki merceğiyle bir ayağı çukurda gözüken Üstat Palaemon hakkında aksini (yani hâlâ cinsel gücü olabileceğini) düşünemeyeceğim gibi.

“Gel de bir bak,” dedi Üstat Gurloes, güçlkle koltuğundan kalkarak. Çok sarhoşken bile ayağı ve dili dolanmayan kişilerdendi. Dolaba gayet emin ve güçlü adımlarla yaklaştı ama bir an, raftan indirdiği mavi porselen kavanozu düşürecek sandım.

“Bu nadir ve tesirli bir ilaçtır.” Kapağını açıp içindeki koyu kahverengi tozu gösterdi. “Asla şaşmaz. Bir gün sana da lazım olacak, o yüzden öğren. Bir bıçağın ucuyla en fazla tırnak altına girecek kadarını alacaksın, dinliyor musun beni? Fazla alırsan birkaç gün insan içine çıkamazsın.”

“Hatırlarım, Üstat,” dedim.

“Bu bir zehir tabii ki. Hepsi öyledir ama bu en iyisidir. Ölçüyü azıcık kaçırdın mı öldürür. Bir de ay devrini tamamlayana dek tekrar almamalıydın, anladın mı?”

“Dozu ayarlamak için Birader Corbinian’a danışsanız belki daha iyi olur, Üstat.”

Corbinian eczacımızdı. Üstat Gurloes gözümün önünde bir kaşık yutacak diye ödüm patlamıştı.

“Ben mi? Benim buna ihtiyacım yok.” Küçümser bir edayla kavanozu kapatıp pat diye rafa geri koydu.

“Peki, Üstat.”

“Ayrıca,” (bana göz kırptı), “bende bundan var.” Belindeki keseden demir bir fallus çıkardı. Yaklaşık bir buçuk karış boyundaydı ve dip kısmına uzunca bir deri kayış bağlıydı. Bunu okurken size aptalca gelebilir ama bir an o nesnenin ne işe yaradığını çözemedim, hem de aşırı gerçekçi tasarımına

rağmen. Çılgınca bir fikre kapılıp şarap yüzünden çocukça davrandığını düşündüm, tahta bineği ile gerçek bir hayvan arasında hiçbir temel fark bulunmadığını zanneden bir çocuk gibi. Gülesim geldi.

“İğfal,’ bu kelimeyi kullanmışlar. Bu da bize açık kapı bırakıyor, anlarsın ya.”

Demir fallusu şap diye avucuna vurmuştu, şimdi düşünüyorum da beni elindeki gürzle tehdit eden maymununun hareketi de aynıydı. Olayı sonradan idrak etmiş, tiksinti duymuştum. Yalnız o anda hissettiğim tiksinti, benzer bir durumda şimdi hissedeceğim tiksintiden farklıydı. Müvekkile acıdığım yoktu çünkü onu tanıımıyordum bile. Tiksintimin tek sebebi, Üstat Gurloes gibi iri kıyım, muazzam güçlü birinin kahverengi toza, daha da beteri, bir heykelden koparılmışa benzeyen –belki de sahiden öyleydi– bir nesneye bel bağlamak zorunda kalmasıydı. Halbuki onu başka bir vakada iş üzerindeyken görmüştüm, müvekkil ölmeden önce emri bir an önce yerine getirme telaşıyla şıpınışi halledivermişti, toza veya fallusa gerek duymadan, zorlanmaksızın.

Üstat Gurloes o zamanlar bir korkaktı. Yine de korkaklığı, onun makamında olsam sergileyeceğim gözü peklikten daha iyiydi zira cesaret her zaman bir erdem değildir. Maymunlarla boğuştuğum esnada cesaret göstermiştim (bu tür şeyler cesaretten sayılırsa) ancak benimkisi gözü karalığın, şaşkınlığın ve çaresizliğin harmanıydı; tüneldeyse ortada korkmak için bir sebep kalmamışken, korkudan neredeyse kafamı alçak tavana çarpıp beynimi deliyordum; gene de durmadım, çok şükür ay ışığı sayesinde bulduğum çıkış deliğini görene kadar da yavaşlamadım. Ancak o zaman durdum, kendimi güvende hissettikten sonra da kılıcımı pelerininin yırtık kenarıyla kurulayıp kınına soktum.

O iş de hallolunca kılıcı omzuma asıp kenardan aşağı sarktım ve tırmanırken de kullandığım girintileri ıslak çizmelerimin uçlarıyla yoklayarak inmeye koyuldum. Tam

üçüncü girintiye vardığımda kafamın dibindeki kayaya iki tane ok isabet etti. Birinin ucu antik yapıdaki bir kusura denk gelmiş olsa gerek ki saplanıp kaldığı yerde beyaz bir alevle yanmayı sürdürdü. Nasıl da afalladığımı hatırlıyorum, hatta birkaç saniye sonra başka bir tanesi çok daha yakınımaya isabet edip de kör olmama ramak kalana dek, okçular böyle seri atış yapabildiğine göre arbalet kullanıyor olmasalar bari diye umutlanmıştım. Üçüncüsü taş yüzeyde patladığında onlardan kullandıklarını anladım ve ıskalayan nişancılar tekrar ateş etmeye kalmadan aşağı atladım.

Derenin maden ağzından döküldüğü yerde derin bir gölcük olduğunu biliyordum. Tekrar suyun içindeydim ama zaten ıslak olduğum için dert değildi, hatta yüzüme ve kollarıma sıçrayan kıvılcımların acısını da dindirdi.

Su yüzeyinin altında kalmam hiç kuşkusuz akıllıca olacaktı. Su beni bir dal parçasıymışım gibi sürükleyip rasgele bir yere attı. Büyük bir şans eseri mağara girişinin epey uzağına sürüklenmiştim. Kıyıya tırmandığım noktadaki saldırıganları arkadan görüyordum. Yanlarındaki kadınla beraber yüzleri çağlayana dönüktü. Terminus Est'i o gece son kez çekerek "Buradayım Agia," diye seslendim. Çoktan anlamıştım kim olduğunu, yine de (beraberindeki adamlardan daha seri) arkasına dönüp de onu ay ışığında gördüğümde suratı bana korkunç geldi (yüzündeki hüsrana ifadesi çok güzel olsa da) çünkü onu görmek Thecla'nın kesinlikle öldüğü anlamına geliyordu.

En yakınımadaki adam arbaletinin tetiğini çekmeden önce nişan almaya çalışacak kadar ahmaktı. Eğilerek bacaklarını biçtiğim esnada diğerinin oku meteor gibi kafamın üzerinden geçti.

Ben tekrar doğrulana kadar ikinci adam yayını bırakmış, kamasına davranmıştı. Agia daha çevikti, adam silahını kınından çekmeye kalmadan bir athame ile enseme kesik atıverdi. İlk darbesinden eğilerek kaçtım, ikincisini de savuş-

turdum, gerçi Terminus Est hamle karşılamaya uygun bir kılıç değildir. Benim hamlem onu geriye doğru sendeletti.

“Arkasına geç,” diye seslendi ikinci okçuya. “Ben önü tutuyorum.”

Adam yanıt vermedi. Ağzı bir karış açıldı, gözleri fal taşı. Bana bakmadığını anlamama kalmadan parlak bir şey hızla yanımdan geçti. Kırılan kafatasının çirkin sesini işittim.

Agia kedi çevikliğiyle döndü, hatta maymunusuyu az kaldı şişliyordu, zehirli bıçağını son anda elinden çaldım, bir darbede uçan bıçak göleti boyladı.

İşte o zaman kaçmaya yeltendi. Onu saçından yakaladığım gibi yere yapıştırdım. Maymunusu, öldürdüğü okçunun cesedi üzerinde homurdanıyordu, ganimet mi arıyordu yoksa adamın görüntüsü merakını mı cezbetmişti, asla bilemeyeceğim. Ayağımı Agia’nın boynuna dayadım, derken maymunusu doğrulup yüzünü bana döndü, sonra da madende gördüğüm gibi çömelip kollarını uzattı. Bir eli kopmuştu. Terminus Est’in temiz kesiğini nerede görsem tanırdım. Maymunusu anlayamadığım bir şey geveledi.

Yanıt vermeyi denedim. “Evet, ben yaptım. Üzgünüm. Artık barıştık.”

Yakaran bakışı değişmedi ve tekrar konuştu. Güdük bileğinden hâlâ kan sızıyordu ama yine de ırkı, thylacodonların yaptığı gibi, damarları büzerek kapatan bir yöntem geliştirmiş olsa gerek ki hayattaydı, yoksa bir insan cerrah müdahalesi olmadan aynı yarayla kan kaybından ölürdü.

“Ben kopardım elini,” dedim. “Ama boğuştuğumuz esnada oldu, Uzlaştıracının Pençesi’ni halkın görmezden önce.”

Derken şu aklıma geldi, eğer uyandırdığımız varlığın yarattığı korkuya rağmen peşimden dışarı çıkmayı göze almışsa dedim, mutlaka cevheri bir kez daha görmek içindir. Elimi çizmemin konçuna sokup Pençe’yi çıkardım ve değerli hazinemi sakladığım ayağımı Agia’nın burnunun dibine kadar uzatarak yaptığım aptallık ancak o zaman kafama dank etti

çünkü taş çıkarmamla birlikte Agia'nın gözleri yuvalarından fırlamıştı. Aynı anda maymunu daha da eğilip zavallı kesik kolunu öne uzattı. Bir an üçümüz de öylece kalakaldık. O tekinsiz aydınlıkta tuhaf bir manzara sergilemiş olmalıyız. Yukarıdan birisi –Jonas– hayret dolu bir sesle “Severian!” diye bağırdı. Bir gölge oyununda temsili noktalayan borazan sesi gibi, o bağış da çizdiğimiz tabloyu sildi. Pençe'yi indirip avucumda sakladım. Maymunu mağara girişine fişek gibi kaçtı. Agia da ayağımın altında debelenip sövmeye başladı.

Kılıcımın yassı tarafıyla bir şaplak indirip susturdum ama kaçmasın diye Jonas yanıma gelene kadar ayağımı çekmedim.

“Yardıma ihtiyacın olur diye düşündüm,” dedi. “Görüyorum ki yanılmışım.” Agia'nın beraberindeki adamların cesetlerine bakıyordu.

“Esas çatışma bu değildi,” dedim.

Agia oturur vaziyette ensesini ve omuzlarını ovuşturuyordu. “Dört adam vardı, senin hakkından gelirdik ama şu yaratıkların, şu ateşböceği kaplan adamların cesetleri mağaradan dökülmeye başlayınca ikisi korkup tüydü.”

Jonas çelik eliyle kafasını kaşıyınca bir savaş beygirini tımar ediyormuş gibi bir ses çıktı. “Demek gördüğüm doğruymuş. Aklımdan şüphe etmeye başlamıştım.”

Ne gördüğünü sordum.

“Önünde diz çökmüş, kürk mantolu, ışıldayan bir varlık. Senin elinde de alevi tüten bir kanyak kadehi vardı sanırım. Yoksa tütsü müydü? Bu ne?” Eğilip su kenarından bir şey aldı, maymununun çömeldiği yerden.

“Bir tokmak”

“Evet, görüyorum.” Kemik sapın ucunda bir ilmek vardı, Jonas bileğine geçirdi. “Seni öldürmeye çalışan bu insanlar kim?”

“Öldürecektik de,” dedi Agia, “şu pelerin mâni oldu. Delikten çıktığını gördük ama kayadan inmeye başladığında

pelerin onu örtünce adamlarım hedefi göremedi, bir tek çıplak kolları görünüyordu.”

Agia ve ikiz kardeşiyle nasıl tanıştığımı, Agilus’un ölümünü, elimden geldiğince özetleyerek anlattım.

“Öyleyse kardeşiyle aynı akıbeti paylaşacak.” Jonas bir ona baktı bir Terminus Est’in kızıl gövdesine, sonra da hafifçe omuz silkti. “Merkebimi yukarıda bırakmıştım, gidip bak-sam iyi olacak. İleride ben bir şey görmedim desem başım ağrımaz. Mektubu yollayan kadın bu muymuş?”

“Anlamam gerekirdi. Ona Thecla’dan bahsetmiştim. Sen Thecla’yı bilmiyorsun ama o biliyordu, mektup da onunla ilgiliydi zaten. Nessus’ta Botanik Bahçeleri’ne giderken ona yolda anlatmıştım. Mektupta hatalar ve Thecla’nın asla sarf etmeyeceği sözler vardı ama okurken durup da kafa yormadım.”

Geri çekilip Pençe’yi çizmeme tıktım, iyice derine. “Dediğin gibi hayvanınla ilgilensen belki daha iyi olur. Benimkisi bağını koparıp kaçmış galiba, olmadı seninkine sırayla bine-riz.”

Jonas kafa sallayıp geldiği yoldan geri tırmanmaya koyuldu.

“Beni bekliyordun, değil mi?” diye sordum Agia’ya. “Bir şey duymuştum, aygır da kulaklarını dikmişti sese. Senmiş-sin meğer. Neden o zaman öldürmedin beni?”

“Şurada pusuya yatmıştık.” Biraz yukarıyı gösterdi. “Adamlara dereyi tırmanarak çıktığın anda vurmalarını söylemiş-tim. Her erkek gibi aptal ve inatçıydılar, ok harcamaya değmez dediler, içerideki yaratıklar seni nasıl olsa gebertir-miş. Ben de suya bir kaya yuvarladım, kıpırdatabildiğim en büyüğünü, ama çok geç kalmıştım.”

“Madenden haberin var mıydı?”

Agia omuz silkti, ay ışığı çıplak omuzlarını daha da güzel-leştirmiş, teninin rengini daha bir benzersiz kılmıştı. “Beni nasıl olsa öldüreceksin, ne önemi var? Yöre halkı burayla

ilgili hikâyeler anlatıyor. Dediklerine göre şu yaratıklar geceleri fırtına kopunca çıkıp ahırlardan hayvan çalarmış, bazen de evlere girip çocuklara dadanırmış. Bir rivayete göre de içerideki hazineyi koruyorlarmış, ben de mektuba bunu yazdım. Thecla için gelmeyecek olsan bile sırf hazine uğruna gelirsin diye düşündüm. Sırtım sana dönük durabilir miyim Severian? Aynı usulle yapacaksan kılıcın indiğini görmek istemem.”

Bunu dediği anda yüreğimden bir yük kalkmış gibi hissettim. Yüzü bana dönük olsaydı kellesini vurabileceğimden emin değildim. Kendi demir fallusumu kaldırdım. Bunu yaparken bir yandan da Agia'ya bir şey daha soracaktım ama unuttum diye düşünüyordum.

“Vur,” dedi. “Hazırım.”

Duruşa geçtim, parmaklarım kolçaktaki kadın başına değdi, gövdenin kör tarafını mimleyen başa. Biraz sonra yeniden, “Vur!” dedi. Bense o vakte kadar koyaktan yukarı tırmanmıştım bile.

8

Boğazkesenler

65

Hana sessiz sedasız döndük, öyle yavaşlık ki doğuda gökyüzü ağardığında daha köye varmamıştık. “Onu öldürmedim,” dediğimde Jonas merkebin eyerini çözüyordu. Bana bakmadan başını salladı. “Biliyorum.”

“Seyrediyor muydun? Görmeyeyim demiştin.”

“Sen yanıma gelmeden az önce sana bağırdığımı işittim. Tekrar deneyecek mi?”

Durup düşündüm, o da bu esnada küçük eyeri tımar odasına götürdü. Geri dönünce dedim ki:

“Evet, deneyeceğine eminim. Ondan herhangi bir söz vermesini istemedim, kastettiğin buysa. Verse de tutmazdı zaten.”

“Ben olsam öldürürdüm.”

“Evet,” dedim. “En doğrusu da o olurdu.”

Ahırdan beraber çıktık. Hanın avlusu kuyuyu ve çift kanatlı giriş kapısını görebileceğimiz kadar aydınlıktı.

“En doğrusu olurdu demiyorum, sadece ben olsam öyle yapardım diyorum. Rasgele bir yerde, pis bir yatakta uyurken bıçaklanarak öldürülmekten endişeleneceğime kellesini uçururdum. Yoksa doğru olduğundan değil.”

Jonas maymununun bıraktığı güzü kaldırıp birinin kellesini uçurur gibi salladı. Topuz başı ışıktaki kamaşınca ikimiz de heyecanla iç çektik. Dövülmüş altındandı.

Tüm geceyi avarelik ederek geçirenlere panayırın sundu-

ğu şenlikler hâlâ sürüyordu ama katılmak ikimizin de içinden gelmedi. Ortak odamıza çekilip uyumaya hazırlandık. Jonas altınını paylaşmayı teklif ettiğinde reddettim. Daha önce parası bol olan bendim, avans ödememi de almıştım ve benim cömertliğim sayesinde hayatını idame ettirmişti. Artık kendisini borçlu hissetmeyecek oluşuna sevindim. Beri yandan utandım da, çünkü o altınını paylaşacak kadar bana güvenmişken ben Pençe'yi ondan saklamaya özen göstermiştim (üstelik hâlâ saklıyordum). Ona söyleme mecburiyeti duysam da söylemedim ve ayağımı ıslak çizmemden öyle bir ustalıkla çıkardım ki Pençe çizmenin burnuna kaydı.

Öğlene doğru uyandım. Pençe'nin hâlâ yerinde durduğunu görüp tam rahat bir nefes almıştım ki Jonas'ın sorusuyla irkil-dim. "Panayırda buna iyi para verecek kuyumcular var," dedi. "En azından pazarlık yapabilirim. Benimle gelmek ister misin?"

"Bir şeyler yememiz lazım, ondan sonra da benim idam sehpasında olmam gerekiyor."

"İşe geri dönüyorsun yani."

"Evet." Pelerinimi aldım. Berbat bir biçimde yırtılmıştı, çizmelerim de boyasız ve hâlâ biraz nemliydi.

"Buradaki hizmetçi kızlardan biri onu dikebilir. Yeni gibi olmaz ama hiç yoktan iyidir." Jonas kapıyı ardına kadar açtı. "Hadi gel, madem acıkmışsın. Nedir bu düşünceli hâlin?"

Hanın yemek salonunda, önümüzde mükellef bir öğün, hancının karısı da içerideki odada pelerinimi dikerken ona tepenin altında olanları anlattım, yeraltından gelen ayak seslerine kadar.

"Tuhaf bir adamsın," demekle yetindi.

"Sen benden de tuhafsın. Millete belli etmek istemiyorsun ama buraların insanı değilsin."

Gülümsedi. "Bir kakojen* gibi mi?"

Tarihte toplum dışı bireyleri tanımlamak için de kullanılan Latince kökenli bu kelime, Yeni Güneş evreninde güneş sistemi dışından gelenlere yönelik ırkçı bir hakarettir. -çn

“Yabancı.”

Jonas kafasını sallayıp önce itiraz etti, sonra da onayladı. “Evet, galiba öyleyim. Ama sen... Kâbuslara hükmetmeni sağlayan bir tılsımın var, bir de gümüş madeni keşfetmişsin. Oysa hepsini bana havadan sudan konuşurmuş gibi anlattın.”

Bir lokma ekmek aldım. “Haklısın, tuhaf. Ama asıl tuhaflık Pençe’de, cismin kendisinde, bende değil. Sana anlatmama gelince, neden anlatmayacaktım? Altınını çalacak olsaydım satar, parasını da yerdim ama aynısının Pençe’yi çalan birisi için geçerli olduğunu sanmıyorum. Neden böyle düşündüğümü bilmiyorum ama öyle. Agia onu bal gibi de çaldı. Gümüşe gelince...”

“Çalıp da senin cebine mi koydu?”

“Belimdeki kesenin içine. Kardeşim onu nasıl olsa öldürür diye düşünüyordu, hatırlarsan. Cesedim üzerinde hak talep edeceklerdi, çoktan planlamışlardı, sonra da Terminus Est’i ve giysilerimi sahipleneceklerdi. Kılıcım ve kıyafetimle birlikte cevher de onun eline geçecekti, bu esnada cevheri bir bulan çıkarsa da suçlu ben olacaktım, o değil. Şimdi hatırlıyorum da...”

“Neyi?”

“Pelerinler. Çıkmaya çalıştığımız esnada önümüzü kesmişlerdi. Jonas, sence bazı kişilerin zihin okuyabildiği doğru mu?”

“Tabii ki.”

“Herkesin harcı olmadığı kesin. Üstat Gurloes’un sıcak baktığı bir ihtimaldi ama Üstat Palaemon kaale almazdı. Gene de bence Pelerinlerin baş rahibesi bir seviyeye kadar zihin okuyabiliyordu. Benim değil de Agia’nın bir şey aşır-dığını anladı. Agia’yı çırılçıplak soyup üzerini aradılar ama bana dokunmadılar. Sonradan katedrallerini yıktılar, sanırım Pençe’yi kaybettikleri için, orası Pençe Katedrali’ydi sonuçta.”

Jonas düşünceli bir edayla başını yukarı aşağı salladı.

“Ama sana sormak istediğim konu bu değil. Ayak sesleriyle ilgili fikrini öğrenmek isterim. Bir gün karaya çıkacak Erebus ve Abaia gibi deniz varlıkları herkesin malumu. Mamafih, bence sen o konularda hepimizden daha bilgilisin.”

O âna dek ilgiyle dinleyen Jonas'ın suratı birden asıldı, ifadesi donuklaştı. “Bu kaniya nereden vardın?”

“Çünkü denizciymişsin, bir de anlattığın şu fasulye hikâyesi yüzünden, hani geçitte anlatmıştın. Odada okuduğum kahverengi kitabımı mutlaka görmüşsündür. O kitapta dünyanın tüm sırları yazıyor, en azından muhtelif mecusların sır addettiği şeyler. Hepsini okumuş değilim, yarısına kadar bile gelemedim. Thecla'yla beraberken gün aşırı bir bölüm okur, okumadığımız zamanlarda da öğrendiklerimizi tartışırdık. Yalnız kitaptaki tüm anlatıların basit, hatta çocukça olduğu dikkatimi çekmişti.”

“Benim hikâye gibi.”

Başımla onayladım. “Senin hikâyeyi de o kitaptan türemiş olabilir. Kitabı Thecla'ya ilk götürdüğümde çocuk kitabı sanmıştım ya da çocukça hikâyelerden hoşlanan yetişkinlere de hitap edecek bir eser. Ama kitapta bahsi geçen kavramlardan konuştukça, basit bir dille ifade edilmedikleri takdirde hiçbir şekilde ifade edilemeyecek konular içerdiğini anladım. Eğer yazarı şarap yapmanın yeni bir yöntemini veya en iyi sevişme şeklini anlatmak isteseydi karmaşık ama kesin bir dil kullanırdı. Ama o kitabı yazarken, ‘Başlangıçta sadece hexaameron⁴ vardı,’ veya ‘Marifet ikonu görmekte değil, varlığını bilmekte yatar,’ gibi ifadelere sığınmıştı. Yeraltından sesini işittiğim varlık... onlardan biri miydi?”

“Yaratığı görmedim ki.” Jonas kalktı. “Şimdi gidip şu gürzü satacağım ama gitmeden önce sana tüm ev kadınlarının kocalarına er geç sarfettiği bir cümleyle yanıt vereceğim:

‘Daha fazla soru sormadan önce, yanıtlarını sahidten öğrenmek isteyip istemediğini bir düşün.’”

“Son bir soru,” dedim, “ondan sonra başka sorum olmayacak, söz veriyorum. Surdan çıkarken duvarın içinde gördüğümüz yaratıkların nefer olduğunu söylemiştin, hatta Abaia ve diğerlerine karşı şehri savunmak amacıyla konuşlandırıldıklarını ima etmiştin. Maymunsular da mı aynı türden neferler? Diyelim ki öyleler, hasımlarımız dağ gibiysen insan boyundaki savaşçılardan ne fayda gelir ki? Hem eski özerkler niçin insan neferler görevlendirmemiş?”

Jonas bir paçavraya sardığı güzü bir elinden diğerine aktararak dinlemişti. “Üç soru etti ve sadece ikincisine kesin yanıt verebilirim. Diğer ikisinde tahmin yürüteceğim, o da sözünde duracağını varsaydığım için. Bu konuları bir daha konuşmayacağız.

“Önce ilk soru. Eski özerkler, ki özerk falan değildiler, insan neferler görevlendirmişlerdi. Ancak hayvanları insanlaştırmak ya da muhtemelen insanları gizlice hayvanlaştırmak yarattıkları savaşçılar daha sadıktı. Mecburen öyleydiler çünkü hükümdarlarından nefret eden halk, bu insanlıktan çıkmış uşaklardan daha çok nefret ediyordu. Bu yüzden insan neferlerin dayanamadığı şeylere onlar maruz kaldı. Surlara da aynı nedenle yerleştirilmiş olabilirler. Belki de bambaşka bir açıklaması vardır.” Jonas susup pencereye yürüdü ama sokağa değil de bulutlara baktı. “Senin şu maymunsuların aynı tür melezlerden olup olmadığını bilmiyorum. Benim rastladığım bir tanesi, postu haricinde insana çok benziyordu, o yüzden yeraltı şehrindeki kalıntılarla temas kurdukları ve ömürlerini madenlerde geçirdikleri için bazı yapısal değişikliklere maruz kalmış insanlar olabilecekleri konusunda seninle hemfikir sayılırım. Urth çok yaşlı. Çok yaşlı olduğu için de fi tarihinden kalma bir sürü gizli hazine barındırdığına şüphe yok. Altın ve gümüş değişmez ama muhafızları üzümü şaraba, kumu inciye dönüştüren başkalaşımından çok daha tuhaflarına uğramış olabilir.”

Ben de dedim ki: “Amabiz de her gece karanlığa maruz kalıyoruz, madenlerden çıkarılmış hazineleri de kullanıyoruz. Biz neden değişime uğramamışız?”

Jonas cevap vermedi, ben de sözümde durup başka soru sormadım. Yine de pencereden dönüp de bana bakınca, gözlerinde şapşallık ettiğimi, aslında bizim de değiştiğimizi ima eden bir bakış yakaladım. Tekrar arkasını döndü ve bir kez daha dışarı, göğe baktı.

“Pekâlâ,” diyerek teslim oldum, “onu cevaplamak zorunda değilsin. Ama ya cevaplayacağını söylediğin diğer soru? İnsan neferler deniz canavarlarına nasıl karşı koyabilirler?”

“Erebus ile Abaia’nın büyüklüğünü dağlara benzetirken haklıydın, hatta itiraf edeyim ki bunu bilmene şaşırdım. Çoğu insan o kadar büyük bir varlığı hayal edebilecek tahayyülden yoksundur ve onların en fazla ev ya da gemi büyüklüğünde olduğunu sanır. Gerçek boyutları öyle muazzamdır ki bu dünyada kaldıkları müddetçe sudan asla çıkamazlar, kendi ağırlıkları altında ezilirler. Surları yumruklayarak ya da kayalar fırlatarak yıkacakları aklına gelmesin sakın. Düşünce gücüyle kullar edinip muhalif tüm hükümdarları onlar sayesinde alaşağı edecekler.”

Jonas bunu dedikten sonra hanın kapısını açıp işlek sokağa çıktı, bense oturduğum yerden kalkmadım, tek dirseğim kahvaltı masasına dayalı, Baldanders’la aynı yatağı paylaştığım zamanki rüyamı düşündüm. Karaya sığınmayız biz, demişti devasa kadınlar.

Şimdi, hikâyemin daha önce yazmaktan büyük ölçüde kaçındığım ama anlatmadan edemeyeceğim kısmına geliyorum. Yıllar önce yaşananları en küçük ayrıntısına kadar anlatmaktan çekinmeyişim, hatta şahsıma dile getirilenleri ve bizzat sarfettiğim lafları kelimesi kelimesine aktarabilmem, bu satırları okuyan sizlerin dikkatini mutlaka çekmiştir. Dahası, bu geleneksel yönteme hikâyemi daha akıcı hâle getirmek için başvurduğumu da düşünmüş olmalısınız. İşin gerçeği ben

kusursuz hafıza denen şöyle lanetlenmiş kişilerden biriyim. Bazen kulağıma geliyor, neymiş efendim, güya insan her şeyi hatırlayamazmış. Ben de Üstat Ultan'ın kütüphanesindeki kitapların raf sırasını hatırlayamam mesela. Ama birçok şeyi herkesten iyi hatırlarım: Çocukken yanından geçtiğim bir masada duran her nesnenin yerini hatırlarım, hatta hatırlarken o an tekrar zihnimde canlanır ve belli bir olayın esasında hatırladığımdan nasıl da farklı cereyan ettiğini görürüm.

Beni Üstat Palaemon'un gözde talebesi kılan da hafızamın gücüydü, dolayısıyla bu anlatının ortaya çıkmasından da hafızam sorumludur denebilir zira üstadım beni kayırmasaydı onun kılıcını taşıyarak Thrax'a gönderilmezdim.

Kimileri bu gücü muhakeme yeteneğinin zayıflığına bağlar, buna lafım yok. Ama başka bir tehlikesi var, onu da defalarca yaşadım. Zihnim geçmişe odaklandığında, tıpkı şu anda ve rüyamı hatırladığım zaman da olduğu gibi, falanca günkü mazimi o kadar iyi hatırlıyorum ki âdeta yine o güne dönüyor, olan biten her şeyi sil baştan yaşıyorum, gerçek gibi capcanlı görüntülerle. Şu anda bile gözümü yumduğumda, bir kış akşamı Thecla'nın hücreesine girdiğimi görebiliyorum, parmaklarımda hissediyorum kisvesinin sıcaklığını, ateş karşısında ısınmış leylakların kokusunu andıran parfümü burnumda. Eteğini sıyrıp fildişi bedenini kucaklıyorum, meme uçları yüzüme değiyor... Gördünüz mü? Bu tür anılarla saatler, hatta günler geçirmek çok kolaydır, hatta bazen öyle derinlere dalarım ki uyuşur, sarhoşa dönerim. O zaman da aynısı oldu. Maymunsuların mağarasında işittiğim ayak sesleri zihnimde hâlâ yankılanıyordu. Bazı açıklamalara kavuşmak amacıyla rüyama geri döndüm, onun nereden türediğine artık emin olduğum için de ilk gördüğüm zamankinden daha anlamlı gelir diye umuyordum. Yine gagalı, deri kanatlı küheylanın sırtındaydım. Altımızda pelikanlar aheste aheste kanat çırparak uçuyordu, martılar da kâh daire çiziyor kâh ani dalışa geçiyordu.

Yine düştüm, havada tepetakla olup bodoslama denize uçarak bir anlığına dalgalarla bulutların arasında asılı kaldım. Yana kaykılarak kafamı aşağı uzattım, bacaklarım ardımda sancak gibi iz bırakıyordu, birden deniz yarıldı ve berrak mavi sulara yılan saçlı, çok başlı bir yaratığın kafası belirdi, derken ta aşağıda çöl bahçesinin çalkalandığını gördüm. Dişi devler cümbez gövdesini andıran kollarını kaldırdı, pençe tırnakları eflatun rengi. Sonra, körlüğümden sıyrılarak ayıldım da birdenbire anladım Abaia'nın bana niçin bu rüyayı gördürdüğünü, meğer amacı beni Urth'taki nihai büyük savaşa nefer yazmakmış.

Gelgelelim belleğin tahakkümü irademe galebe çalmıştı artık. Gördüğüm dev odalıkların ve bahçelerinin anımsadığım bir rüyanın unsurları olduğunu bilmeme rağmen, büyü-sünden kurtulup da hatıramdaki rüyadan çıkamadım. Birtakım eller beni bebekmişim gibi yakaladı, tam da Abaia'nın yosmalarınca pıspışlandığım anda, Saltus hanındaki geniş kolçaklı iskemlemden kaldırıldım; gene de yüz kalp atışı boyunca zihnimi denizden de yeşil saçlı kadınlardan da kurta-ramadım.

“Uyuyor.”

“Gözleri açık.”

Üçüncü bir ses: “Kılıcı getirelim mi?”

“Getirin, belki lazım olur.”

Dev anaları soldu. Geyik postlu, kaba yün giysili adamlar beni iki kolumdan yakalamıştı. Suratı yaralı biri kamasının sivri ucunu ümüğüme dayadı. Sağımdaki adam boşta kalan eliyle Terminus Est'i aldı. Mühürlü evin açılmasına yardım eden kara sakallı gönüllüydü.

“Birisi geliyor.”

Yüzü yaralı adam hızla geri çekildi. Kapının tıkırtısını işittim, sonra da paldır küldür içeri çekilen Jonas'ın şaşkınlığını.

“Bu senin efendin, değil mi? Pekâlâ, kımıldama ahbap, sakın bağırayım deme. İkinizi de gebertiriz.”

Yaprakların Efendisi

Ellerimiz bağlanırken yüzümüz duvara dönük, ayaktaydık. Daha sonra ellerimiz arkada yürüyormuş gibi görünelim diye kelepçeleri saklamak üzere omuzlarımıza pelerinlerimizi atıp bizi avluya çıkardılar. Sırtında demir ve boynuzdan yapılmış sade bir mahfe taşıyan dev bir baluchither, ağırlığını bir ayağından diğerine aktararak bekliyordu. Beni sol kolumdan tutan adam, hayvanın diz boşluğuna bir değnekle vurup hayvanın çömelmesini sağladı, biz de bindik.

Jonas'la beraber Saltus'a gelirken maden molozlarıyla kaplı bayırlardan geçmiştik, çoğunlukla taş ve tuğla kırıklarının birikmesiyle oluşmuş bayırlardan. Agia'nın mektubuna kanıp da yollara düştüğümde, güzergâhım köyün eteğindeki ormandan geçse de yine aynı bayırları dörtnala geçmiştim. Oysa şimdi hiçbir patikanın bulunmadığı maden atığı yığınlarının arasından gidiyorduk. Onca moloza ilaveten, madenciler köylerine ve mesleklerine leke sürecek bir geçmişten kazarak çıkardıkları her şeyi oraya atmışlardı.

Pislik yığınlarının yüksekliği baluchither'in devasa boyundan en az on misli fazlaydı. Etrafta ufalanmaya yüz tutmuş müstehcen heykeller yatıyordu. Üzerlerinde hâlâ kıl öbekleri bulunan, etleri kuruyup lime lime olmuş insan kemikleri vardı. Bir de sonsuza dek bozulmayacak şekilde defnedilmiş erkekli kadınlı on bin kadar ceset, ebedi istira-

hate yaptıkları mahrem lahitleri parçalanarak, sefahat âlemi sonrasındaki ayyaşlar gibi sere serpe etrafa saçılmıştı, cansız uzuvları gülünç bir şekilde çarpık, giysileri ya çürümüş ya dağılmak üzere, kör gözleri göğe kenetli.

İlk başta Jonas'la ikimiz esaretçilerimize soru sormaya yeltendiğimizde bizi darp ederek susturmuşlardı. Ama baluchither bu çorak güzergâhı katederken adamların biraz gevşediğini görünce bizi nereye götürdüklerini tekrar sordum. Yüzü yaralı adam yanıtladı: "Yabana, hür erkeklerin ve güzel kadınların yurduna."

Agia aklıma gelince adama ondan mı emir aldığını sordum; gülerek kafasını iki yana salladı. "Benim efendim Ormanlı Vodalus'tur."

"Vodalus!"

"Aa," dedi. "Demek onu tanıyorsun." Sonra da mahfede bizimle beraber giden kara sakallıyı dürttü. "Kullarından birini işkence sehpasında gamsızca gerdiğin için Vodalus'un seni çok nazik karşılayacağına kuşku yok."

"Sahiden tanıyorum," dedim, hatta çırakbaşı olmamdan önceki yıl hayatını kurtardığım Vodalus'la alakamı façası bozuk adama anlatmama ramak kaldı. Ne var ki bunu Vodalus'un bile anımsayacağından kuşkuluydum, o yüzden Vodalus'un hizmetkârı olduğunu bilseydim Barnoch'un işkencesini üstlenmezdim demekle yetindim. Yalandı tabii çünkü biliyordum, hatta aldığım parayı Barnoch'un fazla acı çekmeden idam edilmesini sağladığımı düşünerek meşrulaştırmıştım. Yalanımın faydası olmadı; üçü birden kıs kıs güldüler, baluchither'in ensesindeki hayvan terbiyecisi bile. Gülüşmeleri bitince dedim ki: "Dün gece Saltus'un kuzeydoğusuna at sürmüştüm. O yöne mi gidiyoruz?"

"Demek oralardaydın. Efendimiz seni aramaya çıkıp o yüzden eli boş dönmüş." Façası bozuk adam gülümsedi. Vodalus gibi hüsrana uğramayıp zaferle dönmekten memnuniyet duyduğu belliydi.

Jonas fısıldadı: “Kuzeye gidiyoruz, güneşe bakarak anlayabilirsin.”

“Evet,” dedi façası bozuk adam, kulakları keskinmiş. “Kuzeye, ama fazla sürmeyecek.” Sonra da vakit geçsin diye efendisinin tutsaklara ettiği muameleyi anlatmaya koyuldu, çoğu aşırı ilkel yöntemlerdi, gerçek ıstırap yaşatmaktan ziyade gösteriş amaçlı.

Görünmez bir el üzerimize perde çekmişçesine ağaçların gölgesi düştü mahfeye. Ölü gözlerin bakışları eşliğinde milyarlarca cam kırığının ışıltısı geride kalmış, gür ormanın yemyeşil serinliğine girmiştik. Devasa ağaçların arasında, boyu bir insanın üç misli olan baluchither bile ufak tefek bir bineğe benzemişti. Sırtındaki bizler de bir çocuk masalındaki pigmeleri andırıyorduk herhalde, peri kralının karınca yuvası karargâhına gider gibiydik.

Bu ağaçlar benim henüz doğmadığım zamanlarda da fidan değilmiş, hatta çocukluğumda kabristanımızın servi ağaçları ile huzurlu mezarları arasında oynadığım dönemde dahi aynen bu boyda göğe uzanıyorlarmış, keza ölen güneşin son ışıkları üzerlerine vururken de ayakta kalacaklardı muhtemelen, ben de herkes gibi öldükten yıllar sonra bile. Haya-tıma kıymet versem de hayatta olmamın veya ölmemin ne kadar önemsiz olduğunu düşündüm birden. Bu düşünceden hareketle, yaşamak için en küçük şansı bile değerlendirme azmine kavuştum, halbuki canımı kurtarmışım kurtarmamışım pek de umurumda değildi. Bu azim sayesinde hayatta kaldım sanırım; o zamandan beri bu duygu, her seferinde değilse de sık sık imdadıma yetişerek bana dostluk etmiştir.

“Severian, iyi misin?”

Jonas’tı soran. Ona döndüm, sanırım biraz şaşkındı bakışım. “Evet. Hasta gibi mi görünüyorum?”

“Bir an öyleydin.”

“Buranın bende uyandırdığı çağrışıma kafa yoruyordum. Sanırım bana Hisar’daki yaz günlerimi hatırlatıyor. Bu ağaç-

lar oradaki kuleler kadar yüksek. Bizim kulelerin çoğu sarmaşık kaplıdır, böylece yazın güzel havalarda güneş ışığı aralarından zümrüt yeşili vurur. Bir de burası çok sakın ya..."

"Evet?"

"Sen tekneye çok binmişindir Jonas."

"Zaman zaman, evet."

"Benim de uzun zamandır yapmak istediğim şeydi. İlk kez Agia'yla beraber Botanik Bahçeleri'nin bulunduğu adaya giderken bindim, sonra da Kuşlar Gölü'nü kayıkla geçmiştik. Kayığın seyri de tıpkı bu hayvanın seyri gibiydi, o kadar sessiz, bir tek su şapırtısı duyulurdu, o da bazen, kürek suya değdikçe. Şimdi de bir akarsu üzerinde aheste kürek çekerek Hisar'dan geçiyormuşum gibi hissediyorum."

Bu lafım üzerine Jonas o kadar acıklı baktı ki suratının ifadesi karşısında kahkahayı patlattım, sonra da ayağa kalktım, niyetim (sanırım) mahfenin kenarından aşağı bakıp orman zemininin hayalimde neye benzettiğimi söylemekti. Ama benim ayağa kalkmamla façası bozuk adamın da ayağa fırlaması bir oldu. Değneğin ucunu gırtlığımın yarım parmak ötesine uzatıp oturmamı söyledi. Sırf zıtlık olsun diye kafamı iki yana salladım. Silahını salladı. "Çök yoksa böğrünü deşerim!"

"Ve beni geri götürme şerefinden mahrum kalırsın, öyle mi? Sanmam. Diğerleri Vodalus'a, yakalandığım hâlde senin beni ellerim bağlıken bıçakladığını söylesinler de bak neler oluyor."

Sonrası kaderin bir cilvesiydi. Sakallı adam elindeki Terminus Est'i çekmeye yeltendi ama o kadar uzun bir kılıcı adabıyla -bir elle kabzayı, diğer elle kının ağzını tuttuktan sonra kollarını iki yana açar gibi yapıp- çekmeye alışkın olmadığı için tarladan ot söker gibi asılarak kınından kurtardı. Bu sarsaklığının üzerine baluchither'in sallanmasıyla bir de dengesini kaybedince sendeleyip façası bozuk adama çarptı. Kılıcın bir kılı ortadan ikiye ayıracak kadar keskin tarafı ikisini de yardı. Façası bozuk olanı geri kaçtı, aynı anda Jonas'ın

arkadan çelme takmasıyla mahfenin korkuluğundan paldır küldür aşağı yuvarlandı. Bu esnada kara sakallı adam Terminus Est'i elinden bırakmış, yarasına bakıyordu; çok uzun ama yüzeysel bir kesikti. O kılıcı avucumun içi gibi bildiğimden kabzasını iki topuğumun arasına kıştırıp çömeldim ve bileklerimdeki bağı bir çırpıda kesiverdim. Kara sakallı birden hançerine davrandı. Jonas onun apış arasına tekmeyle basmasaydı ölebilirdim.

Adam iki büklüm oldu, o tekrar doğrulana kadar ben elimde Terminus Est'le çoktan ayağa fırlamıştım. Kaslarının aniden kasılmasıyla vücudu dimdik oldu, idam mahkûmuna diz çöktürülmediğinde aynısı sık yaşanır. Hayvan terbiyecisinin bir terslik olduğunu anlaması (her şey bir anda gerçekleşmişti) sanırım fişkırان kan sayesinde oldu. Dönüp bize baktı, ben de hakkından tez geldim; mahfeden dışarı uzanarak kılıcı tek elimle yanlamasına savurmam yetti.

Kellesi daha yere düşmemiştı ki baluchither birbirine çok yakın iki koca ağacın arasından geçti. Duvardaki bir yarıktan zorla geçmeye çalışan bir sıçan gibi sıkışarak geçmişti sanki. Bu ormanda gördüğüm her şeyden daha geniş bir kayran belirdi önümüzde. Çimenleri eğrelti otları gibi upuzun, orpiment rengi güneşin altında kıpır kıpır, yemyeşil ve apaydınlık bir alan. Vodalus tahtını tam oraya kurdurmuştu, çiçekli sarmaşıklarla örölü bir çardağın altına; bir de şans bu ya, biz oraya adım attığımızda Chatelaine Thea'yla yan yana oturmuş, huzurundaki yandaşlarını yargılamakla ve mükâfatlandırmakla meşguldü. Jonas bunların hiçbirini görmedi, hâlâ mahfenin tabanına yayılmış, hançerle ellerinin bağına kesmeye uğraşıyordu. Ona yardım ettim, onu da hallettikten sonra baluchither'in sırtında dengemi koruyarak, kabzasına kadar kıpkırmızı kılıcım elimde, dimdik durdum. Yüzlerce surat bize döndü, tahtta oturan ergin ve kalp yüzlü eşi dahil, nitekim bakışlarından anladım manzaranın tuhaflığını; başsız bir adamın güttüğü koca bir hayvan, sağrı-

sı insan kanıyla sırsıklam, bendeniz sırtında dimdik, elimde kılıcım, sırtımda is karası pelerinim.

Aşağı atlayıp kaçmaya kalksaydım ya da baluchither'i dürtüp son sürat koşturmaya yeltenseydim öldürülürdüm. Maden süprüntüleri arasındaki fi tarihinden kalma cesetleri gördükten sonra ezeli ormanda giderken içime sızan ruhun meziyeti sayesinde soğukkanlılığımı korudum. Kimsenin gütmediği baluchither ise tırıs adım ilerlemeyi sürdürdü (Vodulus'un yandaşları kenara çekilerek yol açtılar) ta ki tah-tın bulunduğu kürsü ve çardak yolunu kesene dek. Zıncı diye durunca ensesindeki cansız adam öne fırlayıp Vodulus'un ayağının dibine düştü. Ben de mahfenin kenarından dışarı uzanıp iki bacağının arkasına kılıcımın yassı tarafıyla vur-dum ve hayvana diz çöktürdüm.

Vodulus sayısız anlam taşıyan cılız bir tebessüm etti ama keyiflendiği de belliydi, hatta çok bariz denebilirdi. "Adamları kelle koparanı yakalamaya yollamıştım," dedi. "Anlaşılan başarmışlar."

Bir ergin Yüce Mahkeme'deki bir infazı izlemeye geldiğinde yapmamız öğretildiği gibi kabzasını göz hizama kaldırarak kılıcımın selamladım. "Efen'm, size kelle-kurtaran getirdiler, bir zamanlar ben olmasaydım taze yeşermiş topraklarda başı yuvarlanan siz olacaktınız."

İşte o zaman bana pürdikkat baktı, kılıcım ve pelerinim yerine yüzüme odaklanarak, biraz sonra da dedi ki: "Evet, o delikanlı sendin. O kadar oldu mu?"

"Epey oldu efen'm."

"Bunu aramızda bilahare konuşuruz, şu anda ilgilenmem gereken meseleler var. Gel şurada dur." Kürsünün solunu işaret etti.

Peşimde Jonas'la baluchither'in sırtından indim. İki seyis hayvanı alıp götürdü. Vodulus'un maiyetindekilere emirler yağdırıp talimatlar vermesini, birilerini mükâfatlandırıp cezalandırmasını bir saat kadar seyrettik. İnsanların böbürlen-

diği korunaklı yapılardaki taş sütunlar ve kemerler, ormanlardaki ağaç gövdeleri ile sayvan dalların kıraç kopyasından öte değildir, nitekim orada beklerken de ikisi arasında pek fark olmadığını düşündüm, birisi gri veya beyazdı, diğeri de toprak rengi ve uçuk yeşil, o kadar. Derken, Özerk'in onca askerinin, hatta erginlerin yığınla uşağının nasıl olup da Vodalus'un hakkından gelemediğini anladım. Urth'un en zorlu kalesine konuşlanmıştı da ondan, bizim Hisar'dan bile muazzam, oraya benzetmiştim.

En sonunda maiyetini dağıttı, her erkek ve kadın kendi makamına, sonra da kürsüden indi ve karşısında çocuk varmış gibi eğilerek konuştu benimle.

"Bana bir defasında hizmet etmiştin," dedi. "Bu yüzden kabahatin ne olursa olsun hayatını bağışlayacağım, yalnız bir süreliğine mecburi konuğum olman gerekebilir. Hayatının artık tehlikede olmadığını öğrendiğine göre bana tekrar hizmet eder misin?"

Hayatımı kaleme almaya başladığım o puslu akşam, terfi törenimde Özerk'e ettiğim yeminin bir hükmü kalmamıştı. Yeminler, başkalarına yaptığımız iyiliklere kıyasla zayıf övünç unsurlarıdır yalnızca, manevi değer taşır. Birisinin hayatını kurtardık mı ömür boyu onun oluruz. Minnetin bulunmaz nimet olduğunu çok işitmişimdir. Doğru değil, bunu diyenler minneti hep yanlış yerlerde aramışlar. Birisine sahidten iyiliği dokunan kişi an gelir Yaradan mertebesine yükselir, bu mertebenin minneti olarak da o kişiye ömür boyu hizmet edilir; nitekim Vodalus'a da bunu söyledim.

"Güzeli!" dedi, omzumdan tutarak. "Gel. Bir sofraya hazırladık, uzakta değil. Arkadaşınla beraber sofraya oturup bana eşlik edersen yapılması gerekeni anlatırım."

"Efen'm, loncamın itibarına bir kez leke sürdüm zaten. Sizden tek ricam beni yine aynı duruma düşürmemenizdir."

"Yaptıklarından kimsenin haberi olmayacak," dedi Vodalus. Bu da beni memnun etti.

10 Thea

Kayrandan bir düzine kadar insan beraber çıkıp yürüdük, yarım fersah ötede ağaçların arasına kurulmuş bir sofra karşıladı bizi. Vodalus'un soluna oturtuldum. Diğerleri yerken bense yemek yer gibi yapıp onu ve hanımını süzerek gözlerime bayram ettirdim. Kulemizin çırak koğuşunda karyolama yattığımda sık sık hatırladığım insanlardı. Onu kurtardığımda en azından zihnen hâlâ bir çocuktum. Çocuk gözüyle bakınca her yetişkin erkek, sahiden ufak tefek değilse, heybetli görünür. Şimdi bakınca Vodalus en az Thecla kadar uzun, hatta daha uzun boyluydu; Thecla'nın üvey kardeşi Thea da bir o kadar uzundu. Hakikaten asil kandan olduklarını o zaman anladım, üstelik Racho Efendi gibi yalnızca silahtar da değillerdi.

İlk âşık olduğum kadın Thea'ydı, hayatını kurtardığım adamın eşi olduğu için de tapardım ona. Thecla'ya sevdalanmamın sebebi, başlangıçta, Thea'yı hatırlatmasıydı. O anda (güz bitmiş, kış ve bahar geçmiş, yine yaz olmuşken, yılın sonu yenisini mimlerken) Thea'ya bir kez daha sevdalandım çünkü bana Thecla'yı hatırlatıyordu.

Vodalus, "Kadınlara hayransın," deyince bakışlarımı önüme eğdim.

"Sofra terbiyesine pek aşina değilim efen'm. Lütfen affedin."

“Hayranlığını paylaşıyorum, dolayısıyla affedecek bir şey yok. Ama umarım o narin boynu kılıçla vurduğunu hayal ederek süzmüyordun?”

“Asla efem’em.”

“Bunu duyduğuma sevindim.” Kayık tabaktaki ardıc kuşlarından birini seçip tabağına koydu. İltimas göstergesiydi. “Yine de şahsen biraz şaşırdım. Senin mesleğindeki bir adamın biz zavallı insan evlatlarına bir kasabın sığıra baktığı gözle baktığını sanırdım.”

“O konuda yorum yapamam efem’em. Ben kasap terbiyesiyle yetiştirilmedim.”

Vodulus güldü. “Biraz! Bana hizmet etmeye razı geldiğine neredeyse üzüleceğim şimdi. Demek tutsağım olarak kalsaymışsın, bahtsız Barnoch’un hayatını telafi edeceğin an gelene kadar –en başta niyetim oydu– seninle pek keyifli muhabbetimiz olurmuş. Heyhat, yarın sabah yolcusun. Şahsi eğilimlerinle gayet iyi örtüşeceğini düşündüğüm bir iş vereceğim sana.”

“Siz iş verirsiniz de ben yapmam mı efem’em.”

“İdam sehparında harcanıyorsun.” Gülümsedi. “Fazla gecikmeden sana uygun bir vazife bulacağız. Ancak bana iyi hizmet edeceksen, oynadığımız oyunun amacını ve tabladaki piyonların konumunu iyi anlaman şart. Taraflar siyah ve beyaz olsun, kıyafetine istinaden –kendi çıkarının ne olduğunu da kavrayasın diye– bizim piyonları siyah farzet. Biz siyahların eşkiya ve hainden başka şey olmadığı muhakkak kulağına çalınmıştır, peki neyin mücadelesini verdiğimizize dair bir fikrin var mı?”

“Özerk’i mat etmek mi efem’em?”

“O da iyi bir amaç ancak nihai hedefimiz değil, o yolda atılmış bir adım yalnızca. Hisar’dan gelmişsin –seyyahları-nızdan ve tarihçenizden biraz haberdarım, tahmin edersin– eskiden kalma muazzam bir kaledir orası, yani geçmişle iç içe yaşamış olmalısın. Bundan bir dehr önce insanlığın çok

daha varsıl ve mutlu bir hayat sürmüş olması seni hiç şaşırtmadı mı?”

“Herkes bilir,” dedim, “geçmişteki görkemli günlerden çok gerideyiz.”

“Tarih tekerrür edebilir. Yıldızlar arasında seyreden, galaksiden galaksiye sıçrayan Urth insanları, güneşin kızlarının efendileri.”

Kulağı Vodalus’ta olduğu hâlde dinlediğini hiç belli etmeyen Chatelaine Thea bana bakarak buğulu, tatlı bir sesle şöyle dedi: “Dünyamızın adı nasıl değişmiş, biliyor musun işkenceci? Tanyeri insanları kızıl Verthandi’ye gitmişler, o zamanlar oranın adı Savaş imiş. Kulağa itici gelen bu ismin peşlerinden gelecekleri caydıracağını düşünerek ona Arz adını vermişler. Kendi dillerinde biraz da latife etmişler, zira bu sözcük Yer ve Takdim anlamlarına da geliyormuş. Bir zamanlar öğretmenlerimiz kız kardeşimle bana meseleyi böyle açıklamışlardı, gerçi herhangi bir dilin o kadar karmaşık olmasını aklım almıyor, orası ayrı.”

Vodalus onu dinlerken konuşmak için sabırsızlanır gibiydi, yine de terbiyesini bozmayıp kadının sözünü kesmedi.

“Derken başkaları –kendilerince haklı gerekçelerle halkı yaşanabilir en içerek dünyaya yönlendirenler– oyuna dahil olup o dünyaya Skuld adını vermişler, Geleceğin Dünyası. Böylece bizimki Urth olmuş, Geçmişin Dünyası.”

“Korkarım orada yanıyorsun,” dedi Vodalus. “Dünyamızın o isimle anılmasının sebebini çok daha eskilere dayandıran güvenilir kaynaklar var. Ama anlattıkların o kadar büyüleyici ki senin değil de benim yanıldığımı kabullenmeye razıyım.”

Thea bunu gülümseyerek karşıladı, Vodalus da tekrar bana döndü. “Sevgili Chatelaine’imin anlattıkları Urth adının nereden geldiğini açıklamasa da hayati bir noktaya parmak basıyor, o da şu, bir zamanlar insan ırkı kendi gemileriyle dünyadan dünyaya yolculuk etmiş, her birinin hâkimi olmuş ve oralarda İnsan şehirleri kurulmuş. Irkımızın muh-

teşem günleriymiş, atalarımızın atalarının ataları o devirlerde kâinatın hâkimi olma çabasındalarmış.”

Sustu, benden bir yorum bekler gibi baktığını görünce dedim ki: “Efen’m, bizler o çağın ilminden ziyadesiyle gerideyiz.”

“Ah, şimdi tam kalbinden vurdun. Keskin zekâna rağmen yanılıyorsun. Hayır, ilim yönünden geride değiliz. Güçten düşmüş durumdayız. İlmi çalışmalarda aralıksız ilerleme kaydedildi ancak insanlar egemenlik için gereken her şeyi öğrenmiş olsalar da dünyanın gücü tükendi. Şimdi seleflerimizin yıkıntıları üzerinde varlığımızı hoyratça sürdürüyoruz. Kimileri uçarılarıyla gökte cirit atıp günde on bin fersah katederken, Urth’un kabuğunda sürünen bizim gibiler ufkun bir ucundan diğerine gidene kadar tanyeri karanlığı güneşi örtüyor. Demin şu Özerk denen mızımız şapşalı mat etmekten bahsediyordun. Şimdi iki özerk bulunduğunu farzet, ikisi de iktidar kavgası veren büyük muktedirler. Beyaz olanı mevcut düzeni korumak, siyah olanı da insan ırkını yine egemenliğe kavuşturmak istiyor. Ona tesadüfen siyah dedim ama gayet iyi hatırlanacağı üzere geceleri yıldızları daha iyi görürüz; kıyıl gün ışığında yok olmazlar, uzakta varlığını sürdürür ama görünmezdirler. Şimdi, bu iki muktediri düşündüğünde, hangisine hizmet edersin?”

Rüzgâr ağaçları hışırdatıyordu, sanki bir an sofradaki herkes susmuş da Vodalus’un dediklerine ve vereceğim yanıtı kulak kabartmış gibi hissettim. “Siyaha elbette,” dedim.

“Güzel! Ancak akıllı biri olarak yeniden fethetme sürecinin kolay olmayacağını kavraman şart. Değişim istemeyenler vicdani çekincelere dört elle sarılacaklardır. Elimizden geleni ardımıza koymamalıyız. Gözümüzü karartmalıyız!”

Diğerleri yeniden laflamaya ve yemeye başlamıştı. Yalnızca Vodalus’un duyabileceği şekilde sesimi alçalttım.

“Efen’m, size anlatmadığım bir şey var. Beni itimatsız sanmayasınız diye daha fazla saklamayı göze alamayacağım.”

Benden daha iyi bir entrikacı olduğu için yanıt vermeden

önce kafasını önüne eğip yemeğiyle ilgileniyormuş gibi yaptı. “Nedir? İçinde kalmasın.”

“Efen’m,” dedim, “Bende bir yadigâr var, Uzlaştırıcının Pençesi dedikleri bir nesne.”

Bunu söylediğim esnada kızarmış bir bıldırcın budunu kemiriyordu. Durakladığını gördüm; kafasını kıpırdatmadan bakışları bana kaydı.

“Görmeyi arzu eder misiniz efen’m? Çok güzel, çizmemin konçunda saklıyorum.”

“Hayır,” diye fısıldadı. “Evet, belki ama burada olmaz... Yok, hiç görmesem daha iyi.”

“Kime vereyim öyleyse?”

Vodulus ağzındakini çiğneyip yuttu. “Onun kaybolduğunu Nessus’taki dostlarımdan işitmiştim. Demek sendeymiş. Elinden çıkarana dek sende kalsın. Sakın satmaya kalkma, ne olduğu hemen anlaşılır. Bir yere sakla. Çok zorda kalırsan bir kuyuya at.”

“Ama çok değerli olduğu belli efen’m.”

“Paha biçilmezdir, diğer deyişle tamamen değersiz. Sen de ben de akıllı insanlarız.” Soğukkanlı sözlerine rağmen sesinde korku tınılıyordu. “Ayaktakımı onun kutsal olduğuna inanır, envai çeşit mucize yarattığına. Bende olsaydı beni bir kâfir ve Theologoumenon’un düşmanı sayarlardı. Üstatlarımız ihanetime yorardı. Söylesene...”

Tam o anda bir adam gaipten cisimleşmiş gibi koşarak masaya geldi, acil haber getirdiği her hâlinden belliydi. Vodulus kalktı ve adamla beraber birkaç adım uzaklaştı. Onu talebesiyle ilgilenen fedakâr bir öğretmene çok benzettim çünkü ulağın boyu ancak omzuna geliyordu.

Nasıl olsa birazdan döner diyerek yemeğimi yemeye koyuldum ancak ulağı uzun uzadıya sorguladıktan sonra onunla birlikte uzaklaşıp koca gövdeli ağaçların arasında gözden yitti. Diğerleri de tek tek masadan kalktılar, en sonunda geriye güzel Thea, Jonas, ben ve bir adam daha kaldık.

“Aramıza katılacaksınız,” dedi Thea en sonunda buğulu sesiyle. “Ama henüz usullerimizi bilmiyorsunuz. Paraya ihtiyacınız var mı?”

Ben bocaladım ama Jonas dedi ki: “Paraya asla hayır denmez, Chatelaine, bir abinin başına gelen musibet misali, fazlasının mahzuru yoktur.”

“Bundan böyle tüm kazandıklarımızdan size de pay ayrılacak. Aramıza geri döndüğünüzde paranız ödenir. Bu arada ikinize birer kese yol akçesi hazırlattım.”

“Bize yol mu göründü yani?” diye sordum.

“Haberiniz yok muydu? Vodalus akşam yemeğinde size bilgi verir.”

Oturduğumuz sofra günün son öğünü sanmıştım. Şaşkınlığım yüzümden okunmuş olsa gerek.

“Bu gece bir ziyafet verilecek, ay doğunca,” dedi Thea. “Sizi almak üzere birisi gönderilecek.”

Ardından ufak bir dörtlük okudu:

“Şafakta ye ki uyanasın,
Öğleyin ye ki güç bulasın.

Akşam ye ki muhabbete doyasın,
Gece ye ki zihnin açılsın...

“Şimdi uşağım Chuniald sizi yola çıkmadan önce dinlenebileceğiniz bir yere götürecekt.”

O âna dek konuşmayan adam ayağa kalkıp, “Benimle gelin,” dedi.

Thea’ya döndüm. “Daha müsait bir zamanda sizinle konuşmak isterim Chatelaine. Okul arkadaşınızla ilgili bir konuda.”

Sözlerimde ciddi olduğumu anladığını bakışından anladım. Chuniald’ın peşine düşüp ağaçların arasında galiba bir fersah kadar yürüdük. Yemyeşil bir dere kenarına varınca da durduk. “Burada bekleyin,” dedi adam. “Uyuyabilerseniz uyuyun. Karanlık basana dek yalnızsınız.”

“Ya kalkıp gidersek?” diye sordum.

“Bu ormanın her yerinde efendimizin emriyle sizi kollayan kişiler olacak,” dedi ve arkasını dönüp gitti.

Akabinde Jonas’a açık mezarın başında gördüklerimi, ay-
nen buraya da yazdığım gibi anlattım.

“Anlıyorum,” dedi lafım bitince, “bu Vodalus’a neden katılmak istediğin belli. Ama bilesin ki ben senin dostunum, onun değil. Benim tek arzum Jolenta dediğin şu kadını bulmak. Senin isteklerinse Vodalus’a hizmet etmek, Thrax’a gidip sürgünde yeni bir hayata başlamak, loncana sürdüğün lekeyi temizlemek –gerçi itiraf edeyim o tür bir kuruluşa nasıl leke sürülür anlamış değilim– Dorcas denen kadını bulmak, Agia denen kadınla barışmak ve Pelerinler denen kadınlara bir şey iade etmek.”

Bu listeyi bitirdiğinde sırtıyordu, bense kahkahayla gü-lüyordum. “Bana bir dalda yirmi yıl tünedikten sonra dört bir yana uçan kerkenezi hatırlatsan da umarım bu saydıklarım-
86 rımda muradına erersin. Yalnız bunlardan bir iki tanesinin diğer dört beşine –zor bir ihtimal olsa da bir ihtimal– köstek olabileceğinin farkındasındır herhalde.”

“Söylediklerin çok doğru,” diyerek hak verdim. “Tüm bu saydıklarını başarmayı amaçlıyorum, hatta sen her ne kadar itibar etmesen de varımı yoğumu ve bütün dikkatimi her birine fayda sağlamak için harcıyorum. Yine de itiraf edeyim gidişat hayra alamet değil. Birbirinden kopuk hırslarım beni getire getire bu ağaç gölgesine getirdi, evsiz yurtsuz bir avare etti. Oysa sen, tek bir güçlü hedefe baş koymuşsun ve... bak şimdi neredesin.”

Bu muhabbetle akşamı ettik. Tepemizde kuşlar cıvıldıyordu. Jonas gibi vefalı, sağduyulu ve düşünceli bir dost edinmiş olmak çok hoştu; akıllı, basiretli ve nüktedandı. O zamana dek mazisini hiç bilmiyordum ancak geçmişini anlatma konusunda ketum olmadığını sezdiğim için sorguya çekermiş gibi görünmekten kaçınarak ağzından laf almayı başardım. Babasının bir zanaatkâr olduğunu öğrendim (daha ziyade

öğrendiğimi sandım); normal diye nitelediğimiz ama aslında çok ender rastlanır bir şekilde analı babalı büyümüş. Memleketi güneydeki bir sahil beldesiymiş ama son ziyaretinde orayı o kadar değişmiş hâlde bulmuş ki kalmak hiç içinden gelmemiş.

Şehir surlarında ona ilk rastladığımda kılığına bakarak onu babam olacak yaşta sanmıştım. Şimdi anlattıklarına bakılırsa (biraz da daha önceki konuşmalarımıza dayanarak söylüyorum) çok daha yaşlıydı. Epey tarih okumuştı, bense Üstat Palaemon ve Thecla'nın bendeki zihinsel katkılarına rağmen orta yaşın altındaki birisinin o kadar bilgili olamayacağını zannedecek kadar saf ve cahildim. İnsanlığa biraz küçümseyici yaklaşımı dünyanın büyük bölümünü gezip görmüş olduğunu düşündürüyordu. Biraz uzağımızdaki ağaçların arasında Chatelaine Thea'nın zarif suretini gördüğümde hâlâ sohbet ediyorduk. Jonas'ı dürtmemle ikimiz de susup onu seyrettik. Bizi görmeksizin bizden yana yürüyordu, yani bildiği yoldan giderken insanların yaptığı gibi körlemesine. Bazen güneş vuruyordu yüzüne, bir de başını yana çevirdi mi siması Thecla'yı o kadar çok andırıyordu ki yüreğim cız ediyordu. Yürüyüşü de Thecla'ya benziyordu, asla kafese kapatılamayacak mağrur bir forusrakos² endamı.

“Sahiden köklü bir sülaleden olmalı,” diye fısıldadım Jonas'a. “Şu endama bak! Bir dryad^{3*} gibi. Sanki bir söğüt ayaklanmış da yürüyor.”

“O bahsettiğin köklü sülalelerin mazisi çok yeni,” diye yanıtladı. “Antik çağlarda onlara benzer hiç kimse yoktu.”

Konuştuklarımızı duyacak kadar yakınımda değil sanıyordum ama Jonas'ın sesini işitince dönüp bizden yana baktı. Ona el sallamamız üzerine adımlarını hızlandırdı, koşmuyor ama uzun adımlar atarak hızla ilerliyordu. Ayağa kalktık, ya-

nımıza gelip de şalının üzerine yüzü dereye dönük oturunca tekrar oturduk.

“Kız kardeşimle ilgili bir şey konuşmak istemiştin.” Ses tonu onu daha az ürkütücü kılıyordu, bir de otururken boyu bizimkinden fazla uzun değildi.

“Onun son arkadaşıydım,” dedim. “Bana sizin, onu kurtarmak için Vodalus’u teslim olmaya ikna edebileceğinizi söylemişti. Hapsedildiğinden haberiniz var mıydı?”

“Onun uşağı mıydın?” Thea beni bakışlarıyla tartıyordu sanki. “Evet, Nessus varoşlarında korkunç bir yere götürüldüğünü işittim, öğrendiğim kadarıyla da orada tez can vermiş.”

Thecla’nın kapısı önünde, altından incecik bir kan şeridi sızana kadar bekleyişim gözümün önüne geldi ama başımla onayladım. “Nasıl tutuklandığını biliyor musunuz?” Thecla bana ayrıntılı anlatmıştı, ben de ondan öğrendiklerimi hiçbir şeyi atlamadan aktardım.

“Anlıyorum,” dedi Thea ve bir an susup dereyi seyretti. “Sarayı özledim tabii. Ama oradakilerin ettiklerini, şu duvar halısıyla boğmaları işittikçe –fazlasıyla karakteristiktir– oradan ayrılma sebeplerimi anımsıyorum.”

“Kendisi de bazen özlemle anardı,” dedim. “En azından çok bahsederdi. Ama serbest kalırsam oraya dönmem diyor-du. Unvanına kavuştuğu taşra evini anlatırdı, orayı nasıl yenileyeceğini, bölgenin önde gelenlerine vereceği yemekleri, çıkacağı avları.”

Thea’nın yüzüne acı bir tebessüm yerleşti. “On ömre yetecek kadar çok ava çıktım. Vodalus Özerk olunca onun eşi olacağım. Orkideler Pınarı’nda yeniden gezdiğimde bu kez maiyetimdeki elli ergin kızı şarkılarıyla beni neşelendirecek. Bu konuyu kapatalım, buna daha aylar var. Şimdilik neysem oyum.”

Jonas’la bana kasvetli bir bakış atıp zarafetle, bizim kalkmamamızı işaret ederek ayağa kalktı. “Üvey kardeşime dair

bir şey duymak beni sevindirdi. O bahsettiğin ev artık benim, malum, lakin hak talep edemiyorum. Bu gece paylaşacağımız yemek konusunda sizi uyarayım, mükâfat niyetine. Vodalus'un üstü kapalı dem vurduğu mevzuları anlamış gibi bir hâliniz yok. Anlamış mıydınız?"

Jonas hiçbir şey demezken ben kafamı iki yana salladım.

"Sular altındaki ülkelerinde bekleyen efendilerimiz ve müttefiklerimiz namına zafere erişmeye niyetlenmişsek geçmişten tüm öğrenebildiklerimizi soğurmamız gerekir. Alzabo uyararı nedir bilir misin?"

"Hayır, Chatelaine, ama bu isimde bir hayvanla ilgili öyküler işitmişliğim var. Rivayete göre konuşabilirmiş, hatta bir evde çocuk ölmüşse geceleyin kapısına damlar, içeri alın diye ağlarmış."

Thea başıyla onayladı. "O hayvan uzun zaman önce yıldızlardan getirilmiş, Urth'un menfaati gereği getirilen pek çok varlık gibi. Zekâsı en fazla it kadardır, belki daha da kıt. Yalnız leşçildir ve mezarları eşeler, insan etiyle beslendiği zaman da bilgiye vakıf olur, hiç değilse bir süreliğine, insan gibi konuşur ve davranır. Alzabo uyararı ise bu hayvanın kafatasının kökündeki bir salgı bezinden elde edilir. Beni anlıyor musun?"

O gittikten sonra ne Jonas yüzüme bakabildi ne de ben onunkine. O gece katılacağımız ziyafetin ne olduğunu ikimiz de anlamıştık.

11

Thecla

Oturmamızdan sonra, bana öyle geliyor ki, pes ettiğim âna dek uzun süre dayandım (halbuki muhtemelen en fazla birkaç dakika sonrasıydı). Derenin kenarına diz çöktüm ve Vodalus'la beraber yediklerimi yumuşak toprağın üzerine kustum. Çıkaracak bir şey kalmayınca bile bir süre yerimden kalkamadım, öğürüyor ve titriyordum, sonra ağzıma yüzüme bulaşan, şarapla karışık yarı hazmedilmiş etli kusmuğu soğuk, berrak suyla yıkadım. Nihayet ayağa kalkabilecek duruma gelince Jonas'a dönüp "Gitmeliyiz," dedim. Bana acırmış gibi bakıyordu, galiba acıyordu da.

"Dört yanımız Vodalus'un savaşçılarıyla çevrili."

"Bakıyorum da benim gibi miden kalkmadı. Onların kimlerle müttefik olduklarını işittin. Chuniald yalan söylemiş olabilir."

"Ağaçların arasında dolaşan nöbetçileri işitiyorum, o kadar sessiz değiller. Sende kılıç var Severian, bende de hançer ama Vodalus'un adamları yay kullanıyor. Bizimle aynı masaya oturanlardan çoğunun okçu olduğu dikkatimden kaçmadı. Bir alouatte^e gibi ağaçların arkasına saklanmayı deneyebiliriz..."

Neyi kastettiğini anlayınca, "Her gün alouatte avlıyorlar," dedim.

“Yine de geceleri hiç kimse avlanmaz. Bir saate kadar hava kararacak.”

“Peki, o vakte kadar beklersem benimle gelecek misin?”
Elimi uzattım.

Jonas elimi sıktı. “Severian, zavallı dostum, Vodalus’u şu Chatelaine Thea ve başka bir adamla beraber mezar soylar-larken gördüğünü kendin söylemiştin. Neyin peşinde olduk-larını hiç mi anlamadın?”

Anlamıştım elbette ama beni uzaktan yakından ilgilen-dirmeyen bir ayrıntı olarak görmüştüm zamanında. Ona di-yecek söz bulamadım, aklımdan geçen tek düşünce, bir an önce akşam olsa bariydi.

Vodalus’un bizi aldırmağ üzere yolladığı adamlar tez gel-di; dördü ellerinde berdişleriyle* köylüyü andıran çam yar-ması gibi adamlardı, beşincisiyse zabıt spadronuyla** silahtar kılıklıydı. Muhtemelen hayvan sırtında geldiğimizde kalaba-lığın arasında onlar da vardı; her halükârda, temkini elden bırakmamaya kararlı oldukları silahlarını çekerek etrafımızı kuşatmalarından belliydi, üstelik bize yoldaş diye hitap ede-rek dostça selamlamalarına rağmen. Jonas yiğitliğe leke sür-medi ve refakatlerinde orman yolunu yürüdüğümüz sürece adamlarla lafladı. Benimse aklımda yalnızca çekeceğim çile vardı ve dünyanın sonu gelmiş gibi yürüyordum.

Biz gidene kadar Urth güneşe sırtını döndü. Gür yaprak-ların arasından hiç yıldız parıltısı gözükmiyordu, buna kar-şın kılavuzlarımız yolu çok iyi bildiklerinden yavaşlamadılar. Götürüldüğümüz yemeğe katılmak mecburi mi diye sorma-mak için yol boyunca kendimi zor tuttum, halbuki katılmayı reddetmenin –hatta gönülsüz davranmanın bile– Vodalus’un bana olan güvenini yok edeceğini, özgürlüğümü ve belki de hayatımı tehlikeye atacağını sormadan da biliyordum.

Uzun saplı, teber cinsi bir balta. –çn

18. Yüzyıl başlarında kullanılan hafif bir kılıç türü. –çn

Jonas'ın şakaları ve sorularına ilk başlarda gönülsüz karşılık veren beş muhafız, benim yemeğe yaklaştıkça daha da bedbin görünmem karşısında gittikçe neşelendiler, içki âlemi veya kerhane yolundaymışçasına lakırdıya başladılar. Beklenti içinde oldukları seslerinden anlaşılıyorsa da bir çocuk için hovarda lakırdıları neyse, onlardan işittiğim alaycı laflar da bana göre o kadar anlamsızdı. "Bu kez abartacak mısın? Gene mi kendini kaybedeceksin?" (Kafilemizin ta arka tarafından bir adam dedi bunu, karanlıkta işitilen gaipten bir ses gibi.)

"Erebus adına, öyle bir gömüleceğim ki beni kışa kadar göremeyeceksiniz."

Sesini silahtarınkine benzettiğim birisi sordu: "Karıyı göreniniz yok mu?"

Diğerleri böbürlenir gibi laflar ettiler, yalnız adamın basit sorusunda hiç işitmediğim bir açlık vardı. Memleketinin yolunu soran kayıp bir seyyahı sanki.

"Yok, Waldgrave."

(Başka bir ses.) "Alcmund güzel parça diyor, ne yaşlı ne de çok gençmiş."

"Gene sevici olmasa bari."

"Bence..."

Adamın sesi kesildi ya da ben ne dediğine kulak vermeyi bırakmış da olabilirim. Ağaçların arasında bir parıltı görmüş-tüm.

Birkaç adım sonra meşaleleri görür oldum, bir kalabalığın sesini de işittim. Birisi ileriden seslenerek bizi durdurdu. Silahtar da öne çıkıp usulca parolayı söyledi. Çok geçmeden orman sofrasında oturuyordum, Jonas sağımda, solumday-sa yontma ahşaptan alçak bir iskemle vardı. Jonas'ın sağına silahtar geçti. Geri kalan diğer herkes (hepsi bizim gelmemizi bekliyormuş gibi) bir ağacın dallarından sarkan turuncu renkli feneri merkez alan bir halka oluşturdu.

Kayranda gördüğümüz kalabalığın en fazla üçte biri ora-

daydı ancak kıyafetlerine ve silahlarına bakılırsa büyük çoğunluğu yüksek mevkidendi, iltimaslı savaş kurmaylarından bazı kişiler de cabası. Her kadına dört beş erkek düşüyordu ama kadınlar da erkekler gibi savaşçıyı andırıyorlardı, hatta ziyafetin başlamasına en az erkekler kadar sabırsızlandıkları aşikârdı. Epey bir süre beklemiştik ki Vodalus çarpıcı bir şekilde karanlıktan çıkarak heybetli adımlarla çembere girdi. Herkes ayağa kalktı, o yanımdaki yontma iskemleye çökünce de tekrar yerlerine oturdular.

Neredeyse aynı anda, asil haneye mensup üst sınıftan bir üniformalı uşak öne çıktı ve turuncu ışığın altındaki halkanın tam ortasında durdu. Üzerinde biri büyük biri küçük iki şişe, bir de kristal kadeh bulunan bir tepsi taşıyordu. Bir mırıldanma başladı. Tek kelimesini anlamadım. Memnuniyet dolu seslerdi, iç çekişler, dil şaklatmaları, yüz kafadan yüz ayrı ses. Tepsili adam bu süre zarfında kıpırdamadan durdu, sonra ölçülü adımlarla Vodalus'a yaklaştı. Arkamdan Thea'nın buğulu sesini işittim. "Size bahsettiğim alzabo küçük şişede. Diğerinde mideyi yatıştıracak bir bitkisel karışım var. Karışımdan büyük bir yudum al." Vodalus dönüp şaşkın bir ifadeyle baktı ona. Jonas ile benim aramdan geçerek çembere giren Thea, tepsili adam ile Vodalus'un arasından da geçip Vodalus'un solundaki yerini aldı. Vodalus bir şey söyleyecekmiş gibi ona doğru kaykıldıysa da tepsili adamın şişelerdeki içeriği kadehe koyup karıştırmaya başlaması üzerine, konuşmanın sırası değilmiş gibi vazgeçti.

Sıvıyı nazikçe çalkalamak için tepsi dairesel hareketlerle oynatıldı. "Çok iyi," dedi Vodalus. Kadehi tepsiden iki eliyle alıp dudaklarına götürdü, sonra da bana uzattı. "Chatelaine'in dediği gibi büyük bir yudum alıp tek seferde yutmalısın. Az içersen miktarı kâfi gelmez, paylaşım da olmaz. Çok içersen de faydasını göremezsin, ayrıca içindeki çok kıymetli ilaç ziyan olur."

Kadehtekini tarif ettiği gibi içtim. Karışım pelinotu gibi

acıydı, biraz da soğuk ve pis kokulu, yıllar önce bir kış günü emir gereği temizlediğim kalfa koğuşundaki atık su giderini anımsattı. Bir an dere kenarındaki gibi midemin kalktığını hissettim, gerçi kusacak hiçbir şey kalmamıştı içimde. Öğürmemi bastırıp yutkunarak kadehi Jonas'a aktardım, derken ağzımın sulandığını fark ettim. O da içerken en az benim kadar zorlandı ama nihayetinde başardı ve kadehi muhafız komutanı Waldgrave'e uzattı. Ondan sonra kadehin yavaşça elden ele geçirilmesini seyrettim. Gördüğüm kadarıyla bir kadehten on kişi içebiliyordu, boşaldıktan sonra üniformalı adam kadehin kenarını siliyor, tepsideki şişelerden tekrar dolduruyor ve kadeh yine elden ele dolaşmaya başlıyordu. Zamanla âdeta kadeh doğal şeklini yitirip yuvarlak bir nesneye, yalnızca bir siluete dönüştü, tahtadan yontulmuş renkli bir cisimdi alt tarafı. Baldanders'la aynı yatağı paylaştığım gece rüyamda gördüğüm kuklaları anımsattı bana.

Çemberde beraber oturduğumuz otuz kırk kadar kişi de sanki kâğıttan kesilip oyuncak bir taç gibi katlanarak yapılmıştı. Solumdaki Vodalus ile sağımdaki Jonas normal görünüyordu ancak silahtar kısmen tasvir gibiydi, Thea da öyle.

Uşak yanlarına yaklaşıncı Vodalus kalktı ve esen akşam meltemiyle savrulmuşçasına turuncu fenere doğru zahmetsizce süzüldü. Turuncu ışığın altında çok uzak görünse de ateş saçan bakışlarını hissedebiliyordum, demiri eritecek kadar sıcak bir maltızın karşısındaymışım gibi.

"Paylaşımdan önce ant içilmeli," dedi ve tepemizdeki ağaçlar mağrur bir edayla sallanıp onayladı.

"Size sunulacak ikinci hayatınızda, burada toplananlara asla ihanet etmeyeceğinize yemin ediyor musunuz? Seçilmiş lideriniz Vodalus'a, ecel vakti gelip çatana dek, kuşku ve tereddüt duymaksızın itaat etmeye razı mısınız?"

Ağaçlarla birlikte kafa sallayarak onaylamayı denediysem de yetersiz kaldığını görünce "Razıyım," dedim, Jonas da "Evet," dedi.

“Vodulus’a itaat edeceğiniz gibi, başınıza amir olarak atayacağı kişiye de itaat edecek misiniz?”

“Evet.”

“Evet.”

“Bundan önce veya sonrasında edilmişler de dahil olmak üzere, bu yemini diğer tüm yeminlerden üstün sayacak mısınız?”

“Sayacağız,” dedi Jonas.

“Evet,” dedim.

Meltem dindi. Sanki toplantıya huzursuz bir ruh musallat olmuş, sonra da ansızın kaybolmuştu. Vodulus yine yanımdaki iskemlede oturuyordu. Bana doğru eğildi. Dili peltekleşmiş değildi ama alzabonun etkisi altında olduğunu gözlelerinden anladım, belki benden de beterdi durumu.

“Ben âlim değilim,” diyerek girdi lafa, “ama en yüce davalar en temel gayelerden doğar özdeyişini bilirim. Uluslar ticaretle birleşir, sunaklar ve sandukalar yapılırken ham fil-dişi ve nadir ağaçlar soysuz hayvanların kaynatılmış sakatatlarıyla birleşir, erkekler ile kadınlar ise boşaltım organları yordamıyla. Biz de birleştik, sen ve ben. Birazdan ikimiz, canavarların en iğrencinin uykuluğundan damıtılmış bu salgı sayesinde, bünyemizde bir süreliğine –çok güçlü bir şekilde– yeniden hayat bulacak fani bir dostla birleşeceğiz. Yani çamurdan çiçekler filizlenecek.”

Başım la onayladım.

“Bu bize müttetiklerimizce öğretili, insanlığın eski saflığına kavuşmasını bekleyip kâinatın fethinde onlara katılmayı bekleyenlerce. Kirli emeller doğrultusunda bunu sırsaklayanlara rağmen ulaşılan bir ilimdir. Bunları sana anlatıyorum çünkü Mutlak Yuva’ya gittiğinde sıradan halkın kakojen, kültürlü kişilerinse Extra-solarian^a veya Hierodul^a

^a Güneş dışı canlı. –çn

(Yun.) Kutsal köle ya da kutsal fahişe. –çn

dedikleri bu zatlarla karşılaşabilirsin. Temkinli olup göze batmamalısın çünkü seni yakından gözlemledikleri takdirde alzado kullandığını bazı belirtilerden anlarlar.”

“Mutlak Yuva mı?” Bir anlığına da olsa bu düşünce ilacın pusunu dağıttı.

“Aynen. Orada talimatlarımla hareket eden bir yoldaş var, ondan öğrendiğime göre bir zamanlar senin de mensubu olduğun bir temsil topluluğu birkaç güne kadar bir thiasus^{*} için oraya kabul edilecekmiş. Sen de aralarına katılacaksın ve sana vereceğim emaneti,” ceketinin içinde bir şey aradı, “buluştuğunuzda sana ‘Pelajik argosy^{**}’ karaya yanaştı,’ diyen kişiye vereceksin. O da sana karşılığında bir mesaj verirse eğer, emaneti sana ‘Pırnalın içindenim,’ diyen herhangi birine güvenle teslim edebilirsin.”

“Efendim,” dedim, “kafam karman çorman oldu.” (Sonra yalan söylemeye başladım). “Bu sözleri hatırlayamam, sahidem, şimdiden unuttum. Dorcas ve diğer oyuncular Mutlak Yuva’da mı olacak dediniz?”

Vodulus elime şekli hançeri andırsa da hançer olmayan ufak bir nesne tutuşturdu. Baktım, çelikti, çıra tutuşturmak için çakmaktaşı niyetine kullanılan türden. “Hatırlarsın,” dedi. “Bana ettiğin yemini de asla unutmayacaksın. Burada gördüğün kişilerin çoğu yalnızca bir kez geldiğini sanıyor.”

“Ama efen’ım, Mutlak Yuva...”

Çemberin ta gerisindeki ağaçların arasından upanga’nın flüt sesine benzer notaları yükseldi.

“Birazdan geline eşlik etmek üzere gitmem gerekecek ama korkmayasın. Bir zamanlar benim porsuklarımdan biriyle karşılaşmıştın...”

“Hildegryn! Hiçbir şey anlamıyorum, efen’ım.”

“O isimle de anılır, evet. Hisar’ın o kadar uzağında bir iş-

^{*} Antik Yunan’da Dionysus müritlerinin karşılama veya kutlama töreni. -çn
^{**} Orta Çağ’da kullanılan büyük ticaret gemisi. -çn

kenceci görünce epey yadırgamıştı –bana da çıtlatmıştı hat-
ta- neticede takibe alınmana değdi, gerçi o gece hayatımı
kurtardığından haberi yoktu. Maalesef gözcüler seni şehir
surlarında kaybettiler; seyahat güzergâhındaki seyrini izle-
dikleri için de yol arkadaşlarıyla elbet buluşacağını umuyor-
lardı. Ben de bir sürgünü kendi tarafımıza çekersek benim
zavallı Barnoch'u kurtarırız diye düşünmüştüm. Dün gece
seninle konuşmak üzere Saltus'a bizzat gittim, lakin bineğim
çalınınca onca çabam boşa gitti ve elime bir çöp dahi geç-
medi. Bugün de maharetini uşağım üzerinde icra etmekten
seni alıkoymak için elimizden geleni ardımıza koymadık;
bununla birlikte bizimle işbirliği yapacağın konusunda ümi-
dimi kesmiş değildim, bu sebeple adamlarımı yollayıp seni
sağ olarak getirmelerini emrettim. Bu da üç adamıma mal
oldu ama iki adam kazandım. Şimdi asıl soru, kazandığım iki
kişinin bu üç kaybı telafi edip edemeyeceği.”

Vodulus biraz sendeleyerek ayağa kalktı. Ben de kalk-
mak zorunda olmadığım için Kutsal Katharine'e şükrettim
zira bacaklarımın beni taşımayacağından emindim. Soluk
beyaz renkli, iki adam boyunda bir şey ağaçların arasından
upanga'nın civıltısına doğru süzüldü. Herkes kafasını uza-
tıp ona baktı. Vodulus da kayarcasına onu karşılamaya git-
ti. Thea eşinin boş iskemlesi üzerinden bana doğru eğilerek
konuştu. “Pek güzel, değil mi? Mucizeler yaratmış birisidir.”

Bahsettiği kişi, altı adamın omuzlarında taşıdığı küçük bir
tahtirevanda oturan bir kadındı. Onu bir an Thecla sandım,
turuncu ışıktaki çok andırıyordu. Derken bunun, muhteme-
len, balmumundan yapılmış bir sureti olduğunu fark ettim.

“Tehlikeli olduğu söylenir,” diye şakıdı Thea, “bir ömür
paylaşıldığında anılar iç içe geçerek o kişinin zihnini allak
bullak edebilir derler. Ama ben onu kafa karışıklığını göze
alacak kadar sevdiğimden, bir de ondan bahsederken se-
nin ne denli özlemle andığını bakışından anladığım için,
Vodulus'a bir şey demedim.”

Vodulus çemberin ortasına taşınan heykelciğin koluna dokundu. Ortaya getirilmesiyle etrafa tatlı, başka bir şeyle karıştırılması mümkün olmayan bir koku yayılmıştı. Bizim maske takma töreni ziyafetlerinde ikram edilen, derisi hindistan cevizi terbiyeli, gözleri şekerlemeden agutileri hatırladım ve karşımdakinin bunun, eti kızartılmış bir insandan mamul bir benzeri olduğunu anladım.

Sanırım alzabonun etkisinde olmasaydım o anda aklımı oynatırdım. Algım ile gerçeklik arasında dev bir sis tabakası var gibiydi. Önümde cereyan eden her şeyi görüyor ama hiçbirini kavrayamıyordum. Bir müttefikim daha vardı, o da serpilen bilgi dağarcığımdı. Thecla'nın özdeğinden küçük bir lokma yutacağımın, böylece çok yakında tamamen yok olacak anılarını, her ne kadar sünmüş olsa da, ben var olduğum sürece bünyemde taşıyacağımın ayırdına varmıştım. Raziydım buna. Yapmak üzere olduğum eylem iğrenç veya korkunç gelmez oldu. Tam aksine, benliğimi tümüyle Thecla'ya açtım, kendi özdeğime buyur ettim onu. Arzuya da kapıldım, ilacın etkisiyle, başka hiçbir gıdanın dindiremeyeceği bir açlık duydum. Etrafımdakilere bakınca aynı açlığı herkesin yüzünde gördüm.

Vodulus'la birlikte sürgün edilen eski saray hizmetçilerinden biri olduğunu düşündüğüm üniformalı uşak, Thecla'yı çembere taşıyan altı kişiye katılıp yere indirilmesine yardım etti. Birkaç soluk süresince sırtları görüş alanımı örttü. Geri çekildiklerinde Thecla gitmişti; geriye beyaz bir masa örtüsü üzerine serpilmiş, dumanı tüten etlerden başka bir şey kalmamıştı... Bağışlanmayı dileyerek yedim ve bekledim. Türbelerin en muhteşemini hak ediyordu, paha biçilmez mermerden, zarif bir işçilik ürünü. Ebedi istirahatgâhı benim işkenceci atölyesiydi, zemini ovalanıp temizlenmiş, aygıtlar çelenklerin altında yarı görünmez hâlde. Akşam havası serindi ama ben terliyordum. Ortaya çıkmasını bekledim, çıplak göğsümden ter damlaları süzülüyordu, bakışlarım yere

eğikti çünkü varlığını hissetmeye kalmadan simasını diğerlerinin arasında görmekten korkuyordum. Tam ümitsizliğe kapılmışım ki ortaya çıktı, bir kulübeyi dolduran melodi misali kapladı içimi. Onunla beraberdim, çocukluğumuzdaki gibi Acis kıyısında koşuyordum. Kale hendeği gibi kapkara bir gölün ortasındaki antik villayı tanıdım, bir seyirliğin tozlu pencerelerinden dışarı bakıyordum, iki odanın birleştiği girinti gizli yerimizdi bizim, öğlenleri mum ışığında kitap okurduk. Özerk'in saray hayatına aşınaydım, elmas bir kupada zehir her daim hazır beklerdi orada. Ömründe hapishane koğuşu görmemiş, işkencecilere tutsak olup da kamçı yememiş birinin bunları ilk kez yaşadığında neler hissettiğini öğrendim, can çekişmenin ve ölmenin ne demek olduğunu.

Onun nazarında tahmin bile edemeyeceğim kadar değerli olduğumu öğrendim, en sonunda da rüyalarımda sırf onu gördüğüm bir uykuya daldım. Yalnızca anılardan ibaret değildi, bende anılardan bol bir şey yoktu zaten. Onun zavallı soğuk ellerini avuçladım, üzerimde artık ne bir çırağın paçavraları ne de bir kalfanın is karası vardı. Tek vücuttuk; çıplak, mutlu ve saf, ben hâlâ hayattaydım ama o değildi, ikimiz de ayırdındaydık bunun, hiçbir konuda cebelleşmedik, saçlarımız dolaşık tek bir kitabı okuduk, başka konular üzerine kâh laflayıp kâh şakıdık.

12

Yakarcalar

Thecla'yı gördüğüm rüyalardan doğruca sabaha erdim. Bir ara cennete çok benzeyen bir yerde sessizce yürüyorduk, ömrün son anlarında herkese açıldığı rivayet edilen Yeni Güneş cenneti olsa gerek, gerçi âlimler oranın kendi kendisinin celladı olanlara açılmadığını söyler, yine de ziyadesiyle affedici olanın bazen onu da affettiğini varsaymadan edemiyorum. Hemen akabindeyse soğuk ve nahoş gün ışığını gördüm, kuşlar cıvıldıyordu.

Doğrultup oturdum. Pelerinim çiyden ıpsıslaktı, aynı çiy yüzümü de ter gibi kaplamıştı. Jonas yanımda kıpırdanmaya başladı. On adım ötede iki koca aygır –biri beyaz şarap rengi, diğeri beneksiz kapkara– gemlerini çiğneyerek sabırsızca toprağı eşeliyordu. Ziyafete ve ziyafetçilere gelince, Thecla'dan hiçbir iz yoktu artık. Onu bir daha hiç görmedim, bu hayatta göreceğimi de ummuyorum. Terminus Est yanı başımda, çimenlerin arasında yatıyordu, iyi yağlanmış sağlam kınının içinde. Onu yerden alıp bir akarsu bulana dek bayır aşağı yürüdüm, bulunca da yıkanıp paklandım. Döndüğümde Jonas uyanıktı. Dereyi tarif ettim, o gittikten sonra da müteveffa Thecla'yla vedalaştım. Buna karşın bir parçası hâlâ benimledir; bazen Severian değil de Thecla olduğumu hatırlarım, sanki zihnim bir aynanın arkasına yerleştirilmiş bir tablo, Thecla karşısına geçince aksi vuruyor aynaya. Keza,

o geceden beri onu ne zaman düşünsem zihnimde belli bir zaman dilimi ve yer canlanıyor, Thecla'yı aynanın karşısında memelerini çok az örten ama beline kadar kat kat dökülen buz beyazı, ıslıl ıslıl bir entariyle görüyorum, böyle diriliyor imgelemimde. Bir süre hareketsiz duruyor, sonra da iki elini yüzümüze doğru kaldırıyor.

Derken duvarları, tavanı ve zemini tümüyle ayna kaplı bir odada fır dönerek uzaklaşıyor. O aynalarda gördüğüm suretin kendi yansımasının kendi belleğindeki izi olduğuna kuşku yok, lakin bir iki adım attıktan sonra karanlıkta gözden yitiyor ve onu hiç göremiyorum.

Jonas dereden döndüğünde acımı bağrıma basmış, bineklerimizizi incelemekle meşguldüm. "Siyahı sana," dedi, "krem rengi olanı da bana, belli ki. İkisinin de ederi bizim ikimizden fazla gibi gözüküyor, bacaklarını kesen cerraha denizcinin dediği gibi. Nereye gidiyoruz?"

"Mutlak Yuva'ya." Suratındaki şaşkınlığı yakaladım. "Dün gece Vodalus'la konuşmamı duymadın mı?"

"Adını andığınızı işittim ama oraya gideceğimizi değil."

Binicilikten anlamam, daha önce dediğim gibi, yine de bir ayağımı üzengiye takıp siyahın sırtına atladım. İki gece önce Vodalus'tan aşırıldığım savaş bineğinin eyeri hacimliyd, zalimcesine rahatsızdı ama düşmek imkânsızdı. Bu siyah bineğin sırtındakiyse keçe dolgulu kadifeden, neredeyse dümdüz, rahat olduğu kadar tehlikeli bir eyerdi. Bacaklarım karnına değer değmez hayvan hevesle kıpırdanmaya başladı.

Muhtemelen bunu sormak için zamanlamam berbattı ama başka zaman yoktu. Sordum: "Ne kadarını anımsıyorsun?"

"Dün geceki kadını mı diyorsun? Hiç." Jonas siyah atın yanından çekilip kremin yularını çözdü ve sırtına atladı. "Ben yemedim. Vodalus'un gözü sendeydi, bir de ilacı içmelerinden sonra hiç kimse bana bakmadı, hem zaten ağzıma lokma sürmeden yiyormuş numarası yapma sanatını iyi bilirim."

Ona hayretle baktım.

“Seninleyken birkaç kez alıştırma yapmıştım, dünkü kahvaltıda mesela. İştahım pek yoktur, sofralara sosyal açıdan faydalı bulduğumdan otururum.”

Krem atı mahmuzlayıp orman yoluna sürerken omzunun üzerinden seslendi: “Aslına bakarsan yolu gayet iyi biliyorum, en azından büyük bölümünü. Ama sakıncası yoksa neden gittiğimizi söyler misin?”

“Dorcas ve Jolenta orada olacaklar,” dedim. “Ayrıca efendimiz Vodalus için yerine getirmem gereken bir vazife var.”

Büyük ihtimalle gözetleniyorduk, bu nedenle görevi yerine getirmeye hiç niyetim olmadığını söylememenin daha akıllıca olduğunu düşündüm.

Meslek hayatımı anlatmak sonsuza dek sürmesin diye, izleyen günlerdeki olaylara çok hızlı değineceğim. Yolda, Vodalus’tan duyduklarımın hepsini Jonas’a anlattım, hem de fazlasıyla. Rast geldikçe köy ve ilçelerde mola verdik, mola verdiğimiz yerlerde de talep oldukça zanaatımı icra ettim. Paraya sıkıştığımızdan değil (Chatelaine Thea’nın bize verdiği akçelerin yanı sıra Saltus’ta kazandığım paranın çoğu duruyordu, Jonas’ın maymunsuların altınını satarak kazandığı para da cabasıydı), asıl amaç şüphe uyandırmamaktı.

Dördüncü sabahımızda hâlâ kuzey istikametinde ilerliyorduk. Güneşin alnındaki Gyoll, kıyısındaki ot bürümüş yasak yolu koruyan yılankavi bir ejderha gibiydi sağımızda. Önceki gün devriye gezen uhlanları görmüştük, Hazin Kapı’daki seyyahları öldürenlerinkine benzer kargılar taşıyan atlı adamlardı.

Yola çıktığımızdan beridir huzursuz olan Jonas söylendi. “Bu gece Mutlak Yuva’nın eteğine varmak istiyorsak acele etmeliyiz. Keşke Vodalus bize kutlamanın tam tarihini ve ne kadar süreceğini söyleseydi.”

“Mutlak Yuva’ya daha çok yolumuz var mı?” diye sordum.

Nehirdeki bir adayı işaret etti. “Yanlış hatırlamıyorsam,

bir defasında iki gün uzağındayken bazı sâliklerden yakında olduğunu işitmiştim. Beni praetorianlara karşı uyarmışlardı, üstelik çok da ciddiydiler.”

Onu örnek alıp bineğimi tırıs adım yürütüyordum. “Yayandın herhalde.”

“Merkebinin sırtındaydım, galiba zavallı yarattığı bir daha asla göremeyeceğim. Bu hayvanların en kötü hâlinden daha yavaştı, onu söyleyeyim. Ama bunların da iki kat daha hızlı gittiğinden şüpheliyim.”

Eğer Mutlak Yuva’ya zamanında yetişeceğimize ihtimal vermeseydi Vodalus bizi göndermezdi diyecektim ki ilk başta iri bir yarasaya benzettiğim bir şey kafamın bir karış ötesinden uçarak geçti.

Ben ne olduğunu anlamasam da Jonas anladı. Acayip bir şeyler bağırıp aygırımı kendi dizgininin ucuyla kırbaçladı. Hayvan öne fırladı, hatta neredeyse beni sırtından atıyordu, bir anda deliler gibi dörtlüğe gitmeye başladık. Bir karış ötemdeki iki ağacın arasından ateş edildiğini hatırlıyorum, bir de kurum lekesi gibi kara bir şeyin havalandığını gördüm. Biraz sonra arkamızdaki çalılarda bir çatırtı koptu.

Ormandan çıkıp da kurumuş dere yatağına girdiğimizde yaratık ortadan kaybolmuştu, ancak derenin en dibine ulaşıp ta öbür ucundaki bayırı tırmanmaya başladığımız esnada ağaçların arasından fırladı, öncekinden de haşın bir şekilde.

Bir dua okumalık süre boyunca bizi gözden yitirmişti anlaşılan, havada kavis çizdikten sonra dosdoğru üzerimize doğru dalışa geçti. Terminus Est’i kınından çıkarmıştım, yelbine yapıştığım kara aygır, uçan yaratıkla Jonas’ın arasına sürdüm.

Aygırlarımız çevik olsa da yaratık çok daha seriydi. Sivri uçlu bir kılıcım olsaydı sanırım onu güvercin gibi şişleyebilirdim ama o zaman da kesinlikle mahvolurdum. Neyse ki iki elle vurduğum bir kılıç darbesiyle hakladım onu. Havayı biçtim sanki, yarattığın cüssesi hafif ama yoğunluğu fazlaymış

gibi geldi bana. Bir paçavra gibi yırtıldı, anlık bir ısı hissettim, sanki bir fırının kapağı açılmış, sonra da sessizce kapanmıştı. Bana kalsa inip incelerdim ama Jonas bağırarak el ediyordu. Saltus yöresindeki gür ormanları epey geride bırakmıştık. Tek tük sedir ağaçlarıyla kaplı sarp tepelerin bulunduğu bir bozkıra giriyorduk. Bir bayırın en tepesindeki yemyeşil koruya deli gibi daldık, bineklerimizin ensesine yatmış vaziyette.

Çok geçmeden bitki örtüsü öyle yoğunlaştı ki hayvanlar koşamaz hâle geldi. Hemen akabinde sarp bir kayalığın önümüzü kesmesiyle zınk diye durduk. Dolaşık dalları biçerek ilerlemenin artık mümkün olmadığı noktaya vardığımızda arkamızdan bir ses işittim, kuru bir hışırtı, ağaçların arasında yaralı bir kuş çırpınır gibi. Sedir ağaçlarının ıtırli kokusu ciğerlerimi sıkıştırıyordu.

“Buradan çıkmamız şart,” dedi Jonas soluk soluğa, “hiç değilse durmayalım.” Sivri bir dal yanağını yırtmıştı. Konuştuğu sırada bir damla kan sızdı yarısından. İki yana bakındıktan sonra sağa saptı, nehir istikametine, sonra da bineğini kırbaçlayarak aşılmaz gibi görünen bir çalının arasına daldı.

Biraktım önden yol açsın, hem böylece kara yaratık bize yetişecek olursa sırtını kollayabilirdim belki. Biraz sonra yarattığı gri yeşil bitki örtüsünün arasında gördüm; sonra da başka bir tanesini, tıpatıp aynısıydı ve biraz geriden geliyordu.

Orman bitince bineklerimizi yine dörtnala mahmuzladık. Kanatlı kara paçavralar peşimizden geldi, bunlar daha önceki iri yaratığa kıyasla yavaş ve daha ufak olsalar da daha seri hareket ediyorlardı.

“Bir ateş bulmalıyız.” Jonas aygırların gümbürdeyen toynakları yüzünden bağırıyordu. “Ya da öldürebileceğimiz iri bir hayvan. Şu canavarlardan birinin karnını deşersen işe yarayabilir. Ama işe yaramazsa, bu sefer kaçamayız.”

Aygırlardan birini öldürmeye benim de karşı olduğumu göstermek için başımı iki yana salladım, gerçi benimki yor-

gunluktan çatlamak üzereydi zaten. Jonas benden uzaklaşmamak için kendi bineğini yavaşlatmaya başlamıştı. “İstedikleri kan mı?” diye sordum.

“Hayır. Isı.”

Jonas aygırını sağa çekip çelik eliyle hayvanın böğrüne bir saplak attı. Esaslı bir vuruş olsa gerek ki hayvan arı sokmuş gibi fırladı. Kurumuş bir akarsu yatağının üzerinden atladık, tozlu bayırı zikzaklar çizerek paldır küldür indik, derken düze çıkmamızla aygırlar hafif engebeli araziye son sürat koşmaya başladı.

Kara paçavraların kanat sesleri arkamızdaydı. En uzun ağaçtan iki kat yukarılara çıktılar, rüzgârdan hız alıyor gibi gözükseler de rüzgâra karşı uçtukları, otların salındığı yönden belliydi. Önümüzde arazi yapısı aniden değişti, tıpkı bir su kaynağının düşen bir kayayla yatağından ayrılması gibi. Yemyeşil yol tomarı açılmış bir kurdele misali kıvrılarak göz alabildiğine uzanıyordu. Kara aygırı yola saldım, kâh kulağına bağırarak kâh kılıcımın yassı tarafıyla döverek. Terden sıırıslıklamdı, kırık sedir dallarının açtığı sıırıklardan kan sızıyordu. Arkamızdan Jonas’ın bağırarak uyardığını işitiyor ama kulak asmıyordum.

Bir dönemeci alırken ağaçların arasından nehrin parıltısını gördüm. Bir dönemeç daha, kara aygır yeniden şaha kalktı, derken, ta uzakta, tam da aradığım şeyi gördüm. Belki de bunu anlatmamalıyım ama o anda kılıcımı semaya kaldırdım, ateşi hâlâ yüreğinde harlayan solgun güneşe, şöyle seslendim: “Senin hiddetin benim umudum, Yeni Güneş, canı benimdir!”

Uhlân (ondan başkası yoktu zaten) muhakkak onu tehdit ettiğimi zannetmiş olsa gerek ki sahiden de etmiştim. Mızrağının mavi ucunu hafiften yukarı kaldırarak bineğini bizden yana mahmuzladı.

Rüzgâr gibi geliyordu, kara aygırımı bir av tavşanı gibi çark etti. Dizginlere asılmamla yanlamasına kayarak döndü,

toynakları yolun yeşilini paraladı. Bir solukta ters istikamete dönmüş, gerisingeri peşimizdeki yaratıklara doğru koşuyorduk. Jonas planımı anlamış mıydı bilmiyorum lakin anlamış gibi çabucak ayak uydurdu, bunu yaparken de zerre hız kesmedi.

Kanathlı yaratıklardan biri dalışa geçti, bizim gözümüzden bakınca Urth'un göbeğinde koca bir kâinat deliği açılmış gibi gözüküyordu çünkü hakikaten is karasıydı, benim kılığım kadar cisimsiz. Jonas'ı gözüne kestirmişti kanımca, ne var ki kılıcıma denk geldi, onu da selefi gibi biçmemle yine bir ısı dalgası hissettim. O sıcaklığın nereden kaynaklandığını bildiğimden herhangi bir pis koku kadar habis geldi bana, sırt tenimdeki hissi bile midemi bulandırdı. Uhlanın mızrağıyla deşilmemin an meselesi olduğundan korkarak dizginlere sertçe asılıp nehirden uzaklaştım. Daha yoldan ayrılmamıştık ki yaratık peydahlandı, toprağı kavurup ölü bir ağaç gövdesini tutuşturdu. Dizginlere asılmamla bineğim şaha kalkıp kişnedi. Bir an durup kara yaratıkların üçünü yanan ağacın civarında aradım. Orada yoktular. Sonra gözüm Jonas'ı aradı, acaba ona çullanıp da adamı akıl almaz bir şekilde parçaladılar mı diye korktum. Orada da yoktular ama Jonas bakışlarıyla nereye gittiklerini işaret etti. Uhlana dadanmışlardı, adam da gördüğüm kadarıyla mızrağıyla kendisini savunmaya uğraşıyordu. Havada şimşek üstüne şimşek çaktı, aralıksız gök gürlüyormuş gibi bir çatırtı kopuyordu. Her şimşekte güneşin parıltısı solar gibi oluyor, yaratıklar adamın onları yok etmek için harcadığı enerjiyle âdeta daha da güçleniyordu. Nazarımda artık uçmuyorlardı, titreşen birer karanlık demetiydi, şayet öyle bir şey varsa, oradan oraya sığıyor ama uhlandan hiç uzaklaşmıyorlardı. Çok geçmeden üçü birden adamın suratındaydı. Uhlanın eyerinden yuvarlandı, mızrağı elinden düştü ve can verdi.

Uzlaştırıcının Pençesi

“Öldü mü?” diye seslendim, Jonas da kafasıyla onayladı. Doludizgin uzaklaşacaktım ancak el ederek beni yanına çağırıp bineğinden indi. Uhlanın cesedi başında bulunduğumuzda dedi ki: “şu yaratıkları imha edebiliriz, böylece peşimizden gelmezler veya başkalarına musallat olmazlar. Artık doydukları için üstesinden gelebiliriz sanırım. Onları içine tıkacak bir şey lazım, su sızdırmaz bir şey, metal veya cam.”

Bende o tür bir şey olmadığını söyledim.

“Bende de yok.” Uhların yanına diz çöküp adamın ceplerini boşalttı. Etraftaki her şeye, tütsü dumanı gibi yanan ağacın kokusu sinmişti. Kendimi bir kez daha Pelerinler Katedrali’ndeymişim gibi hissettim. Uhlanın üzerinde yattığı kırık dallar ve son yaz yaprakları çadırın hasır zeminini andırıyordu; tek tük ağaç gövdeleri de destek direklerini.

“İşte,” dedi Jonas ve bir pirinç vasculum^a çıkardı. Kapağını döndürerek açıp içindeki otları boşalttı, sonra da ölü uhlanı sırtüstü çevirdi.

“Neredeler?” dedim. “Ceset hepsini soğurmuş mu?”

Jonas kafasını iki yana salladı, bir an sonra da büyük bir dikkat ve titizlikle uhlanın sol burun deliğinden kara yaratıklardan birini çıkardı. Tamamen ışık geçirmez olması haricinde, incecik bir pelür kâğıdına benziyordu.

(Lat.) Küçük saklama kabı. Günümüzde botanikçilerin numune saklamak için kullandıkları kabın adı da aynıdır. -çn

Jonas'ın temkinliliğine hayret ettim. "Yırtarsan çoğalıp iki tane olmaz mı?"

"Evet ama şimdi karnı tok. Bölünürse enerjisi kaybeder ve başa çıkması imkânsızlaşabilir. Bir sürü insan sırf o yüzden ölmüştür çünkü yaratıklara kılıç işlediğini gördüler mi savunmaya geçip her saldırana vururlar, sonra da etrafları savuşturulamayacak kadar çok sayıda yaratıkla kuşatılır."

Uhlanın bir gözü yarı açıktı. Daha önce defalarca ceset görmüştüm, yine de ürkmekten edemedim, sanki beni dikizliyordu, kendi canını kurtarmak için onu canından eden adamı. Kafamı başka şeylerle meşgul etmek için dedim ki: "İlkini biçtiğimde sanki daha yavaş uçmaya başlamıştı."

Jonas çıkardığı korkunç şeyi vasculumun içine koyduktan sonra sağ burun deliğinden ikincisini çıkarmaya koyulmuştu. Mırıldanır gibi karşılık verdi. "Uçan her şeyin hızı kanat genişliğine bağlıdır. Öyle olmasaydı bu yaratıklardan faydalanan mahirler onları uzağa yollamadan önce hepsini paralardı herhalde."

"Bunlarla daha önce de karşılaşmış gibi konuşuyorsun."

"Bir defasında bir limana yanaşmıştık, orada bunları törensel cinayetlerde kullanıyorlardı. Birilerinin onları memlekete getirmesi kaçınılmazdı ama buralarda ilk kez rastlıyorum."

Pirinç kapağı açıp ikincisini kabın içinde sülük gibi kıvranan ilkinin üzerine koydu. "Kabın içinde yeniden birleşecekler, zaten mahirler de parçalananları böyle kaynaştırıyorlarmış. Fark ettiğinden kuşkuluyum, ağaçların arasından geçerken paralanıyorlar ama uçtukça kendiliğinden iyileşiyorlardı."

"Bir tane daha var," dedim.

Başıyla onayladı ve çelik elini kullanarak ölü adamın ağzını zorla açtı. Diş, damak ve dil namına hiçbir şey görünmeyen ağzın içi dipsiz bir kuyuyu andırıyordu. Bir an midem bulandı. Jonas ölü adamın salyasına bulanmış üçüncü yaratığı da çıkardı.

“Ya adamın burun delikleri ve ağız kapalı olsaydı, ya yaratığı ikinci kez biçmeseydim?”

“Ne yapar eder adamın ciğerlerine ulaşırlardı. Onu bu kadar çabuk hakladıkları için aslında şanslıyız. Öbür türlü onları çıkarabilmek için cesedi yarmak zorunda kalırdık.”

Duman kokusu yanan sedir ağacını hatırlattı. “Madem ısıyla besleniyorlar...”

“Canlı beden ısınıyorsa yeğliyorlar ama bazen bitkisel bir madde yanınca ona geldikleri de olur. Kanımca sırf ısıyla yetinmiyorlar aslında. Hücre büyümesine özgü bir ışıma enerjisiyle besleniyor olabilirler.” Jonas üçüncü yaratığı da vasculuma tikip kapağını sıkıca kapadı. “Bunlara yakarca diyoruz çünkü genellikle karanlık bastıktan sonra, görünmeyecekleri zamanı bekleyip ortaya çıkıyorlar. Varlıklarını haber veren ilk işaret yaydıkları ısıdır. Ama yerliler onları hangi isimle anıyor hiç bilmiyorum.”

“Şu dediğin ada nerede?”

Bana garipseyerek baktı.

“Sahilden çok mu uzak? Uroboros’u hep görmek istemişimdir, galiba tehlikeliymiş gerçi.”

“Çok uzak,” dedi Jonas dümdüz bir sesle. “Sahilden çok uzak. Bekle biraz.”

Bekledim, nehir kıyısına yürümesini seyrettim. Vasculumu var gücüyle fırlattı. Kap neredeyse nehrin tam ortasına kadar uçup suya düştü.

Yanıma dönünce sordum: “O şeyleri kendi menfaatimize kullanamaz mıydık? Onları peşimize salan her kimse büyük ihtimalle amacından caymayacaktır, işimize yarayabilirlerdi.”

“Bize itaat etmezlerdi, ayrıca dünya onlarsız daha iyi bir yer, kasabın karısı adamın erkekliğini kesip atarken dediği gibi. Biz en iyisi yola koyulalım. Yolun aşağısından birileri geliyor.”

Jonas’ın gösterdiği yere bakınca yayan gelen iki kişi gör-

düm. Jonas nehirden su için aygırını yularından tutup binmeye hazırlandı.

“Bekle,” dedim. “Ya da git, beni bir iki zincir ötede bekle.”

Maymununun bileğinden kopan eli hatırıma gelmişti. Katedraldeki kızılımsı mor adak ışıklarını ağaçların arasında görür gibiydim. Çizmemin konçuna elimi soktum ve ta en dibine tıktığım Pençe’yi çıkardım. Onu gün ışığında ilk kez görüyordum. Güneş ışığı vurunca Yeni Güneş’in ta kendisiymiş gibi parladı, sırf mavi de değildi, menekşe renginden tutun camgöbeğine kadar, rengârenkti. Uhlanın alnına koyup onu diriltmeyi denedim.

“Haydi yürü,” diye seslendi Jonas. “Ne yapıyorsun?”

Ona ne yanıt versem bilemedim.

“Tam ölmemiş,” diye seslendi Jonas. “Kalkıp da mızrağını almadan uzaklaş.” Bineğini kırbaçladı.

Tanıdık bir ses, “Üstat!” diye seslendi uzaktan. Kafamı çevirdim ve çimen bağlamış yolun aşağısına baktım.

“Üstat!” Seyyahlardan biri kolunu sallıyordu, derken ikisi birden koşmaya başladılar.

“Hethor bu,” dedim ama Jonas gitmişti. Tekrar uhлана baktım. Şimdi iki gözü de açıktı ve göğsü inip kalkıyordu. Pençe’yi alnından alıp konçuma geri tıkmamla birlikte doğrulup oturdu. Hethor ile arkadaşına yoldan çekilin diye bağırdıysam da anlamadılar.

“Sen kimsin?”

“Bir dost,” dedim.

Uhlан hâlsiz olmasına rağmen kalkmaya yeltendi. Elin-den tutup çekerek kaldırdım. Bir süre her şeye şaşkın baktı, bana, koşarak yaklaşan iki adama, nehre, ağaçlara. Aygırlardan ürkmüş gibiydi, sabırla sahibini bekleyen kendisinininkinden bile. “Burası neresi?”

“Gyoll kenarında eski bir köy yolu sadece.”

Kafasını iki yana sallayıp avuçlarının arasına aldı.

Hethor nefes nefese geldi, çağrınca koşarak geldiği için

okşanmayı bekleyen bir sokak köpeği gibi. Yüz adım kadar geriden gelen yol arkadaşı cicili bicili giyinmişti ve bir tüccarın kaypak görünüşüne sahipti.

“E-e-efendim,” dedi Hethor, “size yetişmek için dağları, deryaları, b-b-bayırları aşalım derken bu güzel dünyada ne b-b-badireler atlattık, ne ağır bedeller ödeyip ne çileler çektik bilemezsiniz. Bendeniz, köleniz, metruk bir k-kabuk, bin denizin artığı değil miyim ki sizsiz huzur bulamayıp da bu ıssız diyarda bulmayayım kendimi? Siz, kızı pençeli efendi, bilir misiniz bize ne muazzam zahmetler verdiniz?”

“Seni Saltus’ta yayan bırakıp üstelik son birkaç gündür dörtnala yol aldığıma göre herhalde epey zahmetli olmuştur.”

“Kesinlikle,” dedi. “Kesinlikle.” Arkadaşına dönüp ben sana dememiş miydim der gibi baktı, sonra da dinlenmek için yere çöktü.

Uhlân tane tane konuştu: “Ben Cornet⁹ Mineas. Siz kimsiniz?”

Hethor selamlar gibi başını eğdi. “E-e-efendim asil Severian olur, Özerk’in hizmetkârı –sidiği maiyetine şaraptır– Hakikat ve Nedamet Arayanlar Mezhebi’nden. H-h-hethor onun naçiz uşağıdır. Beuzec de onun naçiz uşağıdır. Galiba atıyla uzaklaşan şu adam da onun uşağı.”

Susmasını işaret ettim. “Bizler yalnızca fakir seyyahlarız, Cornet. Burada baygın yattığınızı görünce imdadınıza koştuk. Demin ölmüştür herhalde diyorduk, kıyısından döndüğünüz muhakkak.”

Uhlân yine, “Burası neresi?” diye sordu.

Hethor hevesle yanıtladı. “Quiesco’nun kuzey yolu. E-efendime söyleyeyim, bir teknedeydik, zifiri karanlıkta Gyoll’un engin sularına yelken açarak geldik. Quiesco’da k-k-karaya çıktık. Gemide seyir hâlindeyken g-güzergâhımızı

⁹ Uhlân süvari birliğinde bir subaylık rütbesi. –çn

çizmiştik, Beuzec'le beraber. Nehirden gitmek pek uzun sürüyor, halbuki şanslı olanlar havadan vızıldayarak gider Mu-mu-mutlak Yuva'ya, neyse tekne biz uyurken de uyanırken de durmaksızın yol aldı da o sayede yetiştik size."

"Mutlak Yuva mı?" diye mırıldandı uhlan.

"Uzakta değil sanırım," dedim.

"Gözümü dört açayım madem."

"Eminim silah arkadaşlarınızdan biri yakında gelir." Bineğimi yularından tutup sırtına atladım.

"Ü-ü-üstadım, bizi yine terk edecek değilsiniz ya? Beuzec icraatınıza iki kez şahit olmuş."

Hethor'a yanıt vermek üzereydim ki yolun öbür tarafındaki ağaçların arasında beyaz bir şey ilişti gözüme. Orada devasa bir şey hareket ediyordu. Yakarcaları yollayan kişinin elinde başka silahlar da olabileceği aklıma gelir gelmez topuklarımı kara aygırın böğrüne gömdüm. Zemberek gibi fırladı. Yolu nehirden ayıran daracık toprak patika boyunca yarım fersah kadar koştu. Nihayet Jonas'ı görünce onu uyar-mak için dörtlüyle yanına yaklaşp ne gördüğümü anlattım.

Ben onunla konuşurken dalgın bir hâli vardı. Lafım bitince dedi ki: "Tarif ettiğine benzer bir varlık hiç bilmiyorum ama buralara bilmediğim başka neler getirilmiştir kimbilir."

"Gene de başıboş bir sığır gibi ortalıkta dolaşmıyorlardır herhalde!"

Jonas yanıt vereceğine birkaç adım ötemizi işaret etti. En fazla bir gez genişliğinde, iki yanı ağaçlık, çakıllı bir patika kıvrılarak uzanıyordu. Kenarında bitmiş yabani çiçeklerin bu kadar çok çeşidini bir arada hiç görmemiştim. Aynı ebattaki çakıllar da öyle bembeyazdı ki mutlaka gizli kalmış ücra bir sahilden toplanmış olmalıydı.

Yakından bakmak için biraz yaklaştıktan sonra Jonas'a bu patikanın ne anlama gelebileceğini sordum.

"Tek bir anlama geldiği kesin, o da Mutlak Yuva topraklarına çoktan girdiğimiz."

Birdenbire orayı hatırladım. “Evet,” dedim. “Bir keresinde Josepha’yla ikimiz, başka birkaç kişiyle beraber balığa çıktığımızda buraya gelmiştik. Çarpık meşeyi geçtikten sonra...”

Jonas bana delirmişim gibi baktı. Nitekim ben de bir anlığına aklımı yitirdiğimi sandım. Daha önce defalarca at sırtında ava çıkmıştım lakin altımdaki bir savaş beygiriydi ve avda değildim. Ellerim gözlerimi oymaya niyetlenen örümcekler misali kendiliğinden suratıma hamle yaptı, hatta yanımdaki adam çelikten eliyle ellerime vurmasaydı başıma gelecek olan oydu. “Sen Chatelaine Thecla değilsin,” dedi. “Severian’sın, işkenceci kalfası, ona âşık olacak kadar bahtsız biri. Bak da kendin gör!” Yüzüme tuttuğu çelik elin perdahlı yüzeyinde bir yabancının suratını gördüm, ince uzun, çirkin, şaşkın bakışlı.

Kulemizi o zaman hatırladım, siyah metalden pürüzsüz ve kavisli duvarlarını. “Ben Severian’ım,” dedim.

“Doğru. Chatelaine Thecla öldü.”

“Jonas...”

“Evet?”

“Uhlan hayatta, onu gördün. Pençe onu hayata döndürdü. Alnına koydum, belki de sırf ölü gözleriyle gördü diye oldu. Doğrulup oturdu. Nefes alıyordu, benimle konuştu Jonas.”

“Ölmemiştir de ondan.”

“Onu gördün,” dedim yine.

“Senden çok daha yaşlıyım. Zannettiğinden de yaşlı. Sayısız yolculuğumda öğrendiğim bir şey varsa o da ölülerin dirilmediğidir, ömrün telafisi yoktur. Giden gitmişse bir daha geri gelmez.”

Thecla’nın yüzü hâlâ gözümün önündeydi, derken kara bir rüzgârla buhar olup silindi. Dedim ki: “Keşke o zaman da kullansaydım, ölü ziyafetindeyken Pençe’nin gücüne başvursaydım...”

“Uhlanın boğulmasına ramak kalmıştı ama tam ölmemişti. Yakarcaları çıkardığımda nefes alıyordu, bir süre sonra

bilinci yerine gelip ayılmıştır. Thecla'ya gelince, kâinatta hiçbir güç onu hayata döndüremezdi. Sen Hisar'da hâlâ tutukluyken onu mezardan çıkarıp bir buz mağarasında muhafaza etmiş olmalılar. Önümüze getirildiğinde bir keklik gibi içi temizlenip kızartılmış hâldeydi.” Koluma yapıştı. “Severian, soytarılığı bırak!”

O anda ölesim geldi. Yakarcalar yine ortaya çıksaydı oracıkta kucağımı açardım. Asıl ortaya çıkan, nehrin orada gördüğüm beyaz suret oldu, patikanın epey aşağısındaydı. Kolumu Jonas'tan kurtarıp dörtnala üzerine koştum.

14

Bekleme Odası

115

Anlam vermeye çalışarak ham zekâmızı yıprattığımız varlıklar –ve eserler– vardır, neticede, “Bir tezahürdü, hem korunç hem de güzel bir şey,” der geçeriz ve gerçekte ancak böyle barışırsız. Çok yakında keşfe çıkacağım uzak gezegenlerde bir yerde, insana hem benzeyen hem de benzemeyen bir ırk yaşıyor. Bizden uzun boylu değiller. Bedenleri bizimkine benziyor ama onlarınki kusursuz ve standartları bize tamamen yabancı. Onların da bizim gibi gözleri, birer burunları ve ağızları var ancak bu (dediğim gibi, yine kusursuz) uzuvları bizim asla hissetmediğimiz duyguları ifade etmek için kullanıyorlar, dolayısıyla nazarımızda onların yüzüne bakmak, kadim ve ürkütücü bir duygu alfabesine göz gezdirmekten farksız, aynı anda olağanüstü mühim ve son derece akıl almaz bir deneyimdir.

Böyle bir ırk vardır lakin onunla karşılaştığım yer Mutlak Yuva bahçelerinin etekleri değildi. Ağaçların arasında gördüğüm, nihayet açık seçik ortaya çıktığında da üzerine hücum ettiğim varlık, daha ziyade o tür bir canlının dev tasviriydi. Teni beyaz taştandı, kör gözleri yusuvarlak (yumurta kabuğu parçaları göz yuvalarına kapatılmış gibi) aynı bizim heykellere benziyordu. Yavaş ilerliyordu, uyuşuk ya da uykuda gibi ama sarsak değildi. Görme yetisi yoktu sanki ama etrafındaki uyaranlara yavaş da olsa tepki veriyordu.

Az önce durup yazdıklarımı gözden geçirdim ve gördüm ki bu yarattığı hakkıyla betimlemeyi hiç becerememişim. Heykel havası taşıyordu. Sanki düşmüş meleğin biri yeşil adamla sohbetime kulak misafiri olmuş, sonra da benimle alay etmek için bu muammayı tasarlamıştı. Her hareketi sanatsal bir zarafet ve taşa özgü bir dinginlik, sebat sergiliyordu. Her deviniminde; kafasını, uzuvlarını ve gövdesini her oynatışında son adımını atmış da durmuş gibi geliyordu. Aralıksız tekrarlayan tutuk hareketlerini biraz da Valeria'nın çokgen kadrana, zaman dilimi yivlerinde anların akışını gösteren ibrelerin hareketine benzettim. Bu beyaz heykelin tuhaflığının ölme arzumu gidermesinin ardından yaşadığım ilk dehşet içgüdüseldi ve onun bana zarar vereceğinden korkmuştum.

Zarar vermeyeceğini anlamamla yine dehşete düştüm. Böyle sessiz sedasız ilerleyen insanlık dışı bir varlıktan korkup da sonradan zararsız olduğunu anlamak katlanılamayacak kadar küçük düşürücü. Bu yaşayan taşa çaldığım takdirde yalımının mahvolacağını bir an unutup Terminus Est'i çekerek aygırı dizginledim. Esinti o anda kesildi, kara aygır kıpırtısız, ben kılıcımı kaldırmışım, biz de heykel gibi donakaldık. Asıl heykel yaklaşıyordu, insanınkinden üç dört misli büyük suratında anlaşılmaz sabit bir ifade vardı, ürkütücü endamı kusursuz güzellikteydi.

Jonas'ın bağırıldığını işittim, ardından bir çarpma sesi. Uzun boylu, sorguç miğferli birtakım adamlarla yerde boğuştuğunu gördüm. Adamların bir an kaybolup tekrar belirmelerini seyretmeme kalmadan bir şey kulağımın dibinden vızıldayarak geçti, diğeri bileğime çarptı, sarıldığı yeri sıkkan yavru boalara benzer bir ağla cebelleşirken buldum kendimi. Birisi bacağımdan yakalayıp çekti, düştüm. Neyle karşı karşıya olduğumu anlayacak kadar toparlanmışım ki boynuma bir ilmek geçti. Beni kısıkvrak yakalayanlardan biri belimdeki keseyi karıştırdı. Ellerini açık seçik gördüm, yağız serçeler gibi kıpır kıpırdı. Yüzü de göründü, bir sihirbaz ipinin ucun-

da asılı duran donuk bir maskeden farksızdı. Üzerindeki sıradışı zırhın, o kıpırdadıkça, bir iki kez ışıldadığını gördüm; sonra da berrak suya daldırılmış bir billur behere benzettim. Yansıtıcıydı, sanırım insan ürünü olamayacak bir maharetle perdahlanmıştı, o kadar ki hammaddesi görünmezdi, bir tek ağaçların kahverengisi ve yeşili görünüyordu; göğüs, gerdan ve baldır zırhlarına çarpık yansımalar düşüyordu. Lonca mensubu olduğumu söyleyerek itiraz etmeme rağmen praetorian tüm paramı aldı (ama Thecla'nın kahverengi kitabını, çakmaktaşı parçasını, yağ ve üstüpyüyü kesemdeki diğer ıvr zıvırlarla beraber bıraktı). Ardından ellerime dolanan sicimleri el çabukluğuyla çözdü ve neyi nesi olduğunu anlamama kalmadan (görebildiğim kadarıyla) koltukaltına tıkiverdi. Bizim "palanga" dediğimiz bir tür kırbacı anımsatmıştı bana. Bir ucunda ağırlık olan, diğer ucu da düğüm öbekleriyle güçlendirilmiş bu silaha achico dendiğini sonradan öğrendim. Adam ilmeği çekerek beni ayağa kaldırdı. Benzer birkaç durumda da olduğu gibi bir nevi oyun oynadığımızın bilincindeydim. Rol gereği tamamen acizdim, halbuki kalkmamak için direnebilirdim, o da beni ya boğar ya da yoldaşlarından birine seslenip yardım isterdi. Başka birkaç şey daha yapabiliirdim, ilmeğin ucunu elinden kapmayı deneyebilir, suratına bir tane çakabilirdim. Kaçabilirdim, ya öldürülür ya etkisiz hâle getirilir ya da eziyete uğrardım; yani ayağa kalktıysam aslında bunu zorla yapmış değildim.

En azından bunun oyun olduğunu ben biliyordum. Terminus Est'i kınına sokup da beni Jonas'ın yanına götürdüğü esnada gülümsüyordum.

Jonas dedi ki: "Kimseye zararımız yok. Arkadaşımın kılıcını iade edip bizi serbest bırakın, hayvanlarımıza binip gidelim."

Yanıt yoktu. İki praetorian aygırlarımızı alıp (pırpır uçan dört serçe misali) sessiz sedasız uzaklaştı. Nasıl da bize benziyordu bineklerimiz, nereye gittiklerini bilmeden sabırla

yürümeleri, koca kafaları önlerine eğik, yularları nereye çekilirse oraya. Bana göre hayatın onda dokuzu böyle teslimiyetlerden mürekkeptir.

Esaretçilerimizin eşliğinde ormandan çıkıp engabeli bir bayırdan geçerek dümdüz bir çayıra vardık. Heykel peşimizden geliyordu, bir süre sonra türdeşleri de katılınca sayıları bir düzineyi geçti, hepsi devasaydı, hepsi değişik, hepsi güzel. Jonas'a bu askerlerin kim olduğunu ve bizi nereye götürdüklerini sorduysam da yanıtlamadı, ben de bu teşebbüsün sonucunda az kaldı boğuluyordum. Görebildiğim kadarıyla tepeden tırnağa zırhlıydılar ancak kusursuz cilalanmış metal neredeyse sıvıyı andıran, gözü fazlasıyla rahatsız eden yumuşak bir görünüm kazanmıştı, gökyüzüne ve birkaç adım öteki çimenlere karışıyordu. Çayırdaki yarım fersah yürüdükten sonra çiçeklenmiş Erik ağaçlarının bulunduğu bir koruya girmemizle beraber sorguçlu miğferlerde ve omuz zırhlarında pembe beyaz renkler oynaşmaya başladı.

Orada kıvrıla kıvrıla giden bir patikaya saptık. Tam kordandan çıkmak üzereydik ki zıncı diye durduk, Jonas'ı ve beni sertçe geri çektiler. Peşimizden çakılları hışırdatarak yürüyen taş suretlerin de aniden durduğunu işittim. Anladığım kadarıyla askerlerden biri, bana sözsüz bir çığlık gibi gelen bir uyarıda bulunmuştu. Önümüzde ne olduğunu çiçeklerin el verdiği ölçüde görmeye uğraştım. Geldiğimiz yoldan çok daha geniş bir patika vardı. Aslında muhteşem bir tören güzergâhına dönüştürülmüş bir bahçe yoluydu bu. Beyaz kaldırım taşı döşeliydi, iki yanında da mermer parmaklıklar vardı. Rengârenk bir kafile uygun adım ilerliyordu. Çoğu yayandı ama bazıları farklı cinslerde bineklerin sırtındaydı. Biri kalın postlu bir arctothere binmişti, bir diğeri de çimenlerden daha yeşil dev bir yer miskininin^a ensesindeydi. Bu

^a Yer miskini, günümüzdeki tembelhayvanların nesli tükenmiş dev atalarını genelleyen bir terimdir. -çn

kafile geçtikten hemen sonra peşlerinden başka bir tanesi geldi. Henüz yüzlerini ayırt edemeyeceğim kadar uzaktalarken başı öne eğik yürüyen ve boyu diğerlerinden en az üç gez daha uzun birisi gözüme çarptı. Biraz sonra aralarında tanıdık bir yüz gördüm. Dr. Talos, göğsünü kabartmış, başı dimdik, kasıla kasıla yürüyordu.

Sevgili Dorcas'ım hemen arkasındaydı, uzak gökkürelerin birinden dünyamıza düşmüş kimsesiz bir çocuğu her zamankinden çok andırıyordu. Uçuşan tül elbisesi, ısıltılı takıları, elinde şemsiyesiyle Jolenta, ufak cins bir beybirin sırtında yan oturmuş gidiyordu. Omuzlayamadığı yükünü doldurduğu el arabasını sabırla çekerek ağır adımlarla ilerleyen, görür görmez tanıdığım, dev Baldanders en arkalarındaydı. Önümden geçtiklerini görüp de seslenememek benim için acıydı, hele ki Jonas için ıstırap olsa gerekti. Jolenta tam önümüzden geçerken kafasını bizden yana çevirdi. O anda bana Jonas'ın ihtirasını hissetmiş gibi geldi, dağlardaki bazı cenabet ruhların ateşteki et kokusunun cazibesine kapılması misali. Hiç kuşkusuz dikkatini çeken, bulunduğumuz yerdeki erik ağaçlarıydı aslında. Jonas'ın iç çektiğini işittim ama kadının adının ilk hecesinin ağzından çıkmasıyla küt diye sopa yiyip ayaklarımın dibine yığılması bir oldu. Şimdi o sahneyi düşündüğümde metal elinin çakıllı yoldaki takırtısı geliyor kulağıma, anısı en az erik çiçeklerinin kokusu kadar canlı. İcracı kafilelerinin hepsi gittikten sonra iki praetorian zavallı Jonas'ı yerden kaldırıp götürdüler. Çocuk taşır gibi rahatça yaptılar bunu. O zamanlar sebebini güçlerine yormuştum. İcracıların geçtiği yoldan, gür yapraklı beyaz çiçeklerle ve kuş yuvalarıyla dolu, fidanları insan boyundan yüksek bir gülistana girdik. Asıl bahçeler öbür tarafındaydı. Orayı tarif etmeye kalksam herhalde Hethor'un deli saçması gevelemelerinden öteye geçemem. Oradaki her bayırın, her ağacın ve çiçeğin olağanüstü bir zekâyla tanzim edilmesiyle

(Peder İnire'in marifeti olduğunu sonradan öğrendim) nefes kesici bir manzara ortaya çıkmıştı. Orayı gören biri her şeyin göbeğinde sanar kendisini, gördüğünüz her şey tam durduğunuz yere hizalanmış gibidir ama yüz adım ya da bir fersah yürüdüğünüzde bir bakarsınız hâlâ göbeğindesinizdir; bir de manzaradaki her ayrıntıda tarifsiz bir gerçek saklı gibi gelir insana, tıpkı imtiyazlı münzevilere bahşedilmiş, dile getirilmesi olanaksız bir irfan misali.

Bu bahçelerin güzelliğine kendimi öyle kaptırmıştım ki etrafta hiçbir kulenin bulunmadığını fark etmem epey zaman aldı. Yalnızca kuşlar ve bulutlar vardı, ufukta da yalnızca eski güneş ve solgun yıldızlar, boyları ağaçtan yüksek gül fidanları da cabası. İlahi diyarlarda dolaşıyorduk âdeta. Derken Uroboros'un kobalt mavisini deryalarından daha güzel bir toprak deryasının doruğuna eriştik ve ayaklarımızın dibinde ansızın nefes kesici bir kuyu açılıverdi. Kuyu desem de genellikle bu tabirle bağdaştırılan kapkara ve dipsiz bir uçurumla hiç alakası yoktu. Daha ziyade, pınarlar ve akşamsefalarıyla dolu bir mağaraydı ve çiçeklerden daha göz alıcı insanlar dolaşıyordu içinde; çeşmelerin başında aylaklık eden, kuytular da çene çalan insanlar.

O anda, sanki bir kabrin duvarı çökmüş de içeri ışık vurmuşçasına, doktorun temsilinde ve Thecla'dan dinlediğim birçok hikâyede üstü kapalı bahsedilen bir şeyi idrak ettim; Mutlak Yuva'ya dair Thecla'nın mazisinden soğurduğum ve artık kendi hatıralarımla yekvücut olmuş anılar sayesinde anladım bunu, yoksa Thecla asla doğrudan anlatmış değildi. Mevzubahis sarayın tamamı yeraltındaydı, daha ziyade damları ve duvarları bir araya getirildiğinde bir arazi örtüsü ortaya çıkmıştı, yani bunca zamandır, ben hâlâ çok uzağındayız sansam da Özerk'in makamı üzerinde dolaşıyorduk.

O mağaraya inmedik, orada mahkûm tıkmaya uygun bir kodes bulunmadığı kuşku götürmezdi, geçişlerine şahit olduğumuz kafilelere bile uygun değildi. En sonunda çok daha

iç karartıcı başka bir mağaraya ulaştık, orası da güzeldi gerçi. İndiğimiz merdiven siyah kaya yüzeyine doğal bir oluşumu andıracak şekilde yontulmuştu, basamakları muntazam değildi ve yer yer tehlikeliydi. Yukarıdan su damlıyordu. Bu yapay mağaranın azıcık güneş ışığı sızan üst kesimlerini eğreltiotları ve siyah sarmaşıklar sarmıştı. Alt kesimlerinde, bin adım aşağıda, duvarlar kör mantarlarla benek benek olmuştu; bazıları parlıyor, bazısından tuhaf bir küf kokusu yayılıyor, bazıları da gülünç fallik fetişleri andırıyordu.

Bu karanlık bahçenin ortasında, iskeleler üzerine yerleştirilmiş, zengar yeşili bir dizi çan vardı. Rüzgârla çalacak şekilde yerleştirildiklerine dair bir izlenim edindim; halbuki oraya rüzgârın ulaşmasına imkân yoktu. En azından praetorianlardan biri kara taş duvarlardaki bronz takviyeli ve kurt yeniği kaplı ağır ahşap kapılardan birini açana kadar öyle düşünmüştüm. Buz gibi, kuru bir hava içeri akın edince çanlar sallanıp tokuştu. Öyle ahenkle tınladılar ki sanki fikirleri oraya sürgün edilmiş meçhul müzisyenin bestesiydi. Çanlara bakmak için kafamı kaldırdığımda (praetorianlar bu hareketime engel olmadılar) heykelleri gördüm, en az kırk tane vardı, ta bahçelerden oraya kadar peşimizden gelmişlerdi. Çukurun kenarında halka olmuşlardı, hareketsiz, birer mezar taşı gibi yukarıdan bizi dikizliyorlardı.

Küçük bir hücreye tek başıma kapatılacağımı sanıyordum, herhalde bu meçhul mekânı gayriihtiyari bizim zindanlarla bağdaştırdığım için. Meğer bundan daha alakasız bir ilinti kurulamazmış. Girişi daracık kapıların sıralandığı bir koridora değil, geniş ve halı döşeli ikinci bir girişe açılıyordu. Bu ikinci kapının iki yanında alevli kargılarıyla nöbet tutan iki hastari³ vardı. Bir praetorianın tek kelimelik emriyle kapıları ardına kadar açtılar. Ardında çok alçak tavanlı, muazzam ge-

Doğrusu hastati. Antik Roma'da mızraklı piyadelerin çoğul adı. Tekili hastatus'tur. -çn

nişlikte, loş ve çıplak bir oda uzanıyordu. Muhtelif yerlerinde erkekli kadınlı birkaç düzine insan çöreklenmişti, birkaç çocuk da vardı, bazıları ikişerli veya daha kalabalık gruplar hâlinde otursa da çoğu tek başınaydı. Nişleri aileler tutmuştu, bazı yerlere de paçavradan paravanlar gerilip mahremiyet sağlanmıştı. Buraya tıkıldık. Daha ziyade beni tıktılar, talih-siz Jonas'ı ise fırlattılar. Onu yere çarpmadan yakalama teşebbüsüm en azından kafasını yere vurmasını önledi. Aynı anda kapıların arkamdan güm diye kapandığını işittim.

15

Soytarı Alevi

123

Etrafım suratlarla çevrelendi. İki kadın onunla ilgileneceklerini söyleyip Jonas'ı kollarımdan alarak götürdüler. Diğerleri beni soru soru yağmuruna tutmaya başladı.

Adım neydi? Üzerimdeki kıyafet neydi? Nereliydim? Onu bunu şunu tanıyor muydum? Falanca şehre hiç gitmiş miydim? Mutlak Yuva'dan mıydım? Nessuslu mu? Gyll'un doğu kıyısından mı batısından mı? Hangi semtten? Özerk hâlâ hayatta mıydı? Ya Peder Inire? Şehrin valisi kimdi? Savaş ne âlemdeydi? Falanca filancadan, komutanın tekinden haberim var mıydı? Falanca filanca taburundan? Falanca filanca kiliarktan? Çalgı çalıp şarkı söyleyebiliyor muydum?

Tahmin edileceği üzere bu soru silsilesinin neredeyse hiçbirine yanıt veremedim. İlk furya sona erdiğinde ak sakallı bir adam ile en az onun kadar ihtiyar bir kadın herkesi susturup kışkıışladılar. Başvurdukları yöntem orası hariç başka hiçbir yerde işe yaramazdı. Herkesin omzunu tek tek tıptışlayıp onlara koğuşun ta öbür ucunu göstererek usulca, "Vaktiniz bol," demekle yetindiler. İnsanlar birer birer susup yanımdan uzaklaştılar, en sonunda basık tavanlı oda kapıların ilk açıldığı zamanki sessizliğine büründü.

"Ben Lomer," dedi yaşlı adam. Gürültüyle gırtlığını temizledi. "Bu da Nicarete." Ona adımlı söyledim, Jonas'inkini de.

Yaşlı kadın sesimdeki kaygıyı fark etmiş olsa gerek. “Arkadaşın emin ellerde, için rahat olsun. O kızlar ona ellerinden geldiğince iyi bakarlar, laflayacak erkek buldular diye sevinmişlerdir.”

Eskiden güzel kadınmış, başını arkaya atarak gülüşünden anladım bunu. Onları sorguya çekme sırası bendeydi lakin yaşlı adam sözümü kesti. “Bizimle gel,” dedi, “şu köşedeyiz. Orada rahatça otururuz, sana bir bardak su vereyim.” Bunu dile getirdiği anda fazlasıyla çok susadığımı fark ettim. Bizi kapının en yakınındaki paçavra paravanın arkasına götürüp bir toprak sürahidен zarif bir porselen kâseye su koydu. Orada minderler vardı, en fazla bir karış yüksekliğinde bir de sehpa.

“Soruya karşılık soru,” dedi. “Eski kuraldır. Biz sana adımızı söyledik, sen de sizinkileri, onun için baştan başlıyoruz. Neden tutuklandınız?”

Sebebi kurallara uymamak değilse, bilmediğimi söyledim.

Lomer kafasını evet der gibi salladı. Teni hiç güneş görmemişlerinki gibi solgundu, başka bir ortamda olsak dağınık sakalı ve dökülmüş dişleri yüzünden itici sayılırdı, oysa zemindeki yarı parçalanmış karolar kadar oraya ait görünüyordu. “Ben Chatelaine Leocadia’nın hainliği yüzünden buradayım. Rakibi Chatelaine Nympha’nın kethüdasıydım, hane hesaplarının teftişi için Mutlak Yuva’ya beraber gelmiştik, fırsattan istifade kendisi filomat Phocas’ın ayinine de katılacaktı ancak Chatelaine Leocadia beni Sancha’nın yardımıyla tuzağa düşürdü, o da...”

Yaşlı kadın Nicarete sözünü kesti. “Bak!” dedi heyecanla. “Kadını tanıyor.”

Sahiden de tanıyordum. İki duvarı berrak cam çerçeveli, pembe ve fildişi rengi bir oda canlanmıştı zihnimde. Mermer şöminelerinde ateşler yanıyordu, camdan içeri vuran güneş yüzünden solsa da odayı kuru bir sıcak ve sandal ağacı kokusuyla dolduruyordu. Bir sürü şala sarınmış ihtiyar bir ka-

din tahtı andıran bir koltuğa kurulmuştu; yanındaki kakmalı sehpa da kesme kristal bir karaf ve birkaç tane ufak, kahverengi şişe duruyordu.

“Gaga burunlu bir kocakarı,” dedim. “Fors Dulu.”

“Demek onu tanıyorsun.” Lomer kendi sorusunu kendi yanıtlar gibi başını yavaşça salladı. “Onu tanıyan birine yıllardır ilk kez rastlıyorum.”

“Hatırlıyorum diyelim.”

“Evet.” İhtiyar adam yine başını salladı. “Ölmüş diyorlar. Ama benim zamanımda sağlıklı, hoş bir genç kadındı. Onun aklını çelen Chatelaine Leocadia idi, sonradan bizi uygunsuz durumda yakalatan da kendisiydi, Sancha tezgâhtan haberdardı. On dört yaşında olduğu için herhangi bir suçtan hüküm giymedi. Hiçbir şey yapmamıştık halbuki, ancak üzerimdekileri çıkarmaya başlamıştı.”

“Siz de az buz çapkın delikanlı değilmişsiniz,” dedim.

Yanıt vermedi, onun yerine Nicarete cevapladı. “Yirmi sekiz yaşındaydı.”

“Ya siz?” diye sordum. “Siz neden buradasınız?”

“Ben gönüllüyüm.”

Kadına şaşkınlıkla baktım.

“Birisi Urth’un şerrini telafi etmek zorunda, yoksa Yeni Güneş asla doğmaz. Buraya ve burası gibi yerlere de dikkat çekmek şart. Ben vefalı bir silahtar sülalesindenim, yani muhafızlar bana ve ben burada olduğum müddetçe diğer herkeşe özen göstermek zorundalar.”

“Yani canınız istediği zaman gidebilirsiniz ama kalıyor musunuz?”

“Hayır,” dedi, kafasını iki yana sallayarak. Saçı ağarmış olsa da genç kadınlar gibi omuzlarına dökülecek şekilde serbest bırakılmıştı. “Ancak kendi şartlarım uygun olduğu takdirde, yani buradakiler işledikleri suçları unutacak kadar çok kalıp da serbest bırakıldıkları zaman giderim.”

Thecla için mutfaktan çaldığım bıçağı ve zindanımızdaki

hücresinin kapısı altından sızan kızıl kurdeleyi hatırlayınca dedim ki: “Mahkûmların burada suçlarını sahiden unuttukları doğru mu?”

Bunun üzerine Lomer kafasını önünden kaldırıp baktı. “Haksızlık! Soruya karşılık soru, kural böyle, eski kural. Burada eski kurallara hâlâ bağlıyız. Bizler eski toprağız, Nicaretle ile ben, kuşağımızın son fertleri olduğumuz sürece eski kurallar bakidir. Soruya karşılık soru. Serbest bırakılmanız için mücadele verecek dostlarınız var mı?”

Dorcas’ın haberin olsaydı mutlaka uğraşırđı. Dr. Talos bulutlardaki karaltılar kadar kestirilemez birisiydi ve tam da bu sebepten beni azat ettirmenin bir çaresini arayabilirdi, gerçi bunu yapması için esaslı bir gerekçesi yoktu. En önemlisi, belki de, Vodalus’un ulağı olmamdı. Vodalus’un Mutlak Yuva’da en az bir vekili vardı ki mesajını ulaştırmam gereken kişi de o vekildi. Jonas’la kuzeye yol aldığımız süre zarfında çeliğı iki kez elden çıkarmaya niyetlenmiş ama başaramamıştım; alfabonun zihinsel etkisinden dolayı galiba. İyi ki yapmamışım.

“Arkadaşların var mı? Yakınların? Varsa bize de faydan dokunabilir.”

“Arkadaşlarım, belki,” dedim. “Başıma geleni öğrenirlerse yardım etmeyi deneyebilirler. Başarma şansları var mı ki?”

Bu şekilde uzun süre lafladık, hepsini buraya yazacak ol-sam bu hikâyenin sonu gelmez. O koğıuşta çene çalmaktan ve basit oyunlar oynamaktan başka yapacak şey yok. Diğer mahkûmlar da canları sıkılana dek bunlarla vakit geçiriyor, açlık çeken birisinin bütün gün kemirdiğı bir kıkırdak parçası gibi. Bu mahkûmlar birçok bakımdan bizim kuledeki müvekkillerden daha iyi durumdalar; gündüzleri işkence korkuları yok ve yalnız değiller. Ancak cezalarının onanması bazen çok uzun süren ve o süre boyunca umudunu koruyan bizim bazı müvekkillerin aksine, Mutlak Yuva’da çok uzun zamandır hapis yatanların çoğı ümitsiz.

On nöbet kadar sonra tavandaki ıştaçlar sönmeye başladı. Lomer'e ve Nicarete'e gözlerimi daha fazla açık tutamadığımı söyledim. Beni kapıdan uzak, çok karanlık bir köşeye götürdüler. Mahkûmlardan biri ölüp de ben daha iyi bir yere geçene kadar orasının bana ait olacağını söylediler.

Giderlerken Nicarete'in "Bu gece gelirler mi?" dediğini işittim. Lomer bir yanıt verdi ama ne dediğini anlayamadım, soramayacak kadar da bitkindim. Ayaklarım zeminde ince bir ot döşek olduğunu söylüyordu. Yere çökmüş, tam boylu boyunca uzanmak üzereydim ki elim birisine değdi. Jonas'ın sesini işittim. "İrkilmene gerek yok, benim."

"Neden ses etmedin? Ortalıkta dolaştığını gördüm ama şu iki ihtiyardan kurtulamadım. Niçin yanımıza gelmedin?"

"Ses etmedim çünkü düşünüyordum. Yanınıza gelmedim çünkü benimle ilgilenen kadınlardan hemen kurtulamadım. Sonrasında da onlar benden kurtulamadı. Severian, buradan kaçmam gerek."

"Herkesin isteği aynı sanırım," dedim. "Kesinlikle ben de aynı fikirdeyim."

"Ama ben mecburum." Nasırlı incecik elini -sağlam sol elini- uzatıp benimkini yakaladı. "Kaçmazsam kendimi öldürür ya da aklımı yitiririm. Arkadaşın değil miyim ben?" Sesi cılız bir fısıltıya dönüştü. "Taşıdığın şu tılsım... mavi cevher... bizi kurtarmaz mı? Praetorianların onu bulamadığını biliyorum; üzerini ararlarken seyrettim."

"Çıkarmak istemiyorum," dedim. "Karanlıkta çok parlıyor."

"Şu şiltelerden birini kaldırıp kalkan yaparım."

Döşegi kaldırmasını bekledikten Pençe'yi çıkardım. Işığı o kadar cılızdı ki elimle bile örtebilirdim.

"Sönüyor mu?" Jonas sordu.

"Yok, genellikle böyle. Ama faaliyete geçince -karafımızdaki suyu şaraba çevirdiğinde ve maymunları afallattığında olduğu gibi- ıslıl ıslıl parlıyor. Kaçmamıza faydası olsa bile şu anda bunu yapabileceğinden kuşkuluyum."

“Kapiya götürelim. Kilidin zembereğini boşaltır belki.” Sesi titriyordu.

“Bilahare deneriz, diğer herkes uyusun hele. Kaçabilecek durumumuz olursa onları da kurtarırım ama kapı açılmazsa –ki açılacağını sanmıyorum– Pençe’nin bende olduğunu bilmelerini istemem. Şimdi niçin hemen kaçmak zorunda olduğunu anlat bakayım.”

“Sen ihtiyarlarla laflarken bütün bir sülale tarafından sorguya çekildim,” diye başladı Jonas. “Aralarında birkaç yaşlı kadın vardı, ellilerinde bir adam, otuzlarında bir adam daha, üç kadın, bir sürü de çocuk. Beni kendi köşelerine götürdüler, küçük bir duvar girintisiydi anladın mı, diğer mahkûmlar davet edilmedikçe oraya giremezlermiş, davet edildikleri de yokmuş zaten. Dışarıdaki insanlarla, siyasetle veya dağlardaki savaşla ilgili sorular yöneltecekler sandım. Aksine benimle eğleniyorlarmış gibi hissettim. Nehri anlatmamı istediler, nereden geldiğimi, dışarıda benim gibi giyinen çok insan var mı diye sordular. Dışarının yemeklerini de... Yemekle ilgili dünya kadar soru sordular, bazıları çok saçmaydı. Hiç mezbahada bulunmuş muyum? Hayvanlar kıymayın bize diye yakarıyor muymuş? Şeker üreticilerinin zehirli kılıçlar taşıdığı ve kendilerini onunla savundukları doğru muymuş?”

“Hiç arı görmemişler, tavşan kadar sanıyorlar.”

“Bir süre sonra ben de sormaya başladım ve aralarından hiçbirinin, en yaşlı kadının bile, özgürlük nedir bilmediğini öğrendim. Erkekler ve kadınlar buraya ayırım gözetilmeksizin kapatılınca anlaşılacakları doğaları gereği çocuk yapmışlar. Yenidoğanların bazılarını alıp götürmüşler, çoğu burada büyümüş. Ne malları mülkleri var ne de azat edileceklerine dair ümitleri. Aslında özgürlük nedir bilmiyorlar, her ne kadar yaşlı adam ile kızın teki dışarı çıkmayı çok istediklerini söylese de temelli çıkmayı kastettiklerinden şüpheliyim. Yaşlı kadınlar güya yedinci kuşaktan mahkûmmuş, hatta biri annesinin de yedinci kuşaktan mahkûm olduğunu ağzından kaçırıldı.

Sustu. Cılız bir kıvılcımdan ibaret Pençe'yi çizmemeye geri tıkmamla zifiri karanlıkta kaldık. Nefesi, tav ocağında inip kalkan bir körüğün sesini andırıyordu.

Duymadığımı söyledim.

“Yok, hiç böylesini duymadım,” dedim. “Tanıdıklarımın hepsinin adı seninki gibi tek kelimelik, gerçi çok fazla Bolcan veya Altos olduğu için unvanları veya lakapları oluyor.”

“Kumarhane gemisi mi? Hayır, ama...”

129

Jonas sövüyordu. Sövdüğünü ses tonundan anladım, saydırdığı kelimeler bilmediğim bir dildeydi. Bir şimşek daha çaktı. Şerareyi tanıdım. Üstat Gurloes, Roche ve benim Thecla'yı bağladığımız devrimsel aygıtın kıvılcımlarını andırıyordu. Jonas'ın da benim gibi haykırdığını işittim ama sonrasında öyle bir velvele koptu ki sesini ayırt edemez oldum.

Yeşilimsi ışık gittikçe kuvvetlendi. Acıdan yarı felç olmuş vaziyetteydim ve ömrüm boyunca hiç o kadar korkmamıştım. Tam önümde korkunç bir surat cisimleşti, çanak gibi gözleri hışımla baktı bana, ardından etraf yine kapkaranlık oldu.

Tüm bunlar yazıya dökerek tarif edebileceğimden çok daha dehşet vericiydi. Sonsuza dek uğraşsam bile anlatımın bu kısmını hakkıyla aktaramam. Acısı bir yana, kör mü oldum korkusu da vardı, halbuki esasında hepimiz kör sayılırdık. Zerre ışık yoktu, aydınlatma imkânımız da. Ne bir mum yakabilecek ne de bir çıra tutuşturabilecek durumdaydık. Koca bir mağaradaydık, haykıranlar, ağlayanlar, dua edenler. Delice patırtının arasında genç bir kadının berrak kahkahasını işittim; sonra o da sustu.

16

Jonas

Açlık çeken birinin ete muhtaç olması gibi muhtaçtım ışığa. En sonunda Pençe'yi riske attım. Belki de o beni riske attı demeliyim; çizmemin konçuna uzanıp taşı alan elin dene-timi sanki bende değildi. Acı ânında dindi, gök mavisini bir ışık saçıldı. Mekânın diğer perişan sakinleri ışımayı görüp de yeni bir dehşet dalgasının patlak vereceğini zannedince hayhuy iki misli arttı. Cevheri bir kez daha çizmeme tıktım, ışığı artık görünmez olunca da el yordamıyla Jonas'ı aramaya koyuldum.

Tahminimin aksine baygın değildi ancak dinlenme yerimizin yirmi adım kadar uzağında, yerde kıvranıyordu. Onu geri taşıdım (hafifliğine hayret ederek) ve ikimizi de pelerininle örttükten sonra Pençe'yi alnına değdirdim. Kısa sürede doğrulup oturdu. Dinlenmesini söyledim. Hapishane koğuşuna dadanan şey her neyse, gitmişti.

Kıpırdanıp sayıkladı: "Hava bozmadan önce kompresörlere enerji sağlamalıyız."

"Her şey yolunda," dedim. "Her şey yolunda Jonas." Bunun için kendimden tiksindim çünkü karşımda çok küçük yaşta bir çırac varmış gibi konuşmuştum, tıpkı yıllar önce Üstat Malrubius'un benimle konuştuğu gibi. Bileğime sert ve soğuk bir şey değdi, canlı gibi devingen. Yakalayıverdim, meğer Jonas'ın çelik eliymiş; elimi onunla tutmaya çalıştığını biraz sonra anladım.

“Bir ağırlık hissediyorum!” Sesi giderek yükseldi. “Sırf ışık lazım.” Öbür tarafa döndü, elindeki yüzüğün duvara sürttüğünü işittim. Kendi kendine genizden konuşmaya başladı, anlamadığım tek heceli bir dille.

Büyük bir tehlikeyi göze alıp Pençe’yi tekrar çıkardım ve bir kez daha alnına koydum. O akşam ilk çıkardığımda olduğu gibi ışığı ölgündü ve Jonas düzelmedi; buna karşın zamanla onu yatıştırmayı başardım. Nihayetinde, koğuşun hayhuyu yavaşça dindikten epey sonra yatıp uyuduk. Uyan-
dığımda solgun ısıtaçlar tekrar yanmıştı. Her nasılsa dışarıda gece vakti, en azından hâlâ sabahın körü olduğunu hissettim.

Yanımda yatan Jonas hâlâ uyuyordu. Gömleğinde uzun bir yırtık vardı. Orasının mavi alevle dağlandığını yeni gördüm. Maymununun kopuk elini anımsayınca hiç kimsenin dikizlemediğinden emin olduktan sonra Pençe’yi yanık izinin üzerinde gezdirmeye başladım. Önceki akşamdan çok daha parlak bir ışık saçtıysa da kararmış yara izi kaybolmadı, biraz küçüldü sanki, bir de iki yanındaki iltihaplı kısım yatışır gibi oldu. Yaranın en alt ucuna erişmek için kumaşı bir gıdım kaldırdım. Elimi altına sokunca hafif bir tınlama işittim. Cevher metale değmişti. Kumaşı biraz daha yukarı sıyrınca, çimenliğin koca bir kayada son bulması gibi, arkadaşımın teninin de yerini ansızın parlak gümüşe bıraktığını gördüm. İlk başta zırh sandım ama baktım ki hiç de öyle değil. Tıpkı sağ elinin yerinde metal olması gibi, teni de metal kaplamaydı. Kaplamanın nereye kadar uzandığına bakamadım. Uyan-
dırmaktan çekindiğim için de bacaklarına dokunmadım.

Pençe’yi tekrar saklayarak kalktım. Biraz yalnız kalıp düşünmek istediğimden Jonas’ın yanından uzaklaşıp koğuşun ortasına yürüdüm. Bir önceki gün herkes uyanık ve faalken bile yeterince acayip bir yerdi. Bu saatte daha da acayip görünüyordu; boğucu basık tavanıyla, yıkık dökük kuytularıyla eski püskü bir oda bozuntusu. Hareket etmenin zihnimi canlandıracağı umuduyla (hep işe yarardı) koğuşta boylu bo-

yunca mekik dokumaya karar verdim, tabii kimseyi uyandırmamak için yavaş adımlarla.

Kırk adım atmamıştım ki paçavralar içindeki insanların ve leş gibi saman döşeklerin bulunduğu bir mekânla hiç bağdaşmayan bir nesne gördüm. Şeftali rengi, pahalı ve yumuşak kumaştan yapılmış bir eşarptı. Kokusunu tarif etmeye imkân yok, Urth'ta yetişen herhangi bir çiçeğin veya meyveninki gibi değildi ama çok hoştu.

Bu güzelim şeyi keseme tıkmak üzere tam katlıyordum ki bir çocuğun konuştuğunu işittim. "Uğursuzluktur. Çok fena uğursuzluk. Bilmiyor musun?"

Etrafıma bakındıktan sonra dibimde küçük bir kız gördüm, solgun suratlı, çakmak gibi kara gözleri simasına göre fazla iri. Ben de sordum: "Neymiş uğursuz olan, küçük hanım?"

"Buluntu mala el koymak. Sahipleri almaya gelir sonra. Neden simsiyah giyindin?"

"Bu is karasıdır, siyahtan daha koyu bir renk. Elini uzat da sana göstereyim. Bak, pelerinimle örtünce elin nasıl da kayboluyor, gördün mü?"

Aslında ufak olan ama dar omuzlarına kıyasla fazla iri gözüken kafasını vakur bir edayla sallayıp onayladı. "İnsanları gömenler siyah giyinir. Sen insan gömüyor musun? Dümen-ci gömüldüğü zaman siyah vagonlar ve siyah elbiseli birileri gelmişti. Sen hiç birinin gömüldüğünü gördün mü?"

Vakur yüzünü daha rahat görebileyim diye çömeldim. "Cenazelerde hiç kimse is karası giyinmez küçük hanım çünkü loncamın bir mensubu sanılmaktan ve ölünün adına leke çalmaktan çekinirler, çoğunlukla yani. İşte, eşarp burada. Ne güzel değil mi? Buluntu mal dediğin bu mu?"

Başıyla onayladı. "Kamçılılar bırakıyor onları, bulursan kapıların altından dışarı ittirmen gerek. Çünkü geri gelirler ve kendilerinin olanı geri alırlar." Göz temasını bırakmıştı. Sağ yanağımdaki yara izine bakıyordu artık.

Yarama dokundum. “Kamçılılar mı? Bunu yapan onlar mı? Kim onlar? Yeşil bir surat gördüm.”

“Ben de.” Kahkahası küçük çingiraklar gibi tınladı. “Beni yiyecek sandım.”

“Korkmamış gibisin.”

“Anam karanlıkta gördüğün şeylerin hiçbir anlamı yok der. Her defasında değişirler. Kamçıları acıtıyor. Anam beni arkasına sakladı, sırtı ile duvar arasına. Arkadaşın uyanıyor. Neden bu kadar komik gözüküyorsunuz?”

(Başkalarıyla gülüştüğümü hatırladım; üçü delikanlıydı, ikisi de benim yaşlarımda kadınlar. Guibert ağır saplı, kamçısı bakır örme bir kırbaç uzattı bana. Lollian ateşkuşuna saracağı uzun sicimi hazırlıyordu.)

“Severian!” Jonas’tı seslenen, yanına koştum. “İyi ki buradasın,” dedi yanına çömeldiğimde. “Ben... gittin sandım.”

“İstesem de gidemem, unuttun mu?”

“Evet,” dedi. “Şimdi hatırladım. Buraya ne derler bilir misin, Severian? Bana dün söylediler. Bekleme Odası. Demek biliyordun.”

“Hayır.”

“Kafa salladın.”

“Sen söyleyince ismi hatırladım, doğru olduğunu anladım. Ben... Thecla buradaymış sanırım. Burayı bir hapishane olarak hiç yadırgamamış, galiba kulemize getirilmeden önce gördüğü tek hapishane burasıymış da ondan. Tek kişilik hücreler, ya da birkaç ayrı koğu, bence daha kullanışlı. Belki de önyargılı düşünüyorum.”

Jonas doğrulup sırtını duvara yaslayarak oturdu. Kumral saçı yüzünden suratı iyice solgun gözüküyor, terden parlıyordu. “Burası nasıl yapılmış anlamadın mı? Etrafına bir bak,” dedi.

Bakındım ama farklı bir şey görmedim. Solgun ışıtaçları olan koskoca bir oda.

“Burası eskiden süitmiş, muhtemelen birkaç süitten olu-

şuyormuş. Duvarları yıkılmış ve eskilerin üzerine yekpare zemin döşenmiş. Eskiden asma kat dediğimiz şeyi yaptıklarına eminim. Şu panellerden birini kaldırırsan esas yapıyı görürsün herhalde.”

Kalkıp denedim ancak dörtgen panellerin kenarlarına parmak uçlarımla dokunabilsem de onları kanırtabilecek kadar uzun boylu değildim. Bizi on adım kadar uzağımızdan seyreden ve konuştuğumuz her kelimeye kulak kesildiğine emin olduğum küçük kız dedi ki: “Beni yukarı kaldırırsan yaparım.” Yanımıza koştu. Onun belinden iki elimle yakalayıp kolayca başımın üzerine kaldırdım. Ufacık kolları tepesindeki kare paneller birkaç saniye cebelleşti. Derken panel toz yağdırarak içe doğru aralandı. İnce metal borulardan bir tesisat, tesisatın arasından da tonozlu bir tavan, bir sürü kabartma, bulut ve kuş tasvirlerinin bulunduğu pul pul dökülmüş bir duvar resmi gördüm. Kızın kollarında takat kalmayınca panel daha fazla toz çıkararak tekrar yerine oturup kapandı. Kızı yavaşça yere indirdikten sonra Jonas’a döndüm. “Haklıymışsın. Bunun üzerinde eski bir tavan var, bundan çok daha küçük bir odanın tavanı. Nasıl bildin?”

“Çünkü buradakilerle konuştum. Dün.” Ellerini kaldırdı, hem çelik hem de etten olanını, iki eliyle yüzünü ovuşturdu. “Şu çocuğu başımızdan savar mısın?”

Küçük kıza annesinin yanına gitmesini söyledim. Gider gibi yaptıysa da sanırım bize kulak misafiri olacak kadar yakınıma geri dönüp bir kuytuya sindi.

“Uykudan uyanmışım gibi hissediyorum,” dedi Jonas. “Sanırım dün çıldırmaktan korktuğumu söylemiştim. Galiba aklım başımda artık, bu da çıldırmak kadar kötü, hatta daha berbat.”

Uyuduğumuz saman döşekte oturuyordu. Duvara yaslanarak kambur oturuşunu vaktiyle gördüğüm, ağaca yaslanıp kalmış bir cesede benzettim.

“Eskiden okurdum, gemideyken. Bir keresinde bir tarih

kitabı okudum. O kitabı bildiğini sanmıyorum. Buranın mazi-
zisi çok eski, kaç dehr geçmiş bir bilsen.”

“Bilmem,” dedim.

“Günümüzden çok farklıymış ama çok benzer yanları da
varmış. Acayip örf ve âdetler... bazıları çok da önemliymiş. Tu-
haf yasalar. Gemiye sorunca bana bir kitap daha önermişti.”
Hâlâ terliyordu. Kafa karışıklığı yaşıyordu bence. Kılıcımın
yalımını silmek için kullandığım üstüğüyle alnını kuruladım.

“Aile saltanatları, aile maiyeti, her türden tuhaf rütbelere.
Uzun, beyaz bıyıklı mızraklılar.” Bir anlığına eski muzip gü-
lümsemesi belirdi. “Beyaz Şövalye’nin süngüsü düşük. Den-
gesi çok kötü, Kral’ın muhtıra defterinde de geçiyor.”

Koğuşun uzak ucunda bir hareketlilik oldu. Uyuyan veya
küçük gruplar hâlinde toplanıp çene çalan mahkûmlar yer-
lerinden kalkıp o tarafa gittiler. Jonas benim de kalkıp gide-
ceğimi zannetmiş olsa gerek ki sol eliyle omzuma yapıştı, bir
kadın gibi güçsüzdü tutuşu. “Hiçbiri öyle başlamadı.” Titrek
sesini ani bir telaş bürümüştü. “Severian, kral Marchfield’da
seçilmiş. Kontlar kral tarafından atanmış. O günlere karan-
lık çağlar diyorlarmış. Bir baron, Lombardy’nin azat edilmiş
kölesiymiş alt tarafı.”

Tavana kaldırdığım kız gaipten cisimleşmiş gibi belirip
bize seslendi: “Yemek veriyorlar. Gelmiyor musunuz?”

Ben de kalkıp dedim ki: “İkimize yiyecek bir şeyler alayım.
Yersen düzelirsin belki.”

“Müzminleşmiş. Çok uzun süre çile çekilmiş.”

Kalabalığa doğru yürürken arkamdan, “Milletin haberi
yokmuş,” dediğini işittim.

Mahkûmlar koltuk altlarına kısırdıkları küçük ekmek
somunlarıyla dönüyorlardı. Kapıya vardığımda kalabalık
azalmıştı. Çift kanatlı kapının açık olduğunu gördüm. Ar-
dındaki koridorda gümüş bir el arabasıyla, başında kolalı be-
yaz külahıyla bir hizmetli duruyordu. Mahkûmlar bekleme
odasından çıkıp bu adamın etrafında çember oluşturmuşlar-

di. Onlara katılırken bir anlığına özgürlüğüme kavuşmuşum gibi hissettim.

Bu yanılsama çok kısa sürdü. Koridorun iki ucunu hastari tutmuştu. Yeşil Çanlar Kuyusu'na açılan kapıyı da silahlarını çaprazlamış iki ayrı kişi koruyordu. Birisi koluma dokundu. Dönüp bakınca ak saçlı Nicarete ile karşılaştım. "Yiyecek bir şey almalısın," dedi. "Kendin için değilse bile, arkadaşın için. Asla yeterli gıda getirmezler."

Başımınla onayladım ve birkaç kişinin üzerinden uzanıp ıslak ekmeklerden iki somun kapmayı becerdim. "Bizi ne sıklıkla besliyorlar?"

"Günde iki kez. Dün ikinci öğünden sonra geldiniz. Herkes payına düşenden fazlasını almamaya dikkat ettiği hâlde yemek hiç yetmez."

"Bunlar hamur işi," dedim. Parmaklarıma limon, ceviz ve zerdeçal aromalı, şekerli bir kaplama bulaşmıştı.

Yaşlı kadın başıyla onayladı. "Hep öyledir ama çeşidi her gün değişir. Şu gümüş demlikte kahve var, arabanın alt rafında da fincanlar. Burada hapis yatanların çoğu sevmez ve içmez. Sanırım bazıları ne olduğunu bile bilmiyor."

Hamur işlerinin hepsi tükenmiş, Nicarete ile ikimiz hari-cindeki tüm mahkûmlar basık tavanlı koğuşa geri dönmüştü. Alt raftan bir fincan alıp doldurdum. Kahve çok sert, sıcak ve koyuydu, aşırı tatlı, sanırım kekik balıyla tatlandırılmıştı.

"İçmeyecek misin?"

"Jonas'a götüreceğim. Fincanı almama itiraz ederler mi?"

"Sanmıyorum," dedi Nicarete, bunu söylerken de başıyla askerleri işaret etti. Askerler kargılarını savunma konumunda kaldırmış, mızrak başları da daha bir harlı yanar olmuştu. Kadınla beraber bekleme odasına geri döndüm. Kapılar arkamızdan kapandı. Oraya kendi isteğiyle geldiğini söyleyen Nicarete'in anlattıklarından hareketle ona mahkûmların niçin hamur işi ve güney kahvesiyle beslendiğini bilip bilmediğini sordum.

“Sebebini sen de biliyorsun,” dedi. “Sesinden anlaşıyor.”

“Hayır. Sadece, Jonas’ın bildiğini düşünüyorum.”

“Belki. Nedeni şu, bu hapishanenin aslında bir hapishane olmaması gerekiyordu. Uzun zaman önce –kanımca Ymar saltanatından evvel– Mutlak Yuva’nın sınırları dahilinde işlenen suçları bizzat Özerk’in yargılaması adettenmiş. Galiba özerkler vakalarla yakından ilgilenirlerse aleyhlerinde yürütülen dalaverelerden haberdar olacaklarını zannediyorlarmış. Belki kendi çevrelerine adil davranırlarsa kıskançlık ve kini bertaraf edeceklerini sanmışlardır. Önemli vakalar tez çözülmüş ama daha hafif cürüm işleyenler burada beklemeye yollanırlarmış...”

Daha demin kapanan kapılar tekrar açıldı. Ufak tefek, hırpani kılıklı, dişleri dökülmüş bir adam içeriye itildi. Yere serilen adam hemen toparlandı, sonra da ayaklarına kapandı. Hethor’du.

Tıpkı Jonas’la ikimiz geldiğinde olduğu gibi mahkûmlar onun da etrafını sardı, adamı ayağa kaldırıp soru yağmuruna tuttular. Nicarete, hemen yanımıza gelen Lomer’le beraber diğerlerini kışkırtıp Hethor’dan kendisini tanıttırmasını istedi. O da kasketini çıkardı (Ktesifon Kavşağı’nda kamp kurduğumuz günün sabahındaki ilk karşılaşmamızı anımsatarak) ve şöyle dedi: “Bendeniz efendimin kuluyum, uzaklardan geldim, y-y-yol kurdu Hethor’um ben, çok toz yuttum, iki kez yayan bırakıldım.” Çakmak gibi deli gözlerle bana bakışı aynı Chatelaine Lelia’nın tüysüz fareleri gibiydi. Daire çizerek koşan o fareler, birisi el çırttı mı kendi kuyruklarını ısıırırdı.

Adamı görünce o kadar tiksiniştim ki, bir de Jonas için çok endişelendiğimden, hemen uzaklaştım ve uyudüğümüz yere döndüm. Titreyen gri renkli farenin görüntüsü, yere çöktüğüm sırada dahi zihnimde canlıydı. Bu imge, Domnina’nın havada cisimleşen balığı gibi kendiliğinden hatırıma geldiğine göre Thecla’nın mazisinden yadigârı belli ki.

“Bir terslik mi var?” diye sordu Jonas. Biraz toparlanmış gibiydi.

“Kafam karışık.”

“Bir işkenceci için fena bir şey ama yanımda olduğuna memnunum.”

Tatlı ekmekleri kucağına koyup fincanı eline tutuştur-
dum. “Şehir kahvesi, bibersiz. Öyle mi seversin?”

Başıyla onaylayıp fincandan bir yudum aldı. “Sen içmiyor musun?”

“Ben orada içtim. Ekmeği ye, çok güzel.”

Bir lokma ısırdı. “Birisine anlatmam lazım, o kişi de sen olmalısın, anlatmayı bitirdiğimde benim bir canavar olduğumu düşünecek olsan bile. Sen de bir canavarsın, biliyor musun dostum Severian? Canavarsın çünkü çoğu insanın sırf hobi olarak yaptığı bir şeyi meslek edinmişsin.”

“Vücudun metal kaplı,” dedim. “Sırf elin değil. Bir süredir biliyordum, canavar dostum Jonas. Şimdi ekmeğini ye, kahveni iç. Sekiz saatten önce tekrar yemek vereceklerini sanmıyorum.”

“Yere çakılmıştık. Çok uzun zaman önceydi, Urth’ta oldu, geri döndüğümüzde ne liman vardı ne de rıhtım. Akabinde elimi ve yüzümü kaybettim. Mürettebat beni ellerinden geldiğince onardı ama yedek parça kalmamıştı, sadece biyolojik madde vardı.” Bir nebze kancaya benzettiğim çelik eliyle kas ve kemikten olan diğer elini tutup pis bir parçaymış gibi öteye itti.

“Sayıklıyorsun. Kamçılılar seni yaraladı ama iyileşeceksin, buradan çıkıp Jolenta’yı bulacağız.”

Jonas başıyla onayladı. “Hazin Kapı’dan çıkmak üzereyken, onca kargaşa arasında, kafasını yana çevirip yüzünü nasıl da güneşe dönmüştü, hatırlıyor musun?”

Hatırladığımı söyledim.

“Daha önce hiç âşık olmadım, mürettebatımız dağıldığından beri hiç.”

“Daha fazla yiyemiyorsan dinlen artık.”

“Severian.” Yine omzuma yapıştı ama bu kez çelik eliyle; mengene gibi güçlüydü o eli. “Benimle konuşmalısın. Kendi düşüncelerimin karmaşasına katlanamıyorum.”

Bir süre aklıma estiğince lafladım, hiç karşılık beklemeden. Derken Thecla’yı anımsadım, onun da beni aynı şekilde sıkıştırdığını ve ona kitap okuduğumu. Kahverengi kitabı çıkardım ve rasgele bir sayfa açtım.

Tilmiz ile Oğlunun Hikâyesi

I. Bölüm

Sihirbazlar Tabyası

Bir zamanlar, çorak deryanın kıyısında, akça burçların bulunduğu bir şehir varmış. Âlimler yaşarmış orada. Lanetli bir şehirmiş ama kendi kanunu da varmış. Şuymuş kanun: Orada barınan herkesin iki seçeneği varmış, ya bilgeliğe erip rengârenk kukuletalı cübbelere bürünürlermiş ya da şehri terk edip dostsuz dünyaya adım atarlarmış.

Şehirde bilinen tüm sihirler üzerine uzun zamandır tahsil gören bir adam varmış, tüm dünyada bilinen sihirlerin çoğuna vakıf bir şehirmiş orası. Gel zaman git zaman, bu adam da malum yol ayırımına yaklaşmış. Denize nazır kara duvarlardan bile sarı çiçeklerin fışkırdığı bir yaz ortasında, bu adam rengârenk peçesinin ardındaki yüzünü hiç görmediği bir âlime danışmaya gitmiş, üstelik vakti gelen talebenin uzun zamandır öğretmeniymiş bu âlim. Öğretmenine demiş ki: “Hiçbir şey bilmeyen şu hâlimle ben, şehrin âlimleri arasında nasıl yer alabilirim ki? Keşke bütün gün gayrimukaddes efsunlar üzerine çalışsam, dostsuz dünyaya gidip ekmeğimi taştan çıkarmak zorunda kalmasam.” Bunun üzerine ihtiyar adam gülmüş ve şöyle demiş: “Bilmem hatırlar mısın, hani daha çocuktun, sana rüya özdeğinden bir evlat üretme zana-

atını öğretmiştim? O günlerde nasıl da maharetliydin, diğer herkesi geride bırakmıştın. Şimdi git, bir evlat yap, ben de seni kukuletalılara takdim ederim, bizden biri olursun.”

Ama tilmiz demiş ki: “Öbür mevsime. İzninizle bir mevsim daha geçsin, salık verdiğiniz her şeyi yapacağım.”

Sonbahar gelmiş, akça burç şehrinin cümbez ağaçları da, deniz rüzgârlarından yüksek surlar sayesinde korunduğu hâlde, altın saçan malikler misali yaprak dökmüş. Akça burçların arasından yaban kazları göçmüş, peşlerinden de ötleğiler ve sakallı akbabalar uçmuş. Derken ihtiyar adam tilmizini tekrar çağırtmış ve “Talimatıma uyup bir rüya yarattığı üretmişsindir artık. Kukuletalılar arasında sabırsızlık baş gösterdi. Bizim haricimizde şehrin en yaşlısı sensin, şu anda harekete geçmediğin takdirde kışın seni kapı dışarı edebilirler,” demiş.

Gelgelelim tilmiz şöyle yanıt vermiş: “Amacıma ulaşabilmek için daha çok çalışmam gerekiyor. Bana bir mevsim daha iltimas gösteremez misiniz?” Ona öğretmenlik eden ihtiyar, yıllardır kadınların beyaz tenli uzuvları gibi göz ziyafeti sunan ağaçların güzelliğini yâd etmiş bir an.

En sonunda altın sarısı güz de geçmiş, kendi buzul diyarından çıkagelen Kış dayanmış kapıya, güneş de yaldızlı bir top gibi yuvarlanıp gitmiş dünyanın kıyısından, yıldızlar ile Urth arasında alazlar harlamış, tutuşturmuş semaları. Kışın temasıyla dalgalar çeliğe dönmüş ama sihirbazlar şehri hoş karşılamış mevsimi, balkonlardan buz sancaklar sarkmış, damlarda tepeleme kar birikmiş. İhtiyar adam tilmizini tekrar çağırmış, tilmizin yanıtıysa değişmemiş. Bahar gelmiş ve şenlendirmiş doğayı, ne var ki baharda şehir karalar bağlamış; bir nefret, kendi kudretlerinden duydukları –yüreklerini kurt gibi kemiren– bir tiksinti hâsıl olmuş sihirbazlarda. Zira tek bir kanunun ve tek bir lanetin hüküm sürdüğü bu şehirde kanun yıl boyunca geçerliyken, lanet yalnızca baharda egemenmiş. Baharda şehrin en güzel bakireleri, sihirbaz-

ların kızları, yeşillere bürünürmüş; altın sarısı saçlarını bahar melteminde savurarak şehir kapısından yalınayak çıkarlar, daracık yoldan rıhtıma iner ve onları bekleyen kara yelkenli gemiye binerlermiş. Sarı saçları ve ipekli yeşil entarileri yüzünden, bir de sihirbazların nazarında ekin gibi olgunlaşmış sayıldıklarından, onlara Darı Bakireler denirmiş.

İhtiyar adamın uzun zamandır tilmizi olan ama henüz cübbe giymemiş adam, ağıt ve zılgıtları işitip de penceresinden bakınca bakire kafilesini görmüş, sonra da tüm kitaplarını kenara itmiş ve hiçbir insanın görmediği birtakım şekiller çizmeye, üstadının vaktiyle öğrettiği sayısız dilde yazmaya koyulmuş.

II. Bölüm

Kahraman Yaratmak

Günlerce emek harcamış. Saatlerce kalem oynatmaktan bitap düştüğü hâlde günün ilk ışıkları penceresine vurana dek çalışıyor, ayın kambur sırtı akça burçlar arasında belirlediğince lambasını açıp devam ediyormuş. İlk başlarda üstadından öğrendiği tüm kadim becerileri unuttuğunu sanmış. Mum ışığına meydan okur gibi uçuşan, bazen de sırtlarındaki Ölüm nişanını sergileyen güveler haricinde, seher vaktinden ayın ilk ışıklarına kadar odasında yalnız kalıyormuş. Derken, bilhassa masa başında içi geçtiğinde, rüyalarına birisi girmeye başlamış; o da, o kişinin kim olduğunu bildiğinden memnuniyetle karşılamış varlığını, gerçi pek faniymiş rüyaları, tez unutuyormuş.

Didinip durmuş, yaratmak için uğraştıkça da sönmeye yüz tutmuş bir ateş beslendiğinde artan duman misali biriki mi artmış. Bazen (bilhassa çok erken veya geç saatlere kadar çalışıp da zanaatının tüm gereçlerini nihayet kenara bıraktığında ve rengârenk kukuletayı henüz hak etmemişlere veri-

len dar yatağına uzandığında) hayat vermeyi umduğu insanın, hep başka bir odadan gelen ayak seslerini işitiyormuş. Çok nadiren yaşanan, hatta ilk başlarda sadece akça kulelerin ardında gök gürlediği gecelerle sınırlı kalan bu tezahürler zamanla yaygınlaşmış, üstelik bunlar yabancı bir varlığa dair şüphe götürmez alametlermiş. Mesela onlarca yıldır raftan indirmediği bir kitap iskemlenin yanında duruyormuş. Kapı ve pencerelerin mandalları kendiliğinden açılıyormuş. Yıllardır paslı duran ve bir *trompe l'oeil** tablosundaki bezekten daha ölümcül olmayan antika bir hançeri tertemiz, pırıl pırıl ve yeni bilenmiş hâlde bulmuş.

Günlük güneşlik bir öğleüzerinde, rüzgâr yeni yeşeren cümbez ağaçlarıyla masumane çocuk oyunları oynarken, çalışma odasının kapısı tıklatılmış. Arkasına dönmekten, hislerini azıcık bile ele vermekten, hatta çalışmasının bölüneceğinden korkarak çekimser seslenmiş: “Girin.” Tıpkı gecenin kör bir vakti kapıların kendiliğinden aralanması gibi, kapı peyderpey açılmış. İçeri bir el uzanacak kadar aralandığında (bunu gıcırtıdan anlamış) pencereden esiveren oyunbaz meltem ahşabın kalbine can vermiş sanki. Kapı biraz daha, utangaç bir uşak elinde tepsiyle girecek kadar aralandıktan sonra, ki bunu da sestten anlamış, âdeta bir boraya yakalanmışçasına hızla açılıp duvara çarpmış. Derken tam arkasında ayak sesleri işitmiş –seri ve kararlı– bir de ona hitaben konuşan saygılı, genç ama olgun bir erkeğin tok sesini, şöyle demiş ses: “Baba, zanaatına gömülmüşken seni rahatsız etmek hoşuma gitmiyor. Ama canım fevkalade sıkkın, birkaç gündür bu durumdayım, ne olursun densizliğimi mazur gör, beni seviyorsan bir akıl ver.”

Tilmiz oturduğu yerde dönüp de bakacak cesareti ancak

(Fr.) Göz kandırmacısı. Nesneleri üç boyutlu ya da gerçekten o nesnenin kendisiymiş gibi gösteren resim tekniği. İlk kez 19. Yüzyıl'da kullanılmış bir terimdir. -çn

o zaman bulmuş. Boylu poslu, geniş omuzlu, kaslı kuvvetli bir delikanlı duruyormuş karşısında. Amiraneymiş duruşu, ıslıl ıslıl gözleri bilgiç, bir de yüzünden okunuyormuş yiğitliği. Görmesi herkese nasip olmayan ama körün bile görebileceği bir taç varmış alnında. Bu paha biçilmez taç, cesurları baha-dıra, acizleri yiğide dönüştürürmüş. Tilmiz demiş ki: “Oğlum, beni rahatsız etmekten çekinme, hem de hiç, zira benim için şu dünyada senin yüzünü görmekten daha önemli hiçbir şey yok. Nedir canını sıkan?”

“Baba,” demiş genç adam, “gecelerdir üst üste kadın feryatlarıyla uyukum bölünüyor, bir de sık sık rüyamda yeşil bir kurdele görüyorum, kavalla uyandırılan yeşil bir yılan misali, şehrimizden başlayıp falezden aşağı, ta rıhtıma kadar iniyor. Bazen tenezzül edip rüyamda yanıma kadar sokuluyor, işte o zaman o kurdelenin sarışın kadınlardan mürekkep bir kafi-le olduğunu görüyorum, sendeleyerek yürürken bir yandan da feryat figan ağlıyorlar, o kadar ki uluyan rüzgârın körpe ekinleri hırpaladığı bir tarla canlanıyor gözümde. Bu rüyanın anlamı nedir?”

“Oğlum,” demiş tilmiz, “bugüne dek senden sakladığım şeyi anlatmamın vakti gelmiş, şimdiye değin münasip görmeyip anlatmadıysam gençliğinin verdiği tezcanlılıkla bir çılgınlığa kalkışmandan korktuğum içindir. Bu şehir bir canavarın zulmü altındadır bilesin, her sene şehrin en güzel kızlarını ister bizden, tıpkı rüyada gördüğün kızlar gibilerini.”

Bunun üzerine genç adamın gözleri irileşmiş, hemen şunu sormuş: “Neyin nesi bu canavar, hangi surette, nerede barınıyor?”

“Adını bilen yok zira hiç kimse yanına yaklaşmıyor. Bir navis caput^o suretindedir, yani insanlara tek kasaralı bir gemi suretinde görünür –güvertesi aslında omuzlarıdır– diğer de-

^o (Lat.) Gemi-kafa –çn

yişle sırf kafasını görüyoruz, kasarasında da bir tane gözü vardır. Gövdesi derin sulara tırpana ve camgözlerin arasındayüzer, kolları en heybetli gemi direklerinden daha uzundur, kazık gibi bacakları da ta deniz tabanına değer. Barınağı batıda bir adadır, kollara ayrılıp çatallanarak kara parçasının ta içlerine kadar uzanan bir nehir yatağı bulunur orada. İlim kitaplarından öğrendiğim kadarıyla Darı Bakireleri o adaya koyarmış, sonra da aralarına demir atıp bir sağa bir sola bakınarak çile çekmelerini seyredermiş.”

III. Bölüm

Prensesle Karşılaşma

Genç adam harekete geçip sihirbazlar şehrindeki diğer gençleri toplayarak kendisine bir mürettebat kurmuş, renkli kukuletalılar sayesinde de sağlam bir gemi edinmiş. Topladığı gençler yaz boyunca gemiyi zırhla donatmış, bordasına sağlam sollu yaman toplar yerleştirmiş, yüzlerce kez idman yaparak yelken açmış, camadan vurmuş, topları ateşlemişler, en sonunda gemi safkan bir kısrak gibi yular vurulur hâle gelmiş. Darı Bakirelere duyulan merhametin hatırına da gemiye *Başak Diyarı* adı verilmiş.

En nihayetinde, cümbezler altın yapraklarını dökerken (hatta sihirbazların ürettiği altınlar da insanların avuçlarından dökülürken) gri yaban kazları şehrin akça burçları arasında belirip ardından sakallı akbabalar ve ötleğiler çığırarak gelince gençler yelken açmış. İzledikleri balina rotasının büyük bölümünde canavarın adasına benzer hiçbir yere rastlamamışlar ancak arayışlarının neticesinde gözcüler bayırları yeşil benekli, rengi sarıya çalan bir toprak parçası görmüşler; hatta ellerini gözlerine siper edip de baktıklarında karadaki yeşil örtü genişledikçe genişlemiş. Derken, tilmizin rüyalarından yarattığı genç adam oranın sahiden de canavarın adası

da bana uğramasa kısa sürede delirirdim. Gözlerimde keder görmüyorsan yüreğime attığım içindir. Babamla çatışmaya girdiğinizde belki zafere ulaşırsınız da ben de kurtulurum diye size seve seve tavsiyede bulunacağım.”

Sihirbazlar şehrinin tüm genç erkekleri susup kadının etrafına toplanarak kulak kesilmişler.

“Öncelikle aklınıza sokmalısınız ki bu adadaki su yolları dolambaçlıdır, hem de öyle bir dolambaçlıdır ki haritası asla çıkarılamaz. Yelken açarak kesinlikle gidemezsiniz, daha iç kesimlere ilerlemeden önce de kazanlarınızı mutlaka çırayla doldurmalısınız.”

“Hiç dert değil,” demiş, rüyalardan bedenleşen genç adam. “Koca bir ormanın yarısını odun edip istifledik, şu gördüğünüz koca çarklar sayesinde yeri geldiğinde bu suları devler gibi arşınlarız.”

Bunun üzerine prenses ürpererek demiş ki: “Ah, devlerden bahsetme, ne dediğinin farkında değilsin. Sizin gibi gelen çok gemi oldu, o yüzden de buradaki uçsuz bucaksız nehirlerin balçık dipleri artık kafataslarıyla bembeyaz. Babamın huyudur, gelenlerin adacıklarda ve darboğazlarda yakıtları tükenene dek –ne kadar sürerse artık– dolaşmalarına göz yumar, sonra da ocaklarının ateşi sönmeye yüz tuttu mu gece vakti hepsini gafil avlayıp katleder.”

Bu sözler rüyalardan bedenleşen genç adamın canını sıkmış ve şöyle demiş: “Onu bulmaya baş koyduk, peki diğerleriyle aynı akıbeti paylaşmaktan kurtulmanın bir yolu yok mudur?”

Bunun üzerine prenses ona acımış zira Tün’ün kızları rüya özdeğinden olan her şeyi bir dereceye kadar güzel bulurlarmış, nitekim oğlan da hepsinin en güzeliymiş. Dolayısıyla demiş ki: “Son odunun kül olmaya kalmadan babamı bulmak istiyorsan en bulanık sulara bakmalısın çünkü koca gövdesiyle geçtiği her yerde çamur tabakası kaldırır, ardında bıraktığı izi gözleyerek onun yerini tespit edebilirsin. Ama

her gün şafak vakti aramaya başlamalı, öğleyin de bırakmalısın; aksi takdirde alacakaranlıkta tepenize biner ve hepinizin canına okur.”

“Bu tavsiye uğruna canımı feda ederdim,” demiş genç adam, onunla beraber kıyıya çıkan yoldaşları da sevinçle bağırmışlar. “Şimdi canavarın hakkından kesin geliriz.”

Bunun üzerine prensesin vakur suratı daha da asılmış ve demiş ki: “Hayır, orası kesin değil zira deniz savaşlarında korkunç bir hasımdır kendisi. Lakin size faydası dokunacak bir savaş hilesi biliyorum. İyi donanımlı geldiğinizi söylemiştin. Geminizde katran var mı, hani sızıntı olursa kullanmak için?”

“Fıçılar dolusu,” demiş genç adam.

“Öyleyse çatışmaya girdiğinizde rüzgârı arkanıza, onu da karşınıza alın. Savaşın en kızıştığı anda –ki karşılaşmanızdan sonra o noktaya gelmeniz fazla uzun sürmeyecektir– kazanlarınıza katran atın. Sizi zafere ulaştıracağına söz veremem ama büyük faydası dokunacaktır.”

Bunun üzerine genç erkeklerin hepsi coşkuyla teşekkür etmiş, hatta rüyalardan bedenleşmiş genç adam ile Tün’ün kızı konuştuğu sürece ürkekçe kenardan seyreden Darı Bakireler de kızlara özgü bir tezahürat koparmışlar, çok güçlü değilmiş haykırışları ama sevinç doluymuş.

Sonra genç erkekler yola çıkmak üzere hazırlığa girişmişler, geminin göbeğindeki koca kazanları odunla beslemişler; en sonunda gemileri rüzgâr olmasa da yürüten şu beyaz heyula türemiş kazanlardan. Prens de onları uğurlamak üzere kıyıdan seyrediyormuş.

Gelgelelim, tam da koca çarklar gemiyi yerinden oynatamayacak kadar aheste dönmeye başladığı esnada, küpeşten bakan rüyalardan bedenleşmiş genç adama seslenmiş: “Hani ola ki babamı bulursanız, diyelim ki buldunuz da yendiniz, tüm sinsiliğine rağmen hakkından geldiniz, yine denize dönelim derken yolunuzu şaşırabilirsiniz zira bu ada-

nın boğazları muazzam dolambaçlıdır. Gene de bir yolu var. Babamın sağ işaretparmağının ucundaki deriyi yüzmelisin. İç içe geçmiş bin tane çizgi göreceksin. Cesaretin kırılmasın, yakından incele onu; buradaki su yollarının haritasıdır, kendisinden başkası öğrenmesin diye parmağına işlemiştir güzergâhı.”

IV. Bölüm

Canavarla Savaş

150 Pruvayı iç kesimlere döndürmüşler ve aynen prensesin söylediği gibi boğaz kısa sürede çatallandıkça çatallanmış, bin tane kola ayrılıp on bin adacık yaratmış. Ana direğin gölgesi en fazla bir şapka kadar olunca, rüyalardan bedenleşmiş genç adam demir atılmasını buyurmuş, ateşler yakılmış ve orada ta akşama kadar beklemişler; topları yağlayarak, barut istifleyerek, çetin savaş için gereken her şeyi hazırlamışlar. Nihayetinde Tün ortaya çıkmış, hepsinin gözleri önünde bir adacıktan diğerine koca adımlarla yürüyormuş, omzunda yarasalar, peşi sıra vahşi kurtlar eşliğinde. Demir attıkları yerden bir top atışı mesafedeymiş, Hesperus’u hatta Sirius’u arkasına katarak tam önlerinden geçmiş. Bir an kafasını onlardan yana çevirmiş lakin neyi nazara aldığını hiç kimse kestirememiş. Kızının dediği gibi canavarın ona sahiden rızası dışında sahip olup olmadığı kuşkuluymuş ancak hınçlı yüz ifadesine bakılırsa başka bir ihtimal gelmiyormuş insanın aklına. İlk ışıkla birlikte kış güvertesinde borazan ötmüş, ateşler yeniden odunla beslenmiş. Girdikleri boğazda tan yeli hiç de fena esmediğinden, genç adam, koca çarklar ilk devrini yapana kadar tüm yelkenlerin açılmasını buyurmuş. Beyaz heyula uyanınca da gemi iki misli hızlanmış.

Fersahlarca yol almışlar, dümdüz değilmiş rotaları ancak ne saraveleye gerek kalmış ne de dümen kırmaya. Yüz tane

başka boğazdan daha geçmişler ama geçtikleri her yerde sular billur gibi duruymuş. Geçtikleri adacıklarda bunun gibi bir düzine uzun hikâyeye malzeme olacak tuhaf manzaralara şahit olmuşlar. Kadının suretindeki bitkiler, çiçekli sarmaşıklar gibi gemiye sarkmış tepeden, onları öpmeye kalkanların suratlarına da pudra bulaştırmış yanaklarından. Ölümcül olduğunu bile bile şarap pınarlarından kana kana içen adamlar varmış, ömürlerinin heba olduğunu idrak edemeyecek kadar uyuşmuş. Atı zaman alameti eciş bücüş hayvanlar, görülmemiş renkteki postlarıyla, savaşların kopmasını bekliyormuş, depremleri, kralların katlini.

İkinci zabıtlığı üstlenen bir delikanlı, rüyalardan bedenleşmiş genç adamla konuşmak için dümencinin yanına kadar gidip demiş ki: “Bu boğazda epeydir seyrediyoruz, yelkenleri topladığımız esnada yüzünü göstermeyen güneş de tepe noktasına erişmek üzere. Onu takip ederek bin tane boğazdan geçtik ama tekinde bile canavarın izine rastlamadık. Yanlış rotaya sapmış olmayalım? Bir an önce çark edip başka bir tanesini denesek akıllıca olmaz mı?”

Genç adam buna şöyle yanıt vermiş: “Demin sancak tarafındaki boğaza girdik. Suyu bir bak bakalım, eskisinden daha bulanıksa bana söyle.”

Delikanlı söyleneni yaptıktan sonra, “Yok, pırıl pırıl,” demiş.

“Birazdan iskele tarafındaki diğerine sapacağız. Ne kadar derini görebiliyorsun?”

Delikanlı genç adamın bahsettiği boğazın girişine varana kadar bekledikten sonra yanıt vermiş: “Ta en dibi. Çok eskiden batmış bir geminin enkazını görüyorum, yüzlerce kulaç aşağıda.”

“Peki şimdi girdiğimiz boğazda da o kadar derini görebiliyor musun?”

Delikanlı yarararak ilerledikleri suya bakınca mürekkep karasına döndüğünü görmüş, hatta dönen çarkların fışkırttığı

sular kargalarla kuzgunları andırıyormuş. Durumu derhâl anlamış ve silah başına geçmeleri için diğerlerine bağırmış ama topları doldurmalarını söylemesine gerek kalmamış çünkü çoktandır hazırmış hepsi.

Önlerinde diğerlerinden daha yüksekçe bir adacık belirmiş, uzun boylu ve hüzünlü ağaçlarla bezeli; orada boğaz hafif kıvrımlıymış, rüzgâr da hafiflemiş, tam arkadan eserken baş omuzluğundaymış şimdi. Dümenci dümen kırmış; gözcüler bazı iskata halatlarını gevşetmiş, bazılarını da germişler, böylece geminin pruvası tez dönmüş bir falezin burununu. Tam o anda ince uzun gövdeli bir tekne çıkmış karşılarına, tek kasarası demirden, güvertesindeki tek mazgaldan namlusu uzanan bir tanecik top da büyüklüğüyle benzersizmiş. Rüyalardan bedenleşmiş genç adam pruvada koşturan mürettebatına ateş açmalarını emretmek üzere ağzını açmış. Ama daha tek kelime etmeye kalmadan düşmanlarının koca topu gürlemiş. Sesi gök gürlemesi gibi değilmiş, hatta insan kulağının aşına olduğu hiçbir sese benzemiyormuş; daha ziyade, sanki taştan koca bir kulenin içindeymişler de kule bir anda tepelerine yıkılmış. Topun güllesi, sancak bataryalarındaki ilk topun kuyruğuna isabet etmiş, topla birlikte kendisi de paramparça olmuş. Her ikisinin saçılan parçaları fırtınada savrulan kara yapraklar misali dağılmış gemiye, çoğu adam oracıkta ölmüş.

Derken dümenci, emir beklemeksizin, gemiyi iskele toplarının namlusu düşmana bakacak şekilde döndürmüş, adamlar da nişan alır almaz topları kendi iradeleriyle ateşlemiş, dolunayda uluyan kurtlar gibi aynı anda. Düşmanın tek kasaralı gemisine güller uçmuş, bazıları isabet etmiş de az öncesinde ölenlerin kanı yerde kalmamış böylece ama bazıları gövdeyi iskalayıp suya düşmüş, bazıları da güverteye isabet edince (ki o da demirdenmiş) kıvılcımlar saçılmış göğ. Derken düşmanları biricik topunu yeniden konuşturmuş.

Böyle devam etmiş, âdeta koca bir ömür sürmüş o anlar.

En sonunda genç adamın hatırına prensesin, Tün'ün kızının verdiği tavsiye gelmiş; ne var ki rüzgâr kuvvetli esmesine rağmen geminin tam arkasında değilmiş, (prensesein salık verdiği üzere) rüzgârı arkasına alacak şekilde gemiyi döndürmeye niyetlenirse uzun bir süre pruvadakiler hariç hiçbir top kullanılamayacakmış, bir tek sancaktaki batarya müsaitmiş, o da parçalanarak bir sürü adamı öldüren topmuş.

Daha önce savaşmış yüzlerce seleften farklı savaşmadıklarını idrak edivermiş ansızın, yüzlerce benzeri de ölmüş, gemileri batmış, canavar adasının yüzeyinde sarmallar çizen binlerce dolambaçlı boğaza kemikleri saçılmıştı. Hemen dümenciye emir vermiş ama karşılıksız kalmış emri. Meğer adam ölmüş, dümeni tutarken dümen onu tutar olmuş. Rüyalardan bedenleşmiş genç adam mecburen dümen başına geçmiş ve geminin dar burnunu döndürüp düşmanı tam karşısına almış. Yiğitleri kayıran üç kız kardeşin hayrını o zaman görmüşler zira düşmanın bir sonraki atışı gemiyi pruvadan pupaya tarumar edecekken, iskeleyi bir kürek boyu uzaktan iskalamış. Bir sonraki da sancağı iskalamış, bir sandal boyu.

Öncesinde bana mısın demeyen, ne kaçmaya ne de yaklaşmaya yeltenen düşmanları birden çark edivermiş. Mürettebat bakmış ki mümkün olsa kaçacak, şimdiden zafer kazanmışlar gibi müthiş bir nara atmış. Hayrettir ki, o vakte kadar herkesin sabit zannettiği kasaranın öbür tarafa dönmesiyle koskoca bir top namlusunun ucunda bulmuşlar kendilerini ki kendi topları onun yanında cüce kalırmış. Hemen akabinde güllesi tam göbekten vurmuş onları, sancak bataryasından bir topu yuvasından sökmüş, ayyaş bir adamın bebeği beşiğinden düşürmesi misali, güvertede seke seke yuvarlanan top önüne kattığı her şeyi parçalamış. Derken borda topları –sağlam kalanları– aynı anda ateş ve demir kusmuş. Aralarındaki mesafe artık neredeyse yarıya indiğinden (ya da belki de düşmanları korku alameti gösterip varlıksal dokusu incelendiği için) yaptıkları atış kasarada boş boş tınlamamış,

aksine öyle bir patırtı çıkarmış ki duyanlar dünyanın sonu gelmiş de kıyamet kopuyor sanmış; hatta yağlı kara demir yüzeyde çentikler açılmış. İşte o zaman genç adam makine dairesinde kazanları odunla besleyen sadık adamlarına çağrı borusuyla seslenmiş ve prensesin salık verdiği gibi alevlere katran atmalarını buyurmuş. Karşılık gelmeyince ilk başta hepsi öldü sanmış, sonra da acaba savaşın gürültüsünden sesimi duyuramadım mı diye meraklanmış. Gelgelelim, düşman ile arasındaki pırıl pırıl sulara ansızın bir gölge düşmüş, o da yukarı bakmış.

Rivayete göre antik çağlarda fakir bir balıkçının kızı kum-salda mantar tıpalı bir şişe bulmuş, mührünü kırıp tıpayı açınca da tepeden tırnağa buzdan mürekkep bir kraliçe peydahlanmış. Tıpkı onun gibi, gemilerinin uzun bacalarından muktedirin kudretini taşıyan elementsel bir varlık zuhur etmiş, rüzgâr estikçe coşarak kapkara bir bulut gibi kabarmış.

Rüzgâr sahiden de şiddetlenmiş, sayısız elleriyle onu yakaladığı gibi yoğun bir kütle hâlinde düşmanlarının tepesine boca edivermiş. Göz gözü görmediği hâlde –uzun gövdeli kara geminin ne demirden güvertesi görünüyormuş ne de namlusu kıyamet kelimeleri eden topu– hiç vakit kaybetmeden topların başına geçip karanlığa ateş etmişler. Zaman zaman düşmanlarının da ateş ettiğini işitiyorlar ancak alevini görmüyorlarmış, hâliyle de o atışların nereye isabet ettiğini kestiremiyorlarmış. Muhtemelen kendi atışları da karavanaymış, gene de dört dönerek hedef arıyorlarmış. Namlular eritme kazanından yeni çıkan maden külçeleri gibi kesilene dek ateş etmişler. Derken epeydir fışkıran duman dinmiş, aşağıdakiler de çağrı borusuyla seslenip tüm katranın tükendiğini duyurmuşlar. Rüyalardan bedenleşmiş genç adam bunun üzerine ateşkes emri vermiş. Topların başında didinen tüm adamlar güverteye ceset gibi yığılmış, su bile isteyemeyecek kadar bitkin.

Kara bulut dağılmış. Sis in güneş görünce kalkması gibi

değil de, güçlü bir ordunun seri hücumları karşısında seyrelen ama küçük gruplar hâlinde kâh orada kâh şurada inatla direnmeyi sürdüren düşman safları misali, lime lime olmuş.

Yeniden pırıl pırıl sulara boşuna aramışlar düşmanlarını. Hiçbir eser kalmamış ondan, ne karinası ne kasarası ne de topu, ne bir kalas ne de seren kalmış geriye. Yavaşça, düşmanın görünmez olduğundan korkarak son derece temkinli, onun en son demir attığı noktaya ilerlemişler. Az ötedeki adacıkta ağaçların paramparça olduğunu, toprağın kalbura döndüğünü görmüşler de öyle anlamışlar karavana atışların nereye isabet ettiğini. Demir karinanın son görüldüğü yere ulaştıklarında rüyalardan bedenleşmiş genç adam tornistan emri vermiş, sonra da durmuşlar, tam da düşmanlarının vaktiyle durduğu noktada. Genç adam küpeşte korkuluğuna yaklaşıp aşağı bakmış ama öyle bir ifade yerleşmiş ki yüzüne, en yiğit olanları bile ona bakmaya cüret edememiş.

Nihayet kafasını kaldırdığında suratı asıkmış, haşin, kimseye tek kelime etmeden kamarasına çekilip kapısını sürgülemiş. Yaveri olan delikanlı geminin komutasını devralmış ve prensesin beklediği beyaz kubbeye geri dönmek üzere manevra emri vermiş. Yaralılarla ilgilenilmesini de buyurmuş, tulumbaların çalıştırılmasını, gereken onarımların yapılmasını. Gelgelelim ölümlere el sürdürmemiş zira hepsini açık denize çıkınca defnedeceklermiş.

V. Bölüm

Tilmizin Ölümü

Bulundukları boğaz zannettikleri gibi düz değilmiş muhtemelen. Ya da savaş esnasında feleklerini şaşırmışlar da ondan bilemez olmuşlar yönlerini. Ya da oradaki su yataklarının hepsi (bazılarının rivayet ettiği gibi) güya bir mevtanın içindeki kurtçuklar misali kıvranıyormuş ama insan gözü algıla-

mıyormuş bu devinimi. Gerçek sebebi her neyse, bütün gün –rüzgâr kesildiği için– buhar yordamıyla yol aldıktan sonra günbatımında bilmedikleri adacıkların arasında seyrederken bulmuşlar kendilerini. Akşamleyin hepsi yatmış. Sabah olunca, yaver delikanlı diğerlerinin fikrini sormuş ancak rüyalarından bedenleşmiş genç adama danışılması (ki hiçbiri yanaşmamış kapısını çalmaya) yahut açık denize veya prenesin kubbesine ulaşana kadar yola devam edilmesi haricinde başka öneri getiren çıkmamış.

Nitekim bütün gün yola devam etmişler, rotadan ayrılmayıp dümdüz gitmekmiş niyetleri, ne var ki ister istemez bir sürü dolambaçlı boğaza sapmışlar. Yine akşam olduğunda eskisinden daha iyi konumda değillermiş. Üçüncü günün sabahı, rüyalarından bedenleşmiş genç adam kamarasından çıkmış ve alışılageldiği üzere güvertede mekik dokumaya başlamış. Geminin hasar gören yerlerindeki onarımları denetlemiş, yaralıların çektikleri acıya rağmen vazifeleri gereği erkenden kalkıp kalkmadıklarını sormuş. Sonra delikanlı ve akıl danıştığı diğerleri onun yanına gelmişler, ne kadar uğraşsalar da denize ulaşamadıklarını, ölüleri defnetmek ve sihirbazlar şehrindeki yuvalarına dönmek istediklerini belirterek yolu nasıl bulacaklarını sormuşlar.

Bunun üzerine genç adam kafasını kaldırıp gökkubbeye bakmış. Kimisi dua ediyor sanmış, kimisi de onlara duyduğu öfkeyi bastırmaya çalıştığını, kimisi de esin kaynağını asu-
manda aradığına yormuş bunu. Göğe bakışı uzadıkça korkuya kapılmışlar, aynı suya baktığında olduğu gibi, hatta bir iki kişi usulca ortadan sıvışmış. Adam birden dile gelivermiş: “Bakın! Deniz kuşlarını görüyor musunuz? Göğün her köşesinden akın ediyorlar. Onları takip edin.”

Yılankavi boğazların elverdiği ölçüde, kuşları tan yeri ağarıncaya dek takip etmişler. En sonunda hepsinin dalışa geçtiğini görmüşler. Kuşlar beyaz kanatları ve abanoz kafalarıyla âdeta bir yağmur bulutu gibi çöreklenmiş, örtmüş

rotalarını. Derken rüyalarından bedenleşmiş genç adam toplardan birini kurusıkı patlatmalarını söylemiş. Topun gümlemesiyle tüm deniz kuşları ciyaklayarak havalanmış. Kuşların kalkmasıyla birlikte mürettebat su yüzeyinde koca bir leş görmüş, dört bacaklı olduğu için de karada yaşayan hayvanlardan biri olsa gerek demişler. Gerçi çoğu filden daha iriymiş bu hayvan.

Yanına gittiklerinde, genç adam suya bir sandal indirilmesini buyurmuş. Sandala bindiği esnada belinde parlayan koca hançeri herkes görmüş. Genç adam leşin orada bir süre oyalanmış, sonra da tabaklanmamış deriye çizili dev gibi bir haritayla geri dönmüş.

Prensesin kubbesine karanlık çökünce varmışlar. Gemi-deki herkes anasının ziyareti bitene dek beklemiş; korkunç kadın gittikten sonra da yürüyebilecek durumdaki herkes karaya çıkmış. Darı Bakireler de etraflarını sarmış. Her delikanlıya yüz kız düşüyormuş. Rüyalarından bedenleşmiş genç adam Tün'ün kızını kucaklamış, sonra da hep birlikte dans etmişler. Hiçbirinin unutamayacağı bir gece yaşanmış. Prensesin bahçesindeki ağaçların altında, çiçek tarhlarında yatarken çiy yağmış üzerlerine. Uyuyakalmışlar bir süre, ne zaman ki öğle güneşinde serenlerin gölgesi tersine dönmüş ancak o zaman uyanmışlar. Prenses adasına veda etmiş ve annesinin ayak bastığı her ülkeyi ziyaret edeceğine, oraya asla dönmeyeceğine yemin etmiş. Darı Bakireler de aynı şekilde ant içmiş. Sayıları geminin taşıyamayacağı kadar çokmuş ama gene de sığınmışlar herhalde ki bütün güverte entarilerinin yeşiline, saçlarının sarısına bürünmüş. Sihirbazlar şehrine dönene dek sayısız macera yaşamışlar. Hangi birini anlatsın, ölülerini dualar eşliğinde denize defnettiklerinin gecesi geminin kuyruğunda hepsinin belirmesini mi; Darı Bakirelerden bazılarının prenslerle evlenmelerini mi, ya da yıllarca yaşadıkları efsunlu hayatı terk etmeye isteksiz (aynı süre zarfında büyücülüğe de vakıf olmuş) bu prenslerin

nilüfer yaprakları üzerine inşa ettirdikleri, çok az sayıdaki insanın görme şansına eriştiği saraylarını mı, hepsi ayrı bir hikâye.

Ne var ki o hikâyelerin yeri burası değil. Yalnız şu kadarını söylemeli; genç adama rüyalarından hayat veren tilmiz, tepesinde sihirbazlar şehrinin bulunduğu faleze geminin yaklaştığı esnada burçlardan denizi seyrediyormuş. Bakmış ki yelkenleri siyah, düşmanlarını kör eden katranın karası, genç adamın ölümünden duyulan matemın karası sanmış, aşağı atıvermiş kendisini, kıymış canına. Zira rüyaları ölünce hiçbir insan fazla yaşayamaz.

18

Aynalar

Bu gereksiz masalı okurken arada sırada Jonas'a bakmış ama suratında en küçük bir ifadeye dahi rastlamamıştım, halbuki uyumuyordu. Okumam bitince dedim ki: "Tilmiz siyah yelkenleri görünce bunu niçin hemen oğlunun öldüğüne yordu, tam anlamadım. Canavarın gemisi de siyah yelkenliymiş, o da yılda bir kez gelirmiş, tekrar gelmeyeceğine göre."

"Biliyorum," dedi Jonas. Sesi ondan hiç işitmediğim kadar ifadesizdi.

"Kafama takılan soruların yanıtlarını biliyor musun yani?" Yanıt vermedi, bir süre sessizce oturduk, kaldığım yeri parmağımla işaretleyip hâlâ açık tuttuğum (Thecla'yla paylaştığımız akşamların andacı) kahverengi kitap kucığımda, onun da sırtı hapisane duvarına dayalı, biri metal diğeri etten iki eli yana düşmüş, sanırsın varlıklarını unutmuş.

En sonunda cılız bir ses çekinerek lafa girdi. "Sahiden çok eski bir masal olmalı." Tavana kaldırdığım küçük kızdı konuşan.

Jonas için o kadar kaygılıydım ki kızın aramıza girmesine bir an öfkelen dim ama Jonas mırıldanarak karşılık verdi, "Evet, çok eski bir masaldır; hikâyenin kahramanı, babası olan krala vaktiyle söylemiş, başarıya ulaşamazsam Atina'ya siyah yelken açarak döneceğim demiş."

* Yunan mitolojisinde kral Aigeus, Minotauros'u öldürmeye giden oğlu Theseus'un gemisinin siyah yelkenle geri döndüğünü görünce onun öldüğünü zannedip kendi canına kıyar. -çn

Bununla neyi kastettiğinden emin değilim, sayıklamış da olabilir ancak bunlar neredeyse Jonas'tan işittiğim son sözler olduğu için, okuduğum masalla da bağlantısı itibarıyla, buraya kayıt düşme gereği duydum.

Kızla ikimiz onun ağzından laf koparabilmek için bir süre uğraştık. Ağzını bıçak açmadı, biz de sonunda vazgeçtik. Günün geri kalanını yanında oturarak geçirdim. Bir saat kadar sonra (kıt aklı mahkûmlar karşısında çabucak pes etmiş olsa gerek ki) Hethor damladı. Lomar ile Nicarete'ten rica ettim, ona koğuşun ta öbür ucunda uyuyacak bir yer ayarladılar.

Şu ya da bu şekilde bazen hepimiz uyku sorunları yaşıyoruz. Kimileri sahiden hiç uyuyamaz, kimileri de vardır ki uykularında ağza alınmadık küfürler ederler. Kimisi aralıksız rüyalarından mustariptir, az sayıdaki talihli kişi de sık sık fevkalade rüyalar görür. Kimileri bir dönem uykusuzluk çektiklerinden ama "iyileştiklerinden" dem vururlar, uyanıklık bir hastalıkmiş gibi, belki de öyledir. Bense genellikle deliksiz uyurum (siz okurların şimdiye kadar öğrendiği üzere gördüğüm rüyaların bazılarını hatırladığım da olur) ve sabah olmadan uyandığım enderdir. Oysa o geceki uykum o kadar alışılmadı ki düşündükçe bazen uyku olduğundan bile şüpheleniyorum. Belki de uykuya öykünen başka bir durumdu; tıpkı alfabaların insan eti yiyince insana öykünmesi gibi.

Eğer doğal sebeplerin bir sonucuysa, talihsiz şartların bir araya gelişine bağlıyorum. Ömrüm boyunca çok çalışmaya ve zorlu idmanlara alışkın olan bendeniz, hapisteki bir tam günü hiçbir şey yapmadan geçirmiştım. Kahverengi kitapta-ki masal hayal gücümü etkilemişti ki aynı kitabın sırf varlığı bile, Thecla'yla bağlantısı itibarıyla, zihnimi kışkırtmayı sürdürüyordu. Adını defalarca işittiğim Mutlak Yuva'nın duvarları ardında bulunmamın da etkisi vardı. Belki de en önemlisi, Jonas'a duyduğum endişe ve yolculuğumun bu hapiste sona ereceğine dair kapıldığım (gün boyunca giderek artan) his beni daraltıyordu. Thrax'a asla ulaşamayacak, zavallı

Dorcas'a asla kavuşamayacaktım. Pençe'yi iade edemeyecek, hatta ondan kurtulamayacaktım bile. Hatta, Pençe'nin asıl sahibi olan Hüda, sayısız mahkûmun hayatına son veren şahsımın aynı şekilde can vermesine hükmetmiş gibi hissediyordum.

Kısa bir süreliğine uyumuşum, uyku denebilirse tabii. Düşme hissine kapıldım; yüksek bir pencereden atılan kurbanın içgüdüsel kasılması gibi, bir spazm tüm uzuvlarımı burdu. Doğrulup oturduğumda safi karanlıktı gördüğüm. Jonas'ın soluğunu işittim, elimle yoklayınca en son bıraktığım vaziyette, hâlâ sırtı duvara dayalı oturduğunu anladım. Tekrar uzanıp uyudum.

Daha ziyade uyumaya çalıştım ve uykuyla uyanıklık arasında muğlak bir evreye geçtim. Başka zaman olsa bundan keyif alırdım ancak o anda nahoştu. Hem uykum olduğunun hem de uyumadığımın bilincindeydim. Ancak kelimenin tam anlamıyla bir "bilinç" hâli değildi benimkisi. Han avlusuna özgü cılız sesler işittim ve her nasılsa yakında sabah çanlarının çalacağı, havanın ağarmak üzere olduğu içime doğdu. Tekrar sıçrayarak kalkıp oturdum. Bir an yeşil alevin çaktığını görür gibi oldum ama etrafta hiçbir şey yoktu. Pelerinimi örtünmüştüm, kenara fırlattım. Tam o anda Mutlak Yuva'nın bekleme odasında olduğumu anımsadım, Saltus konağını çok geride bıraktığımı; halbuki Jonas hâlâ yanımda yatıyordu, sırtüstü, sağlam elini de kafasının altına kısırmış. Belli belirsiz gördüğüm beyazlık sağ gözünün akıydı ama nefes alışına bakılırsa uykudaydı. Hâlâ çene çalamayacak kadar çok uykum vardı, zaten konuşsam da bana yanıt vereceğinden kuşkuluydum.

Uyuyamamanın verdiği kızgınlığa teslim olup tekrar uzandım. Saltus'ta gördüğüm hayvan sürüsünü hatırıma getirip ezberden saydım: Yüz otuz yedi. Sonra Gyoll'dan marş okuyarak gelen askerleri düşündüm. Hancı bana kaç kişi olduklarını sormuş ben de tahmini bir rakam söylemişim ama

o vakte kadar hiç saymamıştım. Adam bir casus olabilirdi de olmayabilirdi de.

Bize çok şey öğreten Üstat Palaemon nasıl uyuyacağımızı hiç öğretmemişti; gerçi mutfak işleriyle, temizlikle ve bir sürü angaryayla geçen bir günün ardından hiçbir çırağın uykusuzluk çektiği vaki değildi. Her gece kendi koğuşlarımızda yarım saatliğine azıttırdık, sonra da yerleri paspaslayıp lazımlıkları boşaltmak üzere uyandırılacağımız saate kadar kabristan sakinleri gibi uyurduk.

Birader Aybert'in et doğradığı tezgâhın üzerinde bir bıçak rafı vardı. Bir, iki, üç, dört, beş, altı, yedi bıçak, hepsi de Üstat Gurloes'unkilerden daha düz yalımlı. Bir tanesinin sapındaki perçin eksik. Bir tanesinin de sapı yanık çünkü Birader Aybert onu bir keresinde ocağın üzerine bırakmıştı... Yine tamamen uyanıktım ya da öyle sandım, sebebini bilmiyordum. Drotte yanımda mışıl mışıl uyuyordu. Bir kez daha gözlerimi yumdum ve onun gibi uyumaya çalıştım.

Zemin katından bizim yatakhaneye kadar üç yüz doksan basamak. Kulenin tepesindeki cephaneliğe kadar kaç basamak var? Bir, iki, üç, dört, beş, altı top. Zindanlarımızda bir, iki, üç kat. Her katta bir, iki üç, dört, beş, altı, yedi, sekiz kanat. Her kanatta bir, iki üç, dört, beş, altı, yedi, sekiz, dokuz, on, on bir, on iki, on üç, on dört, on beş, on altı, on yedi hücre. Hücremin kapısındaki küçük pencerede bir, iki, üç parmaklık. İrkilerek bir üşüme hissiyle uyandım ama beni asıl rahatsız eden ses koridorun ta öbür ucundaki kapaklardan birinin güm diye kapatılmasıydı. Yanımda, benim sevdalı çocuk Severian, gençliğin verdiği gamsızlıkla uyuyordu. Mum yakayım da şu taştan yontulmuş gibi surata yakından bakayım diye düşünerek doğrulup oturdum. Bana dönüp her baktığında özgürlüğün kıvılcımı çaktı o suratta. Mumu her tuttuğumda üfledi, sineye çektim ben de. Her seferinde eriyip söndü ama sönmediği zamanlar da oldu, ben de buna istinaden toprak ve metal yığınının altına gömüleceğime

metali de toprağı da aşıp rüzgâra ve arşa erecekmişim gibi hissettim.

Ya da kendimi böyle kandırdım. Gerçek değildi belki, yine de o kıvılcımdan nemalanmak yegâne zevkti benim için. Ne var ki muma davrandığımda boşluğu kavradı elim. Mumla birlikte hücrenin de kaybolduğunu gözlerim, kulaklarım ve tenim söyledi bana. Cılız bir ışık vardı, çok cılız, ama koridordaki işkencecinin mum ışığı değil, hücremdeki kapının parmaklıkları arasından sızan bir ışıktı. Yüz hücreden daha büyük bir alanda olduğumu zayıf yankılardan anladım; duvarlara sürtünmekten yıpranmış yanaklarım ve alnım da doğruladı bunu. Kalkıp entarimi düzelttim ve âdeta bir uyurgezer gibi yürümeye koyuldum... Bir, iki, üç, dört, beş, altı, yedi adım, derken tıklım tıkış bedenlerin kokusundan ve havasızlıktan nereden olduğumu çözdüm. Bekleme odasındaydım. Feleğimi şaşırdım. Ben uyurken Özerk mi taşıtmıştı beni buraya? Diğerleri beni gördüklerinde kamçılarını esirgeyecekler mi? Kapı! Kapı!

163

Şaşkınlığım öyle muazzamdı ki az kaldı yere yığılıyordum, zihin karışıklığı eziciydi. Ellerimi ovuşturdum ama ovuşturduğum eller benim değildi. Sağ elim fazla iriydi sanki, fazla güçlü, aynı anda sol elimde de benzer hisse kapıldım.

Thecla bir rüya gibi koptu benden. Yoksa büzülüp ufaldı mı desem, içimde ufalıp yok olunca yine benliğim kaldı geriye, yalnız bırakıldım sanki. Gene de ucundan yakaladım. Geceleri enerji saçarlı örme kırbaçlarıyla çıkagelen genç erginlerin kullandığı gizli kapının yeri hâlâ belleğimdeydi. Gördüğüm veya düşündüğüm her şeyle birlikte. Yarın kaçabilirdim. Ya da hemen.

“Söyler misin,” dedi birisi yanımda, “o kadın nereye gitti?” Yine çocuktuk konuşan, kara saçlı, meraklı bakışlı kız çocuğu. Ona bir kadın mı gördün diye sordum.

Ufacık eliyle elimi tuttu. “Evet, uzun boylu bir kadın, korktum. Karanlıkta korkunç bir şey var. Kadını yakalamış mıdır?”

“Korkunç şeylerden korkmuyordun hani? Yeşil surata gülüp geçmiştin.”

“Bu farklı, karanlıkta hışırdayan kara bir şey.” Sesinde sahici bir dehşet vardı, elimi tutan eli de titriyordu.

“Kadını tarif edebilir misin?”

“Bilmem. Onu görebildim çünkü gölgelerden daha karanlıktı ama kadın olduğunu yürüyüşünden anladım. Kimmiş diye bakmaya geldiğimde senden başka kimse yoktu.”

“Anladım,” dedim, “ama senin anlayacağından kuşkuluyum. Şimdi annenin yanına dön ve uyu.”

“Duvar boyunca geliyor,” dedi. Sonra da elimi bırakıp kayboldu ama sözümü dinlemediğine eminim. Anasının yanına döneceğine mutlaka Jonas ile beni takip etmiştir çünkü Mutlak Yuva’ya döndüğümünden beridir onu iki kez gördüm, aşırıldığı gıdalarla hayatta kaldığı kuşkusuz. (Karnını doyurmak için bekleme odasına dönmüş olması da mümkün, halbuki orada hapis yatan herkesin serbest bırakılmasını emretmiş, hatta mecbur kalınırsa –ki kalınacağını düşünüyorum– mızrakla dürterek çıkarın demiştim. Keza Nicarete’in de getirilmesini emretmiştim, hatta demin yakalanma faslımızı yazarken kethüdam gelip kadının huzuruma çıkarılmayı beklediğini söyledi.)

Jonas onu bıraktığım gibi yatıyordu. Karanlıkta yine gözlerinin akını gördüm. “Akıl sağlığımı korumak için buradan çıkmam şart demiştin,” dedim. “Gel. Yakarcaların mürsili, her kimse, başka bir silah geçirmiş eline. Bir çıkış yolu buldum, hemen gidiyoruz.”

Kıpırdamadı, en sonunda kolundan tutup kaldırmak zorunda kaldım. Vücudundaki metal parçaların çoğu hafifliğiyle insanı şaşırtan şu beyaz alaşımdan yapılmış olsa gerek ki bir çocuğu kaldırmak gibiydi; beri yandan metal uzuvları, aynı zamanda da derisi, sümüksü bir maddeyle ıslaktı. Zeminde ve duvarda da aynı pis ıslaklık vardı. Çocuğun beni uyardığı varlık her neyse ben kızla konuşurken gelip gitmişti belli ki, aradığı da Jonas değilmiş muhtemelen.

Zalimlerin girdiği kapı uyuduğumuz yerden uzak değil-di, bekleme odasındaki en arka duvarın ortasındaydı. Böyle kadim yapılarda hep olageldiği üzere bir sözcüğün gücüyle açılıyordu kilidi. Kelimeyi fısıldadım, gizli kapıdan geçtik ve ardına kadar açık bıraktık. Zavallı Jonas yanımda tamamen metalden mamul bir varlık gibi yürüyordu.

Akça örümcek ağları ve toz örtüsüyle kaplı daracık bir merdivenden döne döne aşağı indik. O kadarı hatırımda ama merdivenden sonrasını hiç hatırlamıyorum. Varsın olsun, içerinin bayat havası hürriyet kokuyordu, onu solumak bile başlı başına zevkti. Bütün endişeme rağmen yüksek sesle kahkaha atmış olabilirim.

Sayırsız sahanlığa açılan gizli kapılar vardı. Birinden birine girdiğimizde büyük ihtimalle er geç birisine rastlayacaktık, merdivendeyse kimsecikler görmemiştik. Bir Mutlak Yuva sakiniyle karşılaşmaya kalmadan, bekleme odasından mümkün olduğunca uzaklaşmak istiyordum. Muhtemelen yüz basamak kadar inmişti ki, üzerinde Urth kıyılarının ötesindeki yabancı dillere özgü bir oymaya benzettiğim kızıl renkli, ucubik bir ibare bulunan bir kapıya ulaştık. Aynı anda merdivende bir ayak sesi işittim. Kapının ne kulbu ne de mandalı vardı, ben de omuz attım, başta dirense de ardına kadar açıldı. Jonas arkamdan girdi, girer girmez de kapı çabucak kapandı. Epey gürültü koparmıştık ama kimse gelmedi partirtiya.

Kapının ardındaki oda loştu, ancak içeri o girince daha aydınlık ışıldadı. İçeride bizden başka kimsenin olmadığına kanaat getirince ışığın altında onu inceledim. Suratı hâlâ donuktu, tıpkı bekleme odasındaki duvara yaslanarak oturduğunda olduğu gibi, yine de korktuğumun aksine cansız değildi. Hemen hemen uyanmak üzere olan birinin suratıydı, gözyaşları yanaklarında şeritler oluşturmuştu.

“Beni tanıyor musun?” diye sordum, konuşmadan kafa sallayarak onayladı. “Jonas, becerebilirsem Terminus Est’i

geri almalyım. Korkak gibi kaçtım ama şimdi düşünme fırsatı bulunca geri dönüp aramaya karar verdim. Thrax valisine ileteceğim mektup kın gözünde, ayrıca kılıcımdan ayrı düşmeye tahammülüm yok. Buradan kendi başına kaçmak istersen seni anlarım. Bana bağımlı değilsin.”

İşitir gibi bir hâli yoktu. “Nerede olduğumuzu biliyorum,” dedi, sonra da kolunu dimdik uzattı ve katlanır paravana benzettiğim bir şeyi işaret etti.

Sesini işittiğime sevindim ve büyük ölçüde yeniden konuşacağını umarak sordum,

“Neredeyiz peki?”

“Urth’ta,” diye yanıtladı ve katlanır panellere doğru uzaklaştı. Sırtlarında elmas öbekleri olduğunu yeni gördüm, bir de kapıdaki gibi eğri büğrü simgelerle kaplıydılar. Gelgelelim bu simgeler dostum Jonas’ın panelleri sökerek açarkenki tavırlarından daha tuhaf sayılmazdı. Az önceki donukluğundan eser kalmamıştı ama eski hâline dönmüş de değildi. İşte o zaman idrak ettim. Hepimiz görmüşüzdür, birisi (onun gibi) tek elini kaybedip de yerine bir kanca veya ona benzer yapay bir uzuv takıldığında sağlam eliyle işini görürken yapay elinden de yardım alır. Panelleri açmasını seyrettiğim esnada Jonas’ın yaptığı da buydu, ancak onun protez eli aslında etten olan eliydi. Bunu kavradığım anda daha önce söylediklerini de kavramış oldum; gemi kazasında yüzümü kaybettim derken ne demek istediğini.

Dedim ki: “Gözlerin... Gözlerini yenileyememişler. Yanılıyor muyum? O yüzden sana bu suratı vermişler. O da mı öldürüldü?”

Bana oradaki varlığını unutmuş gibi baktı. “Olay yerinde bulunuyordu,” dedi. “Kazara öldürmüş olduk, üzerine düştük. Gözlerinden ve larenksinden faydalandım, başka birkaç parçasını da aldım.”

“O yüzden bana, bir işkenceciye müsamahalıydın. Sen bir makinasın.”

“Diğer türdeşlerinden beter değilsin. Unutma, seninle tanışmamdan yıllar önce sizden biri oldum ben. Şimdi sizden daha beterim. Sen beni bırakmazdın ama ben seni bırakıyorum. Aradığım fırsat elime geçti artık. Hierodulları arayarak, hantal mekanizmaları kurcalayarak bu dünyada yedi kıtayı arşınladığım yıllar boyunca beklediğim fırsat bu.”

Thecla'ya hançer temin ettiğimden beridir başıma gelenleri düşündüm. Her söylediğini anlamasam da ona, “Beklediğin yegâne fırsat buysa git madem, iyi şanslar. Jolenta'yı görürsem onu sevdiğini iletirim ama bundan ötesini anlatmam,” dedim.

Jonas kafasını iki yana salladı. “Anlamıyor musun? Onarıldığımda ona geri döneceğim. Aklım başımda ve sapasağlam hâlde.”

Sonra panel çemberinin içine adım attı. Tam tepesinde göz kamaştırıcı bir ışık yandı. Onlara ayna denmesi ne aptalca. Bir çocuk balonu için gökkubbe neyse onlar da aynaların yanında o. Doğru, ışığı yansıtıyorlar ama bence gerçek işlevleri bundan ibaret değil. Gerçekliği yansıtıyorlar, maddi dünyanın altında yatan metafizik özdeği.

Jonas çemberi kapatıp tam ortasında durdu. Tele benzer şeylerde kısacık bir dua okuma süresi boyunca ışıklar çaktı, panellerin tepesinde metalik tozlar uçuştuktan sonra da hepsi söndü, yalnız kaldım.

19

Yüklükler

Yalnızdım. Şehirdeki harabe handa Baldanders'ın odasına girip de onun battaniye altındaki geniş omuzlarını gördüğüm-den beridir gerçekten yalnız kalmamıştım. Hayatıma önce Dr. Talos, sonra Agia, sonra Dorcas, sonra da Jonas dahil olmuştu. Hafıza hastalığım yine nüksedince Dorcas, dev ve diğerlerinin siluetleri gözümde canlandı, Jonas ile beraber erik ağaçlarının arasından seyrederken gördüğümüz hâlleriyile. Onlarla beraber hayvan terbiyecileri ve başka icracılar da görmüştük. Hiç kuşkusuz (Thecla'nın bana defalarca anlattığı) açık hava eğlencelerinin düzenlendiği şenlik alanına gidiyorlardı.

Kılıcımı bulma umuduyla odayı aramaya giriştim. Yoktu. Bekleme odası civarında, büyük ihtimalle de aynı katta, mahkûmların el konulmuş eşyalarının saklandığı bir mahzen olabileceği aklıma geldi. İndiğim merdiven beni ancak yine bekleme odasına çıkarırdı. Aynalı odadaki çıkıştan başka bir odaya geçtim, tuhaf cisimlerin depolandığı bir odaya. En sonunda başka bir kapıdan karanlık ve ıssız bir koridora çıktım, zemini halı, duvarlarında tasvirler asılıydı. Bizi ormanda yakalayanların loncamın varlığından bihaber olduklarını düşünerek maskemi takıp pelerinimi ilikledim. Mutlak Yuva'nın koridorlarında rastlayacağım insanlar o kadar cahil olmayabilirlerdi. Neticede hiçbir müdahaleyle karşılaşma-

dım. Şık ve pahalı kıyafetli bir adam kenara çekilip yol verdi. Birkaç güzel kadın bana yadırgayarak baktı. Simalarının Thecla'nın anılarını canlandırıldığını duyumsadım. En sonunda başka bir merdiven buldum, aynalar odasına Jonas'la indiğimiz merdiven gibi dar ve gizli değil de geniş basamaklı ve aleni bir merdivendi.

Birkaç basamak tırmanarak ulaştığım koridoru biraz kolaçan ettikten sonra hâlâ bekleme odasının alt katlarında olduğumu anladım. Tekrar tırmanmaya koyulmuştum ki telaşla inen genç bir kadın gördüm.

Gözlerimiz buluştu.

O anda onun da aynı hisse kapıldığına eminim, daha önce de göz göze gelmiştik. Belleğimde yine Thecla'nın konuştuğunu işittim. "Canım kardeşim," dedi o kumru sesiyle ve kadının kalp şeklindeki simasını hatırlayıverdim. Vodalus'un eşi Thea değil, ona çok benzeyen (hiç kuşkusuz aynı adı kullanan) ve Gök Yuva'da rastladığım kadındı bu. O zaman da ben merdiveni çıkarken karşılaşmıştık, tıpkı şimdiki gibi onun indiği esnada. Demek ki, ne tür bir şenlik düzenlenmişse, fahişeler ve oynaşlar da çağrılmıştı.

Bekleme odasının bulunduğu katı neredeyse tesadüfen keşfettim. Merdiveni geride bırakır bırakmaz tam da hastarının nöbet tuttuğu, bir ara Nicarete ile yemek arabasının başında lafladığımız yere çıktığımı fark ettim. Çok tehlikeli bir noktadaydım, temkini elden bırakmayıp yavaşça yürüdüm. Sağımda bir düzineden fazla kapı vardı, her biri ahşap oyma, ayrıca her biri (durup incelediğimde gördüm ki) enser çivisiyle perçinlenip mühürlenmiş, verniklenmeyeli yıllar olmuştu. Solumda askerlerin Jonas'la ikimizi sürükleyerek soktukları, kurt yeniği meşe kapı vardı sadece. Onun tam karşısında da bekleme odasının girişi, daha ötede bir sıra daha perçinli kapı, en sonda da başka bir merdiven bulunuyordu. Görünüşe bakılırsa bekleme odası Mutlak Yuva'nın o kanadındaki bir katı tamamen kaplıyordu.

Etrafta birileri olsaydı duraklamaya cüret edemezdim ancak koridor boş olduğu için ikinci merdivenin serenine yaslanıp biraz düşündüm. İki asker beni kollarken üçüncüsü Terminus Est'i taşımıştı. Jonas ile ikimiz bekleme odasına tıklılırken bu üçüncü askerin el konulan silahların saklandığı yere o merdivenlerden çıkmış olması mantıklı bir ihtimaldi. Ne var ki hiçbir şey hatırlamıyordum. Mağaranın merdivenlerini inerken o asker geride kalmış ve onu bir daha görmemiştim. Peşimizden gelmemiş bile olabilirdi.

Çaresizlikten kurt yeniği kapıya dönüp açtım. Koridora ânında kuyunun küf kokusu yayıldı. Yeşil çanların ezgisini işittim. Dışarıda akşam olmuştu. Mantarların mum ışığı gibi ölgün parıltısı haricinde duvarlar görünmezdi. Kuyunun yuvarlak ağzından yukarı bakınca yalnızca yıldızlar gözüküyordu.

Kapıyı daha yeni kapamıştım ki çıktığım merdivende bir takım ayak sesleri işittim. Saklanacak yer yoktu. İkinci merdivene koşmaya kalksam görünmeden ulaşma şansım azdı. Ağır meşe kapıyı tekrar açıp içeri girmektense olduğum yerde kalmaya karar verdim.

Gelen kişi ellilerinde, uşak kıyafetli tombul bir adamdı. Koridorun ta öbür ucunda olmasına rağmen beni görür görmez benzinin attığını gördüm. Buna karşın çabucak yanıma koştu. Hâlâ yirmi otuz adım uzağımdayken yerlere eğilerek konuşmaya başladı. “Size nasıl yardım edebilirim sayın yargıç? Ben Odilo, buranın vekilharcıyım. Siz de, gördüğüm kadarıyla, gizli bir görevle buradasınız... Peder Inire’in talebi üzerine mi?”

“Evet,” dedim. “Ama öncelikle sizden kılıcımı temin etmem gerek.” Terminus Est'i gördüğünü ve bana geri vereceğini ummuştum, oysa anlamamış gibi baktı.

“Buraya nezaret altında getirildim. Peder Inire müsaadeyi kullanacağım zamana dek kılıcımı teslim etmem gerektiği söylenmişti.”

Bodur adam kafasını iki yana sallıyordu. “Sizi temin ederim, böyle bir durumdan haberdar olsaydım diğer uşaklar bana mutlaka...”

“Bir praetorian söyledi bunu,” dedim.

“Aa, tahmin etmeliydim. Her yerde onlar var, kimseye hesap vermiyorlar. Bir mahkûmumuz firar etmiş, sayın yargıç, herhalde kulağınıza gelmiştir.”

“Hayır.”

“Beuzec diye bir adam. Tehlikeli değil diyorlar ama arkadaşıyla beraber bir gölgelikte gizlenirken yakalanmış. Bu Beuzec onu içeri tıkmalarına fırsat vermeden kaçıp kayıplara karışmış. Yakında enselenir diyorlar; bilmiyorum. Size şu kadarını diyeyim, ömrümü Mutlak Yuva’da geçirdim, buranın kuytu yerleri var, hem de çok acayip yerler.”

“Muhtemelen kılıcım da öyle acayip bir yerde. Araştırır mısınız?”

Ona el kaldırmışım gibi yarım adım geri çekildi. “Aa, bakarım, sayın yargıç, bakarım. Ben sadece sohbet etmeye çalışıyordum. Muhtemelen aşağıdadır. Beni takip ederseniz...”

Diğer merdivene yürüdük. Telaştan bir kapıyı ıskalamış olduğumu fark ettim. Merdivenin hemen altında ensiz bir kapıydı. Beyaza boyalı olduğu için de neredeyse duvarla aynı renkti.

Vekilharç ağır bir anahtarlık çıkarıp bu kapıyı açtı. İçerideki üçgen oda tahminimden çok daha genişti. Merdiven altı boşluğunda alabildiğine uzanıyor, en dipteki eğreti bir merdivenle de tavan arasına benzer bir bölmeye çıkılıyordu. Oradaki ışıtaç da bekleme odasındakilerle aynı türdendi ama ışığı daha cılızdı.

“Görebiliyor musunuz?” diye sordu vekilharç. “Durun, buralarda bir mum olacak sanırım. Tek ışıtacın pek faydası yok, koca raflar ışığı kesiyor.”

O konuşurken ben rafları inceliyordum. Giysiler istiflenmişti, birkaç çift ayakkabı da vardı, bir cep çatalı, bir kalem

kutusu, bir de oda kokusu topu gördüm. “Gençliğimde mut-faktaki oğlanlar kilidi kurcalayıp içeri girer ve burayı yağma-lardı. Sağlam bir kilit edinip buna bir son verdim ama korka-rım en iyi parçalar uzun zaman önce kayboldu.”

“Nedir burası?”

“Müstediler için yüklük aslında. Gocuklar, şapkalar, çiz-meler, bilirsiniz. Böyle yerler şanslı kişilerin giderken almayı unuttukları eşyalarla doludur hep. Bu kanat ezelden beridir Peder Inire’in sahasıdır. Galiba, asla içeri girmedikleri hâlde dışarı çıkanlar olduğu gibi, onunla görüşmeye gelenler ara-sında asla dışarı çıkamayanlar da hep oluyor.” Duraklayıp etrafına bakındı. “Şu Beuzec’i ararlarken kapıları tekmele-mesinler diye anahtarları mecburen askerlere vermiştim, o yüzden kılıcınızı buraya koymuş olabilirler. Burada değilse muhtemelen nöbetçi odasına götürmüşlerdir. Bu değildir herhalde?” Bir köşeden antika bir spadone^o çıkarmıştı.

“Değil.”

“Korkarım buradaki tek kılıç bu. Size nöbetçi odasının yolunu tarif edebilirim. Ya da uşaklardan birini uyandırıp so-rabilirim derseniz.”

Tavan arasına çıkan ayaklı merdiven sallanıyordu, yine de vekilharçtan mumu ödünç alarak zar zor tırmandım. Aske-rin Terminus Est’i oraya koymuş olma ihtimali pek yoktu, asıl niyetim kendime birkaç dakikalık düşünme payı bırakıp ne yapacağıma karar vermektir.

Merdiveni tırmanırken tepemde işittiğim hafif patırtıyı kaçışan kemirgenlere yormuştum, oysa kafamı delikten yu-karı uzatıp da mumu kaldırdığımda ufak tefek bir adam gör-düm. Yolda karşılaştığımızda Hethor’la birlikte yerlere kapa-nıp yakaran adamdı bu. Tabii ki Beuzec’ti ama onu görene dek adamın söylediği ismi hatırlayamamıştım.

“Yukarıda bir şey var mı sayın yargıç?”

“Paçavralar. Sıçanlar.”

“Tam tahmin ettiğim gibi,” dedi vekilharç, merdivenin son ayağına bastığım esnada. “Bir ara kendim de çıkıp bakmalıyım ama benim yaşımdayken oraya tırmanmak insanın gözünü korkutuyor. Nöbetçi odasına kendiniz gider misiniz yoksa oğlanlardan birini çağırayım mı?”

“Kendim giderim.”

Anlayışla kafa salladı. “Bence de en iyisi. Kılıcı bir uşağa teslim etmezler, hatta biz almadık deyip başlarından sava-bilirler. Şu anda bulunduğunuz yer Hypogeum Apotropaic, biliyorsunuzdur herhalde. Devriyelerce durdurulmak istemiyorsanız binadan çıkmanızı önermem; dolayısıyla en iyi güzergâh, altında durduğumuz merdivenden üç kat yukarı çıkıp sola dönmek olacaktır. Galeride bin adım yürüyünce hypethrala⁹ varacaksınız. Hava karardığından ötürü gözden kaçırabilirsiniz, o yüzden gözünüz bitkilerde olsun. Orada sağa sapıp iki yüz adım daha ilerleyin. Kapısında daima bir bekçi bulunur.”

173

Teşekkür ettim ve o hâlâ kilitle uğraşırken merdivene ondan önce ulaşmayı becerdim, sonra da ilk sahanlığın koridoruna çıktım ve yanımdan geçip gitsin diye ağırdan aldım. Adam epey uzaklaşınca tekrar bekleme odasının koridoruna indim. Kılıcım sahiden nöbetçi odasına götürülmüşse gizlice aşırmadıkça veya şiddet kullanmadıkça ona kavuşma ihtimalim zayıf görünüyordu. Bu iki çözümden birine başvurmadan önce daha elverişli yerlere bakıp kendimi sağlama almak niyetindeydim. Keza ortalıkta sinsice dolaşıp saklanacak yer ararken kılıcı Beuzec de görmüş olabileceğinden onu sorguya çekmek istiyordum. Aynı zamanda bekleme odasındaki mahkûmlar için de çok endişeliydim. Geçen süre zarfında (tahminimce) Jonas’la ikimizin açık bıraktığı kapıyı bulmuş ve Mutlak Yuva’nın o kanadına dağılmış olabilirlerdi. Çok

⁹ Hypethral. Yunanca “hypaethros”tan türetilmiş bir ad. Üstü açık ya da tavanı olmayan, göğü gören oda anlamında. -çn

geçmeden içlerinden biri yakalanabilir ve diğerlerini bulmaya yönelik bir arama çalışması başlatılabilirdi.

Merdivenin altındaki yüklüğün kapısına varınca kulağımı panele dayadım ve Beuzec'in içeride olup olmadığını anlamaya çalıştım. Çıt yoktu. Usulca adını seslendiysem de yanıt alamadım, sonra da kapıya omuz dayayıp abandım. Bana mısın demedi, ben de gürültü çıkarmaktan çekinerek fazla zorlamadım. En sonunda Vodalus'un verdiği çelik parçasını kapı ile pervazın arasına sıkıştırıp kilidi kırdım.

Beuzec gitmişti. Kısa bir araştırmanın ardından yüklüğün arka kısmındaki duvarda bir gedik keşfettim. Ayaklarını uzatabileceği geniş bir yer ararken o gedikten yüklüğe çıkmış, sonra aynı yoldan kaçmış olsa gerekti. Mutlak Yuva'da çok eskiden civar ormanlardaki beyaz kurtların barındığı bu tür oyuklardan çok olduğu söylenir. Belki o yaratıklardan birine yem olmuştur. Adamı o günden beri görmedim.

O gece onu aramakla uğraşmadım. Yüklük kapısını örtüp kilide verdiğim hasarı olabildiğince gizledim. Koridorun simetrik olduğu ancak ondan sonra dikkatimi çekti. Bekleme odasının girişi tam ortadaydı, mühürlü kapılar onun iki yanındaydı, iki ucunda da merdivenler vardı. Eğer söz konusu hypogeum* (adının çağrıştırdığı ve vekilharcın dediği gibi) Peder Inire'a tahsis edilmişse orası da, en azından kısmen, bu koridor gibi yansı görüntüsünde tasarlanmış olabilirdi. Tahminimde haklıysam diğer merdivenin altında mutlaka ikinci bir yüklük olmalıydı.

20

Tasvirler

Asıl soru beni oraya niçin vekilharç Odilo'nun götürmediğiydi ancak koridorda koşturduğum sırada bunu kafa yordum. Oraya vardığım zaman sebebi açıklığa kavuştu. Kapısı kırılalı çok olmuştu, üstelik sırf kilit yuvası da değil, kapının tamamı paramparçaydı ve eskiden orada bir kapı olduğu bir tek menteşelerden sarkan renksiz tahta parçalarından anlaşıyordu. Işıtacı sönmüş, içeriyi karanlığa ve örümceklere teslim etmişti.

Kapıya arkamı dönüp bir iki adım atmıştım ki durdum. Daha hatanın ne olduğunu bilmeden hata ettiğimizin bilince vardığımız o idrak anlarından birini yaşadım. Jonas'la ikimiz bekleme odasına öğleden sonra tıkılmıştık. Aynı gece genç erginler kırbaçlarıyla çıkagelmışlerdi. Ertesi sabah Hethor yakalanmış, hatta anlaşıldığı kadarıyla aynı zaman diliminde Beuzec praetorianların elinden kurtulup kaçmış, askerler de hypogeumda onu aramak için vekilharçtan anahtarları almışlardı. Aynı vekilharç, Odilo, az önce karşılaştığımızda ona Terminus Est'e bir praetorianın el koyduğunu anlatmam üzerine, oraya gündüz vakti geldiğime hükmetmişti, yani Beuzec'in firarından sonra.

İşin aslı, olaya hemen uyanamamıştım. Buna binaen Terminus Est'i taşıyan praetorianın onu ikinci merdivenin altındaki kilitli yüklüğe koyması olanaksızdı.

Kapısı kırık yüklüğe tekrar döndüm. Koridordan sızan cılız ışıktaki gördüğüm kadarıyla eskiden o yüklük de ikizi gibi raflarla doluymuş. İçerisi artık bomboştur gerçi. Raflar kimbilir hangi amaçla yerlerinden sökülmüş, geriye duvardaki bağlantı parçaları kalmıştı. Başka herhangi bir eşya göremedim. Herhangi bir nöbetçinin bu toz ve örümcek ağı bürümüş yeri denetlemeye tenezzül etmeyeceği aşikârdı. Kafamı içeri uzatmaya gerek görmeksizin kırık kapının pervazını yokladım, derken elim pek sevgili silahımın tanıdık kabzasına değince tarifsiz bir zafer duygusu yaşadım. Yine bütün bir adam olmuştum. Adam olmaktan da öte, tam bir lonca kalfasıydım yine. Koridorda mektubum hâlâ kın gözünde duruyor mu diye baktım, sonra da kılıcı kınından çektim, yalımını sildim, yağladım, tekrar sildim, iki parmağımla da keskinliğini sınadım. Sıkıysa şimdi gelsin karanlıktaki avcı.

Bir sonraki hedefim Dorcas'a kavuşmaktı ancak bir bahçede düzenlenecek thiasus kapsamında sahneye çıkacak olmaları haricinde Dr. Talos'un kumpanyasının yerini hiç bilmiyordum, bir sürü bahçe olduğuna da şüphe yoktu. Dışarı hemen çıkacak olursam praetorianlar akşam karanlığında is karası kıyafetim yüzünden benim onları gördüğüm gibi görmekte muhtemelen zorluk çekerlerdi. Ne var ki yardım bulmam zordu, hatta doğu ufku güneşin altına düştüğünde, Jonas'la başımıza geldiği gibi, muhakkak tutuklanırdım. Vekilharçla deneyimim Mutlak Yuva'nın dışına çıkmadığım takdirde başımın derde girmeyeceğini gösteriyordu, dahası bilgi edinebileceğim birine bile rastlayabilirdim. Karşılaştığım herkese kutlamalar için çağrıldığımı (işkencenin şenliklerde abes karşılanmadığını tahmin ediyordum) ve şahsıma ayrılmış misafir odasından çıkınca yolumu kaybettiğimi söylemeye karar verdim. Bu yöntemle Dorcas'ın ve diğerlerinin kaldığı yeri de öğrenebilirdim.

Kafamda bunları tasarlayarak merdiveni tırmanmış ve ikinci kat sahanlığında daha önce görmediğim bir korido-

ra sapmıştım. Bekleme odasının bulunduğu koridordan çok daha uzun ve gösterişliydi. Duvarlarda altın çerçeveli, kasvetli tasvirler asılıydı. Her çerçevenin arasında bulunan kaidelere de vazolar, büstler ve adını bilmediğim nesneler konmuştu. Koridordaki kapıların yüz adım arayla yerleştirilmesine bakılırsa açıldıkları odalar devasaydı ancak tüm kapılar kilitliydi. Kulpları yokladığımda bilmediğim bir metalden olduklarını fark ettim, şekilleri de insan eline göre değildi. Bu koridorda en az yarım fersah yürüdükten sonra, ilk bakışta yüksek bir taburede oturuyor zannettiğim birisi çıktı karşıma. Biraz daha yaklaşıncı tabure zannettiğim şeyin ayaklı merdiven olduğunu gördüm. Tepesine tünleyen ihtiyar adam tasvirlerden birini temizliyordu. “Affedersiniz,” dedim.

Kafasını çevirip bana tepeden hayretle baktı. “Sesini tanıyor muyum?”

O anda ben de onu tanıdım. Kuratör Rudesind’di. Çok uzun zaman önce Üstat Gurloes beni Chatelaine Thecla için birtakım kitaplar almak üzere yolladığında karşılaştığım ihtiyardı.

“Bir süre önce Ultan’ı arıyordun. Buldun mu kendisini?”

“Evet, buldum,” dedim. “Ama bulalı çok oldu.”

Bu lafım üzerine nevre döndü. “Bugünden bahsetmiyorum! Ama çok olmadı. Üzerinde çalıştığım tablo hâlâ hatırimda, o yüzden çok zaman geçmiş olamaz.”

“Benim de hatırimda,” dedim. “Altın rengi siperliğine kahverengi bir çölün aksi vurmuş zırhlı bir adam tablosuydu.”

Başıyla onayladı, öfkesi biraz dindi sanki. Merdiveni iki yandan tutarak, süngeri hâlâ elinde, inmeye koyuldu. “Ay-nen. Bildin. Göstermemi ister misin? Çok güzel oldu.”

“Aynı yerde değiliz Üstat Rudesind. O tablo Hisar’daydı. Burası Mutlak Yuva.”

İhtiyar bunu duymazdan geldi. “Mis gibi oldu... Buralarda bir yerdedir. Şu eski sanatçılar var ya, hiç kimse onların

eline su dökemez, gerçi kullandıkları boyalar artık tedavül-
den kalktı, orası ayrı. Bak sana ne diyeceğim, ben sanattan
anlarım. Ne silahtarlar ne erginler gördüm, gelip resimlere
bakıp şöyle böyle diyorlar ama hiçbir halt bilmiyorlar. Ben-
den başka bu resimlere kim o kadar yakından bakmıştır ki?”
Süngeriyile bağrına vurduktan sonra bana sokuldu ve upu-
zun koridorda bizden başka hiç kimse olmadığı hâlde kula-
ğıma fısıldadı. “Sana hiç kimsenin bilmediği bir sır vereyim,
o tabloların birinde ben varım!”

Nezaketen merak ettiğimi söyledim.

“Arıyorum, bulursam haber veririm. O yüzden sürekli
bunların temizliğiyle uğraşıyorum ama onlar bunu bilmez.
Halbuki emekliye ayrılabilirim. Gene de hâlâ çalışıyorum,
belki Ultan hariç en uzun çalışan benim. Adam burnunun
ucunu göremiyor.” İhtiyar hırıltılı, uzun bir kahkaha attı.

“Sizden bir ricam olacak. Buraya thiasus için bazı sahne
sanatçıları çağırılmış. Nerede kaldıklarını biliyor musunuz?”

“Kulağıma çalındı,” dedi tereddütlü. “Oraya Yeşil Oda di-
yorlar.”

“Beni oraya götürebilir misiniz?”

Kafasını iki yana salladı. “Orada tablo yok, o yüzden hiç
gitmedim ama bir resmini görmüştüm. Gel de biraz yürü-
yelim. Bir tabloya denk geldim, onu sana göstermek istiyoy-
rum.”

Pelerininimden çekiştirince peşinden gittim. “Beni oraya
götürebilecek birine yönlendirmenizi yeğlerim.”

“Onu da yapabilirim. İhtiyar Ultan’ın kütüphanesinde bir
harita olacak. Yaveri sana verir.”

“Burası Hisar değil,” diye hatırlattım yine. “Hem siz bura-
ya nasıl geldiniz? Sizi bunları temizletmek için mi getirdiler?”

“Aynen öyle. Aynen öyle.” Koluma yaslandı. “Her şeyin
mantıklı bir açıklaması vardır, bunu sakın unutma. Mutlaka
dediğin gibi olmuştur. Peder İnire kendi tablosunu temizle-
memi istemiştir, ondan buradayımdır.” Duraklayıp düşün-

dü. “Dur biraz, yanlış ifade ettim. Çocukken yetenekliydim demem gerekiyordu. Ebeveynim, malum, beni hep teşvik etmiştir. Saatlerce resim çizerdim. Bir keresinde, hiç unutmam, koca bir yaz gününü evimizin arka duvarına tebeşirle resim çizerek geçirmiştım.”

Solumuzda daha dar bir koridor belirince beni oraya çekti. İyi aydınlatılmamış (hatta neredeyse karanlık) olmasına ve tablolara uygun mesafeden bakma imkânı bile bulunmamasına rağmen, ana koridordakilerden çok daha büyük çerçeveler asılıydı, yerden tavana kadar, iki kol boyundan daha geniş tasvirler. Görebildiğim kadarıyla çok kötü resimlerdi, çamur sıvanmış gibi. Bana çocukluğunu anlatmasını kimin söylediğini sordum.

“Kim olacak, Peder Inire,” dedi, kafasını kaldırıp yüzüme bakarak. “Sen ne sanmıştın?” Sesini alçalttı. “Bunak. Arkasından böyle diyorlar. Ymar’dan beridir bilmem kaçınıcı özerke vezirlik ediyor. Şimdi sus da beni dinle. Senin için ihtiyar Ultan’ı bulacağım.

“Yaşadığımız yere bir sanatçı gelmişti, hakiki bir sanatçı. Annem, benimle gurur duyduğundan, yaptığım bazı çizimleri adama gösterdi. Fechin’di, Fechin’in ta kendisi, yaptığı portrem hâlâ burada asılı duruyor, boncuk gibi gözlerle bakıyorum o resimde. Bir masadayım, fırçalar var, bir tane de mandalina. Kıpırdamadan durursam onları bana vereceğine söz vermişti.”

“Şu anda ona bakacak zamanım olduğunu sanmıyorum,” dedim.

“Böylece ben de sanatçı oldum. Kısa sürede büyük ressamların eserlerini temizlemeye ve onarmaya başladım. Kendi portremi iki kez temizledim. Yalan yok ya, kendi çocuk yüzümü temizlemek bana tuhaf geliyor. Keşke başka biri olsa da benimkini paklasa, süngeriyle yılların kirini alsa. Ama sana göstermek istediğim resim o değil. Yeşil Oda’yı arıyordun değil mi?”

“Evet,” dedim hevesle.

“İyi ya işte, onun bir tablosu var burada. Görmem lazım. Hele bir gör, anlarsın.”

Yayvan, kaba saba tablolarından birini işaret etti. Tasvirdeki kesinlikle bir oda değil, yüksek çalılarla çevrili, nilüfer havuzlu, rüzgârla savrulan birkaç söğüdün bulunduğu bir bahçeydi. Muhteşem bir Ilanero kostümlü adam gitar çalıyordu, dinleyeni de yoktu görüldüğü kadarıyla. Arkasındaki kara semalarda kızgın bulutlar birbirini kovalıyordu.

“Bundan sonra kütüphaneye gidip Ultan’ın haritasına bakabilirsin,” dedi ihtiyar. Tablo sinir bozucu bir bulamaçtı ve bu renk cümbüşünden anlamlı bir bütüne varmak zaman alıyordu. Daha iyi bir bakış açısı yakalamak için bir adım geri çekildim, sonra bir adım daha.

Üçüncü adımda sırtımın duvara değmesi gerekirken değmediğini fark ettim. Karşı duvardaki tablonun içine girmiştim; antika deri koltuklar ve fildişi sehparların bulunduğu karanlık bir odadaydım. Arkama dönüp baktım, tekrar önüme döndüğümde Rudesind’le durduğum koridor kaybolmuş, yerini eskilikten rengi soluk duvar kâğıdıyla kaplı bir duvar almıştı. Gayriihtiyari Terminus Est’i çektim, halbuki ortada bir düşman yoktu. Odadaki yegâne kapıyı tam yoklamak üzereydim ki kendiliğinden açıldı ve sarı cübbeli biri belirdi. Kısa kesilmiş beyaz saçını geriye tarayınca yuvarlak alnı ortaya çıkmıştı. Yüzü, kırk yaşlarındaki tombul bir kadını andırıyordu. Boynundaki ince zincire iyi hatırladığım fallus şeklinde bir şişecik asılıydı.

“Aa,” dedi. “Ben de kim geldi diyordum. Hoş geldin Ölüm.”

Elimden geldiğince istifimi bozmadan dedim ki: “Ben işkenceciler locasından Kalfa Severian’ım. Ziyaretim tümüyle istemdişi gerçekleşti açıkçası, bunun nasıl olduğunu açıklayabilirseniz çok minnettar kalırım. Ben koridordayken bu oda bir tasvirden ibaretti. Diğer duvardakine bakmak için bir

iki adım geri çekilince kendimi burada buldum. Ne tür bir zanaatın marifeti bu?"

"Zanaat değil," dedi sarı cübbeli adam. "Gizli kapılar hiç de özgün bir icat değildir, kaldı ki bu odanın mimarı açık bir kapıyı gizlemekten başka marifet sergilememiştir. Gördüğün gibi bu oda yüzeyseldir; hatta şu anda algıladığından çok daha yüzeysel. Dikkatli bakarsan zemin ve tavanın birleştiği köşeleri görebilirsin. Ayrıca öbür uçtaki duvar, girdiğin duvardan daha yüksek değildir."

"Görüyorum," dedim, hakikaten görüyordum. Sıradan odalara alışkın olduğu için bu eğri büğrü odayı da normal algılayacak şekilde beni kandıran zihnim, o konuşurken ortamın ikizkenar yamuk tavanına ve yamuk zeminine uyum sağlamıştı. Girdiğim duvara bakan koltuklar hiçbir derinliği olmayan cisimlerdi, yani üzerlerine hiç kimse oturamazdı. Sehpalar da kalas gibi yassıydı.

"Bir tasvirdeki birleşim çizgileri göz yanıltıcıdır," diye devam etti sarı cübbeli adam. "Yani gerçek dünyada aynısıyla karşılaşıldığında, çok az derinlik hissi ve tek renkli yapay aydınlatmanın da etkisiyle, gözümüz bir resim gördüğünü sanır, bilhassa tasvirlerle ziyadesiyle aşına bir gözse. O koca silahla içeri girdiğinde arkadaki duvar, incelendiğin süre boyunca kapalı kalıp seni engelledi. Duvarın öbür tarafında gördüğünü zannettiğin tablonun da göstermelik olduğunu belirtmeme gerek yok."

Hayretler içindeydim. "Ama oda benim bir kılıç taşıdığını nasıl bildi?"

"Onun cevabı benim açıklayabileceğimden çok daha karmaşık... bu zavallı odayı açıklamaktan çok daha zor. Kapı metal tellerle örülü demekle yetineyim, o teller diğer metalleri, abilerini ve ablalarını tanıyıp döngüyü tamamlıyor."

"Bunların hepsini siz mi yaptınız?"

"Yok canım. Tüm bunlar..." Durakladı. "Bunun gibi yüz tanesi bir araya gelip İkinci Yuva dediğimiz şeyi ortaya çıkara-

riyor. Hepsi Peder Inire'in eseridir. Mutlak Yuva'nın duvarlarında gizli bir yer yapması için ilk Özerk tarafından çağrılmıştır. Sana bana kalsa evladım, gizli odalardan mürekkep bir süit rahatlıkla inşa edebiliriz. Oysa kendisi, umumi çevreyle eş zamanlı var olan gizli bir bina tasarladı.”

“Ama siz o değilsiniz,” dedim. “Çünkü kim olduğunuzu artık anladım. Beni tanıdınız mı?” Yüzümü görsün diye maskemi çıkardım.

Gülümseyip dedi ki: “Bir kere daha gelmiştin. Khaibit seni memnun etmemiş demek ki.”

“Kisvesine büründüğü kadın kadar memnun etmedi, bilakis diğerini daha çok sevdim. Bu gece bir dost kaybettim ancak öyle görünüyor ki eski tanışlara kavuşmanın zamanı gelmiş. Gök Yuva'dan buraya nasıl geldiğinizi sorabilir miyim? Thiasusu siz mi düzenlediniz? Demin kadınlarınızdan birini gördüm.”

Dalgin bir edayla başını salladı. Bu tuhaf, yüzeysel odanın bir köşesindeki garip açılı aynaya adamın profili düşmüştü, bir duvar işlemesi kadar zarif, onun bir erdişi olduğuna kanaat getirdim. Algedonic semtindeki müessesesinde geceler boyunca erkeklere kapı açtığı hatırıma gelince acıma duygum kabardı, biraz da acziyet duydum.

“Evet,” dedi. “Kutlama boyunca burada kalacağım, sonra da gideceğim.”

İhtiyar Rudesind'in dışarıdaki koridorda bana gösterdiği tablo zihnimi hâlâ meşgul ediyordu.

“Öyleyse bana bahçenin yerini gösterebilirsiniz,” dedim.

Onu muhtemelen yıllardan beri ilk kez savunmasız yakaladığımı hissettim. Gözlerinde elem vardı, sol eli boynundaki şişeciğe gider gibi oldu. “Demek orayı duydun...” dedi. “Varsayalım yolu biliyorum, sana ne diye göstereyim ki? Pelajik argosy karaya yanaştığında çokları oradan kaçmanın yoluna bakar.”

21

Su Falcılığı

Erdişinin söylediğini tam anlamıyla idrak etmem birkaç saniyeyi buldu. Derken Thecla'nın kızarmış bedeninin iç bu landırıcı leziz kokusu geldi burnuma, içimde yaprakların kıpırtısını hissettim sanki. Algılarla oynayan bu odada temkinli davranmanın ne denli nafîle olduğunu o andaki gerginlikle akıl edemediğim için bir duyan var mı diye etrafıma bakındım, sonra da elim gayriihtiyari belimdeki keseye gitti (Vodulus'la bağlantımı ele vermeden onu sorguya çekmek niyetindeydim aslında) ve en iç gözüne sakladığım bıçak şeklindeki çeliği kavradı.

Erdişi gülümsedi. “Sen olduğun içime doğmuştu. Günlerdir seni bekliyorum. Dışarıdaki ihtiyarı ve emrimdeki diğer çalışanları şüpheli birine rastladılar mı bana getirmeleri için tembihlemiştim.”

“Bekleme odasında hapistim,” dedim. “Onun için vakit kaybettim.”

“Ama görüyorum ki kaçmışsın. Adamım oraya bakmayı akıl edene kadar serbest kalamazdın. İyi etmişsin, fazla zaman kalmadı... Thiasus üç gün sürecek, sonra gitmek zorundayım. Gel, sana Bahçe'nin yolunu göstereceğim, gerçi içeri girmene izin verilir mi emin değilim.”

Geldiği kapıyı açtı ama bu kez kapının tam olarak dörtgen olmadığını gördüm. Ardındaki oda çıktığımız odadan

daha geniş değildi ama açıları normaldi, bir de şatafatlı döşenmişti.

“En azından Gizli Yuva’nın doğru yerine geldin,” dedi erdişi. “Aksi takdirde dünyanın yolunu yürümek zorunda kalırdık. Müsaade et de şu getirdiğin mesajı bir okuyayım.”

İlk bakışta cam yüzeyli bir masaya benzettiğim şeye yaklaşıp çeliği üzerindeki bir rafa koydu. Ânında bir ışık yandı, cam yüzeyin altından ışıldıyordu ama yukarıda bir aydınlatma yoktu. Çelik parçası büyüüp bir kılıca benzedi, çakmaktaşının kıvılcım çıkarmaya yarayan dişlerini andıran çıkıntılarından da birtakım satırların aktığını gördüm.

“Geri çekil,” dedi erdişi. “Bunu daha önce okumadıysan şimdi okumamalısın.”

Söz dinledim. Vodalus’un kayranından getirdiğim küçük nesnenin üzerine eğilip okumasını seyrettim bir süre. En sonunda dedi ki: “Faydası yok öyleyse... iki cephede savaşmamız gerek. Ama bu senin üstüne vazife değil. Kapağına tutulma deseni yontulmuş şu dolabı görüyor musun? Onu aç ve içindeki kitabı getir. Buraya, şu sehpanın üzerine koyabilirsin.”

Tuzak olabileceğinden korksam da gösterdiği dolabın kapağını açtım. İçinde devasa bir kitap vardı –neredeyse benim boyumda, en az iki gez genişliğinde bir azman– mavi yeşil alacalı deri kapağını görünce dik duran bir tabuta benzettim, açtığım anda bir cesetle karşılaşacaktım sanki. Kılıcımı kınına sokup bu koca cildi iki elimle taşıyıp sehpanın üzerine koydum. Erdişi kitabı daha önce görüp görmediğimi sordu, ben de görmediğimi belirttim.

“Kitaptan korkmuş gibisin, sanki... bana öyle gelmiştir belki, taşırken yüzünü ondan uzak tutmaya çalışıyordun.” Bunu derken kitabın kapağını açtı. İlk sayfadaki bilmediğim harflerle yazılmış metin kırmızıydı.

“Kâşifler için bir uyarıdır bu,” dedi. “Okuyayım mı?”

“Deri kapağını bir ölünün suratına benzettim, kendi yüzümü görür gibi oldum,” diye geveledim.

Kitabı tekrar kapatıp elini yüzeyinde gezdirdi. “Bu rengârenk boyalar, çok eski zanaatkârların eseridir. Yüzeyindeki çizgiler ve sarmallar da kullanılan hayvan derilerindeki yara izleridir, pire yeniği ve kırbaç çentikleri. Korktuysan devam etmeyelim.”

“Açın,” dedim. “Bana haritayı gösterin.”

“Harita falan yok. Olay bundan ibaret,” dedi ve kapağı ilk sayfayla birlikte açiverdi.

Kör oluyorum sandım, sanki zifiri karanlıktaydım da anınsızın bir şimşek çakmıştı. İç sayfalar âdeta saf gümüşlendi, dövülüp perdahlanmış, odadaki en küçük aydınlığı soğurup yüz misli artırarak yansıtıyordu. “Ayna bunlar,” dedim, bunu dememle birlikte ayna olmadıklarını anladım, ne var ki onları tanımlayacak daha uygun bir sözcük yoktu, daha bir saat kadar önce Jonas’ı yıldızlara geri yollayan cisimlerden. “Ama yüzleri birbirine dönük olmadığı hâlde hangi güçle çalışıyor?”

Erdişi yanıtladı: “Kitap kapalı durduğu müddetçe yüzleri birbirine dönük kalmış varsay. Kitabı açarak yarattığımız alan biriktirdiği gerilime dayanacaktır. Cesaretin varsa gir.”

Cesaret edemedim. Konuştuğu sırada açık sayfaların yaydığı parıltıda bir şey cisimleşti. Ne kadındı ne de kelebek, ikisinin meleziydi. Dağ manzaralı bir tablo gibi seyrettiğimiz bu cisim gerçekte bir ada kadar devasaydı, nitekim o zaman anladım bu yarattığı çok uzaktan gördüğümü, kanat çırpıyordu, sanırım, uzay boşluğundaki proton rüzgârlarına karşı, hani Urth yanında olsa kanatlarının her deviniminde bir güve misali savrulurdu muhtemelen. Ben onu seyrederken o da beni gördü, aynı anda çelik parçasından yayılan yazılar erdişinin önündeki camekânda burgaçlar,ilmekler çizmeye başladı. Yaratık duraklayıp bana döndü ve kanatlarını sereserpe açtı göreyim diye. Gözlerle kaplıydı. Erdişi kitabı güm diye kapadı, bir kapıyı çarparcasına. “Ne gördün?” diye sordu.

Sayfaları görmez olunca aklım başıma geldi ve şöyle dedim: “Teşekkür ederim efem’m. Her kimseniz, bundan böyle hizmetkârınızım.”

Başıyla tasdikledi. “Belki ileride bu dediğini sana hatırlatırım. Ne gördüğünü tekrar sormayacağım. Al, alnını sil. Görü seni mimlemiş.”

Dediğini yaptım ve bana uzattığı temiz bezle alnımı sildim çünkü çeneme doğru bir ıslaklığın yayıldığını hissediyordum. Beze baktığımda kandan kıpkırmızı olmuştu.

Düşüncelerimi okumuşçasına dedi ki: “Yaralanmadın. Hekim tabiriyle hematidrosis deniyor sanırım. Güçlü hislerin yarattığı gerilim altındayken derideki kılcal damarlar etkileniyor... yaygın bir alanda, bazen... aşırı terlemenin etkisiyle yırtılma oluşuyor. Korkarım alnın feci moraracak.”

“Bunu neden yaptınız?” diye sordum. “Bana bir harita göstereceksiniz sanmıştım. Tek istediğim Yeşil Oda’yı bulmak. İhtiyar Rudesind’den duydum adını, oyuncular orada kalıyormuş. Vodalus’un mesajı ulağı öldürün mü diyordu?”

Konuşurken kılıcıma davrandım ama ellerim tanıdık kabzayı kavrar kavramaz kılıcı çekemeyecek kadar bitkin olduğumu fark ettim. Erdişi güldü. İlk başta hoştu kahkahası, bir kadının ki ile oğlan çocuğunun kahkahasının harmanı, ama sonra sarhoşlara özgü bir kıkırdamaya dönüştü. Thecla’nın anıları depreşti, uyanmalarına ramak kaldı.

“Tüm istediğin ondan ibaret miydi?” dedi, kendine tekrar hâkim olunca. “Benden bir mum yakmamı istedin, ben de sana güneşi vermeye kalkıştım, o yüzden de yandın. Benim hatam... Hazır vaktim varken değerlendireyim dediydim, yine de mesajda Pençe’yle dolaştığını okumasaydım o kadar uzaklara gitmene izin vermezdim. Sahiden çok üzgünüm, elimde olmadan güldüm. Yeşil Oda’yı bulduğunda nereye gideceksin, Severian?”

“Beni nereye gönderirseniz. Anımsattığınız gibi, Vodalus’un yeminli hizmetkârıyım.” (Aslında ondan korku-

yordum, itaatsizlik sergilediğim takdirde erdişinin beni ona ihbar edeceğinden korktum.)

“Ya sana verecek bir emrim yoksa? Pençe’yi elden çıkardın mı?”

“Yapamadım,” dedim.

Bir duraksama oldu. Konuşmadı.

“Thrax’a gideceğim,” dedim. “Oranın valisine iletmem gereken bir mektup var; kendisi bana iş verecekmiş. Loncamın şerefi için gitmekle yükümlüyüm.”

“Pekâlâ. Gerçekte Vodalus’a sevgin ne kadar büyük?”

Baltanın sapını yine elimde hissettim. Dediğim gibi, sizler için anılar fanidir benimkiler nadiren solar. O gece kabristanını örten sis yine yüzüme üfledi. Vodalus’tan sikkeyi alırken, sonra da uzaklaşıp gitmesini çaresiz seyrederken hissettiğim her şeyi yeniden hissettim. “Bir keresinde onun hayatını kurtardım,” dedim.

Erdişi ekledi. “Öyleyse yapman gereken şu. Planladığın gibi Thrax’a gitmeli ve herkese... kendine bile... orada seni bekleyen işi üstlenmeye hazır olduğunu söylemelisin. Pençe tehlikelidir. Bunun ayırdında mısın?”

“Evet. Vodalus bana bizde olduğu duyulduğu takdirde halkın desteğini kaybedebileceğimizi söyledi.”

Erdişi bir süreliğine yine sus pus kesildi. Ardından dedi ki: “Pelerinler kuzeyde. Bulduğun ilk fırsatta Pençe’yi onlara iade etmelisin.”

“Benim de ümidim aynı yönde.”

“Güzel. Yapman gereken bir şey daha var. Özerk burada, ancak sen Thrax’a varmadan o da kuzeye varmış olacak, hem de ordusuyla. Ola ki Thrax yakınlarına gelirse, ona ulaşabilir durumda olacaksın. Onun canını ne şekilde alman gerektiğini zamanla anlayacaksın.”

Ses tonu en az Thecla’nın hatıraları kadar ele veriyordu onu. Diz çökmek üzereydim ki ellerini çırpmasıyla kambur bir adam usulca içeri girdi. Bir senobit gibi kukuletalıydı.

Özerk onunla konuşurken ne dediğini anlayamayacak kadar dalgındım.

Dünyada Münecim Pınarı'nın köpüklü suları ardından gün doğumunu seyretmekten daha güzel çok az manzara vardır. Ben estet değilim ancak (methini defalarca işittiğim) çağlayan sularını ilk görüşüm bende sağaltıcı bir etki yaratmış olsa gerek ki hâlâ keyifle anımsarım. Kukuletalı uşak – İkinci Yuva'nın yapay koridorlarında fersahlarca gittikten sonra– kapıyı açınca pınarı karşımda bulmuş, güneşe ideogramlar çizen gümüş rengi sularına bakakalmıştım.

“Dümdüz ilerleyin,” diye mırıldandı kukuletalı şahıs. “Ağaçlar Geçidi'ndeki patikayı takip edin. Oyunculara güvenle ulaşacaksınız.”

Kapı ardından kapanınca yerini yemyeşil bir bayır aldı. Sendeleterek pınara yaklaştım. Rüzgârla sıçrayan suları ferahlatıcıydı. Etrafım yılankavi bir kaldırımla çevriliydi; bir süre öylece durup dans eden şekillerden fal bakmaya çalıştım. En sonunda adak için kesemi karıştırmaya koyuldum. Praetorianlar tüm paramı almıştı. Kesemde hâlâ duran birkaç kişisel eşyayı (bir elbezi, bir parça bileğitaşı, Terminus Est için yağdanlık, bir tarak ve kahverengi kitap) her ihtimale karşı karıştırırken ayağımın dibindeki yeşil taşların arasına sıkışmış bir sikke gördüm. Biraz uğraştıktan sonra çıkarmayı başardım. Bir asimiydi, yıpranıp öyle incelmışti ki üzerindeki baskıdan eser kalmamıştı. Bir dilek tutarak parayı pınarın tam ortasına attım. Fıskıran suya değer değmez havaya fırladı, düşmeden önce de bir anlığına kamaştı. Güneşte suya vuran simgeleri okumaya koyuldum.

Bir kılıç belirdi. Yeterince açıktı. İşkenceciliğe devam edecektim.

Sonra bir gül belirdi, altında da bir nehir. Tasarladığım gibi Gyoll'dan geçecektim, ne de olsa Thrax'a o yoldan gidiyordu.

Şimdi de kızgın dalgalar belirmişti, kabardıkça kabarı-

yordu. Denizdi muhtemelen, ama nehirden giderek denize varılmıyor ki diye düşündüm. Bir sırık, bir iskemle, bir sürü kule belirince pınarın kehanet gücünü sorgulamaya başladım. Zaten eskiden beridir şüpheyle yaklaşır, tamamen saf-satadan ibaret görürdüm. Kafamı tam öbür yana çevirirken çok köşeli bir yıldız ilişti gözüme, gittikçe de büyüyordu.

Mutlak Yuva'ya döndüğümden beridir Münecim Pınarı'nı iki kez ziyaret ettim. Bir keresinde sabahın ilk ışıklarıyla uğradım, onu ilk gördüğüm kapıdan girerek. Ama ona sorular yöneltmeye bir daha asla cüret edemedim.

Uşaklarımın hepsi, ağız birliği etmişçesine, bahçede hiçbir misafir yokken orikalklarını pınara attıklarını ama paralarının karşılığında matah bir kehanetle karşılaşmadıklarını belirtiyor. Yine de ziyaretçilerinin geleceğini okuyan yeşil adamı anımsadıkça tereddüde düşüyorum. Bu pınar, ömürlerini tepsi taşıyıp yer süpürmekle ve çan çalmakla geçiren uşaklarımın geleceğini yadsımış olamaz mı? Pınara hiç şüphesiz avuç dolusu hrisos saçan nazırlarıma da sordum, aldığım yanıtlar kuşkulu ve karışık.

Pınara ve gözü okşayan esrarlı mesajlarına sırt dönüp eski güneşe yürümek hakikaten zordu. Bir devin suratı misali kocamandı güneş, ufukta yükseldikçe koyu kızıla çalıyordu. Işığını kesen kavaklar Gyoll'un bu batı kanadındaki kervansarayın tepesini süsleyen Tün heykelini çağrıştırdı bende. Yüzmeye gittiğimiz zamanlarda güneş arkasına düştü mü manzara genellikle aynı olurdu.

Mutlak Yuva'nın çok içlerine girdiğimi ve civarda devriye gezen askerlerden epey uzaklaştığımı bilmediğimden, her an yolumu kesip beni tekrar bekleme odasına tıkacaklar diye korkuyordum. Gizli kapının şimdiye dek çoktan keşfedilip mühürlendiğine emindim. O tür bir şey yaşanmadı. Gördüğüm kadarıyla alabildiğine uzanan kadife çayırda, çiçek tarhları ile şırıldayan suların civarında benden başka kimsecikler yoktu. Zambakların boyu benden uzundu, yıldız biçimli

çiçekleri çiğ damlalarıyla benekli, hepsi yola sarkmıştı. Kursesiz dinginliği zedeleyerek yolda ilerleyen sadece bendim. Bülbüller, bazıları dallara asılı altın kafeslerde, bazıları hür, hâlâ şakıyordu.

Bir ara tam karşımda yürüyen heykellerden birini görünce eski korkum nükseder gibi oldu. Dağ gibi bir adamdı (adam değildi gerçi) fazlasıyla zarif, insan olamayacak kadar yavaş. Adımlarını tuhaf bir ayının işitilmez notalarına uydurur gibi, küçük bir çayırdan çıkageldi. O geçene kadar bir kuytuya sindiğimi itiraf edeyim. Saklandığım yerdeki varlığımı hissetmiş midir bilmem, hissetmişse de umursamamış olsa gerek.

Ağaçlar Geçidi'ni bulmaktan ümidimi kesmek üzereydim ki gördüm. Kuşku götürmüyordu. Başka bahçıvanlar sarmaşık kafeslerini bile duvara yaslama gereği duyarlarken Mutlak Yuva'nın muhteşem bahçıvanları, kuşaklar boyunca harcadıkları emekle meşe ağaçlarının koca dallarına mimari bir anlayışla şekil vermişlerdi. Urth'taki en muazzam sarayın damlarında yürürken tek bir taş görmeyen bendeniz, duvar işçiliğine özgü bir maharetle canlı ağaçtan yapılmış o yemyeşil girişi görür görmez koşmaya başladım.

22

Teşhisler

Ağaçlar Geçidi'nin sular damlayan, kemerli geniş ağzından içeri koşup yemyeşil bir araziye çıktım. Çadırlar kurulmuştu. Zincirini zorlayan bir megathere'in kükremesi geldi bir yerden. Bundan başka ses yoktu. Durup kulak kabarttım. Artık ayak sesimden huzursuzlanmayan megathere, türüne özgü bir şekilde ölü gibi uyumaya geri döndü. Yapraklardan çiylerin damladığını ve kuşların kesintisiz, ürkek cıvıltılarını işitebiliyordum.

Başka bir şey daha vardı. Cılız bir pat pat sesi, seri ve düzensiz, kulak kabarttıkça daha da arttı. Sesi takip ederek ıssız çadırların arasında ilerledim. Yanlış tarafa sapmış olmalıyım ki ben onu görmeden Dr. Talos beni gördü.

“Dostum! Ortağım! Herkes uyuyor, senin Dorcas ve diğerleri. Bir tek ikimiz ayaktayız! Buyur!”

Konuşurken bir yandan da bastonunu çiçeklere savurup kellelerini uçuruyordu; meğer o pat pat sesi buymuş.

“Tam zamanında aramıza geri döndün. Tam zamanında! Bu gece sahneye çıkıyoruz. Senin rolünü mecburen bir başkasına verecektim. Seni gördüğüme sevindim! Benden alacağın var, hatırlıyor musun? Ahım şahım bir para değil, aramızda kalsın, bence fasa fiso sayılır. Yine de borç borçtur ve ben borcumu daima öderim.”

“Korkarım hatırlamıyorum,” dedim, “o yüzden lafını et-

meye değmez. Dorcas'ın sıhhati yerindeyse unutmaya razıyım, yeter ki bana yiyecek bir şeyler ver, bir de birkaç saatliğine uyuyacak yer gösterdin mi tamamdır.”

Doktor bir an bariz pişmanlıkla kafasını yere eğdi. “Diğerleri seni uyandırana kadar uyuyabileceğin yer bol. Ama korkarım yemeğimiz yok. Baldanders, malum, her şeyi yangın gibi yutuyor. Thiasus teşrifatçısı hepimize bugün bir şeyler getireceğine söz vermişti.” Hepimize derken bastonunu dağınık çadır kentten yana rasgele salladı. “Ama korkarım en erken öğleye doğru gelir.”

“Mahzuru yok. Zaten şu an yiyemeyecek kadar yorgunum, sen bana bir yer göster de uzanayım...”

“Alnını nereye çarptın? Boş ver, makyajla kapatırız. Bu taraftan!”

Çoktan önüme düşmüştü. Çadır halatlarının yarattığı bir labirentte peşinden giderek koyu mor renkli bir kubbe çadıra vardım. Baldanders'ın el arabası kapıda duruyordu. Dorcas'a nihayet kavuşmuş saydım kendimi.

Uyandığımda sanki hiç ayrılmamış gibiydik. Dorcas'ın zarif güzelliği hiç değişmemişti. Jolenta'nın ışıltısı onu her zamanki gibi gölgede bırakıyordu, dolayısıyla üçümüz bir aradayken o gitse de Dorcas'ı doyasıya seyretsem diye iç geçiriyordum. Hepimiz uyandıktan bir saat kadar sonra Baldanders'ı kenara çektim ve ona beni Hazin Kapı'nın ötesindeki ormanda niçin yalnız bıraktığını sordum.

“Seninle değildim ki,” dedi usulca. “Dr. Talos'umla beraberdim.”

“Ben de öyleydim. Birbirimize yardımcı olup onu beraber arayabilirdik.”

Uzun bir suskunluk oldu. Donuk bakışları karşısında omuzlarıma bir yük bindi sanki. Baldanders öfkelenecek enerjiye ve istence sahip olsaydı ne korkunç olurdu diye düşündüm cahilce. En sonunda dedi ki: “Şehirden ayrıldığımızda bizimle miydin?”

“Elbette. Dorcas, Jolenta, ben, hepimiz sizinleydik.”

Bir suskunluk daha. “Orada karşılaşmışız o zaman.”

“Evet, hatırlamıyor musun?”

Kafasını yavaşça iki yana salladı. Karman çorman kara saçına ak düşmüş olduğunu fark ettim.

“Bir sabah uyandım ve sen vardın. Akıl erdiremedim. Çabucak terk ettin beni.”

“O zamanki koşullar farklıydı. Tekrar buluşmayı kararlaştırmıştık.” (Buluşma sözümü tutmaya hiç de niyetli olmadığımı anımsayınca vicdan azabı hissettim.)

“Tekrar buluştuk,” dedi Baldanders, dalgındı ama sonra bu yanıtın beni tatmin etmediğini görünce ekledi: “Burada benim için gerçek olan tek şey Dr. Talos.”

“Sadakatin övgüye şayan ama hatırlarsan kendisi senden olduğu kadar benden de vazgeçememişti.” Bu mankafalı nazik deve kızmanın imkânsız olduğunu fark ettim.

“Güneye para kazanmaya geldik, sonra da yeniden inşa edeceğiz, öncekini inşa ettiğimiz gibi, hele bir unutsunlar önce.”

“Burası kuzey. Ama haklısın, eviniz yıkılmıştı değil mi?”

“Yakıldı,” dedi Baldanders. Gözlerinde alevleri görür gibiydim.

“Zeval vermeye geldiysen üzgünüm. Uzun zamandır kafamı meşgul eden tek şey hayallerim, bir de işim.”

Onu orada otururken bırakıp tiyatromuzun eşyalarını incelemeye gittim, buna gerek olduğundan veya herhangi bir zaruret hissettiğimden değil. Birkaç gösterici Jolenta'nın etrafında toplanmıştı. Dr. Talos adamları kovaladıktan sonra ona çadıra girmesini emretti. Biraz sonra bastonuyla kadına vurduğunu işittim. Sırtarak dışarı çıktı ama hâlâ kızgındı.

“Onun hatası değil,” dedim. “Güzelliği malum.”

“Fazla süslü. Çok süslü püslü. Senin hangi yönünü seviyorum biliyor musun, Severian efendi? Dorcas'ı yeğliyorsun.

O neredeseyse, lafı açılmışken? Geri döndüğünden beridir onu gördün mü?”

“Seni uyarıyorum Doktor. Ona vurma.”

“Ne haddime. Ben sadece kaybolmasından korkuyorum.”

Hayret dolu yüz ifadesi gerçeği söylediğine dair ikna etti beni. Ona dedim ki: “Biraz konuştuk. Su almaya gitti.”

“İyi cesaret,” dedi, şaşkınlıkla bakmam üzerine ekledi: “Sudan korkuyor. Mutlaka fark etmişsindir. Temizlenirken, hatta çamaşır yıkarken bile, su parmak kalınlığında dahi olsa, köprüleri falan geçerken Jolenta’ya yapışıp tir tir titriyor.”

Dorcas tam da bu lafın üstüne döndü. Doktor başka şeyler dediyse de işitmedim. Bu sabah birbirimize kavuştuğumuzda ikimiz de gülümsemekten ve hasretle birbirimize dokunmaktan fazlasına pek imkân bulamamıştık. Yanıma geldi, taşıdığı gerdelleri yere koydu ve gözleriyle beni âdeta yuttu. “Seni çok özledim,” dedi. “Sensiz çok yalnızlık çektim.”

Birinin beni özlemesine gülesim geldi. İs karası pelerini mi eteğinden tutup kaldırdım. “Bunu mu özledin?”

“Ölümü kastediyorsun. Ölümü mü özledim yani? Hayır, seni özledim.”

Pelerinin eteğini elimden alıp çekerek beni Yeşil Oda’nın duvarlarından birini oluşturan kavaklara götürdü. “Nebat tarhlarının orada bir oturak buldum. Gel de beraber oturayım. Bunca gün sonra bize o kadar müsamaha gösterirler. Jolenta dışarı çıkınca suyu elbet görür, zaten ona getirmiştım.”

Hokkabazların bıçaklarını, akrobatların da çocuklarını havaya attıkları çadırların kalabalığından uzaklaşınca bahçelerin dinginliğiyle sarmalandık. Hüda’nın bahçeleri sayılan bozkırlar ve meçhul kullarının sürdüğü tarlalar haricinde, güzelce ekilip biçilmiş en büyük arazi parçası orasıdır muhtemelen. Kat kat çalılar dar bir kapı oluşturmuştu. Beyaz dallarından mis gibi kokular yayılan bir koruya girdik. Jonas ile ikimizin praetorianlarca yaka paça götürülürken gördü-

gümüz erik ağaçlarını hüzünle anımsadım. Gerçi onlar süs amaçlı gibi dururken bunlar, öyle sanıyorum ki, meyvesi için dikilmişti. Dorcas yarım düzine kadar tomurcuk taşıyan bir dalı kırıp altın sarısı saçına iliştirdi. Bostanın daha ilerisinde o kadar köhne bir bahçe vardı ki bakımıyla ilgilenen uşaklar haricinde herkesçe unutulmuş olduğuna kanaat getirdim. Oradaki taş oturağa yontulan kafaların yüz hatları, yıprandıkları için neredeyse tümünden silinmişti. Birkaç çiçek tarhi sağlam duruyordu, ıtırli mutfak otları da vardı aralarında -biberiye, melekotu, nane, fesleğen ve sedefotu- hepsi de yılanmışlıktan çikolata gibi kapkara olmuş bir toprakta serpilmişti. Küçük bir dere de vardı, Dorcas'ın su aldığı yer orasıydı kuşkusuz. Eskiden çeşmeymiş muhtemelen, oysa şimdi sığ bir taş çanağın kenarından taşan, derecikler yaraarak meyve ağaçlarını sulayan bir memba sızıntısından ibaretti. Taş oturağa çöktük, kılıcımı kolçağına dayadım. Dorcas ellerimi tuttu.

“Korkuyorum Severian,” dedi. “Korkunç rüyalar görüyorum.”

“Gittiğimden beri mi?”

“Sürekli.”

“Bozkırda yan yana uyuduğumuzda güzel bir rüyadan uyandığını söylemiştin. Çok ayrıntılı ve gerçek gibiydi demiştin.”

“Güzelse bile artık unutmuşum.”

Harabe çeşmeden akan suya bakmamaya gayret ettiği dikkatimden kaçmadı.

“Her gece rüyamda çarşının sokaklarını arşınıyorum. Mutlu hissediyorum, hâlimden hoşnut. Cebimde param var, almak istediğim şeylerden oluşan uzun bir liste de yapmışım. Listeyi defalarca okuyor, en düşük fiyata en kaliteli malı hangi mahalleden alacağıma karar vermeye çalışıyorum.

“Ama dükkân dükkân gezdikçe herkesin bana nefretle baktığını ve hınç beslediğini fark ediyorum. Güya kadın

bedenine bürünmüş cenabet bir ruhmuşum da ondan öyle bakıyorlarmış. En sonunda ihtiyar bir adam ile ihtiyar bir kadının işlettiği ufacık bir dükkâna giriyorum. Kadın oturduğu yerde dantel işlerken adam benim için tezgâha mallarını yayıyor. Kadın ilmek attıkça arkamdan ipliğin sesini işitiyorum.”

“Dükkâna ne almak için giriyorsun?” diye sordum.

“Minicik giysiler.” Dorcas ufak beyaz ellerini yarım karış arayla açıp gösterdi. “Oyuncak bebek giysileri galiba. İnce yünden ufacık gömlekler bilhassa hatırımda. En sonunda bir tanesini seçip ihtiyar adama parayı uzatıyorum. Meğer para değilmiş elimdeki, bir avuç pislik topağıymış.”

Omuzları titriyordu. Rahatlatmak için kolumu omzuna attım.

“Yanılıyorsunuz, zannettiğiniz gibi pis bir hortlak değilim ben diye haykırmak istiyorum. Ama ne söylersem söyleyeyim, bağırdığım takdirde onları haklı çıkaracağımı seziyorum. Kelimeler gırtlığımı düğümlüyor. En berbat kısmı da ilmeğin hışırtısının ansızın kesilivermesi.”

Boştaki elimi yine tuttu, söylediklerini iyice pekiştirmek istercesine sıkarak. “Aynı rüyayı görmedikçe hiç kimsenin bunu anlayamayacağını biliyorum ama feciydi. Feci.”

“Artık yine yanında olduğum için belki bu rüyalar son bulur.”

“Sonra da uyuyorum, zifiri karanlığa düşer gibi. O anda uyanmamışsam ikinci bir rüya görüyorum. Hayali bir gölde kayıkla gidiyorum...”

“En azından bunun esrarengiz bir yanı yok,” dedim. “Agia, sen ve ben üçümüz kayığa binmiştik. Hildegryn diye bir adamın kayığıydı. Mutlaka o yolculuğun anısıdır.”

Dorcas kafasını iki yana salladı. “O kayık değil, çok daha ufağı. Kayığı sırıkla ittiren ihtiyar bir adam var, ben de onun ayağı dibinde yatıyorum. Uyanığım ama kıpırdayamıyorum. Kolum siyah suda iz bırakıyor. Tam kıyıya yanaşmak üzerey-

ken kayıktan düşüyorum ama ihtiyar beni görmüyor, suya gömülürken anlıyorum varlığımdan bihaber olduğunu. Her yer kararıyor, çok üşüyorum sonra. Ta yukarıdan, sevdiğim birinin adımı seslendiğini işitiyorum ama kimin sesi hatırlayamıyorum.”

“Benim sesim, seni uyandırmaya çalışıyordum.”

“Belki.” Dorcas’ın Hazin Kapı’da aldığı kırbaç yarası yanığına damga gibi dağlanmıştı.

Bir süre konuşmadan oturduk. Bülbüller artık susmuştu ama ağaçlardaki keten kuşları hâlâ şakıyordu. Bir papağan gördüm, üniformalı minik bir ulak misali kızılı yeşilli, dalların arasında göz kamaştırıyordu.

Dorcas en sonunda lafa girdi. “Su ne korkunç bir şey. Seni buraya getirmemeliydim ama aklıma gelen tek sakın yer burasıydı. Keşke şu ağaçların altındaki çimenlere otursaymışız.”

“Niçin sudan nefret ediyorsun? Bence güzel.”

“Burası aydınlık da ondan, halbuki bu su doğası gereği karanlık yerlerden, ta diplerden akıp geliyor.”

“Ama bir döngüsü var,” dedim. “Baharda yağan yağmur, önceki yıl derelerde akan suyun aynısı. En azından Üstat Malrubius’un öğrettiği kadarıyla öyleymiş.”

Dorcas’ın yüzü bir yıldız gibi ışıldadı. “Buna inanmak güzel, gerçek olsun veya olmasın. Severian, senin kadar iyi bir insan tanımadım, gerçi bunu söylemem gülünç çünkü tanıdığım yegâne iyi insansın. Yine de bin kişi tanımış olsaydım bile senden iyisi yok derdim. Sana asıl söylemek istediğim buydu.”

“Korunma ihtiyacı duyuyorsan seni ben korurum. Bunu biliyorsun.”

“Mesele sırf o değil,” dedi Dorcas. “Bir bakıma ben de seni korumak istiyorum. Asıl bu söylediğim gülünç, değil mi? Bir ailem yok, senden başka kimsem yok, yine de seni koruyabileceğimi biliyorum.”

“Jolenta’yı tanıyorsun, Dr. Talos ve Baldanders da var.”

“Onlar birer hiç. Hissetmiyor musun Severian? Ben bile bir hiçim ama onlar benden de beter. Dün gece beşimiz de bir çadırdaydık ama sen yalnızdın. Hayal gücünün zengin olmadığını eskiden kendin söylemiştin bana, yine de hissetmiş olmalısın.”

“Aslında seni korumamı istediğin... yalnızlık mı? Bunu seve seve sağlarıım.”

“Öyleyse ben de elimden geldiği sürece sana her şeyimi vermeye razıyım. Hepsinden öte, seni dünyanın nazarından korumak istiyorum. Severian, rüyamı anlatırken söylediklerimi hatırlıyor musun? Hani çarşıdaki, sokaktaki herkes benim sinsi bir hortlak olduğumu sanıyordu? Haklı olabilirler.” Titriyordu, ona sarıldım. “Rüyanın o denli acı vermesinin bir sebebi de bu. Bir bakıma yanıldıklarını bildiğim için de acı verici. İçimde pis bir hortlak var. Ben buyum. Ama benliğimde başka şeyler de barındırıyorum, onlar da benim birer parçam.”

“Sen asla pis bir hortlak olamazsın, hiçbir şeyin pis değil.”

“Ya ne demezsin,” dedi ciddiyetle, yüzüme bakıp. Güneş ışığı altında narin siması hiç olmadığı kadar güzeldi, hiç olmadığı kadar duru. “Bal gibi de olurum Severian. Tıpkı senin şanına uygun biri olman gibi. Bazen o kisveye bürünüyorsun. Katedralin havaya fırlamasını seyretmiştik hatırlıyor musun, hani bir anda alev saçarak uzaklaşmıştı? Hani ağaçların arasından yürümüştük de karşımızda bir ışık görmüştük, sonra bir bakmıştık meğer Dr. Talos ile Baldanders imiş, Jolenta’yla sahneye çıkmaya hazırlanıyorlardı?”

“El eleydik,” dedim. “Felsefeden konuşmuştuk. Nasıl untabilirim?”

“Işığa yürüdüğümüzde Dr. Talos bizi görünce ne demişti hatırlıyor musun?”

Bahsettiği akşamı hatırıma getirmeye çalıştım, Agilus’u idam ettiğim gündü. Hafızamda kalabalığın kükreyişini işittim, Agia’nın feryadını, sonra da Baldanders’ın davulunu.

“Herkes geldi artık deyip durmuştun, sana Masumiyet adını vermişti, bana da Ölüm.”

Dorcas yavaşça kafasını sallayarak onayladı. “Aynen. Halbuki sen aslında Ölüm değilsin, malum, sana dilediği kadar öyle hitap etse de hiç önemi yok. Her gün danaların gırtlaklığını kesen bir kasaptan hiç farkın yok. Bence senin mesleğin bu. Severian adında genç bir adamsın ve kıyafetini değiştirip marangoz veya balıkçı olmaya karar versen hiç kimse seni engelleyemez.”

“Loncamı bırakmaya niyetim yok.”

“Ama bırakabilirsin. Bugün. Hatırında tutman gereken şey bu. İnsanlar başkalarını insandan saymıyor. Onlara isimler takıp dışlıyorlar, seni de dışlamalarına müsaade etmeni istemiyorum. Dr. Talos içlerinde en kötüsü. Kendi çapında bir yalancı olduğu gibi...”

Suçlamasının gerisi gelmeyince söze girdim, “Bir defasında Baldanders’dan duymuştum, nadiren yalan söylemiş.”

“Kendi çapında dedim. Baldanders haklı, Dr. Talos’un ki başkalarının yalan anlayışına kıyasla yalan değil. Sana Ölüm demesi yalan değildi, o bir... bir...”

“Mecazdı,” diye anımsattım.

“Ama tehlikeliydi, kötü bir mecaz, adını karalamak gibiydi.”

“Sence Dr. Talos benden nefret mi ediyor yani? Hisar’dan ayrıldığımdan beridir bana hakiki yakınlık gösteren birkaç kişiden biridir diyebilirim. Bir sen varsın, bir Jonas –o da git ti gerçi– hapisteyken tanıştığım yaşlı kadın, sarı cübbeli bir adam –o da bana Ölüm diye hitap etti bu arada– bir de Dr. Talos. Kısa bir liste aslında.”

“Bildiğimiz anlamda nefret ettiğini sanmıyorum,” diye yanıtladı Dorcas usulca. “Aynı şekilde sevdiği de şüpheli. Karşısına çıkan her şeyi kendi çıkarına göre yönlendirmek, değiştirmek istiyor. Yıkarak inşa etmekten daha kolay olduğu için de genellikle yıkıcı davranıyor.”

“Gene de Baldanders onu seviyor gibi,” dedim. “Eskiden kötürüm bir köpeğim vardı. Baldanders’ın doktora bakışında Triskele’nin bakışlarını görüyorum.”

“Seni anlıyorum ama aynı kanıda değilim. Köpeğine hangi gözle baktığına hiç kafa yordun mu? Onların geçmişine dair herhangi bir bilgin var mı?”

“Diuturna Gölü yakınlarında beraber yaşarlarmış, o kadarını biliyorum. Oranın halkı onları kovmak için evlerini ateşe vermiş.”

“Sence Dr. Talos, Baldanders’ın oğlu olabilir mi?”

O kadar saçma bir düşünceydi ki güldüm, gerginliğin azalmasından memnundum. “Aynı,” dedi Dorcas, “baba oğul gibi davranıyorlar. Çok çalışın, düşünceli bir baba ile deli-fişek, parlak zekâlı oğul gibi. En azından bana öyle geliyor.”

Oturduğumuz yerden kalkıp (Rudesind’in gösterdiği tabloyu herhangi bir bahçe kadar andıran) Yeşil Oda’nın yolunu tuttuğumuzda içime bir kurt düştü ve Dr. Talos’un Dorcas’a “Masumiyet” derken mecaza başvurmamış olabileceğinden kuşkulandım.

23

Jolenta

201

Köhne bostan ve ilerisindeki nebat bahçesi öyle ıssız, öyle terk edilmişti ki bana Zaman Atriyumu'nu ve Valeria'nın kürk kapüşonla çerçevelemiş zarif yüzünü anımsatmıştı. Yeşil Oda tam bir curcunaydı. Herkes uyanmıştı artık, bazen de herkes bağıırıyordu sanki. Çocuklar kafeslerdeki kuşları salmak için ağaçlara tırmanıyorlardı, anneleri süpürgeyle babaları da sopayla kovalıyordu hepsini. Çadırlar daha provalar devam ederken sökülmeğe başlamıştı, hatta koca bir piramidi andıran, brandası çizgili bir çadır gözlerimin önünde sönüp bayrak gibi inince ardındaki çimen yeşili megathere ortaya çıktı. Şahlanmış hayvanın alnında bir dansçı fır dönüyordu. Baldanders ve bizim çadır gitmişti, ancak bir anda koşarak gelen Dr. Talos bizi apar topar alıp götürdü. Parmaklıkları, şelaleleri geçtik; ham topazlarla dolu, çiçekli yosun bağlanmış mağaraları, sonra da çanak gibi bir çayıra çıktık. Orada bir dev, bir düzine beyaz geyiğin bakışları altında sahnemizi kurmakla uğraşıyordu.

Nessus Surları içindeyken çıktığım sahneden çok daha ayrıntılıydı. Mutlak Yuva'daki kâhyalar, görüldüğü kadarıyla kereste, çivi, el aletleri, boya ve kumaş temin etmişlerdi, hem de ihtiyacımızdan çok daha fazla miktarlarda. Cömertlikleri doktorun gösteriş merakını uyandırmıştı (o huyunun derin uykuya daldığı hiç vaki değildi zaten) o yüzden de bir

Baldanders'a bir bana habire ağır işler veriyor, temsil metnine çılgınca ilaveler yapıyordu.

Dev, bizim marangozumuzdu. Ağır hareket etse de azimle çalışıyordu. Muazzam güçlüydü –işaretparmağım kalınlığındaki bir çiviye iki vuruşta çakıyor, benim bir saatte kesebileceğim keresteyi baltasıyla birkaç vuruşta bölüyordu– o kadar ki, yaptığı iş kırbaçlanarak çalıştırılan on köleninkine denkti.

Dorcas resim yeteneğinin olduğunu keşfederek beni de şaşırttı. Güneşi emen siyah levhaları beraber kurduk, bunlar geceki gösteri için enerji toplamakla kalmıyor, ısıldaklara da güç sağlıyordu. Bu düzenekler artalandan bin fersahlık bir alan oluşturup rahatlıkla bir kulübenin içindeymişiz izlenimi yaratabiliyor, ancak göz yanılması sadece tam karanlıkta gerçekleşiyordu. Bu yüzden bazı tasvirler çizerek sahne dekoruna takviye yapmak gerekiyordu. Dorcas resim yeteneğiyle o işi üstlendi ve gün ışığında soluk gözüken imgelerin arasına bel hizasında dağlar çizdi.

Jolenta ile ikimiz pek işe yaramıyorduk. Bende ressam eli yoktu, bir temsilin gereklerine aklım çok az erdiği için de sahne düzenlemesinde doktora yardımcı olamıyordum. Jolenta, sanırım her tür işe manen ve madden isyan ettiği için, kesinlikle çalışmaya yanaşmıyordu. Uzun bacaklarının dizden aşağısı öyle sıkı, dizden yukarısı da öyle tombuldu ki kendi vücut ağırlığından fazlasını taşımaya uygun değildi. Dolgun memeleri de sürekli tehlike altındaydı, meme uçlarını keresteler arasına kıştırabilir ya da boyaya bulaştırabilirdi. Grup üyelerini işbirliğine iten dayanışma ruhundan da yoksundu. Dorcas önceki gece yalnız kaldığımdan dem vurmuştu, bir dereceye kadar haklı da sayılırdı ancak Jolenta herkesden daha yalnızdı. Dorcas ve ben beraberdik. Baldanders ile doktorun çarpık bir dostlukları vardı. Bir temsil sahnelemek üzere hepimiz bir araya gelmiştik. Jolenta ise tek başınaydı, aralıksız icraatının yegâne amacı hayranlık uyandırmaktı. Koluma dokundu ve tek kelime etmeden kocaman zümrüt

gözlerini devirerek doğal amfiteatrımızın kıyısını işaret etti. Gösterdiği yerde bir kestane korusu vardı, soluk yaprakları arasında beyaz kandiller. Hiç kimsenin bize bakmadığını görünce başımla onayladım. Jolenta'yı yanıma katıp yürüdüm. Dorcas'tan sonra o da neredeyse Thecla kadar uzun gözüküyordu ama Thecla'nın geniş adımlarının aksine daha küçük adımlarla yürüyordu. Dorcas'tan en az bir kafa boyu uzundu, hatta kabarık saçları yüzünden daha da uzun gösteriyordu, bir de yüksek topuklu çizmeler giymişti.

"Görmek istiyorum," dedi. "Bundan başka fırsat geçmez elime."

Düpedüz yalandı, kanmışım gibi dedim ki: "Fırsat bakışıktır. Bugün ve sadece bugün Mutlak Yuva sana bu fırsatı tanıyor."

Başıyla onayladı. Derin bir gerçeği dile getirmiştım. "Birine ihtiyacım var... Konuşmak istemediğim kişilerin korkacağı birine. Yani şu göstericiler ve soytarılardan bahsediyorum. Sen gittiğinde Dorcas hariç hiç kimse bana yanaşmadı, ondan da hiç kimse korkmuyordu. Şu kılıcı çekip omzunda taşıyabilir misin?"

Dediğini yaptım.

"Gülümsemediklerimi kov. Anladın mı?"

Doğal amfiteatrda çimenler daha uzun ama eğrelti otlarından daha yumuşaktı, kestane ağaçlarının arasında serpilmişlerdi. Kuvars çakıllı patika altın gibi parlıyordu. "Özerk beni bir görseydi, mutlaka arzuları. Sence temsilimize gelir mi?"

Onu memnun etmek için başımla onayladım, bir yandan da ekledim: "Duyduğuma göre danışman, casus veya nöbetçi olarak çalıştırdıkları haricinde, ne kadar güzel olsalar da, kadınlarla işi olmuyormuş."

Durup bana dönerek gülümsedi. "İşte tam da bu yüzden. Anlamıyor musun? Herkesi baştan çıkarabilirim, yani rüyaları gerçekliğimiz, anıları mazimiz olan Biricik Özerk de

bana arzu duyacaktır, ihtiyaç duysun veya duymasın. Sen de benden başka kadınları arzulamışsındır herhalde? Çok fena arzulamadın mı onları?”

Arzuladığımı itiraf ettim.

“Hem de gönlünde başkaları varken beni arzuladığını sanıyorsun.” Arkasını dönüp tekrar yürümeye koyuldu, biraz topallayarak, ayağı hep aksardı ama o anda haklı çıkmanın verdiği gururla caka satar gibiydi yürüyüşü. “Oysa ben her erkeği sertleştiriyorum, her kadının içini gıdıklıyorum. Kadınlarla hiç sevişmemiş kadınlar benimle sevişmek istiyorlar, bunu biliyor muydun? Öyleleri gösterimize defalarca geliyor, bana kendi yaptıkları yemekleri gönderiyorlar, çiçekler, eşarplar, şallar, işlemeli mendiller, ha bir de mektuplar var, nasıl da abla ve ana şefkati dolu yazdıkları. Bana kol kanat gerip korumak istiyorlar, hekimimden, devinden, kocalarından, oğullarından ve komşularından. Erkeklerden de. Baldanders hepsini nehre atmak zorunda kalıyorum.”

Kestane ağaçlarının arasından çıkarken topallıyor musun diye sordum, etrafta onu taşıyacak bir şeyler aradım ama bulamadım.

“Baldırılarım tahriş oldu, yürürken acıyor. Kullandığım merhemin biraz faydası oluyor. Bir adam bineyim diye bana bir canik satın aldı ama şimdi nerede otluyordur bilmiyorum. Bir tek bacaklarımı ayırıp uzanınca rahat ediyorum.”

“Seni taşıyabilirim.”

Tekrar gülümsedi, kusursuz dişlerini sergileyerek. “İkimizin de hoşuna giderdi, değil mi? Ama korkarım haysiyetli görünmez. Yok, yürürüm. Umarım fazla yürümek zorunda kalmam. Fazla yürümeyeceğim hatta, ne olursa olsun. Etrafta soytarılardan başka kimse gözüküyor zaten. Belki de önemli şahıslar geceki şenliklere hazırlanmak için geç saatte kadar uyuyorlardır. Benim de devam etmeden önce en az dört saat uyumam lazım.”

Taşların üzerinden akan suların sesini işittim ancak gi-

dip de kaynağına bakmak için bir sebep göremedim. Uzak-tan bakınca beyaz tomurcuklu gövdesi aşılmaz bir bariyer gibi gözüken bir alıç çitin arasından geçtik, sonra da en fazla bir sokak genişliğinde bir ırmak gördük, üzerindeki kuğular buzdan heykeller gibiydi. Bir çardak vardı, yanında da üç sandal, her biri geniş yapraklı nilüfer çiçeği şeklindeydi. İçleri en kalın cinsten sırmalı ipek kumaşla kaplıydı. Bir tanesine girince buram buram baharat koktuğunu fark ettim.

“Şahane,” dedi Jolenta. “Bir tanesini alsak mahzuru yoktur herhalde? Mahzuru varsa da beni alıp önemli bir şahsın huzuruna çıkarırlar, tıpkı temsildeki gibi, o da beni görünce asla bırakmaz. Dr. Talos’u refakatçim gösteririm, dilersen seni de. Senden faydalanabilirler.”

Kuzeye seyahat etmeyi sürdüreceğimi söyledim ve onu Dorcas’ınki kadar ince belinden kavrayarak sandala bindirdim.

Hemen minderlerin üstüne uzandı, kalkık taç yaprakların gölgesinde kusursuz bir renge büründü teni. Bana Agia’yı hatırlattı, Adamnian Basamakları’nı güneşin altında tırmandığımız esnadaki gülüşünü, ertesi yıl takacağı geniş kenarlı şapkaıyla böbürlenmesini. Agia’nın hatları Jolenta’nınkiyle aşık atamazdı. Dorcas’tan uzun boylu değildi, poposu aşırı yayvan, memeleri de Jolenta’nın etine dolgunluğuna kıyasla vasat kalırdı. Kahverengi çekik gözleri ve çıkık elmacık kemikleri ihtiras ve teslimiyetten ziyade şirretlik ve azim yansıtırdı. Gelgelelim Agia bende sağlıklı bir kızışmışlık uyandırdı. Gülesi geldi mi genellikle hınçlı tınlardı kahkahası, yine de içten gülerdi.

Ateşinden terlemişti. Jolenta’nın arzusu arzulanası bir arzudan öteydi artık, o yüzden de Valeria’yla olduğu gibi yalnızlığını teselli etmek değildi dileğim, ne Thecla’ya olan sevdama benzer bir sevda acısını dindirmek ne de Dorcas gibi koruma ihtiyacına karşılık vermektir; aksine onu kepaze etmek istiyordum, cezalandırmak, soğukkanlılığını yok et-

mek, ağlatmak, cesetlerin saçlarını yakarak hortlaklara eziyet edenler gibi saçlarını yolmak. Kadınları tribadist* etmekle böbürleniyordu. Beni de bir algofiliste** dönüştürmesine ramak kalmıştı.

“Bu benim son performansım, biliyorum. Hissediyorum. Seyirciler başkasıyla idare etsin artık...” Gerinip esnedi. Bedenini zaptedemediği gerinmesinden o kadar belliydi ki gözlerimi kaçırdım. Tekrar baktığımda uyuyordu.

Kayığın arkasında ince uzun bir kürek vardı. Kayığın gövdesi değirmiydi ama küreği alırken su altında kalan bir karinası olduğunu fark ettim. Nehrin orta kısmında akıntı yeterince güçlüydü, dolayısıyla az kıvrımlı menderesleri dönerken kürekle bir miktar yön vermem kâfi geliyordu. Tıpkı İkinci Yuva'nın gizli yollarında kukuletalı uşağın bana refakat ederek beni sütlerden, nişlerden ve kemerlerden geçirmesi gibi, ben de uyuyan Jolenta'yı zahmetsizce ve sessizce, neredeyse tümüyle gözlerden irak, bahçenin içlerinde gezdiriyordum. Kâh ağaçların altındaki yumuşak çimenlerde kâh daha mahrem kameriyelerde uzanmış çiftler vardı. Kayığımız keyifle seyrettikleri manzarada onlar için alelade bir süs unsurundan öte değildi muhtemelen ya da kıvrık taç yaprakların arasından kafamı görenler bizi de gönül eğlencesinde sanıyorlardı. Münzevi filozoflar rustik koltuklarda meditationsdaydı. Asma katlarda ve arboretumlarda kaygısızca keyif çatan, hepsi de oynaşa olmayan gruplar da göze çarpıyordu.

Nihayetinde Jolenta'nın uyumasına gücendim. Küreği bırakıp yanına çömeldim. Uyurken masumdu yüzü, sahte bir yanı olsa da. Uyanıkken aynı saflığı onda hiç görmemiştim. Onu öptüm. Koca gözleri zar zor aralandı, neredeyse Agia'nın çekik gözleri gibi gözüküyordu. Kızıl-sarı saçı haniyse kumrala çalıyordu. Elbisesinin düğmelerini çözdüm. Yarı uyuşmuş gibiydi, ya yumuşak mînderlerin verdiği rahat-

* Sevicî. -çn

Acıdan cinsel zevk alan. -çn

lıkla derin uyuduğundan ya da açık havada yürümenin yarattığı yorgunluktan, belki de aşırı şehvetin bedeninde yarattığı muazzam yükten dolayı. Memelerini açtım, her biri kafası kadar iriydi. Geniş uyluklarını da açtım, onların da arasında yumurtadan yeni çıkmış bir civciv vardı sanki.

Döndüğümüzde herkes nerede olduğumuzu anlamıştı, gerçi Baldanders'ın umursadığından kuşkuluydum. Dorcas gizli gizli ağladı, bir süre ortadan kaybolduktan sonra kıpkırmızı gözlerle ortaya çıkmıştı, yüzünde de kahramanca bir tebessüm. Dr. Talos, sanırım aynı anda hem öfkелendi hem de sevindi. Onun Jolenta'dan hiç hoşlanmadığına, Urth'taki tüm erkekler içinde Jolenta'nın yalnızca ona tümünden kendi rızasıyla teslim olduğuna dair (bugüne dek hâlâ koruduğum) bir izlenim edindim.

Akşam karanlığına kadar Dr. Talos'un muhtelif Mutlak Yuva zabitleriyle pazarlık yapmasını dinleyerek ve prova yaparak saatlerimizi geçirdik. Dr. Talos'un temsilinde oynamanın nasıl bir şey olduğuna zaten değindiğim için buraya metnin kabataslak bir dökümünü aktarmak istiyorum ama o gün elden ele aktardığımız kirli müsveddelerdeki, büyük oranda doğaçlamaya dayalı bölük pörçük hâliyle değil de, seyircilerin arasındaki sebatkâr bir kâtibin tutanaklarını kaynak almışım gibi; kaldı ki esasında bu tutanağın yazarı gözlerimin ardında barınan şeytani tanıktır. Lakin öncelikle tiyatro sahnemizi gözünüzde canlandırmanız gerek. Urth'un emektar ufkı bir kez daha kızıl güneşin üzerindedir; uzun kanatlı yarasalar uçuşmaktadır, doğu semalarında yeşil ayın dördünü belirmiştir. Hayal edebileceğiniz en küçük vadiyi düşünün, bir uçtan uca yaklaşık bin adımda varılıyor, engebeli bayırları yemyeşil. Bu bayırlarda kapılar var, bazısı alelade bir yatak odası kapısı genişliğinde, bazısı da bir bazilikanın giriş kapıları kadar geniş. Bu kapılar açık, her birinden puslu bir ışık yayılıyor. Sahne önünün ufacık kemerli girişine kadar uzanan bayraklı yollar var. Olağanüstü kostümler için-

de maskeli erkekler ve kadınlar bekliyor, kostümleri ağırlıklı olarak eski çağlardan. Thecla ile Üstat Palaemon'dan edindiğim tarih bilgim yüzeysel olduğu için bana hiçbiri tanıdık gelmiyor. Maskeliler arasında uşaklar dolaşıyor, ellerindeki tepsiler kadehlerle, sürahilerle, hepsi leziz kokan etler ve böreklerle tepeleme dolu. Kadife kaplı abanoz iskemleler kapkara, cırcırböcekleri kadar kırılğan, hepsi sahneye dönük ama seyircilerin çoğu ayakta durmayı yeğliyor. Temsilimiz boyunca gelip giden seyircilerin ardı arkası kesilmiyor, çoğu da bir düzine replikten fazlasını dinlemiyor. Ağaçlarda kurbağalar şakıyor, bülbüller cıvıldıyor, bayırlarda yürüyen heykeller şekilden şekle giriyor aheste. Temsildeki tüm roller Dr. Talos, Baldanders, Dorcas, Jolenta ve benim tarafından canlandırılıyor.

Dr. Talos'un Temsili, Eskatoloji ve Tekvin

Yeni Güneş Kitabı'ndaki kayıp bazı bölümlerin (kendisinin iddia ettiği üzere) canlandırılmasıdır.

Temsildeki Kişiler:

Cebrail

Dev Nod

Meschia, İlk İnsan

Meschiane, İlk Kadın

Jahi

Özerk

Kontes

Hizmetçisi

İki Asker

Bir Heykel

Bir Yalvaç

Generalissimo

İki İblis (kılık değiştirmiş)

Engizitör

Onun bir hizmetkârı

Semavi Varlıklar

Yeni Güneş

Eski Güneş

Ay

Sahne arkası karanlıktır.

CEBRAİL altın sarısı bir nur yayarak belirir, billur bir çağrı borusu taşımaktadır.

CEBRAİL: Selamlar. Sizlere sahneyi kurmaya geldim, işlevim budur neticede. Son günün akşamı bu, aynı zamanda ilk günün bir önceki akşamı. Eski Güneş battı. Artık semada belirmeyecek. Yarın Yeni Güneş doğacak, ben de kardeşlerimle beraber onu karşılayacağım. Bu gece... bu gece kimseciklerin haberi yok. Herkes uyuyor.

Ayak sesleri, ağır ve aheste. NOD sahne alır.

CEBRAİL: Her şeyi bilen! Uşağını koru!

NOD: Ona mı hizmet ediyorsun? Biz de Nephilim. Benden sana zarar gelmez, kendisi buna rıza göstermedikçe.

CEBRAİL: Sen de mi onun hanesindensin? Seninle nasıl iletişim kuruyor?

NOD: Gerçeği söylemek gerekirse kurmuyor. Benden ne istediğini tahmin etmek zorunda kalıyorum.

CEBRAİL: Ben de bundan korkuyordum.

NOD: Meschia'nın oğlunu gördün mü?

CEBRAİL: Onu görmüş müyüm? Seni koca avanak, nasıl soru bu, oğlan daha doğmadı bile. Ne derdin var onunla?

NOD: Gelip yanıma yerleşecekti, bu bahçenin doğusundaki topraklarıma. Ben de onu kızlarımdan biriyle evlendireceğim.

CEBRAİL: Yanlış yaradılışa çatmışsın dostum, elli milyon yıl geciktin.

NOD: (Yavaşça kafa sallar, anlam veremez.) Eğer onu görecekt olursan...

MESCHIA ile MESCHIANE peşlerinde JAHİ'yle beraber sahneye girer. Hepsi çıplaktır, ancak JAHİ takılarla süslenmiştir.

MESCHIA: Ne güzel bir yer! Enfes! Çiçekler, çeşmeler, heykeller... şahane değil mi?

MESCHIANE: (Çekingen.) Köpek dişleri elimden daha uzun evcil bir kaplan gördüm. Adını ne koyalım?

MESCHIA: Canı ne istiyorsa. (CEBRAİL'e:) Bu güzelim yerin sahibi kim?

CEBRAİL: Özerk.

MESCHIA: Burada yaşamamıza izin veren de kendisi. Ne cömert biriymiş.

CEBRAİL: Pek sayılmaz. Peşinizden gelen birisi var dostum. Onu tanıyor musun?

MESCHIA: (Arkasına bakmaz.) Senin de arkanda bir şey var.

CEBRAİL: (Orununun alameti olan borusunu gösterişli bir edayla sallar.) Evet, Efendimi arkama aldım.

MESCHIA: Çok da yakın. O borazanı öttürüp de yardım isteyeceksen hemen yapsan iyi olur.

CEBRAİL: Bak sen, ne kadar da ferasetliymişsin. Henüz zamanı gelmedi.

Sarı nur solar ve CEBRAİL sahneden kaybolur. NOD sopa-sına dayanmış hareketsiz durmaktadır.

MESCHIANE: Bir ateş yakayım, sen de bize bir ev inşa etmeye başla bari. Burası çok yağışlı olsa gerek, baksana çimenler yemyeşil.

MESCHIA: (NOD'u inceler.) Hay aksi, alt tarafı bir heykelmiş. Tevekkeli değil arkasındakinden korkmadı.

MESCHIANE: Canlanabilir. Taşlardan evlat türediğini duymuştum bir keresinde.

MESCHIA: Bir keresindeymiş! Daha yeni doğdun yahu. Dün desene şuna.

MESCHIANE: Dünmüş! Hatırlamıyorum ki... Çocuk gibiyim Meschia. Işıktan çıkıp da seni bir güneş ışınıyla konuşurken gördüğüm andan öncesini hiç hatırlamıyorum.

MESCHIA: O bir güneş ışını değildi! O bir... açıkçası, ona henüz bir ad koyamadım.

MESCHIANE: Sana sevdalanmışım öyleyse.

ÖZERK *sahneye girer.*

ÖZERK: Siz kimsiniz?

MESCHIA: Asıl sana sormalı, sen kimsin?

ÖZERK: Bu bahçenin sahibi.

MESCHIA eğilir, MESCHIANE da dizlerini kırarak selam verir, gerçi kenarlarından tutacağı eteği yoktur.

MESCHIA: Biz de az önce uşaklarınızdan biriyle konuşuyorduk. Şimdi düşünüyorum da meğer muhterem şahsınıza ne kadar da çok benziyormuş, hayretler içindeyim. Yalnız kendisi... ee...

ÖZERK: Daha mı genç?

MESCHIA: En azından dış görünüşte.

ÖZERK: Eh, orası kaçınılmaz kanımca. Şimdi kalkıp da mazeret sıralayacak hâlim yok. Lakin ben de gençtim zamanında ve kadınlara mesafeli durmak benim makamımdaki birisi için daha hayırlı olsa da –aynı makamda bulunmuşsan anlarsın genç adam– öyle zamanlar olur ki, bir avuç gümüşle veya bir top kadifeyle ayartılabilecek körpe bir hizmetçi ya da köylü kızı çıkagelir, hem de en uygunsuz zamanda, bir hasmının veya kocasının sefaretinin öldürülmesini talep etmeden duramaz... Eh, işte böyle körpe kişiler en baştan çıkarıcı teklifleri getirenlerdir.

ÖZERK konuşurken JAHİ usulca MESCHIA'nın arkasından yaklaşır. Elini adamın omzuna koyar.

JAHİ: Şimdi anlamışsındır, kutsallığına hürmet gösterdiğin bu muhterem, sana sunacağım tüm teklifleri hem tasvip edendir hem öğütleyen. Yeni Güneş doğmadan evvel yeni bir başlangıç yapalım.

ÖZERK: Ne güzel bir yaratık. Nasıl oluyor evladım, kız kardeşin şurada hâlâ soğuk çıraya üflerken ben senin gözlerinde mumların alevini görüyorum?

JAHI: O benim kız kardeşim değil!

ÖZERK: Hasmın öyleyse. Olsun, benimle gel. Bırakayım da bu ikisi burada kamp kursun, sen de bu gece pahalı bir entari giy, şarap damlasın dudaklarından, badem dolgulu toygarlar yersin, şerbetli incirler, şu sıska bedeninin azıcık se-mirir belki.

JAHI: Git başımdan ihtiyar.

ÖZERK: Ne! Sen benim kim olduğumu biliyor musun?

JAHI: Burada bilen bir tek benim zaten. En fazla bir hort-laksın, rüzgârın savurduğu bir tutam külsün.

ÖZERK: Anladım, bu kadın deli. Senden ne istiyor dostum?

MESCHIA: (Rahatlamıştır.) Ona gücenmediniz mi? Eksik olmayın.

ÖZERK: Hem de hiç. Deli metresler en ilginç olanlarıdır. Sabırsızlanıyorum, inan bana, hele neler yaptığımı bir bilsen, bir görsen, sen de sabırsızlanırsın. Isırmaz değil mi bu kadın? Yani, acıtacak kadar?

MESCHIANE: Isırır, dişleri de zehirlidir.

JAHI kadına pençe sallar.

MESCHIANE sahneden kaçır, diğer kadın peşine düşer.

ÖZERK: Mızraklı askerlerimi peşlerinden yollayayım da bahçeyi arasınlar.

MESCHIA: Endişelenmeyin, ikisi de yakında geri döner. Görürsünüz. Bu arada bendeniz sizinle böyle baş başa kalabil-diğime sevindim aslında. Size sormak istediğim bazı şeyler var.

ÖZERK: Altıdan sonra iyilik yapmıyorum, akıl sağlığımı korumak için uyguladığım bir kural. Eminim anlayışla karşı-larsın.

MESCHIA: (Biraz şaşkın.) Öğrendiğim iyi oldu. Ama siz-den bir talepte bulunmayacaktım esasında. Sadece bilgi iste-yecektim, ilahi bilgeliğinize sığınarak.

ÖZERK: Madem öyle, çekinme sor. Ama seni uyarayım,

bunun bir bedeli olacak. Yani şu kaçık melek bu gece benimdir.

MESCHIA diz çöker.

MESCHIA: Hiç anlamadığım bir şey var. Her düşüncemi bildiğiniz hâlde neden sizinle konuşmak mecburiyetindeyim? İlk sorum şuydu: Onun sürgün ettiğiniz evladınız olduğunu bile bile onun dediklerini niçin yapayım? Benim bildiğimi o da biliyor, hatta kalıbımı basarım onu hor göreceğimi zannedip sırf bu yüzden aceleye getiriyor ki düşünme payı kalmasın.

ÖZERK: (Kendi kendine söylenir.) Bu adam da zırdeliymiş anlaşılan, sarı cübbeme bakıp beni ilah sandı. (MESCHIA'ya:) Azıcık zinanın kimseye zararı dokunmaz. Tabii bu, adamın karısı değilse.

MESCHIA: Peki benimkinin zararı dokunur mu? Ben...

KONTES ve HİZMETÇİSİ sahneye girerler.

KONTES: Hükümdarım! Burada ne yapıyorsunuz?

MESCHIA: Dua ediyorum kızım. Bu kutsal topraklarda hiç değilse ayakkabılarını çıkar bari.

KONTES: Efendim, kim bu şapşal?

ÖZERK: En az onun kadar üşütük iki kadınla beraber avare dolaşan bir zırdeli.

KONTES: Öyleyse sayıca bizden üstünler, tabii hizmetçinin aklı başındaysa.

HİZMETÇİ: Majesteleri...

KONTES: Aklından şüphem var. Bugün öğleyin yeşil şapka'nın altına mor yağmurluk giymemi önerdi. Gündüzsefayla donatılmış bir direğe benzedim.

Kadın konuştuğça sinirlenen MESCHIA onu bir tokatta yere serer. Arkasında ÖZERK'in sıvıştığını görmez.

MESCHIA: Edepsiz! Ben yanındayken kutsal şeyleri boş yere ağzına alma, haddini bil ve sözümünden dışarı çıkma.

HİZMETÇİ: Siz kimsiniz bayım?

MESCHIA: İnsan ırkının ebeveyniyim, evladım. Sen de onun gibi evladımsın.

HİZMETÇİ: Umarım onu affedersiniz, beni de. Sizin öldüğünüzü işitmiştik.

MESCHIA: Özre gerek yok. Herkes ölür sonuçta. Ama ben hayata döndüm, gördüğünüz gibi, yeni şafağı karşılamaya.

NOD: (Uzun bir sessizliğin ve hareketsizliğin ardından kıpırdanıp konuşur.) Çok erken geldik.

MESCHIA: (Parmağıyla gösterir.) Bir dev! Bir dev!

KONTES: Ay! Solange! Kyneburga!

HİZMETÇİ: Buradayım Majesteleri. Lybe yanınızda.

NOD: Yeni Güneş için çok erken, biraz daha zaman var doğmasına.

KONTES: (Ağlamaya başlar.) Yeni Güneş doğmak üzere! Rüyalar gibi eriyeceğiz!

MESCHIA: (NOD'un zarar vermeyeceğini anlar.) Kötü rüyalar. Ama böylesi sizin için en iyisi, anlamışsınızdır herhalde?

KONTES: (Birazcık toparlanır.) Benim anlamadığım, aniden bu kadar bilge görünürken, nasıl oldu da Özerk'i Evrensel Akıl'la karıştırdın?

MESCHIA: Sizlerin eski yaradılıştaki kızlarım olduğunu biliyorum. Mutlaka öyledir çünkü insan dışısiniz ve burada başka kızım yok benim.

NOD: Oğlu kızım la evlenecek. Ailemiz bu şerefe layık olacak pek bir şey yapmadı halbuki –biz Gea'nın çocukları, mazbut kişileriz alt tarafı– bu sayede yüceleceğiz. Ben de şey olacağım... Ben ne olacağım Meschia? Oğlunuzun kayın-pederi. Belki bir gün, itiraz etmezseniz, oğlunuzu görmeye geldiğiniz güne denk getirip karımla beraber kızımızı ziyaret ederiz. Sofranızda bize yer açmazlık etmezsiniz değil mi? Biz yere otururuz, hâliyle.

MESCHIA: Elbette. Zaten köpek de aynısını yapıyor – ya da yakında yapacak, biz onu görünce. (KONTES'e:) Evrensel Akıl dediğiniz şahsı sizin Özerk'in tanıdığından daha iyi tanıyıyor olabileceğim hiç mi aklına gelmedi? Sırf Evrensel Akıl'ı

değil, diledikleri zaman insan kisvesine bürünen, bazen aramızdan sadece iki üç kişiyle muhatap olan birçok başka muktediri de tanırım. Surete bürünmüş bizler nadiren bunun bilincine varırız, kendimiz gibi görürüz birbirimizi, oysa başkalarının nazarında birer Mabut'uz, Şefaatçi veya İfrit'iz.

KONTES: Geç eriştim bu bilgeliğe, Yeni Güneş'in doğuşuyla solacaksam şayet. Saat gece yarısını geçti mi?

HİZMETÇİ: Az kaldı, Majesteleri.

KONTES: (Seyircileri işaret eder.) Bu güzel halkın başına ne gelecek?

MESCHIA: Ömürleri dolduğunda yaprakların başına ne gelir de rüzgârda savrulurlar?

KONTES: Peki ya...

MESCHIA şafağın sökmesini seyredecekmış gibi yüzünü doğuya döner.

KONTES: Peki ya...

MESCHIA: Peki ya ne?

KONTES: Peki ya bedenim seninkinden bir parçaysa... akışkan doku damlaları kasıklarına sinmişse...

MESCHIA: Dediğin gibiyse Urth'ta biraz daha dolaşacak, yurdunun yolunu asla bulamayan bir zayi olacaksın. Lakin seninle asla yatmayacağım. Bir cesetten fazlası olduğunu mu sanıyorsun? Ondan da betersin.

HİZMETÇİ bayılır.

KONTES: Tüm insanlığın babasıyım diyorsun. Mutlaka öyledir, çünkü kadınların ecelisin.

Sahne kararır. Işıklar tekrar yandığında MESCHIANE ve JAHİ bir üvez ağacının altında beraber yatmaktadır. Arkalarındaki bayırda bir kapı vardır. JAHİ'nin dudağı yarılmış, şişmiş, somurtkan bir ifadeye bürünmüştür. Ağzından çenesine kan sızmaktadır.

MESCHIANE: Onu nasıl da hâlâ canla başla arıyorum, keşke peşimden gelmeseydin.

JAHİ: Ben Yeraltı Âlemi'nin gücüyle hareket ediyorum,

gerekirse Urth'un ikinci sonuna kadar da peşinden geleceğim. Ama bana tekrar vurursan pişman olursun.

MESCHIANE yumruğunu kaldırır, JAHİ sinip geri çekilir.

MESCHIANE: Burada dinlenmeye karar verdiğimizde bacakların benimkinden beter titriyordu.

JAHİ: Senden daha çok acı çektim ben. Neyse ki Yeraltı Âlemi'nin gücüyle katlandım katlanılmaza. Ayrıca senden daha güzelim, gelmiş geçmiş en sevecen yaratığım.

MESCHIANE: Orasını anladık bence.

JAHİ: Seni tekrar uyarıyorum, üçüncü bir uyarı olmayacak. Sıkıysa bana el kaldır.

MESCHIANE: Ne yapacaksın? Erinyeleri çağırıp beni he-lak mı ettireceksin? Korkum yok. Yapabilseydin şimdiye dek çoktan yapardın.

JAHİ: Daha beteri. Bana tekrar vuracak olursan, bundan zevk almaya başlayacaksın.

BİRİNCİ ASKER ile İKİNCİ ASKER ellerinde mızraklarıyla sahneye girerler.

BİRİNCİ ASKER: Şuraya bak!

İKİNCİ ASKER: (Kadınlara:) Yat, yat yere! Ayakta durmayın, yoksa birer balıkçıl gibideşerim sizi. Bizimle geliyorsunuz.

MESCHIANE: Domalır gibi mi duralım?

BİRİNCİ ASKER: Bırak arsızlığı!

Asker onu mızrağıyla dürter, tam o sırada çok derinden bir homurtu duyulur. Sahne o sesle birlikte titreşir, yer sarsılır.

İKİNCİ ASKER: Bu da neydi?

BİRİNCİ ASKER: Bilmem.

JAHİ: Urth'un sonu geldi, aptallar. Hadi durmayın, mızraklayın kadını. Sonunuz geldi zaten.

İKİNCİ ASKER: Gidinin cahili! Bizim için başlangıç bu. Bahçeyi arama emri geldiğinde bilhassa ikinizden dem vuruldu, sizi geri götürmemiz buyuruldu. Ederiniz on hrisos imiş, yoksa hiç gılırimda değil.

JAHl'yi kısıklvrak yakalar, aynı anda MESCHIANE karanlığa kaçıp kaybolur. BİRİNCİ ASKER peşinden koşar.

İKİNCİ ASKER: Haydi, yaylan!

JAHl'ye silahının sapıyla vurur. Cebelleşirler.

JAHl: Aptal! Kadın kaçıyor!

İKİNCİ ASKER: Orası lvo'nun sorunu. Ben kendi tutsağımı yakaladım, onunki de kaçtı, enselerse orası ayrı. Haydi yürü, kiliarkı görmeye gidiyoruz.

JAHl: Bu güzelim yeri terk etmeden önce benimle sevişmeyecek misin?

İKİNCİ ASKER: Erkekliğimi kesip ağzıma tıksınlar diye mi? Yok, ben almayayım!

JAHl: Olmayan şey kesilmez.

İKİNCİ ASKER: Ne demek o? (Kadını tartaklar.)

JAHl: Sen Urth makamındansın, o beni dert etmez. Dur biraz, beni azıcık serbest bırakırsan sana şahane şeyler gösteririm.

İKİNCİ ASKER: Şimdi de görebiliyorum, bunun için de Ay'a minnet duyuyorum.

JAHl: Seni zengin edebilirim. On hrissos çerez parası gibi görürsün. Ama vücudum zaptedildiğinde hiçbir gücüm yoktur.

İKİNCİ ASKER: Bacakların diğer kadınlarınkinden uzun ama onlar gibi rahat hareket edemediğini fark ettim. Hatta bence ayakta bile zor duruyorsun.

JAHl: Eskidendi o.

İKİNCİ ASKER: Kolyeni alacağım, zinciri sağlam gözüktüyor. Kâfiyse, bana neler yapabildiğini göster. Değilse, benimle gel. Yanında bulunduğum sürece hür olmayacaksın.

JAHl iki elini de havaya kaldırır, sadece serçe parmakları, işaret ve başparmakları açıktır. Bir anlık sessizliğin ardından tuhaf, mülayim bir ezgi duyulur. Lapa lapa kar yağmaya başlar.

İKİNCİ ASKER: Kes şunu!

Kadının tek kolunu yakalayıp zorla indirir. Müzik ansızın kesilir. Son birkaç kar tanesi adamın kafasına düşer.

İKİNCİ ASKER: Altın yağdırmadın.

JAHİ: Gene de mucizeydi gördüğün.

İKİNCİ ASKER: Benim memlekette de havaya müdahale edebilen yaşlı bir kadın var. Senin kadar eli çabuk değil, itiraf edeyim, ama çok daha yaşlı ve çelimsiz.

JAHİ: O kadın her kimse benim binde birim kadar bile yaşlı değildir.

Sahneye HEYKEL girer, hareketleri yavaştır ve kör gibidir.

JAHİ: Bu mahluk nedir?

İKİNCİ ASKER: Peder İnire'in evcil yaratıklarından biri. Seni iştmez, sesi de çıkmaz. Canlı olduğundan bile emin değilim.

JAHİ: Al benden de o kadar.

HEYKEL tam yanından geçerken JAHİ boştaki eliyle onun yanağını okşar.

JAHİ: Canım... canım... canım. Bir selam yok mu bana?

HEYKEL: İ-i-i-y!

İKİNCİ ASKER: O ne? Dursana kadın! Zaptedildiğinde gücün olmadığını söylemiştin.

JAHİ: Kölemi seyret. Onunla dövüşebilir misin? Hadi durma, kır mızrağını onun şu koca göğsünde.

HEYKEL diz çöküp JAHİ'nin ayaklarını öper.

İKİNCİ ASKER: Olmaz ama kaçarak atlatabilirim onu.

JAHİ'yi omuzuna attığı gibi kaçır. Bayırdaki kapı açılır. ASKER içeri girip kapıyı arkasından güm diye kapatır. HEYKEL kapıyı var gücüyle yumruklar ama kapı bana mısın demez. Yalnızlarından yaşlar boşanmaktadır. En sonunda kapıya arkasını döner ve elleriyle yeri kazmaya başlar.

CEBRAİL: (Sahne dışından.) Böylece taş suret, gün sonuyla birlikte iman tazeler. Adam kaçıp giderken çölde yalınlıdır.

HEYKEL kazmayı sürdürürken sahne giderek kararır. Işıklar tekrar yandığında ÖZERK tahtında oturmaktadır. Sahnede yalnızdır ancak iki yanındaki perdelere yansıyan silüetler maiyetiyile çevrelenmiş olduğunu göstermektedir.

ÖZERK: Yüzlerce âlemin efendisiymişim gibi oturuyorum işte. Halbuki bu âlemin bile hâkimi değilim.

Sahne dışında uygun adım yürüyen askerlerin ayak sesleri duyulur. Birisi bağıarak emir verir.

ÖZERK: Generalissimo!

Sahneye YALVAÇ girer. Keçi postu giymiştir, elinde de tepesine tuhaf bir simge yontulmuş bir asa vardır.

YALVAÇ: Yüz tane alamet belirdi. Incusus'ta bir buzağı doğdu; kafası yok, dizlerinde ise ağızlar var. İffetiyle nam salmış bir kadın rüyasında bir köpekten gebe kaldığını görmüş. Dün gece güney buzullarına yıldızlar yağmış tıslayarak. Bir de yalvaçlar dolaşüyor anakarada.

ÖZERK: Sen de bir yalvaçsın.

YALVAÇ: Özerk'in kendisi de görmüş onları!

ÖZERK: Buranın tarihine ziyadesiyle hâkim olan arşivcimden öğrenmiştim, burada yüzden fazla yalvaç katledilmiş, taşlanmış, yakılmış, vahşi hayvanlara ya da boğulsunlar diye denize atılmış. Hatta kimileri sıçan gibi kapılarımıza çivilenmiş. Uzun zamandır kehanet edildiği gibi Yeni Güneş'in doğuşunun yaklaştığını da senden öğrenmiş bulunuyorum. Hangi süreçteyiz? Ne anlama geliyor? Konuş, yoksa ihtiyar arşivcime söylerim çetelesine bir çentik daha atar, şu asanı da ayçiçeğiyle süsleyip ibret diye sergiler.

YALVAÇ: Yanıtımın sizi tatmin edeceğine dair ümidim yok, yine de deneyeyim.

ÖZERK: Malumatın yok mu?

YALVAÇ: Var. Lakin sizin nesnel biri olduğunuzu da biliyorum, yalnızca bu kâinatın meseleleriyle ilgilisiniz ve nadi-ren yıldızlardan öteye bakıyorsunuz.

ÖZERK: Otuz yıldır bu huyumla gurur duyuyorum.

YALVAÇ: Yine de eski güneşin yüreğini kanserin kemirdiğini siz bile biliyorsunuzdur. Özdeği içe çöküyor, göbeğinde dipsiz bir kuyu varmış gibi, etrafındaki her şeyi yutuyor.

ÖZERK: Gökbilimcilerim epeydir bahsediyor.

YALVAÇ: Koçanından çürüyen bir elma gibi düşünün. Dıştan hâlâ sağlam gözüktüyor, ta ki en sonunda içi kof kalıp büzüşene dek.

ÖZERK: Hayatının son demlerinde gücünün hâlâ yerinde olduğunu hisseden her insan bu mecazı düşünmüştür.

YALVAÇ: Aynısı eski güneş için de geçerli. Ama ya kansere ne demeli? Urth'u ısı ve ışıktan mahrum edip en sonunda da hayatı sona erdireceği dışında ne biliyoruz?

Sahne arkasında bir patırtı kopar. Acı bir feryat, sonra da kaidesinden devrilen koca bir vazoun şangırtısı işitilir.

ÖZERK: Bu arbedenin sebebini yakında öğreniriz Yalvaç. Devam et.

YALVAÇ: Şimdilik tek bildiğimiz kâinatımızda bir süreksizliğe sebep olduğu, yapısında bildiğimiz hiçbir kurala tabi olmayan bir yırtığın oluştuğu. O boşluktan hiçbir şey türemiyor, her şeyi yutuyor, kaçarı yok. Yine de her şey olabilir zira hiçbir doğa kanunuyla örtüşmeyen bir durum yaşandığını biliyoruz.

NOD sahneye girer, kanlar içindedir, mızraklarla dürtülerek sahneye yaklaştırılmaz.

ÖZERK: Bu hilkat garibesi de neyin nesi?

YALVAÇ: Size bahsettiğim alametlerin somut kanıtı. Gelecekte, epeydir rivayet edildiği gibi, eski güneşin ölümü Urth'u yok edecek. Ama küllerinden canavarlar doğacak, yeni bir millet, Yeni Güneş. Eski Urth işte o zaman kuru kabuktan çıkan kelebek misali yeşerecek ve Yeni Urth'un adı Ushas olacak.

ÖZERK: Hepimiz bir kenara mı atılacağız yani? Bu kadim yurt ayakta kalacak mı? Sen? Ben?

NOD: Hiçbir malumatım yok. Ancak bilge bir adamdan işiteli çok olmadı –kendisi yakında hısmım olacak– böylesi hepimiz için en hayırlısıymış. Bizler sadece rüyayız, rüyaların kendi canları yoktur. Bakın, yaralandım. (Ellerini uzatır.)

Yaralarım iyileşince her şey mazi olacak. Bu kanlı dudaklarla iyileştigiime üzülüyorum mu diyeyim? Ben sadece bir başkasından işittiğimi açıklamaya çalışıyorum, bence onun da kastettiği budur.

Sahne dışında tok sesli çanlar çalar.

ÖZERK: Bu da nesi? Sen, Yalvaç, git de kim çan emri vermiş soruştur öğren.

YALVAÇ çıkar.

NOD: Çanlarınızın Yeni Güneş'in doğuşunu kutlamaya başladığına eminim. Ben de onun için geldim zaten. Bizde gelenektir, saygın bir misafir geldiğinde kükreyerek göğsümüzü yumruklar, tepinir, ağaç gövdelerini döveriz sevinçten, kaldırılabildiğimiz en ağır kayaları kucaklayıp koyaklara fırlatırız o kişinin şerefine. Beni serbest bırakırsanız bu sabah da aynısını yapacağım. Urth'un da bana bizzat eşlik edeceğine eminim. Bugün Yeni Güneş doğduğunda dağlar denize devrilecek.

ÖZERK: Peki sen nereden geldin? Söyle, ben de seni salayım.

NOD: Hayhay, kendi ülkemden, Cennet'in doğusundan.

ÖZERK: Neresiymiş orası?

NOD doğuyu gösterir.

ÖZERK: Neredeymiş bu Cennet? Aynı tarafta mı?

NOD: Burası Cennet. Cennetteyiz, en azından altındayız.

Sahneye GENERALISSIMO girer, uygun adım tahta yaklaşır selam durur.

GENERALISSIMO: Özerk, bu Mutlak Yuva'nın üzerinde kalan tüm toprakları emrettiğiniz gibi araştırdık. Kontes Carina bulundu, yaraları ciddi değil, refakatçi eşliğinde dairesine götürüldü. Ayrıca huzurunuzda duran bu devi de bulduk, tarif ettiğiniz süslü püslü kadını ve iki taciri de.

ÖZERK: Ya diğer ikisi, çıplak adam ile karısını?

GENERALISSIMO: Onlardan iz yok.

ÖZERK: Aramaya devam ama bu kez iyi bakın.

GENERALISSIMO: (Selam durur.) Özerk'in emri başım üstüne.

ÖZERK: Süslü püslü kadın huzuruma getirilsin.

NOD sahneden çıkmaya yeltenir ancak mızraklılarca engellenir. GENERALISSIMO tabancasını çeker.

NOD: Gitmekte serbest değil miyim?

GENERALISSIMO: Ne münasebet!

NOD: (ÖZERK'e:) Ülkemin neresi olduğunu söyledim ya. Buranın doğusunda.

GENERALISSIMO: Sırf ülken yok orada. O bölgeyi iyi bilirim ben.

ÖZERK: (Bıkkın.) Kendince gerçeği söylemiş. Belki de yegâne gerçek budur.

NOD: Öyleyse gitmekte özgürüm.

ÖZERK: Karşılamaya geldiğin misafir sen özgür olsan da olmasan da teşrif edecek. Gene de şans eseri gelmeyebilir. Ayrıca senin gibi yaratıkların başıboş dolaşmasına hiçbir surette izin verilemez. Hayır, özgür değilsin, bir daha asla özgür olmayacaksın.

NOD sahneden kaçır, GENERALISSIMO peşine düşer. Silah sesleri, çığlıklar, patırtılar. ÖZERK'in etrafındaki karaltılar kaybolur. Bu hengâme arasında çanlar tekrar çalar. NOD yanağında bir lazer yanığıyla tekrar sahne alır. ÖZERK ona asasıyla vurur; her vuruşta bir patlama olur, kıvılcımlar sıçrar. NOD ÖZERK'i kaptığı gibi yere çalmak üzereyken tacir kılığındaki iki İBLİS belirir, onu alaşağı eder ve ÖZERK'i yine tahta oturturlar.

ÖZERK: Teşekkür ederim. Cömertçe ödüllendirileceksiniz. Muhafızlarımca kurtarılmaktan ümidi kesmiştim, görüyorum ki yanılmamışım. Kim olduğunuzu sorabilir miyim?

BİRİNCİ İBLİS: Muhafızlarınız öldü. Şu dev hepsinin kafasını duvarlara çarparak ezdi, onları dizlerine çalıp bel kemiklerini kırdı.

İKİNCİ İBLİS: Biz sadece iki taciriz. Bizi askerleriniz yakalayıp getirdi.

ÖZERK: Keşke onlar tacir olsaymış da yerlerine sizi asker koysaymışım! Yalnız öyle sıkıca görünüyorsunuz ki sizin o kadar güçlü olabileceğiniz aklımın ucundan bile geçmezdi.

BİRİNCİ İBLİS: (Yerlere eğilir.) Gücümüzü hizmet ettiğimiz efendimizden alırız.

İKİNCİ İBLİS: Bizim gibi iki alelade köle tacirinin niçin gece vakti topraklarınızda dolaşırken yakalandığını merak ediyorsunuzdur. İşin aslı sizi uyarmaya geliyorduk. Son zamanlardaki seyahatlerimizde kuzey ormanlarına varınca orada insanlıktan daha eski bir tapınağa rastladık, bakımsızlıktan leş gibi yosun bağlamış bir mabet, konuştuğumuz kadim şaman diyarınızın büyük tehlikede olduğunu haber verdi.

BİRİNCİ İBLİS: Akıllılık edip soluğu burada aldık ki çok geç olmadan sizi uyaralım, nitekim kıl payı varmışız.

ÖZERK: Ne yapmam gerekiyor?

İKİNCİ İBLİS: Sizin ve bizim değer verdiğimiz bu dünya, güneşin etrafında uzun süre mekik dokumaktan yırtık pırtık oldu, zaman tezgâhındaki atkıları tiftiklendi, çözümleri incel-di, uzamda lime lime sökülmeğe üzere.

BİRİNCİ İBLİS: Kıtalar güzelliğini ve doğurganlığını yitireli çok olmuş bir kadın gibi yaşlandı. Yeni Güneş doğacak...

ÖZERK: Biliyorum!

BİRİNCİ İBLİS: ... o doğunca kıtaları batık gemiler gibi denize gömecek.

İKİNCİ İBLİS: Ve denizden yenileri yükselecek; hem de altın, gümüş, demir ve bakır zengini kıtalar. Elmaslar, zümrütler, firuzeler, milyonlarca yıl çamur yatağı olan topraklar denizde arınmış olacak.

BİRİNCİ İBLİS: Bu topraklarda yeni bir ırk türeyecek. Yıllarca hasat veren verimli topraklar saban sürülüp darı ekilecek şekilde yeniden yeşerecek ama bildiğiniz insan ırkı bir kenara itilecek.

İKİNCİ İBLİS: Peki ya kökünü kurutursak? O zaman ne olur? Uzun zaman önce rastladığınız servi boylu adam ile narin kadın aynı zürriyetten. Eskiden belki tarlada ekin tutmaz da zehirlenir diye umut edilmiş, ancak tohum salmakla görevlendirilen bu malum kadın, artık ölü otların ve keseklerin arasına karışan tohumunu gözden yitirmiş. Engizitörlerinizden eli çabuk birkaçına muayene ettirebilirsiniz. Zürriyetini kurutmak hâlâ mümkün.

ÖZERK: Önerdiğin çözüm az önce benim de aklımdan geçti.

BİRİNCİ VE İKİNCİ İBLİS: (Bir ağızdan.) Elbette!

ÖZERK: Ama bu ikisinin ölümü Yeni Güneş'in doğuşunu sahiden durdurur mu?

BİRİNCİ İBLİS: Hayır. Ama bunu niye isteyesiniz? Yeni topraklar sizin olacak.

Perdeler ışıldar. Ormanlık bayırlar ve şehir burçları belirir. ÖZERK yüzünü onlara döner. Bir duraklama yaşanır. Cübbesinden bir iletişim aygıtı çıkarır.

ÖZERK: Yeni Güneş görmez olsun şu yaptığımızı... Gemiler! Her şey kavrulana dek alevler saçın cihana.

İki İBLİS ortadan kaybolurken NOD yerden kalkıp oturur. Şehirler ve bayırlar silinir, perdelerde ÖZERK'in çok sayıda imgesi belirir. Sahne kararır.

Işıklar tekrar yandığında ENGİZİTÖR sahnenin tam ortasındaki bir kürsüde oturmaktadır. İşkenceci kıyafeti giyip maske takmış HİZMETKÂRI yanı başında ayaktaadır. Masanın iki yanında çeşitli işkence aletleri vardır.

ENGİZİTÖR: Şu cadı denen kadını getir, Birader.

HİZMETKÂR: Kontes dışarıda bekliyor, kendisi asil kandır, hükümdarımızın gözdesi, önce onunla görüşmenizi ıstırham ederim.

KONTES girer.

KONTES: Dedikoduları duydum, ilginizi cezbedecek bu

tür laflara sağır olmadığınızı da bildiğim için Engizitör, hemen geldim. Sizce gözü peklik mi ettim?

ENGİZİTÖR: Kelimelerle oynuyorsun. Ama evet, şahsen o kanıdayım.

KONTES: Öyleyse yanlış düşünüyorsunuz. Genç kızlığımdan beridir Mutlak Yuva'da yaşayalı sekiz yıl oldu. Kasıklarımın ilk kez kan sızdığında annem beni buraya getirmiş ve sizin dairenize asla yaklaşmamam konusunda beni uyar-mıştı. Fırdöndü ayın evrelerine bakmaksızın çokların kanı akarmış burada. Nitekim şimdiye dek hiç gelmemiştim, şimdi de titriyorum.

ENGİZİTÖR: Burada iyilerin korkmasına lüzum yoktur. Buna rağmen beyanatın bence gözü peklik örneğidir.

KONTES: Peki ben iyi biri miyim? Ya siz? O? Günah çıkarıcıma sorsanız olmadığımı söylerdi. Sizin ne der, yoksa korkar mı? Ya hizmetkârınız, sizden iyi bir insan mı?

HİZMETKÂR: Olmaya çalışmıyorum.

KONTES: Hayır, ben gözü pek değilim, burada güvende de değilim, farkındayım. Beni bu kasvetli mahzenlere getiren korkudur. Bana vuran çıplak adamdan size bahsetmişlerdir. O da tutuklandı mı?

ENGİZİTÖR: Huzuruma getirilmedi.

KONTES: Daha bir saat kadar önce birkaç asker beni bahçede sızlanırken buldu, hizmetçim beni avutmaya çalışıyordu. Karanlık basınca dışarıda olmaktan korktuğum için Hava Yolu denen geçidi kullanarak beni daireme götürdüler. O yolu bilir misiniz?

ENGİZİTÖR: Hâliyle.

KONTES: Öyleyse her yerinin pencerelerle kaplı olduğunu da bilirsiniz. Odalar, koridorlar, hiçbiri pencereden mahrum bırakılmamış. Oradan geçerken pencerelerin birinde bir adam gördüm, boylu poslu, geniş omuzlu, ince belli.

ENGİZİTÖR: Öyle bir sürü adam var.

KONTES: Ben de öyle tahmin etmiştim. Ama biraz sonra, başka bir pencerede aynı tipte birisi daha belirdi, sonra biri daha. Beni götüren askerlere oraya ateş etmeleri için yakardım. Beni deli sandılar zahir, lafımı dinlemediler. Yalnız o adamı yakalamak için gönderdikleri grup eli boş döndü. Adam hâlâ pencerelerden bana bakıyor, bir yandan da sallanıyordu.

ENGİZİTÖR: Sen de bu gördüğün adamı sana vuran kişi sandın.

KONTES: Daha beteri. Korkarım aynı kişi değil de onun benzeriydi. Ayrıca kendisi bana nazik davranırdı, eminim, yeter ki deliliğine saygıyla yaklaşayım. Hayır, bu tuhaf gecede, insanlığın eski filizlerinin ayaz yemiş anızları olan bizler, gelecek yılın tohumuyla harmanlanmış hâldeyken, korkarım ki bizim hiç bilmediğimiz türden birisi olsa gerek.

ENGİZİTÖR: Belki de öyledir ama onu burada bulamazsın, sana vuran adamı da. (HİZMETKÂRA döner.) Şu cadı kadını getir, Birader.

HİZMETKÂR: Hepsi cadı onların, gerçi bazıları ondan da beter.

Dışarı çıkar ve MESCHIANE'i zincirinden çekerek getirir.

ENGİZİTÖR: Hükümdarımız Özerk'in askerlerinden yedisini efsunlamakla suçlanıyorsun. Yeminlerinden dönmelerine, kendi yoldaşlarına ve subaylarına silah doğrultmalarına sebep olmuşsun. (Ayağa kalkıp masasının kenarındaki büyükçe bir mumu yakar.) Suçunu itiraf etmeni şiddetle salık veririm, hatta madem bu kadar büyük suç işledin, hangi güçlerden yardım aldın da bunu başardın, kimlerden öğrendin böyle efsunlamayı, hepsinin adlarını vermen şart.

MESCHIANE: Karşılaştığım askerler onlara zarar vermek istemediğimi gördüler, ayrıca benim için korkuyorlardı. Ben...

HİZMETKÂR: Sus!

ENGİZİTÖR: Tutuklu bir sanığın itirazlarının nezdimizde hükmü yoktur. Hizmetkârım seni hazırlasın.

HİZMETKÂR işkence aletlerinden birine MESCHIANE'i götürüp kayışla bağlar.

KONTES: Dünyanın çok az vakti kalmışken bunu seyrederek zamanımı boşa harcamayacağım. Bahçedeki çıplak adamın dostu musun? Gidip onu bulacak ve başına gelenleri anlatacağım.

MESCHIANE: Ay, eksik olma! Umarım çok geç olmadan yetişir.

KONTES: Umarım senin yerine beni alır. İkimizin de ümitleri boşuna aslında, çok yakında seninle bedbaht kardeşler olacağız.

KONTES sahneyi terk eder.

ENGİZİTÖR: Ben de gideyim de kadının kurtarıcılarıyla konuşayım. Sanığı hazırla, birazdan dönerim.

HİZMETKÂR: Birisi daha var Engizitör. Aynı suçu işlemiş ama galiba o kadar kudretli değil.

ENGİZİTÖR: Neden söylemedin? İkisini de hazırlamanı isteyebilirdim. Getir onu.

HİZMETKÂR çıkar ve JAHİ'yi getirir. ENGİZİTÖR masasındaki belgeleri karıştırır.

ENGİZİTÖR: Hükümdarımız Özerk'in askerlerinden yedisini efsunlamakla suçlanıyorsun. Yeminlerinden dönmeleline, kendi yoldaşlarına ve subaylarına silah doğrultmalarına sebep olmuşsun. Suçunu itiraf etmeni şiddetle salık veririm, hatta madem bu kadar büyük suç işledin, hangi güçlerden yardım aldın da bunu başardın, kimlerden öğrendin böyle efsunlamayı, hepsinin adlarını vermen şart.

JAHİ: (Gururlu.) Suç saydıklarınızın hepsini, hem de fazlasıyla yaptım. Bu dayalı döşeli sıçan yuvası bin parçaya ayrışmasın diye sığındığım kudretin adını anmaya cüret edemem. Kimden mi öğrendim? Babasına seslenmeyi kim öğretir çocuğa?

HİZMETKÂR: Anası mı?

ENGİZİTÖR: Ben nereden bileyim! Hazırla onu. Birazdan döneceğim.

ENGİZİTÖR sahneyi terk eder.

MESCHIANE: Seni de mi kavga dövüş yakaladılar? O kadar çok insanın ölmesi ne acıklı!

HİZMETKÂR: (JAHI'yi masanın öbür tarafında duran bir tertibatın içine kilitler.) Belgen yeniden değerlendirecek. Hele bir geri dönsün, hatasını diplomatik bir dille kendisine anlatacağım, emin olabilirsiniz.

JAHI: Askerleri efsunlayan sen misin? Öyleyse şu ahmağı efsunla da bizi salsın.

MESCHIANE: Benim tilavet gücüm yok, ayrıca ellisinin yedisini efsunladım.

NOD girer, BİRİNCİ ASKER mızrağıyla arkasından dürtmektedir.

HİZMETKÂR: Bu da nesi?

BİRİNCİ ASKER: Daha önce hiç görmediğin türden bir tutsak. Yüz adamımızı enik boğazlar gibi öldürdü. Buna uygun büyüklükte prangan var mı?

HİZMETKÂR: Birkaç çifti uç uca bağlamam gerekecek ama bir hâl çaresine bakarım.

NOD: Ben insan değilim, ne ondan aşağı ne de üstünüm, kilden doğdum, gözdesi hayvanlar olan Gea Ana'nın evladıyım. Burası insanların egemenliğindeyse beni serbest bırakmalısınız.

JAHI: Biz de insan değiliz. Bizi de serbest bırakın.

BİRİNCİ ASKER: (Güler.) Olmadığınız belli. Bundan zerre kuşku yoktu zaten.

MESCHIANE: Kadın değil o. Sizi kandırmasına izin vermeyin.

HİZMETKÂR: (NOD'a son bukağıyı da takar.) Kandırmaz. İnan bana, kandırmaca faslı bitti.

BİRİNCİ ASKER: Ben gidince eğlenirsin herhalde.

JAHI'ye el uzatır, o da kedi gibi tıslar.

BİRİNCİ ASKER: Bana iyilik etsen de azıcık arkamı dönsen olmaz mı acaba?

HİZMETKÂR: (MESCHIANE'e işkence etmeye hazırlanmaktadır.) O dediğin iyiliği yapacak olursam beni de işkence çarkına bağlayıp kırarlar. İstersen Engizitör efendim dönene kadar bekle, bakarsın seni de onun yanına yatırır, böylece muradına erersin belki.

BİRİNCİ ASKER duraklar, sonra da neyin kastedildiğini anlayıp çabucak kaçır.

NOD: O kadın damadımın anası olacak. Ona sakın zarar verme. (Zincirlerini zorlar.)

JAHL: (Esnemesini bastırır.) Tüm gece ayaktaydım, ruhum her zamanki gibi canlı ama bu bedenin dinlenmesi lazım. Acele etsen de sıra bana gelse, olmaz mı?

HİZMETKÂR: (Ona bakmadan.) Burada dinlenilmez.

JAHL: Öyle mi? Eh, ben de ev rahatlığı beklemiyorum zaten.

JAHL tekrar esner, elini ağzına götürdüğünde kelepçeler çözülür.

MESCHIANE: Onu bağlamalısın, anlamıyor musun? Mayasında toprak yok onun, o yüzden de demirin gücü işlemez ona.

HİZMETKÂR: (Gözü hâlâ MESCHIANE'dedir, onu dağlamak üzeredir.) Bağlı, korkma.

MESCHIANE: Dev! Kendini kurtarabilir misin? Dünyanın kaderi sana bağlı!

NOD zincirlerini zorlar ama kırmayı başaramaz.

JAHL: (Kelepçelerinden kurtulup tertibattan çıkar.) Tamamdır! Ben karşılık vereyim çağrına zira bu gerçeklik dünyasında hepinizden daha büyüğüm. (Masanın etrafından dolanır ve HİZMETKÂR'ın omzu üzerinden eğilip bakar.) Amma da ilginç! İlkel, ama ilginç.

HİZMETKÂR dönüp bakınca ağzı açık kalır, kadın da kahkahalarla kaçır. HİZMETKÂR sarsakça peşinden koşar ama biraz sonra süklüm püklüm geri döner.

HİZMETKÂR: (Nefes nefese.) Kaçtı.

NOD: Evet. Özgür.

MESCHIANE: Meschia'nın peşine düşüp her şeyi mahvetmekte serbest, daha önce de yaptığı gibi.

HİZMETKÂR: Bunun ne anlama geldiğinden haberiniz yok. Efendim yakında dönecek. Öldüm ben.

NOD: Dünya da ölüyor. Kadından duymuşsundur.

MESCHIANE: İşkenceci, hâlâ bir şansın var, beni dinle. Devi de serbest bırakmalısın.

HİZMETKÂR: O da beni öldürüp seni kurtarsın. Düşüneceğim. En azından ölümüm tez olur.

MESCHIANE: Jahi'den nefret ediyor o, zeki olmasa da onun yöntemlerinden haberdar, ayrıca çok güçlüdür. Dahası, asla bozamayacağı bir yemin ettirebilirsin. Ona pranganın anahtarını ver, sonra da yanıma gelip kılıcını boynuma daya. Ona Jahi'yi bulup geri getireceğine, sonra da kendi kendini tekrar kelepçeleyeceğine dair yemin ettir.

HİZMETKÂR tereddüt eder.

MESCHIANE: Kaybedecek bir şeyin yok. Efendin onun burada olduğunu bile bilmiyor. Ama geri döndüğünde kadını göremezse...

HİZMETKÂR: Dediğini yapacağım! (Kemerindeki anahtarlıktan bir anahtar çıkarır.)

NOD: İnsan soyuyla izdivaç kurmanın umuduyla yemin ediyorum, çünkü bir tek o sayede biz devlere Babanın Evlatları denebilir, senin için dişi şeytanı yakalayıp buraya getirecek, tekrar kaçmasın diye zaptedecek, sonra da şimdiki gibi kendi kendimi kelepçeleyeceğim.

HİZMETKÂR: Ant mı içti şimdi?

MESCHIANE: Evet!

HİZMETKÂR anahtarı NOD'a atar, sonra kılıcını çeker ve MESCHIANE'e vuracakmış gibi havaya kaldırıp hazırlanır.

HİZMETKÂR: Onu bulabilecek mi?

MESCHIANE: Bulmak zorunda.

NOD: (Prangalarından kurtulur.) Onu yakalayacağım. Dediği gibi bedeni zayıflıyor. Üstünlük onda olabilir şimdi, lakin bu üstünlüğün hiçbir faydasını görmeyecek.

(Sahneyi terk eder.)

HİZMETKÂR: Seninle işim bitmedi. Umarım anlayışla karşılırsın...

HİZMETKÂR ona işkence eder, MESCHIANE haykırır.

HİZMETKÂR: (Alçak sesle.) Ne hoş kadın! Keşke daha güzel koşullarda tanışsaydık.

Sahne kararır. JAHİ'nin koşar adım ayak sesleri duyulur. Bir süre sonra cılız bir ışık altındaki NOD Mutlak Yuva koridorlarında eşkin adım ilerlerken görünür. Arkasından akan vazo, tablo ve mobilya imgeleri sayesinde mesafe katettiği anlaşılır. İmgelerin arasında JAHİ göze çarpar. Peşinden giden NOD sahneyi sağdan terk eder. JAHİ arkasından uygun adım yürüyen İKİNCİ İBLİS'le beraber sahneye soldan girer.

JAHİ: Nereye gidebiliriz? Bahçeler kapkara yanmış. Bedenin zahiri. Kukumav suretine bürünemez misin, onu benim için havadan arasan?

İKİNCİ İBLİS: (Alay eder.) Ku-ku-ku-kimi?

JAHİ: Meschia'yı! Babamız senin bana nasıl muamele ettiğini, çabalarımıza nasıl köstek olduğunu bir duysun da gör hele!

İKİNCİ İBLİS: Sen mi şikâyet edeceksin? Kadının oltasına gelip Meschia'yı terk eden sensin. Ne diyeceksin? "Kadın beni baştan çıkardı" mı? O teraneden biz geçeli çok oldu, senin ve benim dışımızda hatırlayan bile yok, artık gerçek kıldığın için de yalanı mahvettin.

JAHİ: (Ona döner.) Seni küçük pis sümüklü! Gidinin pencere cırmalayanı!

İKİNCİ İBLİS: (Geri sıçrar.) Sen de Nod diyarında sürgünsün, Cennet'in doğusunda.

Sahne arkasında NOD'un ayak sesleri duyulur. JAHİ bir su saatinin arkasına saklanır. İKİNCİ İBLİS bir mızrak çıkarıp asker duruşu alır. NOD girer.

NOD: Ne zamandır orada dikiliyorsun?

İKİNCİ İBLİS: (Selam durur.) İsteddiğiniz kadar efem'm.

NOD: Ne var ne yok?

İKİNCİ İBLİS: Siz ne isterseniz, efem'm. Dağ gibi bir dev üç taht muhafızını öldürdü, Özerk de kayıp. Bahçeleri o kadar çok aradık ki mızrak yerine gübre taşısaydık papatyalar şemsiye kadar olurdu. Ördek soyunuk, umutlar yüksek, şapşal da çok. Yarın hava güzel olacak, sıcak ve aydınlık... (Su saatine imalı bir bakış atar) bir de koridorlarda çıplak bir kadın koşuşturuyor.

NOD: Şu şey nedir?

İKİNCİ İBLİS: Bir su saati efem'm. Bakın, suyun akışından saatin kaç olduğunu anlayabilirsiniz.

NOD: (Su saatini süzer.) Benim diyarımda buna benzer bir şey yok. Şu kuklalar suyla mı hareket ediyor?

İKİNCİ İBLİS: Büyük olanı sabittir efem'm.

JAHI sahneden kaçır, NOD peşine düşer ancak seyircinin gözleri önünden kaybolmasına ramak kala kadın onun bacaklarının arasından geçerek tekrar sahneye döner. NOD onu arıyormuş gibi yapar, kadın da bir sandığın içine saklanır. Bu esnada İKİNCİ İBLİS kaybolmuştur.

NOD: (Sahneye tekrar girer.) Hey! Dur! (Sahnenin öbür tarafına koşup geri döner.) Hata bende! Hata bende! Şu bahçedeyken tam dibimden geçivermişti. Elimi uzatsam yakalar, kedi gibi ezebilirdim onu, solucan gibi, sıçan gibi, yılan gibi. (Seyirciye döner.) Gülmeyin! Hepinizi gebertirim. Topunun ırkı zehirli. Of, kemikleri vadilere saçılacaklar! Bıktım... bıktım! Meschiane bana o kadar da güvenmişti, yazık!

NOD su saatine vurur, piriñ çanaklar devrilir, sahneye sular saçılır.

NOD: Hitabet yeteneğinin ne faydası var ki kendimi lanetlemekten başka. Tüm hayvanların güzel anası, al bu yeteneği benden. Eski hâlime döneyim, bayırlarda kelamsız haykırayım. Sağduyu, sağduyunun sırf ıstırap kaynağı

olduğunu gösteriyor. Unutmak ve yeniden mutlu olmak ne akıllıca!

NOD, JAHİ'nin saklandığı sandığın üzerine oturur ve yüzünü ellerine gömer. Işıklar sönerken ağırlığı nedeniyle sandık çatırdamaya başlamıştır.

Işıklar tekrar yandığında bir kez daha ENGİZİTÖR'ün odası gözükür. MESCHIANE işkence sehpasındadır. HİZMETKÂR çarkı çevirir. Kadın haykırır.

HİZMETKÂR: Hoşuna gitti değil mi? Gideceğini söylemiştim. Hem komşularımız bu sayede uyanık olduğumuzu da anlıyorlar. İnanmazsın, binanın bu koca kanadı boş odalar ve mahzenlerle dolu. Efendim ile ben burada usanmadan çalışıyoruz. Usanmadan çalışmamız sayesinde Harçâlem ayakta. Biz de herkes bunu bilsin istiyoruz.

ÖZERK gelir. Cübbesi yırtık pırtık ve kan lekeli.

ÖZERK: Burası neresi? (Yere çöker, başını NOD'u anımsatır şekilde ellerinin arasına alır.)

HİZMETKÂR: Ne demek neresi? Merhamet Dairesi tabii ki, seni budala. Nerede olduğunu bilmesen buraya gelebilir miydin?

ÖZERK: Bu gece yuvamın dışında o kadar çok avlandım ki nerede olduğumu şaşırdım. Bana biraz şarap getir –ya da hiç şarabın yoksa su– kapıyı da sürgüle.

HİZMETKÂR: Burada numan var ama şarap yok. Kapıyı da sürgüleyemem çünkü efendimin dönmesini bekliyorum.

ÖZERK: (Daha sert.) Dediğimi yap.

HİZMETKÂR: (Çok yavaşça.) Sen sarhoşsun dostum. Git buradan.

ÖZERK: Ben... Ne önemi var ki? Sonumuz geldi. Ben de bir insanım, yoktur sizlerden farkım.

Uzaktan NOD'un güm güm ayak sesleri duyulur.

HİZMETKÂR: Hüsrana uğramış... gelişinden anladım!

MESCHIANE: Muvaffak olmuştur. Bu kadar erken eli boş dönmez. Dünya kurtulmuştur belki!

ÖZERK: Ne demek istiyorsun?

NOD gelir. Beklendiği üzere aklını kaçırmıştır ancak JAHİ'yi peşinden sürükleyerek getirmektedir. HİZMETKÂR prangaları alıp yanına koşar.

MESCHIANE: Birisi kadını zaptetsin, yoksa yine kaçar.

HİZMETKÂR NOD'u zincirlerle sarıp üzerine kilitler vurur ancak NOD kolu gövdesine kısıkırak bağlı olduğu hâlde JAHİ'yi bırakmamıştır. Onun gırtlığını sıkmaya başlar.

HİZMETKÂR: Kadını öldürüyor! Bırak, seni koca şavalak!

HİZMETKÂR işkence sehpasının çarkını döndürmek için kullandığı sopayı kaptığı gibi NOD'u pataklamaya başlar. NOD kükreyerek onu da kapmaya çalışır, baygın JAHİ elinden kayıp yere yığılır. HİZMETKÂR kadını ayağından çekerek ÖZERK'in oturduğu yere götürür.

HİZMETKÂR: Buyur al, gerisi sana kalmış.

JAHİ'nin ayak bileğini bırakmadan diğer eliyle ÖZERK'i tutup ayağa kaldırır, sonra da MESCHIANE'e işkence etmeye döner. Arkasında NOD'un zincirlerinden kurtulduğunu görmez.

25

Hierodullara Saldırı

Engin semalara yükselen seslerin rahatlıkla kaybolduğu açık arazide bulunmamıza rağmen, zincirlerin şakırtısından Baldanders'ın prangalarından kurtulmaya çalıştığını anlamıştım. Seyircilerin kendi aralarındaki konuşmalarını da işitebiliyordum. Muhabbetlerden biri temsille ilgiliydi. Benim hiç aklıma gelmeyecek, hatta Dr. Talos'un muhtemelen hiç amaçlamadığı birtakım anlamlar çıkarmışlardı metinden. Diğer muhabbetteyse hukuki bir soruna değinen birisi, erginlere özgü ağdalı tonlamayla konuşarak, Özerk'in temsili mutlaka yanlış anlayacağından dem vurmuştu. İşkence sehпасının çıkırığını döndürüp de kastanyolayı yuvasına oturttuğum sırada, bizi seyredenlere göz ucuyla bakma riskine girdim.

En fazla on iskemle doluydu ancak oturma yerlerinin yanlarında ve en arkasında dikilen heybetli kişiler vardı. Eskiden Gök Yuva'da gördüklerime benzer birkaç kadın saray elbiseleri giymişti, dekolteleri çok açık, etekleri genellikle yırtmaçlı ya da dantel güpürlü. Saçları düz taralıydı ama çiçekler, taşlı tokalar veya göz kamaştırıcı parlaklıkta filelerle süslüydü. Seyircilerimizin çoğunluğu erkekti, an itibarıyla da hâlâ gelenler vardı. Çoğu Vodalus'tan daha uzun veya onunla aynı boydaydı. O ılık bahar havasında üşümüşler gibi peleurinlerine sarınmışlardı. Kafalarına taktıkları geniş kenarlı, tepesi yassı petasosların altında suratları seçilmiyordu.

Baldanders'ın zincirleri büyük bir gürültüyle yere düştü. Onun serbest kaldığını Dorcas'ın çığlığından anladım. Arkama döndüm, sonra da geri kaçıp en yakınimdaki kandili yuvasından kaparak deve salladım. Kandil eğilince çanağındaki gazyağı az kaldı alevi boğuyordu, neyse ki Dr. Talos'un önlem amaçlı olarak kasnağa koyduğu kükürt ve mineral tuzları tutuştu da yeniden harladı.

Dev, rolü gereği, zıvanadan çıkmış taklidi yapıyordu. Dağınık saç gözlerine düşmüştü ama kor gibi parlayan gözlerini yine de seçebiliyordum. Alt dudağı sarkınca sarı dişleri meydana çıkmış, salyası akıyordu. Benimkinden iki misli uzun kollarını öne uzatarak üzerime yürüdü. Beni korkutan –ki korktuğumu itiraf ediyorum, hatta keşke elimde kandil değil de Terminus Est olsaydı diye hayıflanmıştım– ifadesiz görünen suratının altında yakaladığım bir ifadeydi. Donmuş nehirlerdeki buz tabakasının altında bazen gözümüze ilişen kapkara suları andırıyordu. Baldanders o andaki hâinden feci keyif alıyordu. Sahnede değilken akıllı ve mütevazı taklidi yapmasına kıyasla sahnedeysen zırdeli taklidi yapmakta pek de zorlanmadığını ilk kez o zaman idrak ettim. Acaba temsil metnine ne kadar katkısı olmuştur diye düşündüm, gerçi Dr. Talos hastasını (mutlaka) benden daha iyi tanıyordur, orası ayrı. Elbette köy halkına yaptığımız gibi Özerk'in maiyetini korkutacak değildik. Baldanders kandili elimden kapacak, rol icabı belimi kıracak ve sahne sona erecekti. Bunları yapmadı. Sahiden delirmiş miydi yoksa kalabalıklaşan seyirciye mi öfkelenmişti bilmem. Belki de sebebi her ikisidir.

Gerekçesi her neyse, kandili elimden kaptığı gibi seyircilere döndü ve öyle bir salladı ki içindeki gazyağı alev yağmuru gibi etrafa saçıldı. Az öncesinde Dorcas'ın kellesini uçurmakla tehdit ederken kullandığım kılıcım yerdeydi, içgüdüsel olarak eğilip alıverdim. Tekrar doğrulduğumda Baldanders seyircilerin ortasındaydı. Kandil sönmüştü ama onu bir gürz gibi sallamayı sürdürüyordu.

Birisi tabancayla ateş etti. Fişegi Baldanders'ın bedenini ıskalayıp kostümünü tutuşturdu. Birkaç ergin kılıçlarını çekti. Göremediğim başka birisi de tüm silahların en nadirini kullanarak bir düş yarattı. Erguvan rengi bir duman gibi yayıldı bu düş, ama aşırı süratliydi ve bir anda devi sarıverdi. Tüm geçmişi ve hiç yaşamadıkları etrafını kuşattı, yamacından ak saçlı bir kadın fışkırdı, kafasının üzerinde bir balıkçı kayığı süzüldü, ayaz bir yel esip bedenine dolanan alazları harladı.

Askerleri afallatıp aciz kıldığı, savaşın külfetini artırdığı rivayet edilen bu sanrılar Baldanders'ı etkilemiş görünmüyordu. Koca adımlarla ilerlemeyi sürdürdü, bir yandan da kandili savurarak kendine yol açıyordu. Seyretmeyi sürdürdüğüm esnada (zira kısa sürede toparlanıp bu delice çatışmadan kaçacaktım) birkaç kişinin pelerinlerinden sıyrıldığını gördüm, hâliyle suratları da ortaya çıktı. Yakarcalarınki gibi gerçekdışı bir dokuya sahip suratları mevcut doğal yaşamla bağdaşmayacak çirkinlikteydi. Yusuvarlak ağızları iğne gibi dişlerle çevriliydi; bir tane gözün yerinde bin göz vardı, kozalak pulları gibi katmerli, çeneleri de kıskaçlıydı. Bu yaratıklar diğer her şey gibi hafızamdan çıkmıyor, hele ki gece vakti hatırıma gelmişse karanlıkta suratlarını yeniden görür gibi oluyorum. En nihayetinde yataktan kalkıp yüzümü yıldızlara, ay ışığıyla yıkanmış bulutlara dönüyorum, dışarıdaki aydınlatmaların ışığını görüyorum da öyle rahatlıyorum.

Kaçtığımı söylemiştim. Gelgelelim, Terminus Est'i yerden alıp da Baldanders'ın delice saldırısına bakakaldığım o kısacık duraklama ânı neredeyse canıma mal oluyordu. Güvenli bir yere götürmek üzere ondan yana döndüğümdeyse Dorcas ortadan kaybolmuştu.

Koşarak uzaklaşmamın sebebi Baldanders'ın gazabından veya seyircilerin arasındaki kakojenlerden veya (biraz sonra damlayacaklarını sezdiğim) Özerk'in praetorianlarından kaçmak olduğu kadar Dorcas'ın kaybolmasıydı. Bir yandan

adını seslenerek peşine düştüm. Uçsuz bucaksız bahçede kayranlardan, çeşmelerden ve kuyulardan başka şey yoktu. En sonunda nefesim kesildi, bacaklarıma ağırlar girdi de öyle yavaşladım. O anda hissettiğim hüsrânı yazıya dökebilmem imkânsız. Dorcas'a daha yeni kavuşmuşken onu tekrar kaybetmek katlanılmazdı benim için. Kadınlara göre –en azından genel kanı itibarıyla– onlara düşkünlüğümüz sırf ihtirastan kaynaklanırmış; koynumuza alana kadarmış sevdamız, tükenince ya da daha kesin ifadesiyle doyuma ulaşınca ilişiğimizi kesermişiz. Doğruymuş gibi gözükse de bu görüş gerçeği hiç yansıtmıyor.

Şehvetle sertleştığımızda, o arzuyu doyuma ulaştırma ümidiyle müthiş bir sevecenlik kisvesine bürünmeye yatkınızdır ancak diğer zamanlarda esasen kadınlara hayvan gibi davranırız, malum arzu haricinde de derin duygular beslediğimiz pek vaki değildir. Işıklı bahçelerde dolaşırken Dorcas'a fiziksel bir ihtiyaç duymuyordum (halbuki Kanlı Tarla'nın ardındaki dimarşinin kalesinde kaldığımızdan beridir onunla yatmamıştım) çünkü nilüfer salında er suyumunu Jolenta'ya defalarca dökmüştüm. Yine de Dorcas'ı bulduğum takdirde onu öpücüklere boğmaya niyetliydim. Sevmediğim Jolenta'ya gelince, artık ona da belli bir yakınlık duymaya başlamıştım.

Ne Dorcas ne de Jolenta görünürdeydi, hatta etrafta koş-turan askerleri, eğlendirmeye geldiğimiz sefa düşkünlerini bile görmüyordum. Thiasusun sınırlı bir alanda düzenlendiği aşikârdı ve ben o alandan uzaklaşmıştım artık. Mutlak Yuva'nın sınırlarının nereye kadar uzandığından şimdilerde bile emin değilim. Haritalar var gerçi ama onlar da eksik ve çelişkili. İkinci Yuva'nınsa haritası hiç yok, üstelik Peder Inire oranın sırlarını çoktan unuttuğunu söyledi. Daracık koridorlarında dolaşırken beyaz kurt hiç görmedim ama nehrin altındaki kümbetlere çıkan merdivenlere ve el değmemiş ormanlara açılan kapaklara rastladığım oldu. (Bunlardan ba-

zılarının ağızları yıkık dökük mermer dikilitaşlarla mimlenmiş, bazıları da gizli bırakılmıştı.) Bu tür kapaklardan birini kapatıp da havası hâlâ küf ve yosun kokan kapalı ortama pişmanlıkla her geri döndüğümde, geçitlerden herhangi birinin Hisar'a kadar uzanıp uzanmadığını merak ederim. İhtiyar Ultan bir keresinde kütüphanesinin ta Mutlak Yuva'ya kadar uzandığından dem vurmuştu. Ne malum Mutlak Yuva'nın kütüphaneye kadar uzanmadığı? İkinci Yuva'da bazı yerler var ki Triskele'yi aradığım zifiri karanlık koridorlara hiç benzemiyor; belki de aynı koridorlardır, eğer öyleyse vaktiyle çok büyük riske girmişim de haberim yokmuş meğer.

240 Bu varsayımlarımın gerçeklik payı olsun veya olmasın, anlattığım dönemde hiçbir aklımdan geçmiyordu. Saflık bu ya, zaman ve uzamda cahil bir konunun akıl erdiremeyeceği uzaklıklara kadar yayılan Mutlak Yuva'daki sınırların kesin çizgilerle belirlendiğini; dolayısıyla da sınıra varmak üzere olduğumu ya da çoktan geride bıraktığımı zannediyordum. Bu nedenle yıldızlara bakarak belirlediğim kuzey istikametinde bütün gece yürüdüm. Yürürken de hayatımı gözden geçirdim. Uykuya dalmak üzereyken bunu yapmaktan hep kaçınırdım. Çan Kale'nin altındaki çamurlu sarnıçta Drotte, Roche ve ben yine yüzdük; Josephina'nın oyuncak canavarını yine çalıntı kurbağayla değiştirdim; muhteşem Vodalus'u katledecek baltanın sapını bir kez daha yakalayıp henüz hapse girmemiş Thecla'yı da kurtardım; Thecla'nın kapısı altından sızan kızıl şeridi yine gördüm, Malrubius'un tepemden bana bakışını, Jonas'ın boyutlar arası sonsuzlukta gözden yitişini. Yıkık perde duvarın yanındaki avluda çakıl taşlarıyla oynadım yine, aynı esnada Thecla babamın dörtlüye giden süvarisinden kenara kaçtı.

Son bekçi kulesini epey sonra gördüm, Özerk'in askerlerinden çekiniyordum ama zamanla, devriye dolaşanları bile epeydir gözüme çarpmadığı için, varlıklarını hakir görür oldum. Harçâlem'de sıklıkla gözlemlediğim genel nizam-

sızlığın bir parçası oldukları ve yetersiz kaldıkları kanaatine varmıştım. Yardımım olsun veya olmasın, Vodalus, kanımca, bu beceriksizleri rahatlıkla alt ederdi, tek yapması gereken saldırıya geçmekti.

Gelgelelim, Vodalus'un parolasını bilen ve ondan gelen mesajı bekliyormuş gibi karşılayan sarı cübbeli erdişi hiç şüphesiz Özerk'ti, yani bu askerlerin efendisi, hatta esasında onu hükümdar sayanların nazarında bütün Harçâlem'in hâkimi. Thecla onu defalarca görmüştü. Özerk'in o adam olduğunu Thecla'nın artık mülkiyetime geçmiş hatıralarından anladım. Vodalus zaten galipse, neden hâlâ saklanıyordu? Yoksa Vodalus alt tarafı Özerk'in kulu muydu? (Madem öyle, Vodalus niçin Özerk'ten bir uşakmış gibi bahsetmişti?) Tablodaki odada ve İkinci Yuva'da yaşananların bir rüya olduğuna dair kendimi ikna etmeye çalışsam da öyle olmadığını biliyordum, ayrıca çelik parçası da gitmişti.

Vodalus'u düşününce Pençe'yi anımsadım, Özerk'in onu Pelerinler denen rahibelere iade etmem konusunda beni uyarmasını. Kesemden çıkardım. Işığı cılızdı, ne maymun su mağarasındaki gibi göz kamaştırıcıydı ne de Jonas ile bekleme odasında çıkıp baktığımda olduğu gibi donuk. Avucumda koca bir gölet tutuyordum âdeta, suyu masma vi, sarnıçtakinden duru, Gyll'unkinden duru, içine dalasım geldi... ama dalmak mümkün olsa herhalde bir daha kesinlikle çıkamam diye düşündüm. Aynı anda hem rahatlatıcı hem de huzursuz edici bir histi verdiği. Çizmemin konçuna geri tikip yürümeyi sürdürdüm.

Dar bir patikayı izleyerek Nessus surları dışındakinden çok daha gür bir ormana girdiğimde tanyeri ağarıyordu. Nessus'ta gördüğüm hoş eğreltiotu kemerlerinden yoktu burada ancak kalın saplı sarmaşıklar koca gövdeli maun ve sarısalkımlara cariyeler gibi sarılmış, ağaçların uzun dallarını yemyeşil birer buluta benzetmiş, sarkan kısımları da çiçekli perdeler gibi inmişti toprağa. Tepemde bilmediğim türden

kuşlar ötüyordu. Kızıl sakallı, tüylü, pörsük bir adamı andıran bir maymun, kule kadar yüksek bir yerde dört ayak üzerinde durmuş beni dikizliyordu. Daha fazla yürüyecek hâlim kalmayınca sütun kalınlığındaki köklerin arasında kuru ve kuytu bir yer bulup pelerinime sarındım. Uykuya dalma mücadelem genellikle yarı efsanevi yarı ruhani kimeraların en ürkeğini avlamaya çalışmaktan farksız olurdu. Ama o anda uyku üzerime çullandı. Gözlerimi yumar yummaz zırdeli devi yine karşımda buldum. Bu kez elimde Terminus Est vardı ama bir değnekten farksızdı. Sahne yerine dar bir çelen-deydik. Bir tarafında ordu meşaleleri yanıyordu. Diğer tarafı sarp uçurumdu ve ta aşağıda masmavi suları Pençe'nin rengini andıran koca bir göl vardı. Baldanders elindeki kandili acımasızca kaldırdı ve ben her nasılsa denizin altında gördüğüm çocuğa dönüştüm. İçimden, dev anaları fazla uzakta olamaz diye geçirdim. Gürz hışımla indi.

Öğlen olmuştu. Alev rengi karıncalar göğsümde kafile olmuştu. Bu heybetli ama kaderine terk edilmiş ormanın solgun yaprakları arasında iki üç saat yürüdükten sonra daha geniş bir patikaya çıktım. Bir saat sonra da (gölgeler uzamaya başlayınca) durup havayı kokladım. Burnuma çarpan acı koku sahiden de duman kokusuydu. Açlıktan perişandım, adımlarımı hızlandırdım.

26

Ayrılık

243

Bir yol ayrımına vardığımda, ufacık bir ateşin etrafında yere oturmuş dört kişiye rastladım. Jolenta'yı hemen tanıdım, güzelliğiyle bulunduğu ortamı cennet etmişti. Neredeyse aynı anda Dorcas beni gördü ve öpmek üzere yanıma koştu. Baldanders'ın devasa omzu üzerinden Dr. Talos'un tilkiye benzer suratı gözüme ilişti.

İlk görüşte tanımam gereken dev neredeyse tanınmaz hâle gelmişti. Kafası pis sargılar içindeydi, giydiği çuval gibi siyah paltoyu çıkarmıştı. Geniş sırtı kili andıran ve çamurlu su gibi kokan vıcık vıcık bir merhemle kaplıydı.

“Hoş geldin, sefalar getirdin,” diye seslendi Dr. Talos. “Biz de başına ne geldi diye meraklanıyorduk.”

Baldanders asıl meraklanan kişinin Dorcas olduğunu başıyla usulca işaret ederek belirtti, imasız da tahmin edebilirdim halbuki.

“Kaçtım,” dedim. “Dorcas da kaçtı, biliyorum. Geri kalanınızın öldürülmediğine şaşırdım.”

“Ramak kalmış,” diye itiraf etti doktor, kafa sallayarak.

Jolenta omuz silkti, bu basit hareketi muhteşem bir merasim gibi gösteriyordu. “Ben de kaçtım.” Koca memelerini avuçladı. “Ama vücudum koşmaya müsait değil, sen ne dersin? Neyse, çok geçmeden karanlıkta bir ergine tosladım, o da kaçmana lüzum yok, ben seni korurum dedi. Derken birkaç si-

pahi geldi –günün birinde edinirsem arabama onların bineklerinden koşmak isterim, çok güzel hayvanlardı– yanlarında da kadınları zerre umursamayan yüksek rütbeden bir zabıt vardı. Beni mesameleri yıldızlardan daha parlak Özerk’in huzuruna çıkarsalar bari diye ümitlendim, aynı temsildeki gibi. Ama ergini yanımdan uzaklaştırdılar, ben de tiyatroya geri döndüm,” Baldanders’ı işaret etti, “onunla doktorun yanına. Doktor ona merhem sürüyordu, askerler hepimizi öldürecek-ti ama beni öldürmeye gönüllerinin razı gelmediğı belliydi. Sonra hepimizi saldılar, biz de buraya geldik.”

Dr. Talos ekledi: “Dorcas’ı şafakta bulduk. Daha ziyade o bizi buldu, o zamandan beridir ağırdan alarak dağlara gidiyoruz. Yavaş gidiyoruz çünkü Baldanders hasta. Aramızda yükümüzü taşıyacak kadar güçlü bir tek o var. Gerçi eşyamızın çoğunu elden çıkardık ama bazıları elzem.”

Baldanders’ın sadece hasta olmasına şaşırdığımı çünkü mutlaka ölmüştür diye düşündüğümü belirttim.

“Dr. Talos ona engel oldu,” dedi Dorcas. “Yanılıyor muyum Doktor? O sayede yakalandı. İkisinin de öldürülmemiş olması şaşırtıcı.”

“Ama gördüğünüz gibi,” dedi Dr. Talos gülümseyerek, “hâlâ hayattayız. Ayrıca kılığımız sersefil olsa da zenginiz. Severian’a paramızı gösterebiliriz Baldanders.”

Acılar içindeki dev güçlkle yana kayıp şişkin bir deri kese çıkardı. Başka talimatlar bekler gibi doktora baktıktan sonra da kesenin ipini çözdü ve koca avucuna gıcır gıcır hrisos sikkelerini döktü. Dr. Talos sikkelerden birini alıp ışığa tuttu. “Sence Diuturna Gölü’ndeki balıkçı köylerinden tek bir adamın bunun karşılığında duvar örmesi ne kadar sürer?”

“En az bir yıl sanırım,” dedim.

“İki! Paramızın her kuruşunu idareli harcasak, o da yaz kış, yağmur sıcak demeden her gün çalışırsa belki. Evimizi yeniden inşa ettirebilmek için böyle elli adam lazım bize. Bekle de gör!”

Baldanders davudi sesiyle ekledi: “Çalışmaya yanaşırlarsa tabii.”

Kızıl saçlı doktor ona hışımla döndü. “Çalışırlar! Geçen seferden dersimi aldım, sana o kadarını söyleyeyim!”

Araya girdim. “Sanırım o paranın bir kısmı benim, bir kısmı da bu hanımların, değil mi?”

Dr. Talos gevşedi. “Aa, evet. Unutmuşum. Hanımlar kendi paylarını çoktan aldılar. Bunun yarısı senin. Hem sen olmasaydın bu parayı kazanamazdık.”

Sikkeleri devin elinden avuçlayıp önüne iki sıra hâlinde istiflemeye koyuldu.

Temsilinin katkım sayesinde başarılı olduğunu kastediyor sanmıştım, nitekim başarılıydı da. Oysa Dorcas, bana yöneltilen övgünün altında başka bir şey yattığını sezmiş olsa gerek ki, “Neden öyle dedin, Doktor?” diye sordu.

Tilki surat gülümsedi. “Severian’ın yüksek mevkiden dostları varmış. Bir süredir tahmin ediyordum zaten. Yollarda aylak gezen işkenceci hikâyesi Baldanders için bile yutulmayacak kadar büyük lokmaydı, ne yazık ki o konularda benim kursağını muazzam geniştir.”

“O tür dostlarım varsa da,” dedim, “benim haberim yok.”

Parayı istiflemeyi bitiren doktor bir yığını bana, diğerini de deve iteledi.

“Seni Baldanders ile aynı yatakta gördüğümde oyununun sahnelenmemesi için ikaz olarak gönderildiğini düşünmüştüm, bir bakıma mantıklıydı çünkü senin de gördüğün gibi özünde Özerk’i yeren bir metni var.”

“Bir miktar,” dedi Jolenta peltek peltek dalga geçerek.

“Yine de bir avuç seyyar şarlatanı korkutmak için Hisar’dan işkenceci yollamak saçma bir tepki olurdu. Bunun üzerine şunu anladım, oyunu sahneliyor olduğumuz gerçeği seni gizlemeye yarıyordu. Özerk’in bir uşağının bu tür bir teşebbüse iştirak edebileceğinden çok az kişi kuşkulanır.

Hizmetkâr rolünü, kılığına mantıklı bir açıklama getirirsek kimliğini daha iyi gizleriz diye yazdım.”

“Bunların hiçbirini bilmiyordum,” dedim.

“Elbette. Güvenini zedelemek gibi bir arzum yok. Yalnız dün sahnemizi kurarken Mutlak Yuva’dan yüksek yetkili bir kâhya geldi –bir agamite sanırım, iktidara daima yakındır öyleleri– sahne aldığın kumpanyanın bizimki olup olmadığını sordu, bizimle mi çalıştığını. Jolenta’yla ikiniz arazi olmuştunuz, yine de olumlu yanıtladım. Bunun üzerine senin kazançtan ne kadar pay aldığını sordu, ben de söyledim. O da geceki temsilin kazancını önden ödeme talimatı aldığını belirtti. Çok şanslıymışız çünkü bu koca ahmak kalkıp seyircimize saldırdı.”

Hekimin iğnelemelerine Baldanders’ın gücendiğine şahit olduğum az sayıdaki anlardan biriydi bu. Çok ağrısı olduğu belliydi, yine de koca gövdesini öbür tarafa dönerek bize küstü. Dr. Talos’un çadırında uyuduğum esnada yanımda kimseciklerin olmadığını Dorcas’tan duymuştum. Devlin de o anda benzer bir yalnızlık hissettiğini sezdim. Bıktığı insanların evcil hayvanları ve birkaç ufak tefek canlıdan başka, orada bir tek kendisi varmış gibi hissediyordu belki.

“Düşüncesizliğinin bedelini ödedi,” dedim. “Çok fena yanmış.”

Doktor başıyla onayladı. “Aslına bakarsan Baldanders talihliydi. Hierodullar onu öldürmek yerine ışın demetlerini zayıflatıp onu geri dönmeye zorladılar. Onların hoşgörüsü sayesinde hâlâ hayatta, zamanla yenilenecektir.”

Dorcas mırıldanır gibi lafa girdi. “İyileşecek mi demek istiyorsun? Umarım iyileşir. Ona ne kadar üzüldüğümü anlamam.”

“Senin kalbin yumuşak. Fazla yumuşak belki. Baldanders hâlâ büyüyor, büyüme çağındaki çocukların iyileşme gücü muazzamdır.”

“Hâlâ büyüyor mu?” diye sordum. “Adamın saç ağarmaya başlamış.”

Doktor güldü. “Belki büyümüyor da kocuyordur öyleyse. Onu boş verin şimdi can dostlar,” kalkıp pantolonunu silkeledi, “şair ne güzel demiş, geldiğimiz şu noktada artık herkes kendi yoluna. Burada sırf yorgun düştük diye mola vermedik Severian, durduk çünkü senin hedefin olan Thrax’a giden yol burada, Diuturna Gölü’ne giden şu öbürkü de bizim memlekete çıkıyor. Bu kavşağa gelip de kazancımızı adilce bölüşmeden yola devam etmek içime sinmemiştii, zaten son anda karşılaşacağımızı umuyordum, neyse ki bu iş de halloldu. Mutlak Yuva’daki hayırsever tanıdıklarınla tekrar görüşecek olursan onlara kazançtan eşit pay aldığını söyler misin?”

Hrisos yığını hâlâ önümde, yerde duruyordu.

“Kazanmayı umduğum paranın yüz katı bu,” dedim. “Söylerim. Kesinlikle.” Sikkeleri alıp belimdeki keseye koydum.

Dorcas ile Jolenta arasında bir bakışma oldu. Dorcas dedi ki: “Severian’ın gittiği yer orasıysa ben de Severian’la Thrax’a gidiyorum.”

Jolenta kalkmasına yardım etsin diye elini doktora uzattı.

“Baldanders ile ben yalnız yolculuk edeceğiz,” dedi doktor, “ve gece boyunca yürüyeceğiz. Hepinizi özleyeceğiz ancak ayrılma zamanımız geldi. Dorcas, evladım, bir hamin olmasına memnunum.” (Bu esnada Jolenta’nın uzattığı el havada kalmıştı.) “Gel Baldanders, yolcu yolunda gerek.”

Dev güçlükle ayağa kalktı. Sızlanmadığı hâlde çok acı çektiği belliydi. Sargıları kan ve ter karışımıyla ıslanmıştı. Ne yapmam gerektiğini biliyordum, dedim ki: “Baldanders ile biraz baş başa konuşmam lazım. Sizden rica etsem şöyle yüz adım kadar öteye gider misiniz?”

Kadınlar hemen söz dinlediler, Dorcas bir yana (yerden kalkmasına Dorcas’ın yardım ettiği) Jolenta öbür yana gitti ancak Dr. Talos yerinden kıpırdamayınca gitmesi yönünde ricamı yinelemek zorunda kaldım.

“Ben de mi uzaklaşayım yani? Çok anlamsız. Baldanders bir araya geldiğimiz ilk fırsatta bana her şeyi anlatır. Jolenta! Buraya gel canım.”

“Ben dedim diye gidiyor, senden de aynısını rica etmiştim.”

“Evet ama yanlış yöne gidiyor, buna izin veremem. Jolenta!”

“Doktor, niyetim yalnızca arkadaşına, kölene, adına ne diyorsan ona yardım etmek.”

Baldanders’ın davudi sesi kat kat sargıların altından hiç beklenmedik bir anda gürlledi. “Onun efendisi benim.”

“Aynen öyle,” dedi doktor, Baldanders’ın önüne itelediği hrisos yığınının alıp devin pantolon cebine tıkkarken.

Jolenta topallayarak yanımıza döndü, güzelim yüzü göz yaşları içindeydi. “Doktor, sizinle gelemem miyim?”

“Hayatta olmaz,” dedi doktor, pastadan ikinci dilimi isteyen bir çocuğu azarlarcasına. Jolenta adamın ayakları dibine yığıldı.

Kafamı kaldırıp deve baktım. “Baldanders, sana yardımcı olabilirim. Uzun zaman önce bir arkadaşım senin gibi fena yanmış, ben de ona derman olmuşum. Ancak Dr. Talos ve Jolenta seyrederken yardımcı olamam. Azıcık benimle gelirmisin, Mutlak Yuva’ya giden şu patikaya doğru uzaklaşalım?”

Dev kafasını yavaşça iki yana salladı.

“Önereceğin yatıştırıcıyı biliyor,” dedi Dr. Talos gülerek. “Zamanında başkalarına az buz temin etmedi ama kendi canı çok kıymetlidir.”

“Önerdiğim şey hayat, ölümcül değil.”

“Sahi mi?” Doktor tek kaşını kaldırdı. “Arkadaşın nerede?” Dev, el arabasının tutacaklarını kavramıştı.

“Baldanders,” dedim. “Uzlaştırıcı kimdi biliyor musun?”

“Çok eskidendi,” diye yanıtladı Baldanders. “Önemi yok.”

Dorcas’ın saptığı yolun tersi istikamette ilerlemeye başladı. Dr. Talos peşinden birkaç adım attı, Jolenta kolunda askıntı, sonra durdu.

“Severian, bana anlattıklarına bakılırsa sayısız mahkûma bekçilik etmişsin. Baldanders sana bir miktar daha hrisos verse, bu yaratığı biz iyice uzaklaşana dek zapteder misin?”

Devin acı çekmesi, onu iyileştirmeyi başaramamam beni hâlâ kahrediyordu, yine de şunu demeyi başardım: “Loncamın bir mensubu olarak yalnızca kanuni yetkiye sahip kişilerin işlerini görebilirim.”

“Gözden ırak bir yerde onu öldüreceğiz öyleyse.”

“Bu ikinizin arasındaki bir mesele,” dedim, sonra da Dorcas’ın peşinden gittim. Ona daha yeni yetişmiştim ki Jolenta’nın feryatlarını işittik. Dorcas yerine mihlanıp elim sımsıkı yapışarak bu ses neydi diye sordu. Ona doktorun tehdidinden bahsettim.

“Sen de buna göz mü yumdun?”

“Sahiden yapacağına ihtimal vermedim.”

Bunu söylediğim esnada çoktan çark etmiş, geldiğimiz yoldan geri dönüyorduk. Fazla yürümeye kalmadı, feryatların ardından öyle kesif bir sessizlik oldu ki solmuş yaprakların hışırtısı bile duyuluyordu. Adımlarımızı hızlandırdık ancak kavşağa vardığımız esnada artık çok geç kaldığımızdan emindim. Gerçeği söylemem gerekirse koşturmamın yegâne sebebi, acele etmediğim takdirde Dorcas’ın uğrayacağı hayal kırıklığından çekinmemdi. Jolenta’nın öldüğünü sanarak yanılmıştım. Dönemeci yeni almıştık ki bize doğru koştuğunu gördük. Dolgun kalçaları mâni oluyormuş gibi kısa adımlarla koşuyordu, göğsünde kavuşturduğu kollarıyla memelerini zaptederek. Muhteşem kızıl-sarı saçı gözlerine düşmüş, üzerindeki incecik organza gömlek yırtılıp paramparça olmuştu. Dorcas’ın kollarına yığılıp bayıldı. “Geberesiceler, onu dövmüşler,” dedi Dorcas.

“Demin öldürmelerinden korkuyorduk.” Güzel kadının sırtındaki izlere baktım. “Bunlar doktorun baston izleri sanırım. Şanslıymış ki Baldanders’ı üzerine salmamış.”

“Ne yapsak?”

“Şunu deneyebiliriz.” Çizmemin konçundan Pençe’yi çıkarıp gösterdim. “Kesemde bulduğum şeyi hatırlıyor musun? Hani öyle cevher olmaz demiştin? Sahiden değilmiş, yaralı insanlara bazen deva olan bir taş. Baldanders’ı da bununla iyileştirmek istedim ama bana izin vermedi.”

Pençe’yi Jolenta’nın kafasına uzattım, sonra da sırtındaki berelerde gezdirdim ancak taş parlamadı, hiçbir iyileşme emaresi yoktu. “İşe yaramıyor,” dedim. “Mecburen onu ben taşıyacağım.”

“Omzuna al, öbür türlü taşırsan canı çok yanar.”

Terminus Est’i Dorcas aldı, ben de önerdiği şekilde kadını omzuma attım. Jolenta neredeyse bir adam kadar ağırdı. Jolenta gözlerini açmadan önce uçuk yeşil ağaçların gölgesinde epey ilerledik. Ayıldıktan sonra bile yardımsız ayakta duracak veya yürüyecek durumda değildi. Parmaklarını tarak gibi kullanarak olağanüstü saçını geriye attı da gözyaşlarının iz bıraktığı oval yüzünü görebildik. “Doktor onunla gitmeme izin vermedi,” dedi.

Dorcas başıyla onayladı. “Öyleymiş.” Yaşça kendisinden çok daha küçük birisiyle konuşur gibiydi.

“Mahvolacağım.”

Niye öyle dediğini sorduysam da kafasını iki yana sallamakla yetindi. Biraz sonra dedi ki: “Sizinle gelebilir miyim Severian? Hiç param yok. Baldanders doktordan aldığım paraya el koydu.” Dorcas’a göz ucuyla baktı. “Onun da parası var, benimkinden fazla. Doktorun sana ödediği kadar.”

“Biliyor,” dedi Dorcas. “Benim param onun parası sayılır, dilerse alabilir.”

Konuyu değiştirdim. “Belki ikiniz de biliyorsunuzdur, Thrax’a gitmeyebilirim, en azından hemen. Önce Pelerinler mezhebini bulmadan gidemem.”

Jolenta bana delirmişim gibi baktı. “Duyduğuma göre dünyayı dolaşıyorlarmış. Ayrıca onlar sırf kadınları kabul ediyor.”

“Aralarına katılmak değil, sadece onları bulmak istiyorum. En son haber aldığımda kuzeye gidiyorlardı. Nerede olduklarını bir öğrensem oraya giderim, tekrar güneye dönmemi gerektirse bile.”

“Sen nereye ben oraya,” dedi Dorcas. “Thrax’a gidilmeyecekse gidilmesin.”

“Benimse gidecek hiçbir yerim yok,” dedi Jolenta iç geçirerek.

Jolenta yardımsız yürüyecek duruma gelince Dorcas’la ikimiz biraz önden gitmeye başladık. Arada sırada arkama dönüp bakarak onu kolaçan ediyordum. Artık ağlamıyordu ama Dr. Talos’un refakatindeyken tanık olduğum güzelliğinden eser kalmamıştı. Eskiden yürüyüşü mağrurdu, hatta kibirli. Dimdik durur, muhteşem gözleri zümrüt gibi çakar-
dı. Oysa şimdi bitkinlikten omuzları düşmüş, yere bakarak yürüyordu.

“Doktor ve devle ne konuştun?” diye sordu Dorcas yürüdüğümüz esnada.

“Anlattım ya,” dedim.

“Yüksek sesle konuştuğun için söylediğini duydum. ‘Uzlaştırmacı kimdi biliyor musun?’ dedin. Ama kendin de bilmediğin için mi yoksa onların bilip bilmediğini öğrenmek için mi sordun, orasını çözemedim.”

“Çok az bilgim var, aslına bakarsan hiç. Bazı tasvirlerini gördüm ama birbirlerinden o kadar farklıydı ki aynı adam olmasına imkân yok.”

“Efsaneler var.”

“Dinlediklerimin çoğu çok aptalca. Keşke Jonas burada olsaydı, Jolenta’yla ilgilenirdi. Uzlaştırmacıyı da bilirdi belki. Jonas Hazin Kapı’da karşılaştığımız adam, merkep sırtında gidiyordu hani. Bir süreliğine bana iyi arkadaşlık etti.”

“Şimdi nerede?”

“Dr. Talos da sordu bunu. Bilmiyorum, o konuyu dillen-

dirmek de istemiyorum. Konuşasın varsa bana Uzlaştırıcıdan bahset.”

Aptalcaydı kuşkusuz, ama o ismi anar anmaz ormana ağır bir sessizlik çöktüğünü hissettim. En yüksekteki dalların arasında rüzgâr yatalak bir hastanın iniltisi gibi uğuldadı. Işığa hasret yaprakların soluk yeşili, açlık çeken çocukların ölgün simalarını çağırıyordu.

“Onu bilen kimsecikler yok,” diye söze girdi Dorcas. “Muhtemelen senden de az bilgi sahibiyim. Bildiklerimi nereden öğrendiğimi bile hatırlamıyorum artık. Neyse, kimilerine göre güya çocuk kadarmış. İnsan olmadığını söyleyenler de var, kakojen de değilmiş ama rivayete göre, en somut ifadesiyle, bizim gerçekliğimizi oyuncakçılardaki karton evlerden farklı görmeyen üstün zekâlı bir ırktanmış. Güya bir keresinde can çekişen bir kadının elini tutmuş, diğer eliyle de bir yıldız, o anda kâinatı insanlıkla, insanlığı kâinatla uzlaştıracak güce kavuşmuş ve eski bir anlaşmazlığa son vermiş. Ortadan kaybolurmuş, sonra da herkesin öldü zannettiği bir anda tekrar belirirmiş, hatta gömüldükten sonra tekrar ortaya çıktığı zamanlar da olmuş. Hayvan suretine bürünebilir, insan dilini konuşabilirmiş. Dini bütün bazı kadınlara gül suretinde görünürmüş.”

Maske giyme törenimi anımsadım. “İdamı sırasında Kut-sal Katharine’e olduğu gibi herhalde.”

“Karanlık rivayetler de var.”

“Anlatsana.”

“Beni ürkütmüştü,” dedi Dorcas. “Şimdi hiçbirini anımsamıyorum. Şu yanında taşıdığın kahverengi kitapta hiç bahsi geçmiyor mu?”

Kitabı çıkarıp baktım, meğer bahsi geçiyormuş, ama yürürken rahat okuyamayacağım için tekrar keseme koyup o bölümü kamp kurduğumuzda okumaya karar verdim. Mola vermemize az kalmıştı zaten.

Thrax Yolunda

Akşama kadar virane ormanda yürüdük. Karanlık bastıktan bir saat kadar sonra Gyll'dan daha küçük ve daha hırçın bir ırmağın kıyısına ulaştık. Öbür kıyıda koca bir şeker kamışı tarlası vardı ve ay ışığı sayesinde akşam esintisiyle dalgalandığını görebiliyorduk. Jolenta biraz uzakta yorgunluktan hıçkırarak ağlamaya başlayınca Dorcas'la mola vermeye karar verdik. Terminus Est'i ormandaki ağaçların kalın dallarına çalarak köreltmeyi asla göze alamayacağım için yakacak odun sıkıntısı yaşayabilirdik. Yolda bulduğumuz ölü dallar rutubetten ıslaktı ve çürüyüp sünger gibi olmuştu. Nehir yatağı bol miktarda çıralık sağladı, hepsi eğri büğrü olup koflaşmış, kuruyup sertleşmişti. Ateşleyicimin artık yanımda olmadığını bir sürü çırayı kırıp yakacak şekilde istifledikten sonra hatırladım. Özerk'e bırakmıştım. Ayrıca Dr. Talos'un avucunu hrisosla dolduran "yüksek yetkili kâhya"nın o olduğu kanaatindeydim. Neyse ki Dorcas'ın ufacık bohçasında çakmaktaşı, masat ve kav vardı da harlı bir ateş yakmamız uzun sürmedi. Jolenta vahşi hayvanlardan korkuyordu. Ta Mutlak Yuva'nın bahçelerine kadar uzanan bir ormanda tehlikeli canlıların barınmasına askerlerin izin vermeyeceğini ona izah edene kadar çok uğraştım. Sırf içi rahat etsin diye kalın dallardan üç tane

meşale yapıp yakarak hazır ettik, böylece korktuğu yaratıklardan biri yaklaşacak olursa meşaleyi kaptığımız gibi kovalayabilirdik.

Hayvan falan gelmedi, ateşimiz sivrisinekleri de kovuyordu. Sırtüstü uzandık ve uçuşan kıvılcımları seyrettik. Özerk'in Mutlak Yuva'ya dönen ya da cepheye giden nazırları ve generalleri ta tepemizde uçarlarıyla mekik dokudukça ışıkları bir anlığına yapay bir şafak aydınlığı yaratıyordu. Dorcas'la ikimiz onları seyrederken varsayımlar yürüttük, aşağı bakıp da –sadece bir anlığına çünkü çabucak fır dönerek uzaklaşıyorlardı– kızıl yıldızımızı gördüklerinde acaba neler düşünüyorlardır diye; sonra da bizim onları merak ettiğimiz kadar onlar da bizi merak ediyordur dedik, kimin nesiyyiz, nereye gidiyoruz, amacımız ne. Dorcas bana bir şarkı söyledi. Bir kavaklıkta, güz yaprakları arasında dolaşarak eski dostlarını hasretle anan bir kızla ilgiliydi şarkısı.

Jolenta kamp ateşimizle ırmağın arasına yatmıştı, galiba orada kendisini daha güvende hissettiği için. Dorcas'la ikimiz ateşin öbür tarafındaydık, mümkün olduğunca gözden ırak kalmak istediğimizden değil sadece, Dorcas kıyıyı yalayarak akan kapkara soğuk suların görüntüsünden de sesinden de hoşlanmadığını söylediği için. “Solucana benziyor,” dedi. “Abanoz rengi koca bir yılan gibi, şimdi karnı tok ama acıktığında bizi nerede bulup yiyeceğini biliyor. Yılanlardan korkmaz mısın Severian?”

Meğer Thecla korkuyormuş. Bu soru üzerine korkusu zihnime gölge düşürünce kafa sallayarak onayladım.

“Duyduğuma göre kuzeyin kızgın ormanlarında Tüm Yılanların Özerk'i Uroboros imiş, Abaia'nın biraderi, hatta peşine düşen avcılar deniz altında bir tünel keşfedince bunu onun ini sanmış, ağzından içeri girerek ta kursağından aşağılara inmişler, ölmüşler yani ama kendilerini hâlâ hayatta sanıyorlarmış. Gerçi Uroboros'un muazzam büyük bir nehir

olduğunu öne sürenler de var, kendi kaynağına ya da denize dökülür, kendi başını yutarmış.”

Dorcas tüm bunları anlatırken iyice yanıma sokulmuş, ben de kolumu beline dolamıştım. Benimle sevişmek istediğini anladım, ne var ki ateşin öbür tarafında Jolenta'nın uyup uyumadığından emin değildik. Hakikaten de zaman zaman yılan gibi kıvranıyordu, dolgun kalçaları ve ince beli yüzünden öyle görünüyordu belki, dalga dalgaydı saçları. Dorcas aşırı temiz, narin suratını benimkine yaklaştırdı. Onu kucaklayıp öptüm, şehvetle titreyerek.

“Çok üşüyorum,” diye fısıldadı.

Çıplaktı, halbuki soyunduğunu görmemiştim. Pelerinimi omuzlarına attığım sırada teni –benimki gibi– yalaz sıcağından kızarmıştı. Ufacık ellerini kıyafetimin altına sokup beni okşadı.

“Çok güzel,” dedi. “Pürüzsüz.” Sonra da (daha önce de çiftleştığımız hâlde) “Fazla küçük gelmez miyim?” dedi, çocuk gibi.

255

Uyandığımda Ay (Mutlak Yuva'nın bahçelerinde bana rehberlik eden Ay'ın aynısı olması inanılır gibi değildi) batı ufkunun yükselmesiyle kaybolmaya yüz tutmuştu. Zümrüt rengi ışığı nehre vurmuş, her dalgasına kara bir gölge düşürmüştü. Nedendir bilmem huzursuzlandım. Jolenta'nın hayvan korkusu birden o kadar da aptalca gelmez oldu. Kalktım ve Dorcas'la ikisinin emniyette olduğuna kanaat getirdikten sonra biraz daha yakacak topladım çünkü ateşimiz sönmek üzereydi. Jonas'ın genellikle geceleri ortaya çıktıklarını söylediği yakarcalar da hatırımdaydı, bekleme odasındaki mahluklar da. Tepemde gece kuşları uçuyordu, üstelik yalnızca baykuşlar değil –onlara Hisar'ın harabe burçlarında yuva yapanlarından aşınaydım– yuvarlak ve güdük kafalı, sessiz uçan geniş kanatlı kuşlar da vardı, kuyruğu iki ya da üç çatallı başka cins kuşlar, suya dalacakmış gibi yapıp teğet geçen ve cıvıdayarak uçan kuşlar. Arada sırada hiç görmediğim

kadar iri güveller ağaçtan ağaca uçuyordu. Desenli kanatları insan kolu kadar uzundu, bir de kendi aralarında insan gibi konuşuyorlardı ama sesleri neredeyse işitilmeyecek kadar tizdi. Ateşi küredikten sonra kılıcımı gözden geçirdim ve bir süre Dorcas'ın uyumasını seyrettim, masum yüzünü, uzun kirpikli gözlerini. Ardından tekrar uzandım ve takımyıldızlar arasında gezen kuşları seyre koyuldum, yakamı asla bırakmayan anılar âlemine acısıyla tatlısıyla dalarak.

Çırakbaşı olmamın ertesinde kutlanan Kutsal Katharine bayramını anımsamaya çalıştım ama kutlamaların daha hazırlık safhasına kadar gelmemiştim ki başka anılar zihnime üşüşüp hepsine baskın çıktı. Mutfağımızda çalıntı bir kadeh şarabı dudaklarıma götürdüm, sonra bir de baktım ki ılık süt akan bir memeye dönüşüvermiş. Meğer anamın memesiymiş. Sayısız nafile girişimin ardından nihayet ona ulaşmanın verdiği (hafızamdan tümüyle silinmiş) sevinçle içim içime sığmadı. Ona sarılmak için kollarımı uzattım, elimden gelseydi kafamı kaldırıp yüzüne de bakacaktım. Benim annem olduğu kesin, zira işkencecilerin aldığı çocuklar ana kucağı nedir bilmezler. Görüş alanım kararıp daraldı, derken Thecla'nın metal hücre duvarını gördüm. Götürülüp bağlandığı aparatta birazdan çılgınlık atacak, Allowin'in Kolyesi'yle soluğu kesilecekti. Onu alıkoymaya ve hatırayı mimlemeye çalıştım, mimleyeyim ki dilediğim zaman o âna geri dönebileyim. Onu kendime bağlamaya çalıştığım hâlde soldu, rüzgâr şiddetlenince dağılan sis misali ayrıştı.

Yine çocuktum... bir kızdım... Thecla. Pencereleri ayna olan muhteşem bir odadaydım, aynalar hem ışıklıydı hem yansımali. Etrafımda benden iki misli veya daha uzun boylu güzel kadınlar vardı, her biri soyunmakla meşgul. Ağır bir parfüm kokusu hâkimdi. Birini arıyordum ancak bu servi boylu kadınların boyalı yüzlerine baktıkça, ki sahiden kusursuz güzellikteydiler, aradığım kadını görünce tanıyacağımdan kuşkulanmaya başladım. Gözyaşları yanaklarımdan

aşağı süzülüyordu. Kadınların üçü yanıma koştı. Tek tek yüzlerine baktım. Gözleri birer ışık noktası hâlinde ufacık oldu. Dudağının kenarında kalp şeklinde bir iz olan en yakınımdaki kadın perdeli kanatlarını açiverdi.

“Severian.”

Doğrulup oturdum, anıların hangi noktada rüyaya dönüştüğünü kestiremeden. Hoş ama çok kalın bir sesti, daha önce de duyduğumun bilincindeydim ama hemen hatırlamadım. Ay artık neredeyse batı ufkunun ardındaydı, ateşimiz de ikinci ölümünü yaşıyordu. Dorcas yırtık pırtık pikeyi kenara atmış uyuyordu, peri bedeni akşam serinliğinde sere serpe. Onu o hâlde görünce, solgun teni cılız ay ışığında her zamankinden daha solgun, bir tek köz ateşe yakın tarafı kızarık, hiç tatmadığım bir şehvet duydum. Adamnian Basamakları'nda Agia'ya sarıldığım zaman bile hissetmemiştim böylesini. Jolenta'yı ilk kez Dr. Talos'un sahnesinde gördüğümde, Thecla'yı hücre sine alelacele soktuğum her seferinde bile. Oysa arzuladığım Dorcas değildi. Daha yeni tadına varmıştım onun, ayrıca temsil öncesinde Jolenta'ya sahip olduğumdan ziyadesiyle şüphelenmeseydi ya da ateşin öbür tarafından Jolenta'nın seyretme ihtimali bulunmasaydı bedenini kolayca teslim etmezdi sanıyorum, her ne kadar beni sevdiğine yürekten inansam da. Arzuladığım Jolenta da değildi, yan dönük horul horul uyuyordu zaten. İkisini birden arzuluyordum, hatta Thecla'yı, Gök Yuva'da Thecla kılığına giren isimsiz hayat kadını, Thea'nın yerini alan arkadaşını, Mutlak Yuva'nın merdivenlerinde rastladığımı kadını da. Agia'yı da, Valeria'yı, Morwenna'yı ve daha binlercesini. Cadıları hatırladım, yağmurlu gecelerde Eski Avlu'daki çılginca danslarını ve azgınlıklarını; kızıl cübbeli Pelerinler'in soğuk, bakir güzelliğini.

“Severian.”

Rüyada değildim. Ormanın eteğindeki dallara tünemiş uyuyan kuşlar sestten ürktü. Terminus Est'i çektim, seher

vaktinin soğuk ışığı yalımına vursun ki benimle konuşan her kimse anlasın silahsız olmadığımı diye. Yine sessizlik çöktü, olağan gece vakti sessizliğinden bile ıssızdı ortalık. Bekledim, adımları seslenen kişinin yerini belirlemek için yavaşça etrafıma bakınarak, oysa tam yerini biliyormuşum gibi görünsem daha iyi olurdu, farkındaydım. Dorcas kıpırdanıp inledi ama ne Jolenta uyandı ne de o. Ateşin çıtırtısından başka ses yoktu, sabah yeliyle hışırdayan yapraklar, bir de suyun şırıltısı.

“Neredesin?” diye fısıldadım ama yanıt gelmedi. Gümüş suları şapırdatarak bir balık sıçradı ırmaktan, sonrası yine sessizlik.

“Severian.”

Pes olsa da kadın sesiydi, kösnül, işveli. Agia’yı hatırlayınca kılıcımı kınına sokmadım.

“Sıgılık...”

Sırtımı ormana döneyim diye beni kandırmaya çalıştığından çekinsem de nehre göz gezdirdim, ateşimizin yaklaşık iki yüz adım ötesine.

“Bana gel.”

Kandırmaca değildi, en azından ilk başta çekindiğim anlamıyla kandırmaca değildi. Ses sahiden de nehirden geliyordu.

“Gel. Lütfen. Durduğun yerden seni duyamıyorum.”

“Konuşmadım ki,” dedim ama yanıt gelmedi. Bekledim, Dorcas ve Jolenta’yı yalnız bırakmaya gönülsüzdüm.

“Lütfen. Suyu güneş değince burada kalamam. Bu fırsat bir daha doğmayabilir.”

Nehir yatağı, sıgılıkta aşağı ya da yukarı kesimlere göre biraz daha genişti ve sarı kumlarda yürüyüp ayaklarımı hiç ıslatmadan adacığın neredeyse ortasına kadar gidebilirdim. Yeşile çalan suyun solumda kalan kısmı bir sıgılaşp bir derinleşiyordu. Sağımda kalan kısmındaysa yaklaşık yirmi adım genişliğinde derin bir gölet oluşturmuştu ve sürekli bir akıntı vardı. Terminus Est’i iki elimle kavrayıp küt ucunu ayak-

larımın arasına gömerek kum adacıkta dikildim. “Geldim,” dedim. “Neredesin? Şimdi beni duyabiliyor musun?” Nehrin kendisi yanıt vermişçesine sudan aynı anda üç balık sıçradı, ardından bir kez daha, suda bir dizi küçük infilak yaratarak. Kahverengi sırtında sarı ve siyah halkalar olan bir su mokaseni neredeyse ayak ucuma kadar geldi, sıçrayan balıklara kızmış gibi dönüp tısladı, sonra da sığlığın uç tarafına yönelip kıvrıla kıvrıla aheste uzaklaştı. Gövdesinin kalınlığı kolum kadar vardı.

“Korkma. Bak. Gör beni. Sana zarar vermeyeceğimi bil.”

Rengi zaten yeşil olan su daha da yeşerdi. Altında bin tane zümrüt dokunaç kıvranıyor ama asla sudan dışarı çıkmıyordu. Korkacağıma büyülenmiş bir hâlde seyrederken, dokunaçların arasında genişliği üç arşın beyaz bir değirmi belirdi ve yavaşça yüzeye çıktı.

Suları yararak üç karış dışarı çıkınca anladım ne olduğunu, onu da gözlerini açması sayesinde. Suyun içinden bana bakan bir surattı bu. Baldanders’ı kendisine oyuncak bebek edebilecek bir kadının suratı. Gözleri kızıldı, koyu kırmızı dudakları da öyle dolgundu ki ilk bakışta dudağa bile benzetemedim. Ağzındaki dişleri sipsivriydi. Yüzünü çevreleyen yeşil dokunaçlar aynı zamanda saçıydı.

“Senin için geldim Severian,” dedi. “Hayır, rüya görmüyorsun.”

Abaia'nın Odalığı

“Bir defasında seni rüyamda görmüştüm,” dedim. Suyun altındaki çıplak bedenini belli belirsiz seçebiliyordum, muazzam iriydi ve parlıyordu.

“Devi gözlüyorduk, o sayede bulduk seni. Heyhat fazla sürmedi, onunla yollarınız ayrılınca seni gözden yitirdik. Nefret uyandırdığını zannettin, halbuki ne kadar sevildiğinden bihaberdin. Dünyanın tüm deryaları ardından yas tuttu, tuzlu gözyaşları döktü dalgalar, kederlerinden kayalara çarptılar kendilerini.”

“Benden ne istiyorsunuz?”

“Sadece sevgini. Sadece sevgini.”

Bunu derken sağ elini sudan çıkardı, beş tane beyaz kütle yapılmış bir sal gibiydi. İşte, burada, parmak ucunda kendi âleminin haritasını taşıyan canavarın eliydi bu.

“Güzel değil miyim? Tenin benimkinden daha pak, dudakların daha kırmızı diye mi?”

“Nefes kesicisin,” dedim içtenlikle. “Ama izninle sorabilir miyim, onunla tanıştığım sırada Baldanders'ı neden gözetliyordunuz? Bir de madem bana bu kadar meraklısınız, niçin o yokken de gözetlemediniz?”

“Devi izliyoruz çünkü büyüyor. O da bizim gibi, ata-kocamız Abaia gibi. Yeryüzü artık onu taşıyamaz hâle gelince er geç suya dönecek. Ama sen şimdiden gelebilirsin dersen. Suda

soluyabileceksin –hediyemiz olsun sana– hem de buranın kıt havasını soluduğun gibi rahatlıkla, ayrıca ne zaman arzu edersen karaya dönebilir, tacını takabilirsin başına. Bu Cephissus nehri Gyoll’a dökülür, Gyoll da huzurlu deryaya. Mercan ve inci yataklarını yunus sırtında gezebilirsin. Kız kardeşlerimle beraber sana unutulmuş kadim şehirleri gösteririz. Senin soyundakiler yüzlerce nesil boyunca o şehirlerde üreyip öldüler, lakin siz yeryüzündekilerin hiç haberi olmadı.”

“Benim taç takacağım falan yok,” dedim. “Beni başkasıyla karıştırıyorsun.”

“Hepimiz yanında olacağız, aslan balığı sürülerinin gezdiği kızıl beyaz mesirelerde.”

Su perisi çenesini yavaşça yukarı kaldırıncaya yüzü tabak gibi ortaya çıktı, şimdi yalnızca başının arkası sudaydı. Arından beyaz gırtlak gözüktü, kızıl uçlu memeleri de sudan sıyrılırken böğründen küçük çağlayanlar döküldü. Binlerce köpük oluştu nehirde. Suya sırtüstü uzanmıştı artık, mermer ayaklarından bükümlü saçlarına kadar boyu en az kırk gez vardı.

Bu satırları okuyan hiç kimse, bu canavara nasıl yakınlık duyabildiğine muhtemelen anlam veremez. Ona inanma eğilimindeydim, onunla gidesim vardı, tıpkı boğulmak üzere olan bir adamın havaya muhtaç kalması gibi. Vaatlerine tümünden kanmış olsaydım her şeyi unuttur, anında suya atlardım.

“Bir tacın var, sadece henüz varlığından habersizsin. Saniyor musun ki sayısız suda kulaç atan –hatta yıldızlar arasında dolaşan– bizler tek bir anla sınırlıyız? Başına gelecekleri gördük, başına gelenleri de. Daha düne kadar avucumda yatıyordun, Gyoll’da ölmeyesin diye seni yosun öbeklerinin arasından kurtarıp yukarı çıkardım, şu ânı yaşayacağını bilerek.”

“Bana suda soluma gücü bahşet,” dedim, “sonra izin ver de sığlığın öbür tarafında deneyeyim. Gerçeği söylediğini anlarsam seninle gelirim.”

O dev dudakların aralandığını gördüm. Bulunduğum yerden duyabileyim diye ne kadar yüksek sesle konuştuğunu bilemiyorum ancak lafı üzerine sudan yine balıklar sıçradı.

“O kadar kolay değil. Benimle gelmen lazım, güvenerek, bir anda oluverecek. Gel.”

Bana elini uzattı, aynı anda Dorcas’ın canhıraş feryadını işittim.

İmdadına koşmak üzere arkama döndüm. Su perisi bekleyecek olsaydı geri dönerdim sanırım. Beklemedi. Nehir yatağı deniz gibi kükreyerek kabardı. Boyumu aşan bir dalga hâlinde vurdu, kayaya toslamış kadar oldum, beni bir dal parçasıymışım gibi önüne katıp paldır küldür sürükledi. Biraz sonra, sular çekilince, kendimi kıyının ta yukarısında buldum, sıırıslıklam, berelenmiş, kılıçsız. Elli adım kadar ötede su perisinin beyaz gövdesi yarıya kadar suyun dışındaydı. Suyun desteğinden yoksun kalınca, kemikleri gövdesinin ağırlığını taşıyamadığından olsa gerek, çuval gibi yığılmış, saçı da ıslak kumlara yayılmıştı. Baktığım esnada burun deliklerinden suyla karışık kan sızıyordu.

Kaçtım. Ateşin başındaki Dorcas’a yetiştığımde su perisi sığılığın sularını bulandıran bir girdap yaratarak ortadan kaybolmuştu.

Dorcas’ın yüzü neredeyse bembeyazdı. “Neydi o?” diye fısıldadı. “Sen neredeydin?”

“Demek sen de gördün. Ödümü patlattın...”

“Ne korkunç.” Dorcas kollarıma kapanıp sımsıkı sarıldı. “Korkunç”

“O yüzden bağırmadın ama, değil mi? Sudan sıyrıldığı son âna dek onu ta buradan görmüş olamazsın.”

Dorcas ateşin öbür tarafını işaret etti. Jolenta’nın yattığı yerin kanla ıslanmış olduğunu gördüm.

Sol bileğimde iki tane ince kesik vardı, her biri yaklaşık başparmağım boyunda. Pençe’yi kesiklere sürdüğüm hâlde kanı bir türlü dinmedi. Dorcas’ın zaten az sayıdaki giysile-

rini yırtıp sargı yaptık. Sonra küçük bir tavada kaynattığım iğneyle açık yaraları diktim. Tüm bunlar olurken Jolenta yarı baygındı. Arada sırada gözlerini açıyor ama hemen yumuyordu. Bakışları da donuktu. Sadece bir kez konuştu. “Şimdi anlamışsındır, kutsallığına hürmet gösterdiğin bu muhterem, sana sunacağım tüm teklifleri hem tasvip edendir hem öğütleyen. Yeni Güneş doğmadan evvel yeni bir başlangıç yapalım,” dedi. O anda bunun temsildeki repliklerinden biri olduğunu anlayamadım. Kanaması durunca onu kuru bir yere yatırıp temizledik. Sular çekilince yine daha önce gittiğim yere gittim ve biraz aradıktan sonra, ıslak kuma gömülmüş Terminus Est’i buldum. Bir tek topuzu görünüyordu, iki parmak kadar da kabzası.

Yalımını temizleyip yağladım, ardından Dorcas’la ne yapacağımızı tartıştık. Ona Baldanders ve Dr. Talos’la tanışmadan önce gördüğüm rüyayı anlattım, sonra da Jolenta’yla ikisi uyurken su perisinin sesini işittiğimi ve bana söylediklerini.

“Sence hâlâ orada mıdır? Kılıcını bulmak için tekrar gittin. Suyun içinde görebildin mi, kıyıya yakın mı acaba?”

Kafamı iki yana salladım. “Sanmıyorum. Beni durdurmak için nehirden çıkmaya teşebbüs edince yaralandı, ayrıca soluk tenine bakılırsa gündüz vakti berrak bir havada, suyu Gyoll’dan daha sığ bir ırmakta uzun süre kalabileceğinden kuşkuluyum. Yok, orada olsaydı bile göremezdim herhalde, su fazla bulanık.”

Tek dizine çenesini dayayarak yerde otururken hiç olmadığı kadar çekici görünen Dorcas bir süre sustu. Gözü doğudaki bulutlara dalmıştı, kiraz kırmızısı göğ, umut uyandıran sonsuz şafağın alev rengine. En sonunda dedi ki: “Seni çok fena arzuluyor olsa gerek.”

“Sudan çıkacak kadar mı yani? Bence o kadar irileşmeden önce karada dolaştığı günler çok eskide kalmış, artık karaya ayak basmadığını hiç değilse bir anlığına unutmış olmalı.”

“Ama bu uğurda pis Gyoll’u yüzerek aşip bu ufacık nehre

kadar gelmiş. Yolumuz denk düştüğünde seni ele geçirmeye niyetlenmiş olmalı ama sığlığa çıkamayacağını anlayınca seni yanına çağırmış. Her halükârda yıldızlar arasında yüz-meye alışkın birisi için hoş bir yolculuk sayılmaz.”

“Ona inandın mı yani?”

“Sen gittikten sonra Dr. Talos’la kaldığımda, hem o hem de Jolenta bana yolda karşılaştığımız insanlara çabuk kandığını söylerlerdi, Baldanders’ın dediklerine, hatta kendi dediklerine de; ahmaksın derlerdi. Yine de bence yalancı denen insanlar bile yalandan çok gerçeği dile getirirler. Öylesi çok daha kolaydır. Seni kurtardığına dair söyledikleri gerçek değilse bunu niçin dillendirsin ki? Düşünürsen bu açıklamasının ürkütücü bir yanı da var aslında. Varsayalım yıldızlar arasında yüzemiyor, bunu söylemesi ne kadar gereksiz bir ayrıntı. Seni rahatsız eden bir şey var yalnız. Yüzünden anlıyorum. Neyin var?”

Özerk’le karşılaşmamın ayrıntısına girmek istemediğimden dedim ki: “Vaktiyle bir resim görmüştüm –bir kitaptaydı– fezada yaşayan bir canlının tasviriydi. Kanatlıydı. Kuş kanadı gibi değil ama alacalı bulacalı, zar gibi bir maddeden devasa kanatları vardı. Yıldızlara doğru kanat çırpıyordu.”

Dorcas ilgi gösterdi. “Kahverengi kitabında mı?”

“Yok, başka kitapta. Yanımda değil.”

“Bak hatırıma ne geldi, hani Uzlaştıracıdan bahsediyor mu diye kahverengi kitabına bakacaktık. O yanında mı peki?”

Yanımdaydı. Çıkardım. Islanmıştı hâliyle. Açarak güneşe bıraktım ki yaprakları kurusun, Urth yüzünü yine güneşe dönünce peydahlanan meltemde savrulsun. Biz konuşurken yapraklar kendiliğinden usulca açılıyor, muhabbet arasında gözüm erkeklerin, kadınların ve canavarların resimlerine takılıyordu. Hepsi bu sayede zihnime kazındı, hâlâ da hatırımdadır. Arada sırada ışık vurdukça da cümleler, hatta kısa paragraflar ilişti gözüme, metalik mürekkebi güneşte kamaşınca bir anlığına görünüp kaybolan satırlar: “ruhsuz savaş-

çıl!" "cart sarı" "suda boğularak." Ardından şunlar: "Bunlar kadim çağlardır, dünyanın kadim zamanlarından." Sonra da şu: "Cehennemin sınırları yoktur, hududu çizilmemiştir zira yaşadığımız yerdir Cehennem ve biz neredeysek orasıdır Cehennem."

"Şimdi okumak istemiyor musun?" Dorcas sordu.

"Hayır. Jolenta'nın başına ne geldiğini duymak istiyorum."

"Bilmiyorum. Uyuyordum, rüya da görüyordum... hep gördüğüm rüyalardan. Bir oyuncak dükkânındaydım. Duvardaki raflara bebekler diziliydi, tam ortadaki bir kuyunun ağzına da bebekler oturtulmuştu. Yavrumun bebekle oynamayacak kadar küçük olduğunu düşündüğümü hatırlıyorum ama hepsi çok güzeldi. Küçüklüğümden beridir oyuncak bebek almamıştım, böylece bir tanesini almaya karar verdim, hem çocuğuma da saklarım, o zamana kadar da arada bir çıkarıp bakarım, belki odamdaki aynanın yanına koyarım dedim. En güzelini seçtim, kuyunun ağzında oturanlardan biriydi. Satıcı paketlemek üzere alırken bebeğin Jolenta olduğunu fark ettim, o anda adam bebeği elinden düşürdü. Kuyunun ta diplerine, kapkara suyun içine yuvarlandığını gördüm. Birden uyandım. Hâliyle de kalkıp bakmaya gittim iyi mi diye..."

"Sonra da onu kanlar içinde mi buldun?"

Dorcas başıyla onayladı, açık sarı saçı güneşte pırıl pırıldı. "Sana seslendim -iki kez- derken seni sığığın orada gördüm, şu yaratık da sudan çıkmış peşinden geliyordu."

"Benzin attı, bu kadar korkman için ortada sebep yok," dedim. "Jolenta'yı bir hayvan ısırması, belli. Ne cinstir bilmem ancak ısırığa bakılırsa gayet küçük bir hayvanmış, yani keskin dişli ve cibilliyetsiz diğer küçük hayvanlardan pek farkı olmadığı için fazladan korkmak lüzumsuz."

"Severian, kuzeyin iç kesimlerinde kan yaraları olduğunu işittiğimi hatırlıyorum. Çocukluğumda birisi onları

anlatarak beni korkuturdu. Bir keresinde evimize alelade bir yarasa girmişti, yaşça daha büyüktüm o zaman. Biri hayvanı öldürdü, ben de babama bu kan yarasası mıydı, o tür yaratıklar sahiden var mı diye sordum. Var dedi, ama kuzeyde yaşarlarmış, arzın merkezindeki puslu ormanlarda. İnsanları uykudayken ısırır, geceleri hayvanları paralamış bunlar. Salyaları da zehirliymiş, o yüzden ısırıkları yerin kanı dinmezmiş.”

Dorcas susup ağaçlardan yukarı baktı. “Babamın dediğine göre nehir boyundaki şehir tarih boyunca kuzeye yayılmış. Gyoll’un denizle birleştiği yerde bir otokton köyü olarak kurulmuş. Kan yarasalarının uçtuğu bölgeye kadar uzanmışsa feci. Oradaki metruk binalara tünemiş de olabilirler. Mutlak Yuva’daki insanların vah hâline o zaman. O kadar uzağa yürümüş olamayız herhalde.”

“Özerk’e de yazık öyleyse,” dedim. “Yalnız senin daha önce geçmişinden bu kadar çok bahsettiğini işittiğimi sanmıyorum. Babanı anımsıyor musun, yarasanın öldürüldüğü evi?”

Ayağa kalktı; metin görünmeye çalışsa da titrediğini görebiliyordum. “Her sabah daha çok anımsıyorum, rüyalarım sayesinde. Severian, hemen gitmemiz gerek. Jolenta zayıf düşecek. Karnını doyurması, temiz su içmesi lazım. Burada kalamayız.”

Ben de kurt gibi acıkmıştım. Kahverengi kitabı keseme geri koyduktan sonra yeni yağladığım Terminus Est’i de kınına soktum. Dorcas azıcık eşyasını koyduğu bohçasını topladı. Ardından yola düştük, sığılığın hemen yukarısındaki falezi takip ederek. Jolenta tek başına yürüyemediği için ona iki yandan destek veriyorduk. Suratı süzgündü. Kaldırdığımızda bilinci yerindeydi ama o zamandan beridir nadiren konuşmuştu. Söyledikleri de bir veya iki kelimedenden ibaretti. Dudaklarının ne kadar ince olduğunu ilk kez fark ettim, bir de şimdi alt dudağı gevşeyip sarkınca dişleri ve mosmor

dişetleri açığa çıkmıştı. Daha düne kadar etine dolgun olan bedeni sanki balmumu gibi erimişti. Eskiden onun yanında Dorcas'ın çocuk gibi kaldığı olgun kadın görüntüsünü yitirmiş, gençliğinin baharında gözüken Dorcas'a kıyasla pörsük bir yaz sonu çiçeğini andırır hâle gelmişti.

Şeker kamışlarının iki yanda boyumu geçtiği tozlu dar yolda yürüdüğümüz sürece, tanışalı çok olmamışken onu niçin bu kadar çok arzuladığıma kafa yorup durdum. Herhangi bir afyondan daha dayatmacı, kusursuz ve güçlü hafızam onun ilk karşılaştığım hâlini getiriyordu gözümün önüne, Dorcas'la beraber gece vakti bir korudan çıkıp da Dr. Talos'un kır sahnesinin ışıklarıyla karşılaştığımız zamanki hâlini. Hayatımın en muhteşem sabahında kuzeye gitmek üzere yollara düştüğümüzde, tıpkı önceki gece kandilin titrek ışığında olduğu gibi gün ışığında da gözüme mükemmel gözükmesi ne tuhaftı.

Aşk ve şehvet akrabadır derler. Jolenta'nın cansız kolu boynuma sarılmış yürürken ben de aynısını düşündüm. Halbuki aslında doğru değildir. Bilakis, kadınların aşkı hayallerimde kurduğum ideal dişiliğin karanlık tarafı olagelmişti hep. Buna Valeria da dahildi, Thecla da, Agia da; hatta Dorcas ve Jolenta da; Vodalus'un kalp yüzlü, kumru sesli kapatması, artık Thecla'nın üvey kardeşi Thea olduğunu öğrendiğim kadın da. O nedenle, şekerkamışı duvarlarının arasında ilerlerken, Jolenta'ya yalnızca acıyarak baktığım ve şehvetin esamesinin okunmadığı sıralarda; sırf sırnaşıklığından, gül pembesi teninden ve muazzam zarif endamından dolayı ondan hoşlandığımı zannetsem de ona âşık olduğumu anladım.

29

Sığırtmaçlar

268 Sabahı şeker kamışlarının arasında kimseciklere rastlamadan yürüyerek geçirdik. Jolenta'nın durumu, görebildiğim kadarıyla ne daha iyiye gidiyordu ne de daha kötüye. Bir yandan açlık, bir yandan onu taşımanın verdiği yorgunluk, bir yandan kızgın güneş derken iki üç kez iflahım kesilir gibi oldu. Ona göz ucuyla baktıkça yanımda sanki Jolenta değil de başka birisi, aşına olduğum ama tam tanıyamadığım bir kadın varmış gibi hissediyordum. Ama kafamı çevirip de baktığımda (zayıf bir histen ibaret) bu izlenim tümünden kayboluyordu.

Az konuşarak yürümeyi sürdürdük. Üstat Palaemon'dan aldığımdan beridir Terminus Est'i taşımak ilk kez o zaman külfetli geldi. Kılıç kayışı omzumu acıtmaya başlamıştı. Üçümüze şeker kamışı kestim, çiğneyip tatlı suyunu emdik. Jolenta suya doymuyor, yardımsız yürüyemediği ve şeker kamışını tutacak takati bile olmadığı için de sık sık durmak zorunda kalıyorduk. O sütun gibi bacakların, narin ayakların ve dolgun kalçaların bu denli güçsüz kaldığına şahit olmak tuhaftı.

Şeker kamışı tarlasının sonuna gündüz vakti ulaştık. Hakiki bir meranın kıyısına, bir çimen deryasına çıkmıştık. Arazi hâlâ biraz ormanlık sayılırdı ama o kadar seyrek ki iki üç ağaçtan fazlası bir arada gözükmüyordu. Bu ağaçların her birine deri kayışla birtakım hayvanlar bağlanmıştı, koca

ön patilerini uzatarak çöreklenmiş yırtıcılar. Çoğu ülkenin o kısmında yaygın rastlanan benekli kaplanlardı ama yeleli aslanlar ile kılıç dişli smilodonlar da gördüm. Hepsinin kemikleri sayılıyordu ama zinde olup bağırانları da vardı. Halk inanışına göre diğer kaplanları, aslanları ve smilodonları korkutmak için bağırırılmış ki büyükbaş sürüsüne saldırmasınlar. Söz konusu sürüler bizim için kedilerden daha büyük tehlike teşkil ediyordu. Boğa sürüleri yanlarına yaklaşan her şeye saldırır. Uzağı göremediklerinden karşılaştığımız her sürüyle aramızda mesafe bırakarak, rüzgârı da karşımıza almaya dikkat ederek ilerledik. Böyle durumlarda Jolenta'nın ağırlığını mümkün olduğunca Dorcas sırtlandı, ben de önden yürüyerek ikisini hayvanlara karşı kolladım. Bir ara boğanın teki saldırdı, kenara sıçrayıp kellesini uçuruverdim. Kuru otlarla ateş yakıp etinin birazını kızarttık.

Akabinde Pençe hatırıma geldi, maymunsuların saldırısını nasıl durdurduğunu anımsadım. Taşı çıkarınca saldırgan kara boğa tırıs adım yanıma gelip burnunu elime sürttü. Jolenta'yı sırtına bindirdik. Dorcas onu tutmak için terkisine oturdu, ben de mavi ışıldayan cevheri hayvanın görebileceği şekilde tutarak başı sıra yürüdüm. En yakınımızdaki başka bir ağaca canlı bir smilodon bağlıydı, türünün gördüğümüz son örneği idi, boğayı ürküteceğinden korktum. Yanından geçip gittiğimiz esnada güvercin yumurtası kadar iri ve sarı gözlerini sırtımda hissettim. Kendi susuzluğumdan anladım hâlini. Cevheri Dorcas'ın eline tutuşturup hayvanın bağına kesmeye gittim. Bir yandan da kesin bana saldıracak diye düşünüyordum. Ayakta duramayacak kadar bitkindi, yığılıp kaldı. Verecek suyum da olmadığından arkamı dönüp uzaklaştım. Öğleyi biraz geçte tepemizde daire çizen leşçil bir kuş gözüme ilişti. Ölümün kokusunu aldıkları söylenir, hatta anımsıyorum da bir iki defasında kalfalar sorgu odasında işleriyle meşgulken biz çıraklar yıkık perde duvarına tüneyen bu cins kuşları, zaten adı kötüye çıkmış Hisar'a daha

da uğursuzluk getirmesinler diye taş atarak kovmak zorunda kalmıştık. Jolenta'nın ölme ihtimalini hazmedemiyor, içimden yanımda keşke bir yay olsaydı da şu kuşu havadayken haklasaydım diyerek dertleniyor ancak yanımda o tür bir silah olmadığı için de hayıflanmakla yetiniyordum.

Epey uzun bir süre sonra ilk kuşa daha ufak iki tanesi daha katıldı. Bazen ta uzaktan bile görülebilen parlak renkli kafaları sayesinde Cathartidae* olduklarını anladım. Kanatları diğerlerinden üç misli geniş olan ilki bir dağ teratorniydi belli ki. Dağcılara saldırdığı söylenen bir türdür. Zehirli pençeleriyle insanların suratını tırmalar, koca kanatlarıyla dirsek atar gibi vurarak düşürene kadar uğraşmış. Zaman zaman diğer ikisi bu büyük olana fazla yanaşıyor, o da onlara saldırıyordu. Savundukları gökyüzü kalelerinin burçlarından yayılan cırlak çığlıkları kulağımıza çalınıyordu bazen. Bir ara canıma tak etti, el edip kuşları yanıma çağırdım. Üçü birden dalışa geçti. Kılıcımı savurmam yetti, ondan sonra kafam rahat etti.

Batı ufku güneşe neredeyse erişmek üzereyken bodur bir eve rastladık, tezekle yapılmış, bir kulübeden biraz hâllice. Önünde deri pantolonlu, sıırım gibi bir adam oturmuş maté içiyor, bir yandan da bulutları seyrediyormuş gibi yapıyordu. Esasında bizi çoktan görmüş olmalıydı çünkü ufacık toprak rengi eviyle neredeyse kaynaşmış kara kuru bir adamdı, bizse güneşi arkamıza almış geliyorduk.

Bu sığırtmacı görür görmez Pençe'yi sakladım, gerçi cevheri göremeyince boğanın ne yapacağını hiç kestiremiyordum. Neticede bir şey yapmadı, sırtında iki kadını taşıyarak aheste ilerlemeyi sürdürdü. Tezek eve varınca ikisini de indirdim. Hayvan burnunu havaya kaldırıp rüzgârı kokladı, sonra da yan yan bana baktı. Onu engebeli çayırlara kışkıkladım, hem artık ona ihtiyacım kalmadığını hem de bende

* Akbaba familyasındaki kuşların bilimsel adı. -çn

karnını doyuracak bir şey olmadığını anlasın diye. Döndü ve tırıs tırıs uzaklaştı. Sığırtmaç dudaklarının arasındaki kalaylı çubuğu ağzından çekti. “Sığıra binmiş,” dedi.

Başımınla onayladım. “Bu zavallı kadını taşımak için faydalandık, hasta da o nedenle, ödünç kullandık yani. Sizin miydi? Umarım mahzuru yoktur, ona zarar vermedik zaten.”

“Yok, yok.” Sığırtmaç belli belirsiz bir el hareketiyle geçiştirdi. “Sizi ilk gördüğümde onu aygır sandım da ondan dediydim. Gözlerim eskisi gibi iyi görmüyor.” Bir zamanlar gözünden hiçbir şeyin kaçmadığını anlattı, hakikaten yamanmış gözleri. “Meğer sığırmış.” Bu kez Dorcas’la ikimiz beraber kafa salladık.

“İhtiyarlık böyle bir şey işte. Eskiden şu bıçağın yalımını yalayıp,” geniş kemerine taktığı bıçağın metal kabzasına şaplak attı, “güneşe kaldırarak şu sığırın bacakların arasında bir şey gördüm diye yemin etsem başım ağrımazdı. Yoksa aptal değilim ki merada otlayan boğalara kimseciklerin binemediğini bilmeyeyim. Kızıl panter biner gerçi ama o da pençeleriyle tutunur, bazen de bu uğurda can verir. Anasından miras aldığı memelerinden belli sığır olduğu. Öyle anladım, memeliydi.”

Şehir insanı olduğum için besi hayvanları konusundaki cahilliğimi dile getirdim.

“Aa,” dedi, çayını yudumlayıp. “Ben senden daha cahil bir adamım. Buralarda ben hariç herkes cahil eklektiklerdir. Eklektik denen bu insanları bilir misin? Dünyadan bihaberdirler, insan öyle komşulardan ne öğrenebilir ki?”

Dorcas söz aldı. “Lütfen, bize izin verir misiniz şu kadını içeriye yatıralım? Korkarım ölmek üzere.”

“Dedim ya, ben hiçbir şey bilmem. Bu adama sormalısınız, sığırı it gibi güdebiliyordu, bak az kaldı boğa diyecektim yine.”

“Ama onun elinden bir şey gelmiyor ki! Yalnızca siz yardımcı olabilirsiniz.”

Sığirtmaç bana bir göz attı. Boğayı Dorcas'ın değil de benim evcilleştirdiğimi anladığını külyutmaz bakışlarından okudum. "Arkadaşınız için çok üzgünüm," dedi, "belli ki bir zamanlar güzel kadınmış. Burada oturmuş sizinle şakalaştığıma bakmayın, benim de hasta bir arkadaşım var, içeride yatıyor. Arkadaşınızın ölmek üzere olduğundan korkuyorsunuz. Benimkiyse ha öldü ha ölecek, son nefesini verirken onu kimsecikler rahatsız etsin istemem."

"Anlıyoruz ama rahatsızlık vermeyiz. Belki ona yardımımız bile dokunur."

Sığirtmaç bir Dorcas'a bir bana baktı. "Acayip insanlarsınız, ben ne bilirim ki zaten? Alt tarafı şu cahil eklektiklerden biriyim. Girin madem. Ama sessiz olun, bir de misafirim olduğunuzu unutmayın."

Kalkıp kapıyı açtı. O kadar alçaktı ki eğilerek girmek zorunda kaldım. Ev tek odadan ibaretti, karanlıktı ve is kokuyordu. Ev sahibinden çok daha genç ve –sanırım– çok daha uzun boylu bir adam şöminenin önündeki hasır döşekte yatıyordu. Onun da teni esmerdi ama kanı çekilmiş gibiydi. Yanaklarına ve alnına çamur sıvanmıştı sanki. Hasta adamın yattığından başka döşek olmadığı için Dorcas'ın yırtık pırtık battaniyesini toprak zemine yayıp Jolenta'yı üzerine yatırdık. Bir anlığına gözleri açıldı. Bakışı donuktu. Eskiden açık yeşil olan gözbebekleriye güneşte kalıp rengi atan bir paçavra gibi solmuştu.

Ev sahibi kafasını iki yana sallayarak fısıldadı: "Şu cahil eklektik Manahen'den daha uzun yaşamaz bu kadın. Gözü toprağa bakıyor."

"Su içmesi lazım," dedi Dorcas.

"Arkada bir su fıçısı var. Ben getiririm."

Kapıyı arkasından örttüğünü işitince Pençe'yi çıkardım. Bu kez laciverte çalan öyle dağlayıcı bir ışık çaktı ki duvarları deleceğinden korktum. Döşekte yatan genç adam ağır soluk alıyordu, birden içini çekip nefesini koyverdi. Pençe'yi hemen kaldırdım.

“Jolenta’ya faydası olmamıştı,” dedi Dorcas.

“Belki su iyi gelir. Aşırı kan kaybetti.”

Dorcas uzanıp Jolenta’nın saçını okşadı. Yüksek ateşe maruz kalan kişilerde ve ihtiyar kadınlarda sıklıkla görüldüğü gibi dökülmeye başlamış olsa gerek ki Dorcas’ın nemli avucuna saçının tutam tutam yapışıp kaldığını cılız ışığa rağmen açık seçik görebildim. “Bence ezelden beri hastaymış,” diye fısıldadı Dorcas. “Onu tanıdığımdan beridir hasta. Dr. Talos’un içirdiği bir şey sayesinde bir süreliğine düzeliyordu, adam başından savdı onu. Jolenta eskiden çok talepkârdı. Adam ondan intikam aldı.”

“Bu kadar gaddarlık edebildiğine inanamıyorum.”

“Sahiden, ben de inanamıyorum. Severian, dinle; Doktor ile Baldanders’in sahneye çıkmayı bırakıp casusluğa devam edecekleri kesin. Onları bir şekilde bulabiliriz.”

“Casusluk mu?” Şaşkınlığım yüzümden okunmuştur herhalde.

“Bana öyle geliyor en azından, çünkü para kazanma haricinde dünyada olan bitenleri gözlemlemek için de çok geziyorlar diye düşünüyorum, nitekim bir defasında Dr. Talos da bunu bana itiraf etti, gerçi neyi aradıklarını asla öğrenemedim.”

Sığırtmaç elinde bir kap suyla içeri girdi. Jolenta’yı oturur vaziyette kaldırdım, Dorcas da tası dudaklarına götürdü. Suyun birazı dökülüp Jolenta’nın hırpani gömleğini ıslatsa da birazı kursağına gitti. Tas boşalınca sığırtmaç yine doldurdu. İkinci tasta Jolenta yutkunmayı becerebilmişti. Adama Diuturna Gölü’nün yerini sordum.

“Ben alt tarafı cahil bir adamım,” dedi. “Hiç o kadar uzaklara gitmedim. Duyduğuma göre şu taraftaymış,” gösterdi, “kuzeybatıda. Oraya mı gitmek istiyorsunuz?”

Başım la onayladım.

“Mecburen kötü bir yerden geçeceksiniz öyleyse. Belki bir sürü kötü yerden, taş kentten geçeceğiniz kesin ama.”

“Yakınlarda bir kent var demek?”

“Kent var, evet, ama insan yok. Oranın civarında yaşayan cahil eklektiklerin inancına göre, bir insan nereye giderse gitsin taş kent yer değiştirip yoluna çıkarmış.” Sığirtmac usulca güldü, sonra ciddileşti. “Hiç de öyle değil. Ama taş kentin yolu dolambaçlıdır, o yüzden aheste yürüyen biri etrafından dolaşayım derken bir de bakar ki tam önüne gelmiş. Anladın mı? Bence anlamadın.”

Botanik Bahçeleri’ni anımsayınca kafamı salladım. “Anladım. Devam edin.”

“Ama zaten kuzeybatıya gideceksiniz taş kentten el mahkûm geçeceksiniz. Dolambaçlı yollarına girmenize bile gerek yok. Kimileri orada sırf sur yıkıntılarıyla karşılaşır. Duyduğum kadarıyla hazine bulanlar da olmuş. Kimileri anlatacak yeni hikâyelerle dönmüş, bazı gidenler de dönmemiş. Bu kadınların hiçbiri bakire değildir herhalde.”

Dorcas’ın ağzı açık kaldı. Kafamı iki yana salladım.

“İyi bari. Bakireler genellikle oradan dönemiyor. Gündüz geçmeye gayret edin, sabahleyin güneşi sağ omzunuza, ilerleyen saatlerde de solunuza alarak. Hava kararırsa sakın durmayın ya da başka yola sapmayın. Yıldızlar parlar parlamaz lhuavulu takımyıldızını hep önünüze alın.”

Kafa salladım, tam ilave bilgi istemek üzereydim ki hasta adam gözlerini açarak kalkıp oturdu. Battaniyesi üzerinden sıyrılınca göğsündeki sargının kanlı olduğunu gördüm. İrkildi, beni görünce bir şey bağırdı. Aynı anda sığirtmacın bıçağının soğuk yalımını ümüğümde hissettim. “Sana zarar vermez,” dedi hastaya. Aynı diyalektle konuşmuştu ama daha yavaş söylediği için dediklerini anlayabilmişim. “Seni tanıdığını sanmıyorum.”

“Ben onu tanıdım baba, Thrax’ın yeni liktoru bu. Çağrılmış, açkıcılar haber verdi geldiğini. Gebert şunu! Ölmeyen kim kalmışsa hepsini öldürecek.”

Çok uzaktaki Thrax’dan bahsetmesi beni afallattı, hatta

meraklandım da. Aslında hem onunla hem de babasıyla konuşup meseleyi barışçıl çözebilirdim, ne var ki Dorcas elindeki taşı ihtiyar adamın kulaktozuna çarpıverdi. Tam kadınlara özgüydü yaptığı, kâseyi kırmaktan ve azıcık can yakmaktan başka işe yaramayan nafil bir hareket. Adam iki yanı keskin eğri bıçağını ona savururken kolunu yakalayıp kırdım. Bıçağını da topuğumun altına alıp kırdım. Oğlu Manahen kalkmaya yeltendi. Pençe onu canlandırmışsa da gücüne kavuşturmamıştı. Dorcas oğlanı itip tekrar döşeğe yatırdı.

“Açlıktan öleceğiz,” dedi sığırtaç. Haykırmamak için kendisini zor tuttuğundan suratı şekilden şekle giriyordu.

“Oğluna bakmışsın,” dedim. “Yakında iyileşince o da sana bakar. Ne suç işledi?”

İkisi de söylemeye yanaşmadılar.

Kırık kemiği yerine oturtup süyekle sabitledim. Babayla oğula kapının açıldığını işitirsek veya Jolenta'ya herhangi bir zarar gelirse ikisini de öldüreceğimizi söyledikten sonra Dorcas'la beraber dışarıda karnımızı doyurup uyuduk. Sabahleyin, herkes hâlâ uyuyorken, Pençe'yi sığırtaçın kırık kolunda gezdirdim. Evin biraz uzağında kazığa bağlı bir aygır vardı, ona bindim ve gidip Dorcas ile Jolenta için de bir tane yakaladım. Döndüğümde evin balçık duvarlarının bir gecede yeşermiş olduğunu fark ettim.

30

Yeniden Porsuk

Sığırtmacın anlattıklarına rağmen Saltus gibi bir yerle karşılaşmayı umuyordum, temiz suya kavuşabileceğimiz ve birkaç aes'e karnımızı doyurup yatabileceğimiz bir beldeyle. Tam aksine şehir kalıntısı bile denemeyecek bir yere vardık. Hâlâ duran kaldırım taşlarını o kadar çok ot bürümüştü ki uzaktan bakınca yeşil araziden zar zor ayırt ediliyordu. Çayırdaki devrik sütunlar amansız bir fırtınayla tarumar olmuş bir ormandan kalma ölü ağaçlar gibiydi. Birkaçı hâlâ ayakta idi, kırık dökük, güneşin altında acı verecek kadar beyazlamış. Parlak renkli, siyah gözlü, sırtı tırtıklı kertenkeleler kıpırtısız güneşleniyordu. Binalar birer tümsekten farksızdı. Üzerlerini örten topraktan bile otlar fışkırmış, rüzgârda savruluyordu. Yolumuzu değiştirmek için bir sebep görmediğimden aygırlarımızı dehleyerek kuzeybatıya ilerlemeyi sürdürdük. Önümüzde yükselen dağları ilk kez fark ettim. Harap bir kemerin ardından bakınca ufukta uçuk mavi bir çizgiden ibaretti; yine de varlığı hissediliyordu, tıpkı zindanlarımızın üçüncü katındaki hücrelerinden dışarı tek bir adım atmadıkları hâlde varlıkları hissedilen zirdeli müvekkiler gibi. Diuturna Gölü o dağların orada bir yerlerdeydi. Keza Thrax da; hatta öğrendiğim kadarıyla Pelerinler bile, sıradağların dorukları arasında veya koyaklarda dolaşıyor, Sayesizler'e karşı yürütülen sonsuz savaşın yaralarını sarıyorlardı. O savaş da

dağlarda cereyan ediyordu. Bir darboğazı korumak uğruna yüz binler helak olmuştu.

Artık kuzgunların bağırması dışında hiçbir sesin duyulmadığı bir şehre varmıştık. Sığırtmacın evinden tulumlar dolusu aldığımız su bitmek üzereydi. Jolenta bitkindi. Dorcas'la ikimiz akşama kadar su bulamadığımız takdirde kadının öleceği konusunda hemfikirdik. Tam da Urth sırtını güneşe dönmeye başlamışken yıkık bir sunağa rastladık, çanağında yağmur birikmişti. Su bayattı ve leş kokuyordu, yine de çaresizlikten Jolenta'ya birkaç yudum içirdik. İçmesiyle kusması bir oldu. Urth döndü, Ay doğdu, ilkdördünü tamamlamıştı artık, dolayısıyla güneş ışığından mahrum kalsak da onun yeşile çalan cılız ışığından faydalandık.

Basit bir kamp ateşine rastlasaydık mucize olurdu. Oysa daha acayip ama daha az şaşırtıcı bir şeydi gördüğümüz. Dorcas solu işaret etti. Baktım, biraz sonra gördüm, meteor-du sanırım. "Yıldız kayması," dedim. "Daha önce görmemiş miydin? Bazen yağmur gibi inerler."

"Yok! Şu yapıyı göstermiştim, göremiyor musun? Şu kareliye baksana. Damı yassı olsa gerek. Birisi oraya çıkmış ateş yakmaya uğraşıyor gibi."

Ona hayal gücünün fazla çalıştığını söylemek üzereydim ki muhtemelen bir saplamanın ucundan sıçrayan kıvılcımları gördüm, ardından da giderek büyüyen bir kızillik. Çok geçmeden incecik alev dilleri belirdi.

Uzakta değildi ancak yıkıntılar ve karanlık nedeniyle, oraya varmamız uzun sürdü. Yapıya nihayet ulaştığımızda ateşin etrafına çöreklenmiş üç kişiyi görebileceğimiz kadar palazlanmıştı alevler. "Yardımaınıza ihtiyacımız var," diye seslendim. "Bu kadın ölmek üzere."

Üçü birden kafalarını kaldırdılar. Cırlak sesli bir kocakarı sordu: "Kim o konuşan? Bir adam sesi duyuyorum ama kimseyi görmüyorum. Kimsin?"

"Buradayım," diye seslendim, is karası pelerinin önünü

açıp kukuletamı geri atarak. “Solunuzda. Kıyafetim siyah da ondan.”

“Ondan demek... demek ki ondan. Kimmiş ölen? Sarışın seyrek saçlı olanı değil... gür kızıl-sarı saçlı olanı. Bizde şarap ve ateş var ama başka derman bulamazsın burada. Şuradan dolaş, merdiveni görürsün.”

Bineklerimizi gösterdiği köşeye sürdüm. Taş duvarlar ay ışığını kesince zifiri karanlıkta kaldık. Yapının yan tarafına moloz taşlarıyla üstünkörü yapılmış basamaklara ayağım dolandı. İki aygırı bıraktıktan sonra Jolenta’yı kucağıma aldım. Muhtelif tehlikelere karşı beni uyarmak için Dorcas önümüze düştü.

Çıktığımız dam yassı değildi; hatta bana her adımda düşme korkusu yaşatacak kadar eğimliydi. Girintili çıkıntılı sert yüzeyi kiremit kaplıydı galiba. Bir tanesinin yerinden kurtulup takırdayarak ta damın kenarına kadar kaydığını, oradan da aşağı düşüp parçalandığını işittim.

Ben çırakken, yaşıma da en basit işler haricinde hiçbir vazife emanet edilmeyecek denli küçükken, Eski Avlu’nun öbür tarafındaki cadı kulesine bir mektup götürmem istenmişti. (Muhitimizdeki cadılara mesaj ulaştırılması gerektiğinde sadece ergenlik çağına ulaşmamış oğlanların seçilmesinin haklı sebebini sonradan öğrendim.) Kendi kulemizin sadece aynı muhitteki insanlarda değil, Hisar’ın diğer sakinleri arasında da eşdeğer veya daha büyük korku uyandırdığını şimdilerde iyi bildiğim için, o günleri anımsadıkça çocukluğumdaki korkumu biraz naifçe buluyorum; ne var ki çekingen ufacak bir oğlan için fazlasıyla hakiki bir korkuydu. Yaşça büyük çıraklardan ürkütücü hikâyeler dinlemiş, benden kesinlikle daha cesur oğlanların korktuğuna şahit olmuştum. Hisar’daki sayısız kulenin en incesi olan cadı kulesinde geceleri acayip renkli ışıklar yanardı. Menfezlerden yatakhaneimize kadar ulaşan çığlıklar, bizde olduğu gibi yeraltındaki sorgu odasından değil de kulelerinin en üst katlarından yükselirdi.

Bir de bağıranların bizzat cadılar olduğunu bilirdik, müvekkilleri değil, zira bizim kullandığımız tabiriyle müvekkilleri yoktu onların. Üstelik bizimkilerin canhıraş feryatları veya delice ulumaları gibi de değildi çığlıkları.

Zarf kirlenmesin diye yıkadığım ellerim, avlunun buz tutmuş su birikintilerinden yürüyerek giderken hâlâ nemli olduğu için kıpkırmızı kesilmişti. Kafamda karşısındaki hakir gören kerli ferli bir cadı canlandırıyordum, kıpkırmızı ellerle ona mektup götürmeye cüret ettiğim için beni bilhassa iğrenç yöntemlerle cezalandırmaktan çekinmeyecek, hatta Üstat Malrubius'a zehir zemberek bir şikâyet mektubu yazarak geri yollayacaktı. Yaşım sahiden çok küçük olmalı ki tokmağa erişebilmek için zıplamak zorunda kalmıştım. Ayağымda tabanı incecik ayakkabılar, cadıların muazzam eski kapısına şıpıdık adımlarla varışım hâlâ hatırımdadır.

“Evet?” Kapıdan bana bakan surat benimkinden ancak birazcık daha yüksekleydi. Gördüğüm yüz binlerce surata kıyasla çarpıcılığı bir yana, aynı anda hem güzel hem de hastalıklı görünen simalardan biriydi. Benim nazarımda yaşlı kadın suratıydı ama esasında taş çatlasın yirmi yaşında olsa gerekti. Uzun boylu değildi, ayrıca çok ihtiyarlar gibi kambur duruyordu. Yüzü o kadar güzel ama o kadar solgundu ki usta bir heykeltıraşın fildişinden yonttuğu bir maskeden farksızdı.

Dilimi yutmuş gibi mektubu uzattım.

“Benimle gel,” dedi. Ben de bundan korkuyordum. Bu kelimeler sahiden dile getirilmişti ya, akıbetim mevsimlerin değişimi kadar kaçınılmaz artık diye düşündüm.

Bizimkinden çok farklı bir kuleye girdim. Bizimki metal levhalardan mürekkep muazzam bir yapıydı. Asırlar önce öyle sağlam inşa edilmişti ki metallerin ek yerleri birbiriyle kaynaşıp yekpare bir kütle ortaya çıkarmıştı. Kulemizin alt katlarıysa sıcak ve nemli olurdu. Cadıların kulesi hiç de sağlam görünmüyordu ve çoğu yeri eğretiydi. Çok sonraları Üstat Palaemon onlarınkinin Hisar'daki birçok yapıdan daha eski

olduğunu ve kule mimarisinde insan fizyolojisindeki hareket-
siz bileşenlerin taklit edildiği bir dönemde yapıldığını anlattı.
Yani dayanıksız malzemeden yapılmış parçaları çelik iskeletler
taşıyordu. Asırlar geçtikçe bu iskelet büyük oranda çürümüştü
ve nesiller boyunca onarım amaçlı yapılmış yamalar sayesinde
ayakta duruyordu. Aşırı büyük odaları perde gibi ince duvarlar
ayırıyordu. Hiçbir zemin düz değildi, merdivenler eğri büğ-
rüydü. Dokunduğum her küpeşte ve parmaklık dağılıp elim-
de kalacakmış gibiydi. Duvarlara beyaz, yeşil ve mor tebeşirle
gnostik desenler çizilmişti ama çok az eşya vardı, ayrıca içerisi
dışarıdan soğuktu. Birkaç merdiven çıktıktan sonra -ki buna
ıtırılı bir ağacın ham dalları örülerek yapılmış ayaklı bir mer-
diven de dahil- mekânda gördüğüm yegâne koltuğa oturmuş
yaşlı bir kadının huzuruna çıkarıldım. Bir cam panelden tüy-
süz ve ezgin hayvanların yer aldığı yapay bir manzarayı seyre-
diyordu. Mektubu ona verdim, sonra da dışarı çıkarıldım. Ka-
dınla bir anlığına göz göze gelmiştik. Siması, beni onun yanına
götüren genç kadının ki gibi elbette hafızama kazındı.

Tüm bunları anlatıyorum çünkü Jolenta'yı kiremitlerin
üzerine yatırırken, ateşin başına çömelmiş kadınların çocuk-
luğumdaki cadılara tıpatıp benzediklerini düşünmüştüm.
İmkânsızdı; mektubu verdiğim yaşlı kadın çoktan ölmüş ol-
malıydı, genç olanı da (hâlâ hayattaysa) tanınmayacak kadar
değişmişti muhtemelen, nasıl ki ben değiştiysem. Oysa dö-
nüp bana bakanlar tanıdık simalardı. Belki de dünyada yal-
nızca iki cadı var, ölüp ölüp tekrar diriliyorlar.

"Kadının nesi var?" diye sordu gençten olanı. Dorcas'la
ikimiz olabildiğince açıkladık.

Yaşlı olanı, lafımızı bitirmeye kalmadan Jolenta'nın kafa-
sını kucağına yatırmış, bir testiden ona zorla şarap içirmeye
koyulmuştu. "Bu şarap keskin olsaydı ona dokunurdu," dedi.
"Ama bu üç ölçek arı su katkılı. Madem can verdiğini görme-
ye gönlünüz razı gelmemiş, bize rastladığınız için talihlisi-
niz. Ama kadın da talihli mi, bilmiyorum şimdilik."

Teşekkür ettim, sonra da ateşin başındaki üçüncü kişinin nereye gittiğini sordum. İhtiyar kadın içini çekerek bana bir süre baktıktan sonra dikkatini yine Jolenta'ya yöneltti.

“Burada sadece ikimiz varız,” dedi genç olanı. “Üç kişi mi gördün?”

“Ateşin ışığında açık seçik görünüyordunuz. Nineniz farzettığım hanım kafasını kaldırıp benimle konuştu. Siz de diğer kişiyle beraber dönüp baktıktan sonra kafanızı yine önünüze eğdiniz.”

“Bu hanım Cumaean olur.”

Bu ismi daha önce de işitmiştim. Bir an hatırlayamadım. Genç kadının bir tasvirdeki dağ perisi gibi donuk suratı hiçbir ipucu vermiyordu.

“Falcı kadın,” diye anımsattı Dorcas.^{*} “Ya siz kimsiniz?”

“Onun yaveriyim, adım Merryn. Siz üçünüzün ateşin başında üç kişi görmesi önemli zira ikimiz ilk bakışta biz de sizi iki kişi zannettik.”

Cumaean'a onay bekler gibi baktı, sonra da onun onayını almış gibi tekrar bize döndü, halbuki aralarında bir bakışma olmamıştı.

“İkinizden daha iri üçüncü bir kişi gördüğüme gayet eminim,” dedim.

“Tuhaf bir akşam bu. Karanlık basınca bazen insan sureti-ne bürünen uçan varlıklar vardır. Asıl soru, öyle kudretli bir varlığın size niçin görüldüğü.”

Kara gözleri ve dingin yüzü o kadar etkileyiciydi ki Dorcas olmasaydı ona kanardım. Dorcas belli belirsiz bir baş hareketiyle, grubun üçüncü üyesinin kaçıp damın öbür tarafında saklanmış olabileceğini ima etmişti.

“Kurtulabilir,” dedi Cumaean, gözünü Jolenta'nın suratından ayırmaksızın. “Ama yaşama isteğinden yoksun.”

“İyi ki ona da yetecek kadar çok şarabınız varmış,” dedim.

* Bkz. *İşkencecinin Gölgesi* 23. bölüm. -çn

İhtiyar kadın zokayı yutmayıp şunu dedi sadece: “Ya, iyi ki. Size de yeter, ona da.”

Merryn bir dal parçasıyla ateşi küred i. “Ölmesin de.”

Gölmeden edemedim, daha ziyade Jolenta’nın hayatından artık endişe duymadığım için sanırım. “Mesleki tecrübem tersini söylüyor.”

“Mesleki tecrüben seni yanıltıyor.”

Jolenta sayıkladı: “Doktor?” Sabahtan beri ilk kez konuşuyordu.

“Şu anda bir hekime ihtiyacın yok,” dedi Merryn. “Yanında daha iyisi var.”

Cumaeen mırıldandı: “Sevdiceğini sayıklıyor.”

“Bu is karası kılıklı adam kimin nesi öyleyse anne? Kadının yakını sandım ben onu.”

“Yakını ama o bir işkenceci. Sayıkladığı ise daha beter bir adam.”

Merryn başıyla tasdikledikten sonra bize dönüp dedi ki: “Bu gece onu kıpırdatmamanız lazım ama gitmenizi rica etmek zorundayız. Harabelerin öbür tarafından bundan yüz misli daha iyi kamp yerleri bulursunuz. Burada kalmanız tehlikeli.”

“Ölüm tehlikesi mi var?” diye sordum. “Sizden belli tehlikeli olmadığı, diyelim sözüne inandım, neden korkacakmışım? Diyelim ki seni gözüm tutmadı, sözüne neden inanayım?”

Buna rağmen gitmek üzere ayaklandım. Cumaeen kafasını kaldırıp baktı. “Kız haklı,” diye hırladı. “Ama bildiğinden değil, kafesteki bir sığırcık gibi ezberden konuşuyor. Ölüm hiçliktir, sırf bu sebepten korkman gerekir. Bundan daha korkunç şey mi var?”

Tekrar güldüm. “Sizin kadar bilge biriyle tartışamam. Elinizden gelen yardımı yaptınız, madem öyle arzu ediyorsunuz biz gidelim artık.”

Cumaeen Jolenta’yı kucaklamama itiraz etmedi ama şöy-

le dedi: “Gitmenize benim gönlüm razı değil. Yaverim hâlâ kâinata hükmettiğini zannediyor, işine gelenin çetelesini tutarak hesap yaptığı bir karatahta gibi görüyor onu. Mecusiler kısa mazilerini tomarlarına yazarken beni de kendilerinden saymışlardır lakin bizim gibilerin alt tarafı minik balıklar olduğunu bilmeseydim şimdiye değin yerimi muhafaza edemezdim. Gün yüzü görmemiş denizlerde rızık aramadan, yorulmak bilmeden yüzmeye mahkûmuz biz. Şimdi bu zavallı kadıncağızı pelerinine sar da ateşimin yanına yatırıver. Bu mekân Urth’un gölgelerinden sıyrıldığı vakit yaralarıyla tekrar ilgileneceğim.”

Jolenta kucağımda kalakaldım, gitsem mi kalsam mı kararsızdım. Cumaean oldukça iyi niyetli görünüyordu, ne var ki mecazi konuşması nahoş bir şekilde su perisini de anımsatmıştı. Yüzünü inceledikçe aslında yaşlı bir kadın falan olmadığından şüphelenmeye başladım ve Baldanders saldırdığında maskelerini çıkaran kakojenlerin çirkin suratları geldi gözümün önüne.

“Bizi duymuştur. Birazdan damlar.”

“İrkildin. Tarif ettiğim gibi kadını yere yatırırsan da kılıcını
kip oynaşını savunsan daha iyi olmaz mı? Ama buna lüzum
mayacak.”

“Buna lüzum yok,” diye gürlledi bir ses. “Hem de hiç yok, genç dostum. Daha önce ortaya çıkıp hâl hatır soracaktım ama Chatelaine’den çekindim. Efendimiz sana selamlarını yolladı.”

31

Arındırıcı

“Mesajını ilettiğimi efendine söyleyebilirsin,” dedim.

Hildegryn gülümsedi. “Peki ona iletilecek bir mesaj almadın mı, silahtar? Unutma, pırnalın içindenim ben.”

“Yok,” dedim. “Almadım.”

Dorcas kafasını kaldırıp baktı. “Ben aldım. Mutlak Yuva bahçelerinde rastladığım bir adam, demin söylediğiniz sözlerle kendisini takdim eden birisine rastlarsam şunu iletmemi söylemişti: ‘Yapraklar yeşerince orman kuzeye yürüsün.’”

Hildegryn düşünceli bir şekilde tek parmağını burnunun yanına dayadı. “Ormanın hepsi mi? Onu söyledi mi?”

“Az önce size aktardığımdan fazlasını söylemedi.”

“Dorcas,” dedim, “bunu neden bana anlatmadın?”

“Yol ayrımında buluştuğumuzdan beridir seninle konuşma fırsatı pek bulamadım. Ayrıca bunun tehlikeli bir mesaj olduğu belli. Seni durduk yere tehlikeye atmak istemedim. Dr. Talos’a yüklü miktarda para ödeyen adam bizzat bana söyledi bunu. Ama Dr. Talos’tan sakladı, bundan eminim çünkü konuşmalarına kulak misafiri olmuştum. Senin arkadaşın olduğunu söyledi, o yüzden bana söylemiş.”

“Ona da söyle demiştir herhalde.”

Dorcas kafasını iki yana salladı.

Hildegryn’in genizden gülüşü yeraltından gelen bir gultuyu andırdı. “Eh, artık bunun pek önemi yok, değil mi?”

Mesaj yerine ulaştı sonuçta, geç olsun da güç olmasın, bence mahzuru yok. Burada hepimiz dostuz sonuçta, belki şu hasta kız hariç, zaten onun konuştuklarımızı işittiğini pek sanmıyorum, işitse de neden bahsettiğimizi anlamamıştır. Adı ne demiştin? Öbür tarafta dururken tam anlayamamıştım.”

“Hiç söylemedim de ondan,” dedim. “Adı Jolenta.” Jolenta’nın adını anarken dönüp ona baktım. Ateşin ışığında eski Jolenta’yı değil de bambaşka birini gördüm sanki. Argın simasında Jonas’ın sevdalandığı o güzel kadından eser kalmamıştı.

“Yarasa ısırığından mı bu hâle geldi? Son zamanlarda hiç olmadığı kadar güçlenmişler desene. Beni de birkaç kez ısır-mışlardı.”

Hildegryn’e hışımla bakmam üzerine ekledi: “Aa evet, kızı daha önce de gördüm genç beyefendi, seni ve küçük Dorcas’ı da. Senin diğer hatunla beraber Botanik Bahçeleri’nden yalnız ayrılmanıza izin vereceğimi sanmıyordun herhalde? Hele ki kuzeye gideceğini ve bir Septentrion subayına dalaşacağını duyduktan sonra. Dövüşmeni gördüm, şu herifin kellesi-ni uçurmanı da –yeri gelmişken söyleyeyim, yakalanmasına yardım ettim çünkü sahiden de Mutlak Yuva’dan gönderildiği kanaatindeydim– keza o geceki temsilde seyircilerin arasında ben de vardım. Ertesi gün şehir kapısında patlak veren olaya kadar izinizi kaybetmedim. İkinizi beraberken görmüştüm, saç hariç kızın eski hâlinden geriye pek bir şey kalmamış, hatta bence saç bile aynı değil.”

Merryn, “Onlara anlatayım mı anne?” diye sordu Cumaean’a.

İhtiyar kadın başıyla onayladı. “Bir zahmet çocuğum.”

“Ona güzellik efsunu aşılanmış. Kan kaybettiği ve aşırı yorulduğu için tesiri hızla geçiyor şimdi. Sabaha çok az izi kalır.”

Dorcas geri çekildi. “Büyü mü yani?”

“Büyü falan değil. İlim sadece, az çok gizlidir.”

Hildegryn düşünceli bir ifadeyle Jolenta’yı seyreliyordu.

“Dış görünüşünün bu kadar değişebileceği hiç aklıma gelmezdi. Demek ki güçlüymüş şu efsun. Hanımınız da aynısını yapamaz mı?”

“İstese ondan çok daha fazlasını da yapabilir.”

Dorcas fısıldadı: “Peki nasıl yapılmış?”

“Kanına hayvan guddelerinden elde edilmiş birtakım maddeler katılmış, bedenindeki salgılar değişsin diye. Bu sayede beli incelmış, memeleri karpuz kadar olmuş falan. Baldırlarını dolgun hâle getirmek için de kullanılmış olabilir. Arındırıcı ve şifalı merhemlerle cildi tazelenmiş. Dişleri de temizlenmiş, hatta bazıları törpülenip kaplama yapılmış. Bir tanesi düşmek üzere, bakarsan görürsün. Saçı boyalı, ayrıca renkli ipekten nakış ipleri kafa derisine ekilerek gürleştirilmiş. Vücut tüylerinin çoğunun kökten alındığına da kuşku yok, en azından tekrar tüylenmez artık. En önemlisi de vadedilen güzelliğinin inanca bağlı olması. Bu tür vaatler çocukça bir kandırmacadan daha fazla ikna gerektirir, üstelik sırf kendisinin inanması da yetmez.”

“Hiçbir çaresi yok mu?” Dorcas sordu.

“Benim elimden bir şey gelmez, aşırı gerek duyulmadığı sürece Cumaeen’in harcı olan bir iş de değildir.”

“Peki, yaşayacak mı?”

“Annemin dediği gibi, yaşama isteğinden yoksun.”

Hildegrin genzini temizleyip damdanaşağı tükürdü. “Me-sele kapanmıştır öyleyse. Onun için elimizden geleni yaptık, bizden bu kadar. Asıl işimize bakalım derim ben. Dediğin gibi Cumaean, iyi ki size rastlamışlar. Ben beklediğim mesajı aldım, onlar da benim gibi Yaprakların Efendisi’nin dostları. Apu-Punchau’yu⁵ yakalamama bu silahtar yardım edebilir. İki silah arkadaşımı yolda kaybettiğim de düşünülürse ona rastladığıma seviniyorum. Yola koyulmamamız için başka sebep var mı?”

⁵ Apu-Punchau, İnka mitolojisinde güneş tanrısı Inti’nin adlarından biridir. -çn

“Yok,” diye mırıldandı Cumaean. “Yıldızlar yükselende.”

Dorcas dedi ki: “Size yardımcı olacaksak mevzu neyin nesidir bilmemiz gerekmez mi?”

“Geçmişî geri getireceğiz,” dedi Hildegryn kıvançla. “Urth’u eski ihtişamına kavuşturacağız. Eskiden bu oturduğumuz yerde fark yaratacak bilgilere vakıf birisi yaşarmış. Onu diriltmek niyetindeyim. Camiamızda şimdiden olağanüstü sayılan bir çabanın doruk noktası olacak diyebilirim.”

Sordum: “Bir kabri mi açacaksın? Eminim, alza boyla bile...”

Cumaean kurulamak için Jolenta’nın alına uzandı. “Kabir denebilir ama onunki değil. Daha ziyade onun hanesinin.”

“Neyin peşinde olduğumu şimdiye dek anlamışsındır,” diye açıkladı Hildegryn, “Arada sırada Chatelaine’i kollamak için aynı yollardan geçmişliğim var. Bir değil, iki değil, tabiri caizse. Benim için nihayet semeresini alma zamanı geldi. Küçük planımdan Ormanın Efendisi’ne bahsettim, bundan emin olabilirsiniz. Durum budur.”

Dedim ki: “Cumaean’ın Peder Inire’a hizmet ettiği belli.”

“Ona borcunu ödüyor,” dedi Hildegryn, kibirli. “Asaleti gereği. Diğer tarafın kazanma ihtimaline karşı o taraftan birkaç dost edinmeyi akıl etmek için onun kadar bilge olmaya gerek yok.”

Dorcas, Cumaean’a sordu: “Kim bu Apu-Punchau, hem şehrin tamamı harabeye dönmüşken nasıl olmuş da onun sarayı hâlâ ayakta?”

İhtiyar kadın yanıt vermeyince Merryn söze girdi. “Bir nevi efsanedir, mazisini âlimlerimiz bile hatırlamıyor artık. Annemizin anlattığına göre ismi Günbaşı anlamına geliyormuş. İlk çağlarda halkın arasında belirip onlarla harikulade sırlar paylaşmış. Sürekli ortadan kaybolda da her seferinde geri dönermiş. Bir gün dönmemiş, istilacılar da onun geride bıraktığı şehirlerini harabeye çevirmişler. Şimdi son kez dönecek.”

“Hayret. Büyüye başvurulmadan mı?”

Cumaeen yıldızlar kadar parlak gözlerle baktı Dorcas’a. “Sözcükler timsaldir. Merryn’in koyduğu tahdit sayesinde büyü diye bir şey yok sanılır... o sebepten yoktur. Burada yapacaklarımızın adına büyü dersin, icraatımız süresince büyüünün varlığından söz edilebilir. Eski çağlarda, çok uzak bir diyarda, sıradağların ayırdığı iki imparatorluk varmış. Birinin askerleri sarı, diğerininki yeşil kıyafetliymiş. Yüz kuşak boyunca savaşmışlar. Yanındaki adamın bu hikâyeyi bildiği belli.”

“Yüz kuşak sonra,” dedim, “aralarında bir münzevi belirmiş ve sarı ordunun imparatoruna askerlerine yeşil, yeşil ordunun hükümdarına da sarı giydirmesini önermiş. Ama savaş eskisi gibi devam etmiş. Kesemde *Urth ve Gök Mucizeleri* adlı bir kitap var, onda yazıyor bu hikâye.”

“İnsanların elindeki en bilge kitaptır o,” dedi Cumaean. “Gerçi onu okuyup da fayda sağlamış insan pek azdır. Bu gece ne yapacağımızı ileride âlim olacak bu adama sen izah ediver evladım.”

Genç cadı başıyla onayladı. “Tüm devirler kaimdir. Epopların anlattığı efsanelerin ötesinde bir hakikattir bu. Gelecek şu anda var olmasaydı nasıl ulaşabilirdik yarına? Geçmiş hâlâ var olmasaydı nasıl bırakabilirdik ardımızda? Uykudaki zihnin zaman dilimi ayırır, o nedenle uykudayken sık sık ölümlerin seslerini işitir, gaipten haberler alırız. Tıpkı varoluş evresine uyanırken de geçmeyi öğrenmiş annemiz gibiler etraflarında yaşananlardan haberdar olur, hatta Abraxas tüm zaman dilimlerini tek bir an olarak algılar.”

O gece hafif bir esinti vardı, ansızın kesildiği dikkatimden kaçmadı. Bir durgunluk çöktü havaya, o kadar ki Dorcas’ın mülayim dile getirdiği sözler bile çın çın öttü sanki.

“Öyleyse Cumaean dediğiniz hanımın yapacağı bu mu? O evreye geçip ölümlerle konuşacak ve bu adamın merak ettiklerini mi öğrenecek?”

“Yapamaz. Çok yaşlı, üstelik bu şehir onun zamanından asırlar önce yıkılmış. Yalnızca kendi devrine vakıf olduğu için dağarcığı öğrendikleriyle sınırlıdır. Şehri yeniden canlandırmak için o devirde yaşamış birinin zihnini kullanmamız gerek.”

“Dünyada o kadar yaşlı birisi var mı ki?”

Cumaeankafasını iki yana salladı. “Dünyada mı? Yok. Ama öyle bir zihin mevcut. Gösterdiğim yere bak evladım, bulutların ardına. Şu kızıl yıldızın adı Balık Ağzı’dır, oradaki yaşanabilir yegâne dünyada kadim ve şaşmaz bir zihin barınır. Merryn, elimi tut, sen de diğer elimi Porsuk. İşkenceci, sen hasta arkadaşının sağ elini ve Hildreg’ininkini tut. Sevdiceğin de hasta kadının diğer elini ve Merryn’inkini tutmalı... Artık kenetlendik, erkekler bir tarafta, kadınlar diğer tarafta.”

“Acele etsek iyi olur,” diye homurdandı Hildegrin. “Bir fırtına yaklaşıyor, seziyorum.”

“Elimizden geleni yapacağız. Şimdi hepinizin zihninden faydalanacağım, gerçi hasta kadından pek hayır gelmeyecektir. Düşüncelerinizi yönlendirdiğimi hissedeceksiniz. Ne diyorsam onu yapın.”

Merryn’in elini bir anlığına bırakan yaşlı kadın (sahiden bir insansa tabii) elbisesine elini sokup bir çubuk çıkardı. En fazla bir hançer boyunda olmasına rağmen upuzun bir sırıkmış gibi iki ucu da karanlıkta görünmüyordu. Ağzını açtı. Çubuğu dişlerinin arasına alacağını sandım ama yuttu. Biraz sonra derisi sarkık boğazında kızıla çalan parıltısını gördüm.

“Herkes gözlerini yumsun... Tanımadığım bir kadın var aramızda, zincirlenmiş bir asilzade... boş ver İşkenceci, kimmiş şimdi anladım. Sakın elimi bırakma... Hiçbiriniz elimi bırakmayın...”

Vodulus’un ziyafetinden sonra yaşadığım sarhoşluk sayesinde zihnimi bir başkasıyla paylaşmanın nasıl bir deneyim olduğunu biliyordum. Bu seferki farklıydı. Cumaean ne şimdiki ne de genç hâliyle belirdi zihnimde, hatta (bana göre)

hiçbir surette değildi. Daha ziyade düşüncelerimi kuşattığını hissettim, görünmez bir su baloncuğuydu sanki, zihnim de kâsede yüzen bir balık. Thecla da yanımdaydı ama onu göremiyordum. Arkamda duruyormuş gibi bir ara elini omzum hizasında gördüm, hemen akabinde enseme soluğunu hissettim. Sonra kayboldu, onunla birlikte her şey silindi. Zihnim karanlığa gömüldü, harabeler arasında yitti.

Kendime geldiğimde ateşin yanında yatıyordum. Ağzım köpürmüştü, dilimi ve dudaklarımı ısırduğım için kanla karıştıktı salyam. Bacaklarım ayakta duramayacak kadar takatsizdi ama doğrulup oturmayı başardım.

İlk başta herkesin gitmiş olduğunu sandım. Yattığım dam somuttu ancak diğerleri birer hortlak gibi silikleşmişti. Hildegryn'in hayaleti sağımda sere serpe yatıyordu. Elimi göğsüne koydum. Kalp atışları kaçmaya çalışan bir kelebeğin çırpınışı gibiydi. Jolenta hepsinin içinde en silik olandı, varla yok arası. Merryn'in tahmin ettiğinden çok daha fazlası yapılmıştı ona. Cılız da olsa teninin altında teller, metal şeritler gördüm. Sonra kendi bedenime baktım, bacaklarıma ve ayaklarıma, deri çizmemin içinde Pençe'nin mavi bir alev gibi parladığını gördüm. Alıp çıkarmak istedim ama parmaklarımda güç yoktu, beceremedim.

Dorcas uyur gibi yatıyordu. Ağzı köpürmemişti ve Hildegryn'den daha somuttu. Merryn siyahlara bürünmüş bir oyuncak bebek gibi yığılmıştı, öyle zayıf ve soluktu ki narin Dorcas onun yanında gürbüz kalıyordu. Siması zaten bir fildişi maskeyken artık hiçbir hayat belirtisi de kalmayınca, nazarımda bir kâğıt kukladan farksız hâle gelmişti.

Şüphelendiğim gibi Cumaeen kesinlikle bir kadın değildi; Mutlak Yuva bahçelerinde gördüğüm dehşetengiz yaratıklardan da değildi. Kor çubuğa çöreklenmiş bir sürüngeni andırıyordu. Kafasını göremediysem de pürüzsüz sırtındaki desenlerin her biri insan suratını andırıyordu, göz yuvaları kapkara birer boşluk olan suratları.

Ben bunlara bakarken Dorcas uyandı. “Ne oldu bize?” dedi. Hildegrin kıpırdanıyordu.

“Sanırım kendimizi tek bir andan daha kapsamlı bir perspektiften görüyoruz.”

Dorcas’ın ağzı açık kaldı ama haykırmadı.

Fırtına bulutları rüzgâr getirmediği hâlde, aşağıımızdaki sokaklarda bir toz bulutu burgaçlar çiziyordu. Nasıl tarif etsem bilmiyorum. Sanki tatarcıktan yüz misli daha küçük böcekler kaldırım taşlarının arasındaki boşluklardan muazzam bir bulut hâlinde fışkırıp ay ışığında çiftleşme merasimine başlamıştı. Ses çıkarmıyorlardı, hareketlerinde bir düzen yoktu ama bir süre sonra yekpare bir kütleye dönüşüp bir aşağı bir yukarı salınmaya, giderek büyüyüp yoğunlaşmaya başladı, en sonunda da tekrar kırık taşların arasına gömüldü.

O andan itibaren böcekler uçmayı bıraktı da birbirlerini çiğneyerek kümenin göbeğine ulaşmaya çalışıyorlardı sanki. “Canlılar,” dedim.

Dorcas ise şöyle fısıldadı: “Bak, bunlar ölüler.”

Haklıydı. Az öncesine kadar hayat kaynayan kümede beyaz kaburgalar belirdi. Antika eserleri onarmaya çalışan âlimlerin binlerce yıl önce parçalanmış vitray camlarını birleştirmeleri misali, bu toz zerrelere de birleşerek ay ışığında yeşil parlayan kafatasları oluşturdu. Hayvanlar belirdi, aelurodonlar, hantal spelaeler, adını koyamadığım sinsî mahluklar, hepsi de onları damdan seyreden bizlerden daha soluktu, ölümler arasında geziyorlardı. Ölümler tek tek ayaklandıkça hayvanlar gözden yitti. Şehirlerini yeniden inşa etmeye koyuldular, ilk başta sarsak hareketlerle, taşlar yeniden örüldü, keresteler küllerinden şekillenip onarılan duvarlardaki yuvalarına oturdu. Dirildiklerinde şaşkın cesetlerden farksız olan insanlar çalıştıkça güçlendi, denizciler gibi yürüyen çarpık bacaklı bir kitle oluşturup koca koca taşları omuzlarında taşımaya başladılar. Derken şehir tamamlandı, biz de olacakları seyre oturduk.

Davullar bozdu gecenin sessizliğini; gümbürtülerinden anladım şehrin orman kıyısına kurulduğunu zira ancak civarda koca gövdeli ağaçlar varsa öyle tınlardı davullar. Dazlak kafalı bir şaman tören yürüyüşündeydi, çıplak bedeni hiç görmediğim çizitlerle kaplı. Şekilleri o kadar aleniydi ki anlamlarını âdeta bas bas bağıırıyordu. Adamın peşinden dansçılar geliyordu, uygun adım yürüyen en az yüz kişi, her biri önündeki dansçının kafasına koymuştu elini. Kafalarını göğe kaldırmışlardı. Cumaean denen yüz gözlü yılanı temsil edip etmediklerini merak ettim (hâlâ da ederim). Yavaşça kıvrıla kıvrıla sokakta mekik dokudular, şamanın etrafından dolandıktan sonra da gözlerimizin önünde inşa edilmiş bir yapının girişine ulaştılar. Kapıdaki taş levha bir gümbürtüyle yıkıldı. Mürrüsafi ve gül kokuları yayıldı.

Bir adam çıkıp dansçıları karşıladı. Hani yüz tane kolu olsaydı ya da kellesini ellerinde taşısaydı, daha fazla hayrete düşemezdim zira çocukluğumdan beri tanıdığım biriydi. Çocukken oynadığım mozoledeki bronz mezarda yatan adamın simasını taşıyordu. Kollarında kapkalın altın bilezikler vardı; lal, opal, akik ve zümrütlerle süslü bilezikler. Ölçülü adımlarla kafilenin ortasına kadar gelip durdu. Dansçılar etrafında avareydi. Derken bize dönüp kollarını kaldırdı. Doğruca bize bakıyordu, oradaki yüzlerce kişi arasında bizi bir tek onun gördüğüne emindim.

Manzara karşısında öyle etkilenmişim ki Hildegryn'in kalktığını fark etmemişim. O kadar iri bir adam için uygun bir tabirse ok gibi fırlayıp kalabalığın arasına daldı ve Apu-Punchau'yu kısıkvrak yakaladı.

Akabinde olanları nasıl tarif edeceğimi pek bilmiyorum. Bir bakıma Botanik Bahçeleri'ndeki sariağaç kulübesinde yaşanan küçük dram gibiydi ama onun daha tuhafı, kaldı ki o zamanlar kadının, kardeşinin ve yanlarındaki vahşinin efsunlanmış olduklarından bihaberdim.* Oysa şimdi Hil-

* Bkz. *İşkencecinin Gölgesi* 21. bölüm. -çn

degrin, Dorcas ve ben büyüünün etkisinde gibiydik. Dansçılar Hildegryn'i göremiyordu, bundan eminim, ama her nasılsa varlığının farkındaydılar ve haykırarak ellerindeki taş dişli sopalarla havayı dövüyorlardı.

Apu-Punchau ise, kanımca, onu görüyordu, tıpkı bizim damdan onu gördüğümüz gibi ya da Isangoma'nın Agia ile beni gördüğü gibi. Yine de onun Hildegryn'i benim onu gördüğüm gibi gördüğünü sanmıyorum; hatta gördükleri, Cumaean'ın bana gözüktüğü gibi tuhaf gözükmüş de olabilir.

Hildegryn onu yakalamışsa da zaptedemiyordu. Apu-Punchau debeleniyor ama kurtulamıyordu. Hildegryn bana bakıp bağırarak yardım istedi. Neden imdadına koştum bilmem. Vodalus'a ve amaçlarına hizmet etmek kesinlikle içimden gelmiyordu artık. Belki alzabonun uzun vadeli etkisinden ya da Hildegryn'in Dorcas ile beni Kuşlar Gölü'nden kayıkla geçirmesinin hatırına koştum.

Çarpık bacaklı adamları iteleyerek dağıtmaya çalıştım ancak birinin şakağıma indirdiği rasgele darbeyle dizüstü kapaklandım. Tekrar ayaklandığımda bağıra çağıra hoplayan dansçılar yüzünden Apu-Punchau'yu gözden yitirir gibi oldum. Onun yerine iki Hildegryn vardı, biri benimle boğuşuyor, diğeri de görünmeyen bir şeyle cebelleşiyordu. İlkinden yakamı kurtarıp deli gibi ikincisinin imdadına yetiştim.

"Severian!"

Yukarı dönük yüzümü yağmur dövüyordu, dolu taneleri gibi acıtan iri, soğuk damlalar hâlinde. Gök gürlemesi ortalığı inletti. Bir anlığına kör olduğumu sandım; derken bir yıldırım çakınca rüzgârla savrulan otları ve devrilmiş taşları gördüm.

"Severian!"

Dorcas'tı seslenen. Kalkmaya yeltendim, elim hem kumaşa hem de çamura değdi. Kumaşı çekip kurtardım. Ucu püsküllü, ince uzun bir ipek parçasıydı.

“Severian!” Dehşet vardı feryadında.

“Buradayım!” diye seslendim. “Aşağıdayım!”

Bir şimşek daha çakınca binayı ve telaştan delirmiş hâldeki Dorcas’ın damda durduğunu gördüm. Etrafından körleme dolaşarak basamakları buldum. Bineklerimiz gitmişti. Dama çıktığımda cadılardan da eser yoktu. Dorcas, tek başına, Jolenta’nın başında iki büklümdü. Şimşek çakınca gördüğüm cansız bedenin yüzünde, Nessus’taki kafede Dr. Talos, Baldanders ve bana kahvaltı ikramı yapan hizmetçi kızı gördüm. Duru güzelliğine kavuşmuştu. Son nefesimizde geriye kalan yalnızca aşktır, yalnızca ilahi varlığımız. Affedilmez günahlarımızdan geriye hakiki benliğimizden ne kalmışsa o sadece.

Sizi şehir şehir dolaştırdığım bu yolculuğa burada tekrar ara veriyorum okurlarım. Saltus maden köyünden kalkıp ismi çalkantılı yıllar zarfında çoktan unutulmuş metruk bir taş kente kadar geldik. Saltus benim için Ölümsüz Şehir’in ötesindeki dünyaya açılan bir geçitti. Nitekim taş kent de bir geçitti, harabe kemerlerin ardından gördüğüm sıradağlara çıkan bir geçit. Oradan itibaren uzun bir yol bekliyordu beni. Haşin dağların karanlık dehlizlerini ve istihkâmlarını aşacağım uzun bir seyahat.

Burada ara veriyorum. Şayet benimle birlikte yola devam etmek istemezseniz sizi suçlayamam okurlarım. Kolay bir yolculuk değil.

SON

Yazarın Çeviri Notu

Aslen henüz var olmayan bir dille yazılmış bu kitabı İngilizceye aktarırken uyduruk terimlere başvurarak kendimi büyük bir zahmetten rahatlıkla kurtarabilirdim. Bundan fazlasıyla kaçındım. Bu nedenle, henüz keşfedilmemiş kavramların geçtiği birçok yerde yirminci yüzyıldaki en yakın muadillerini kullanmak zorunda kaldım. *Peltast*, *erdişi* ve *ergin* gibi muadil kelimeler tanımlayıcı olmaktan ziyade fikir verme amaçlıdır. Metal, her zaman değilse de genellikle, günümüzde kullanılabilecek bir maddeyi ifade etmektedir. El yazmasında biyogenetik tahrif sonucu ortaya çıkmış canlı türlerine veya güneş sistemi dışından getirilmiş besi hayvanlarına gönderme yapıldığında, benzer cinsteki soyu tükenmiş canlıların adlarını kullandım. (Aslında Severian soyu tükenmiş canlıların yeniden türediğini ima eden ifadelere başvuruyor bazen.) Koşum ve binek hayvanlarının cinsi esas metinde sıklıkla muğlak bırakılmış. Bu yaratıklara at demek içime sinmedi çünkü tam karşılığını veren kelimenin at olmadığına eminim. Yeni Güneş Kitabı'ndaki "aygırlar" bildiğimiz türdeki bineklerden tartışmasız çok daha çevik ve dayanıklı hayvanlar. Askeri amaçlı bineklerin ise, bilhassa hızları gereği, yüksek enerjili silahlarla donatılmış düşmanlara akın eden süvari birliklerinin kullanımına müsait olduğu anlaşılıyor. Severian çok eski saydığı bir dildeki terimlerin karşılığını vermek için arada sırada Latinceye başvuruyor. Bahsettiği dil gerçekte hangisidir bilemiyorum.

Tarih sonrası dünya araştırmalarındaki seleflerime, özel-likle de adlarını burada sayamayacağım kadar çok sayıdaki koleksiyoncuya, gelecek yüzyıllara miras kalmış eserleri in-ceklememe izin verenlere, en çok da o dönemdeki birkaç er-gin binasına ait fotoğrafları görmeme imkân sağlayan kişile-re gerçekten minnettarım.

Açıklamalar

Harçâlem'de Toplumsal İlişkiler

Bir metnin İngilizceye çevrilmesi esnasındaki en zor işlerden biri, sınıf ayrımı terimlerinin ve unvanların günümüz toplumunca anlaşılır karşılıklarını bulmaktır. Yardımcı kaynak eksikliği itibarıyla *Yeni Güneş Kitabı* iki misli zordu. Burada kabaca açıklama getirmeye çalışacağım. Elyazmalarından görüldüğü kadarıyla Harçâlem toplumu yedi ana zümreden oluşuyor. Bu zümrelerden en az bir tanesi tümüyle dışa kapalı. Bir erkek veya kadın ergin olarak doğmuşsa, ömrü boyunca ergin kalıyor. Her ne kadar bu sınıf dahilinde bazı kademeler bulunsa da elyazmalarında hiçbirine değinilmemiş. Kadınlarına “Chatelaine” şeklinde, erkeklerine ise çeşitli unvanlarla hitap ediliyor. Nessus adını verdiğim şehrin dışında günlük idari işleri yürüten kişiler bunlar. Asil soyları gereği nüfuzlu kabul edilmeleriye Harçâlem genelinde muazzam değişiklik gösteriyor, hatta erginler ile özerkler arasındaki bariz gerilimin sebeplerinden biri bu asalet mevzusudur. Mevcut koşullarda yerel yönetim daha iyi nasıl idare edilebilirmiş, kestirmek zor. Demokrasi olsaymış kaçınılmaz bir şekilde yozlaşıp çatışmalar doğurmuş muhtemelen. Gerekli makamlara oturtulacak eğitilmiş ama görece parasız idareci kotası da yetersiz olduğu için tayine dayalı bürokratik düzen de imkânsız. Her halükârda, özerklerin kafa yapısı ve ege-

men sınıfı tümüyle kayırma ilkesini benimsemeleri ölümcül bir devlet hastalığı olarak öne çıkıyor. Elyazmalarında Thecla, Thea ve Vodalus tartışmasız birer ergindir.

Silahtarlar daha aşağı tabakadan olsalar da erginlere çok benziyorlar. Unvanları savaşçı sınıftan olduklarına işaret etse de ordudaki büyük roller anlaşıldığı kadarıyla onların tekelinde değil. Konumları gereği feodal Japonya'da daimyolara hizmet eden samuraylara benzetilebilirler kuşkusuz. Lomer, Nicarete, Racho ve Valeria silahtardır.

Optimatlar bir bakıma varlıklı tüccarlardır. Yedi sınıf içinde bahsi en az geçenler olsa da elyazmalarında Dorcas'ın esasen bu sınıfa mensup olduğunu ima eden bazı ifadeler bulunuyor. Her toplumda olduğu gibi avam tabakası nüfusun büyük bölümünü teşkil ediyor. Hâllerinden genellikle memnun bir kitle. Cahiller çünkü ulusları onları eğitemeyecek kadar fakir. Erginlerin kibrinden nefret ediyorlar ve Özerk'e hayranlar, hatta son tahlilde onu ilahlaştırdıkları da söylenebilir. Jolenta, Hildegryn ve Saltus köylülerinin hepsi, elyazmalarındaki diğer sayısız karakter gibi, bu sınıftandır.

Özerk'in etrafındakiler –hiç şüphesiz haklı gerekçelerle erginlere güvenmeyenler– tahtın hizmetkârlarıdır. Özerk'in hem askeri hem de sivil alandaki kayyumları ve danışmanlarıdır. Avam tabakasından seçilmiş bu kişiler aldıkları eğitime büyük değer verirler. (Thecla'nın eğitimi hor görüp reddetmesi ilginç bir tezattır.) Severian'ın kendisi ve diğer Hisar sakinleri, Ultan hariç, bu sınıfa mensup denebilir.

Din adamları en az hizmet ettikleri tanrıları kadar muammadır. Tanrılarının temelde bir güneş tanrısı olduğu belli fakat kesinlikle Apolloncu anlamda değil. (Uzlaştırıcıya verilen Pençe'yi, isminden dolayı mitolojimizdeki baş tanrı Jüpiter'in kartalıyla bağdaştırmak kolay, ancak öylesi fazla basmakalıp olurdu.) Tıpkı günümüzdeki Roman Katolik papazlar gibi, dindarlar da çeşitli mezheplere mensuptur ancak onların aksine tek bir mercinin ortak çatısı altında buluş-

299

Efen'm veya *beyfendi* diye İngilizceye çevirdiğim saygı ifadesi yalnızca yüksek tabakadan kişilere mahsus gibi görünse de daha alt tabakadan kişilere hitaben de sıklıkla kullanılıyor. *Müstecir* ise kişinin mülk sahibi olduğunu ifade ediyor.

Döneminde daha sık kullanılan muhtelif gümüş sikkele-
ri tek bir isim altında toplayıp hepsine asimi dedim. Büyük
pirinç sikkelere ise (elyazmalarındaki ifadelere bakılırsa halk

arasında en yaygın kullanılan para) orikalk adını verdim. Diğer tüm pirinç, bronz ve bakır bozukluklara (merkezi hükümetin değil de valilerin ihtiyaç duyuldukça bastırıp sadece sınırlı dolaşıma sürdükleri madeni paralara) aes dedim. Bir aes'e bir yumurta alınır; bir orikalk, sıradan bir işçinin günlük yevmiyesidir; bir asimiyle optimatlara layık nitelikli bir palto alınabilir; bir hrisos ise çok büyük paradır. Uzunluk veya uzaklık birimlerinin kesinlikle bizimkilere denk olmadığıнын altını çizmem gerek. Bu kitapta fersah yaklaşık beş kilometrelik bir uzaklığı ifade ediyor. Nessus gibi büyük şehirler dahilindeki veya şehirlerarası mesafeleri verirken en uygun ölçüt buydu.

Karış avucunuzu iyice açtığınızda başparmak ile işaret-parmağı arasındaki mesafe kadardır, yani yaklaşık yirmi santim. Bir *zincir* 100 halkadan oluşur, her halkanın genişliği de bir karıştır, dolayısıyla bir zincir boyu kabaca 20 metreye denktir. Bir *erim* geleneksel bir ok boyu kadardır, yani beş karış ya da yaklaşık bir metre. *Adım* burada da aynı anlamda kullanılmıştır, tek bir adım yarım metreden biraz fazladır. *Arşın* ise iki adıma denktir.

En yaygın kullanılan ve dirsekten ortaparmağa kadar olan bir uzunluğu (yaklaşık 45 santim) ifade eden ölçü birimine *gez* dedim. (Çeviri boyunca her okurun anlayabileceği ve günümüzde de karşılığı olan uygun terimler kullanmayı yeğlediğim dikkatinizi çekmiştir.)

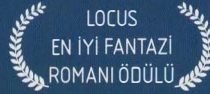
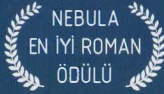
Zaman birimlerine işaret eden sözcükler elyazmalarında nadiren geçiyor; yazarın ve ait olduğu toplumun zaman kavramını da bazen bu sözcüklere istinaden anlıyoruz. Görünen o ki, Einstein'ın zaman paradoksunun üstesinden gelmiş veya denek konusu yapmış birtakım zeki varlıklarla münasebetleri nedeniyle zaman kavramları körelmiş. Yeri geldikçe bahsi geçen *dehr*, 1000 yıllık bir dönemdir. Belli bir madenin veya doğada kendiliğinden oluşan herhangi bir kaynağın (örneğin sülfür) tükenip tekrar türediği zamana kadar geçen

döneme asır denmiş. Bir *ay*, malum, ay takvimine göre yirmi sekiz gündür. Bir *hafta* ise tam olarak bizimkine denktir, yani ay takviminin çeyreği kadar veya yedi gün. Bir *saat* bir nöbetçinin görev süresi kadardır, yani gecenin onda biri, o da yaklaşık bir saat on beş dakikaya tekabül eder.

Gene Wolfe

"Wolfe'tan çok şey öğrendim. Muazzam bir yazar, yazdığımız türde eserler veren sanatçılar arasında en iyilerinden. Yeni Güneş Kitabı da tüm zamanların en önemli bilimsel fantasti epiklerinden."

—GEORGE R. R. MARTIN

"KALIBIMIZIN DIŞINA ÇIKAMAMIZ, HÂLÂ YEGÂNE AFFEDİLMEZ GÜNAHIMIZDIR."

Bilimkurgunun Melville'i olarak bilinen Gene Wolfe, spekülâtif edebiyatın sınırlarını zorlayan, fantaziden bilim ve bilimden de fantasti çıkarmayı başaran, türün her alanında eşit muazzamlıkta eserler veren ender yazarlardan biri. Wolfe'un dilin ve türün imkânlarını sonuna kadar kullandığı, bilimkurgunun *Ulysess'i* olarak da anılan Yeni Güneş Kitabı'nın ikinci cildi *Uzlaştırıcının Pençesi* de en az ilki kadar esrarengiz.

Günümüzden yüz binlerce yıl sonrası. Ancak öyle bir gelecek ki geçmişten farkı yok. Bugüne ait kültür ve olaylar artık bir anı bile değil. Gezegen, beklenmedik ve gizemli biçimlerde değişimler geçirmiş. Güneş'in ömrünün sonu gelmiş, sönmekte.

İşkenceci Severian'ın, sürgün edildiği Thrax şehrine yolculuğu devam ediyor. Severian'ın yanında kadim bir nesne de var artık. Kimi zaman iyileştiren, kimi zaman sadece cılız bir ışık yayan Pençe.

Severian kılıcı Terminus Est kadar keskin bir çizginin üzerinde kaderini anlamaya çalışırken, sadakatini isteyen kuvvetlerin arasından is karası peleriniyle geçip gidecek. Önüne maymunu canlılar çıkacak, sonunda bir başkasının hatıralarını tükettiği bir ayine katılacak ve başka âlemleri gösteren bir kitap konacak önüne. Güneş elbet bir gün ölecek. Ve Yeni Güneş elbet bir gün doğacak.

Uzlaştırıcının Pençesi, açığa çıkardığı kadar saklayan ışığın kitabı.

Bilimkurgu Klasikleri - 52

Çeviren: Kerem Sanatel

Kapak İllüstrasyonu: Ozan Korkut

/ithakiyayinlari

/ithakiyayinlari

ithaki /ithakiyayinlari

www.ithaki.com.tr

İnternet satış:

www.ilknokta.com

9 786257 913089